

Bulletin advokacie

ČAK má právo nezapsat do seznamu advokátních koncipientů absolventa Panevropské vysoké školy, potvrdil Nejvyšší soud • Užití Úmluvy v obchodním právu • Pravděpodobnost v hmotném právu a míra důkazů • Zákonná příslušnost státního zastupitelství jako právní hodnota • Předávání medailí Antonína Randy za rok 2013 •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Konference

o dějinách advokacie již podesáté,
tentokrát v Praze. Čtěte na str. 6-7.

**PRÁVNICKÉ
FIRMY ROKU
2013**
najdete
na str. 8-11.

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:

ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísle je 90 Kč,
zvyhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura

IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 17. 12. 2013 v nákladu
15 200 výtisků.

Foto na obálce: X. konference o dějinách
advokacie v paláci Dunaj – JUDr. Jan Syka
ilustrační foto: Shutterstock.com
a Jakub Stadler

Tisk: KAVKA PRINT a.s.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

David Uhlíř: **Úvodník předvánoční**..... 3

Aktuality

X. konference o dějinách advokacie v Praze Ivana Cihlářová..... 6
Právnícká firma roku 2013 Jaroslav Kramer 8
Informace o galavečeru Právnicka roku 2013 icha..... 14
**ČAK má právo nezapsat do seznamu advokátních koncipientů
absolventa Panevropské vysoké školy, potvrdil Nejvyšší soud** 15
Informace o povinných platbách advokátů na rok 2014 16

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí..... 20
Užití Úmluvy v obchodním právu Michal Kučera 21
**Pravděpodobnost v hmotném právu a míra důkazů
(skica o možné změně paradigmatu v NOZ)** Luboš Tichý..... 28
Důkaz a pravděpodobnost Reinhard Greger..... 33
Zákonná příslušnost státního zastupitelství jako právní hodnota
Zdeněk Koudelka 35
Institut náhradního obhájce na Slovensku Martina Řeřichová..... 40

Z judikatury

**Podmínka vzdělání pro zápis do seznamu advokátních
koncipientů ČAK** 43
Přezkum platnosti usnesení valné hromady při vypořádání BSM 44
Předkládání návrhu a listin rejstříkovému soudu 50

Z odborné literatury

J. Dvořák J., Švestka, M. Zuklínová a kol.: **Občanské právo hmotné.
Svazek 1., Díl první: Obecná část** (Martin Vychopeň) 53
Přemysl Raban a kol.: **Občanské právo hmotné. Relativní majetková
práva** (Karel Marek)..... 53
K. Eliáš, B. Havel, P. Bezouška, D. Šustrová: **Občanské právo
pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského
zákoníku** (Petr Hajn) 55
Pavel Šámal a kolektiv: **Trestní řád. Komentář** (Jaromír Jindřich) 57
Carlos Esplugues, José Luis Iglesias, Guillermo Palao (Eds.):
**Civil and Commercial Mediation in Europe, Vol. I, National
Mediation Rules and Procedures** (Martina Doležalová) 58
Lucie Jandová, Petr Vojtek: **Zákon o pojištění odpovědnosti
z provozu vozidla. Komentář** (Martin Mikyska) 59
Pavel Pořízek: **Vstup cizince na území státu. Pohled mezinárodního,
unijního a českého práva** (Harald Christian Scheu) 60
Advokácia v spomienkach advokátov (Stanislav Balík) 62
Přečetli jsme za vás Jan Mates, Hana Rýdlová 62
Bulletin slovenskej advokacie přináší..... 66

Sloupek Karla Čermáka

Metelesku blesku Catilina v Česku..... 68

z advokacie

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka	69
Z jednání představenstva ČAK icha	72

Z Evropy

Zkušenosti z advokátní stáže v Německu David Junek	73
Další protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod Kamila Šrolerová	74

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	76
Pozvánka na Krakonošův pohár 2014	78
ČAK uspořádala pro novináře seminář o novém občanském zákoníku Ivana Cihlářová	79

Z právnické společnosti

Slavnostní předávání medailí Antonína Randy za rok 2013 Božena Burdychová	80
---	----

Nakonec

O kongresovém konání v zemi NOZ VI. (Univerzální závěr) Petr Hajn	82
Kresba Lubomíra Lichého	83
Víte, že... Stanislav Balík	83
Inhaltsverzeichnis	84
Zusammenfassung/ Summary	85
Table of Contents	86

ZIZLAVSKÝ

Advokátní kancelář - Insolvenční správci

Insolvence a restrukturalizace korporací

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu
Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nekládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případně vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Úvodník předvánoční

Blíží se Vánoce, do domácností českých advokátů směřuje Ježíšek, do velkých a slavných mezinárodních kanceláří Santa Claus, podle okolností a národnosti advokáta i další mytické bytosti. Některé domácky založené advokátky mají již napečeno vánoční cukroví, většina advokátů nakoupeno. Vánoce jsou doba zázraků, nadpřirozených bytostí a věcí mezi nebem a zemí. Úřední osoby se rozpomínají na svoji lidskou podstatu a chovají se jako lidé; byl dokonce zaznamenán případ advokáta, který prominul klientovi úhradu palmárního účtu. Amatérští hudebníci cvičí na Rybovku a koledy, obchodníci se zbytečným zbožím zdobí výlohy a Ministerstvo financí se těší na vysoký výběr daně z přidané hodnoty.

Vánoce v nás vyvolávají vzpomínky na dobu dětství (§ 31: „... nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti ...“), těšení se na dárečky pod stromečkem (§ 2066: „... osoba omezená ve svéprávnosti je způsobilá darovat a přijmout dar malé hodnoty nebo dar vzhledem k okolnostem obvyklý ...“) i na návštěvy lékařské pohotovosti po požití kapří kosti (§ 2642: „... ke každému úkonu v rámci péče o zdraví se vyžaduje souhlas ošetřovaného...“).

Hodnotíme, co se nám během roku podařilo a v čem jsme neuspěli. Pokud nám do vzpomínek na dětství vstupuje nový občanský zákoník jako v předchozím odstavci, usoudíme, že jsme se doposud nenaučili oddělovat svůj soukromý a profesní život. Vzpomeneme si na šťastné zázraky, jichž jsme byli svědky, jako je prominutí zmeškané lhůty k podání odvolání, a budeme se modlit, abychom takové zázraky v příštím roce nepotřebovali. A budeme si dávat novoroční předsevzetí, mezi něž bude patřit slib sledovat lépe lhůty v diáři.

Česká advokátní komora by si také mohla dát do roku 2014 jedno užitečné předsevzetí – zlepšit vzdělávání koncipientů. Každoročně absolvuje koncipientskou praxi a skládá advokátní zkoušky více než 1000 koncipientů, což dělá z advokátní komory největší vzdělávací instituci připravující právníky v Čechách. Pro srovnání – pražskou právnickou fakultu absolvuje v magisterském studiu ročně asi 700 studentů. Snadno se zapomíná na to, že podle zákona o advokacii „advokátní koncipient vykonává u advokáta právní praxi, jejímž cílem je získat pod vedením a dohledem advokáta znalosti a osvojit si zkušenosti potřebné k výkonu advokacie.“ Úloha advokátní komory při výchově koncipientů je podpůrná, podílí se na jejich vzdělávání organizací školení a seminářů. Základní odpovědnost za vzdělání koncipienta leží na advokátovi a koncipientovi samotném. Advokátní komora by v rámci novoročního předsevzetí mohla

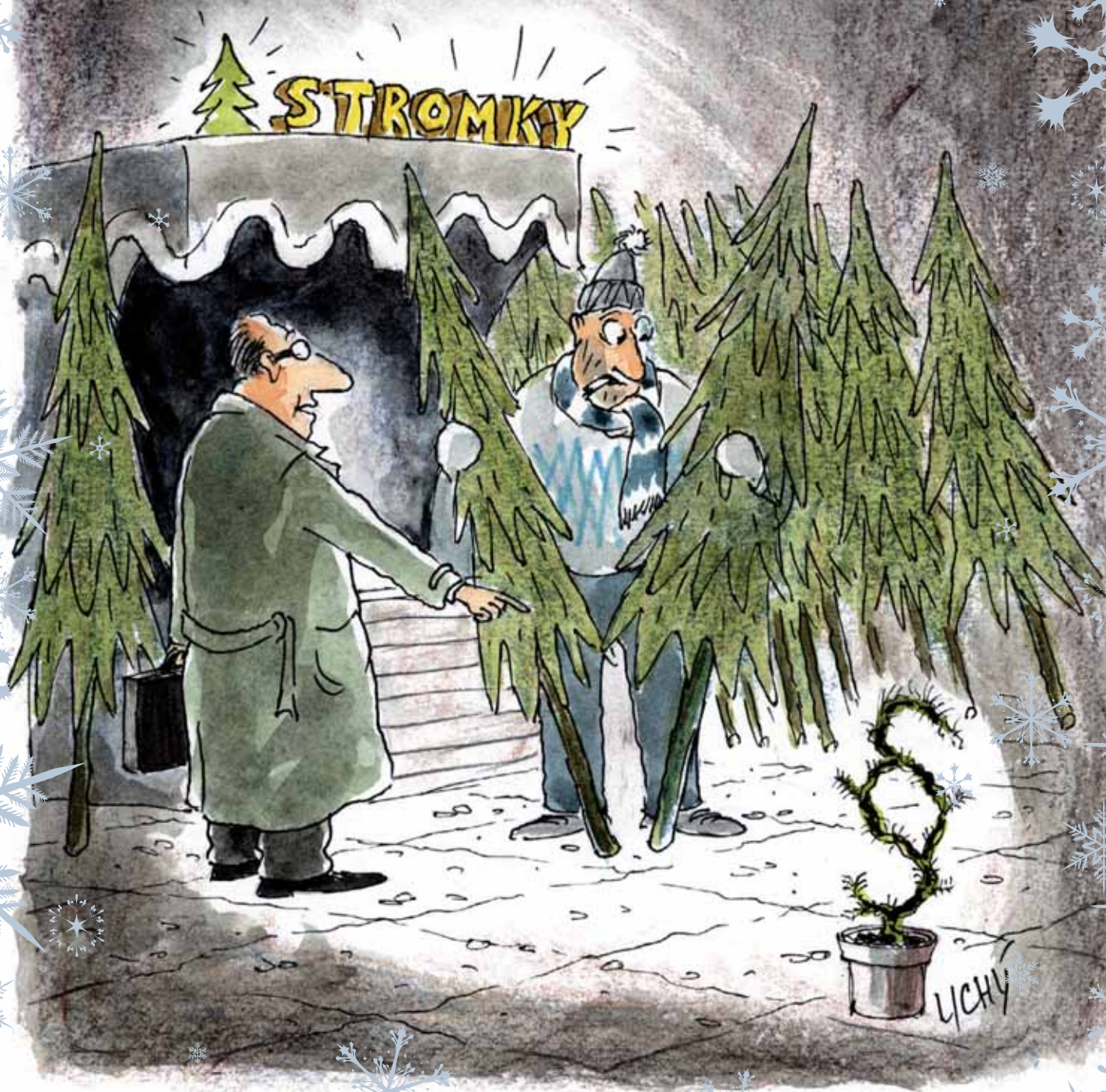
provést důkladnou revizi stávajících školení a seminářů tak, aby vzdělávání reagovalo na zásadní změny soukromého práva a bylo zaměřeno dostatečně prakticky. Také by měla vytvořit mezi advokáty atmosféru odpovědnosti za výchovu koncipientů. Bývalo kdysi dobrým pravidlem, že u advokátní zkoušky svého koncipienta byl přítomen i advokát, pro kterého byl výkon koncipienta na zkoušce osobní vizitkou. A pro oba bylo úspěšné absolvování advokátní zkoušky svátkem srovnatelným se Štědrým dnem a Silvestrem dohromady.

Nechme ale zatím stranou tato vážná témata, do Dušiček je daleko. Všem advokátkám a advokátům, koncipientkám a koncipientům, České advokátní komoře a jejím zaměstnancům, budiž přány a dopřány krásné Vánoce, zapomenutí na starosti, vděčnost klientů, smířlivost kolegů a láska bližních.

JUDr. DAVID UHLÍŘ, místopředseda ČAK

PF 2014

SynopsisIS = přehled

- ✓ přehledná evidence klientů a spisů
- ✓ jednoduché vykazování prováděných úkonů - timesheety
- ✓ správa veškeré pošty, podpora datových schránek
- ✓ přehledné výkazy, vyúčtování, fakturace, statistiky

- ✓ správa dokumentů, datové úložiště - document management system
- ✓ tvorba dokumentů z editovatelných šablon, ze vzorových dokumentů

- ✓ úkolový management - evidence úkolů a jejich kontrola, hlídání termínů, lhůt

- ✓ napojení na ISIR, ePodatelnu, Infosoud, ČNB, ARES
- ✓ podpora více měn a jazyků
- ✓ provázanost jednotlivých částí systému

- ✓ robustní modul pro správu pohledávek, EPR, ČTÚ
- ✓ import dat z Vašeho stávajícího SW, evidenčního systému, XLS

vyzkoušejte
nezávaznou
prezentaci

537 020 820
www.synopsis.cz

advokátní kalkulačka

Vánoční dárek od týmu SynopsisIS

důležité výpočty a rejstříky
na jednom místě ZDARMA

výpočty úročení pohledávek
výpočet odměny advokáta
výpočet soudních poplatků

rejstříky ISIR, ARES, Infosoud

pravidelně aktualizovaný
a rozšiřovaný portál pro Vás

online zdarma
advokatni-kalkulacka.cz

PRAGUE SAFE DEPOSIT®
S.R.O.

Přístup 24h denně / Otevřeno 7 dní v týdnu

**PRÉMIOVÉ BEZPEČNOSTNÍ
SCHRÁNKY V PRAZE**

**ZABEZPEČTE SVÉ
DOKUMENTY A CENINY**

**15% SLEVA s
kódem LAWYER08**

Kolowratský Palác,
Na Příkopě 17, Prague 1 – Staré Město,
110 00 Czech Republic

TEL: +420 224 224 664

www.praguesafedeposit.cz | info@praguesafedeposit.cz

NOVINKA

Česká advokátní komora
se společností Wolters Kluwer ČR
vydaly při příležitosti 6. sněmu ČAK
reprezentativní adresář

ADVOKÁTI
v České republice 2013

Publikace obsahuje ucelený seznam advokátů působících v České republice, doplněný komerční prezentací některých významných advokátních kanceláří. Adresář advokátů navíc vychází v roce chystaných významných změn soukromého práva, které s sebou přinesou i zvýšený zájem o advokátní služby.

V publikaci naleznete aktuální kontaktní údaje advokátů v České republice.

871 Kč včetně DPH | 938 stran | vazba vázaná

Objednávám publikaci

ADVOKÁTI v České republice 2013 se slevou 20 %

Kč

Firma

Jméno, příjmení

Ulice, č. p.

Obec, PSČ

E-mail

Tel.

IČ

DIČ

Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3, tel: 246 040 400,
fax: 246 040 401, e-mail: obchod@wkcr.cz, www.wkcr.cz

X. konference o historii advokacie v Praze

DNE 8. 11. 2013 SE V AULE PRAŽSKÉHO PALÁCE DUNAJ KONALA JUBILEJNÍ, JIŽ DESÁTÁ KONFERENCE O HISTORII ADVOKACIE. PO LOŇSKÉM, DEVÁTÉM ROČNÍKU, KTERÝ SE KONAL V BRATISLAVĚ, SE I LETOS JASNĚ UKÁZALO, ŽE KONFERENCE SE ZAČÍNÁ PROFILOVAT JAKO MEZINÁRODNÍ AKCE, NA KTERÉ KROMĚ ČESKÝCH PŘEDNÁŠEJÍCÍCH VYSTOUPILI I HOSTÉ ZE SLOVENSKA A POLSKA. KONFERENCI JIŽ TRADIČNĚ MODEROVAL ÚSTAVNÍ SOUDCE, EXPŘEDSEDA ČAK A (NE V NEPOSLEDNÍ ŘADĚ) ABSOLVENT OBORU HISTORIE A ARCHIVNICTVÍ STANISLAV BALÍK.

Konferenci zahájil předseda České advokátní komory **Martin Vychopeň**, který zdůraznil, že advokacie je sebevědomý stav s historickými kořeny. „Historii se musíme učit, abychom ji nemuseli opakovat,“ konstatoval. Účastníky konference dále přivítal místopředseda ČAK a předseda výboru pro historii advokacie **Petr Poledník**, který, jak řekl, „sní o zkušebních otázkách z dějin advokacie při advokátních zkouškách“, a vyjádřil i naději, že za deset či patnáct let se na konferenci pořádané ČAK o dějinách advokacie sejde celá Evropa, neboť zájem o tento obor bádání se šíří v dalších zemích.

Jako poslední pozdravila úvodem přítomné místopředsedkyně Slovenské advokátní komory **Viktória Hellenbart**, která poděkovala ČAK za dlouholeté organizování této konference, jež se stala impulzem i pro práci SAK. „Nadšenie je nakažlivé,“ poznamenala místopředsedkyně sesterské Komory a poukázala na vznik slovenské komise pro historii advokacie či úspěšně se rozvíjející spolupráci s maďarskými kolegy při bádání v budapeštském archivu. SAK také nedávno vydala knihu „Advokácia v spomienkach advokátov“, kterou Viktória Hellenbart na místě předala jako dárek Stanislavu Balíkovi. Ten na oplátku slíbil napsat o knize recenzi, kterou přináší BA na str. 62.

Odbornou část konference pak zahájil příspěvek košického advokáta a spoluautora *Histórie advokácie na Slovensku*, **Petera Kerecmana**, *Advokáti Aranyosyovci a Košická advokátska komora*, věnovaný osudům členů významného právníckého rodu Aranyosyů, zejména Ladislavovi Aranyosyemu a jeho synům, dvojčatům Aristidovi a Andrejovi, kteří po více než padesát let stáli v čele Košické advokátní komory.

Jako druhý vystoupil **Stanislav Balík** s příspěvkem *Významní tajemníci Pražské advokátní komory konce 19. a první poloviny 20. století*, inspirovaným, jak sám řekl, podnětem Ladislava Kryma a vzpomínkou na zvěčnělého Jiřího Klouzu. Významným pro pražskou advokátní komoru byl rok 1904, v němž

Na snímku zleva Viktória Hellenbart, Martin Vychopeň a Petr Poledník.

došlo ke zvolení Františka Dvorského jejím prvním českým prezidentem. Záhy nato začal v advokátní komoře působit tajemník Josef Schieszl. Toho od mnohaleté práce pro advokacii odvedla až státní služba, v roce 1920 se stal přednostou politického a legislativního odboru prezidenta republiky a dokonce, v roce 1926, ministrem sociální péče v úřednické Černého vládě. Jeho nástupcem byl od roku 1920 Rus Evžen Tarablin, první historik staršího období české advokacie, autor Nástinu vývoje advokacie v zemích Koruny české. Tarablin z tajemnické funkce odešel až v roce 1948.

Na konferenci vystoupila i polská advokátka Ewa Stawicka.

Advokátní kancelář a její fungování na přelomu 19. a 20. století – to bylo téma **Martina Ráji**, který ze své disertační práce „výtáhl“ názorné popisy toho, jak před sto lety vypadaly advokátní kanceláře z hlediska chodu, vybavení nábytkem i zaměstnanci.

Jak živá a aktuální může být historie, ukázal příspěvek **Viktorie Hellenbart**, který se věnoval debatě v uherském parlamentu před přijetím advokátního řádu v roce 1874. Tématem diskuse tehdy byla rovněž otázka povinného členství v stavovské komoře (druhý tábor navrhoval licenci udělovanou státem), ale i dodnes živá otázka délky koncipientské praxe či povinného získání doktorátu jako podmínky pro výkon advokátní praxe.

S kouskem rodinné historie se světil ve svém vystoupení, nazvaném *Palmární účet advokáta za první Československé republiky*, brněnský advokát **Milan Kyjovský**, který v rodinném archivu našel pár dokladů o kauzách a výdělcích svého dědečka, advokáta Vojtěcha Kyjovského (1879-1948), zejména pak dokumenty o jeho zastupování hraběte Geyzy Andrassyho.

Dopolední část konference uzavřelo vystoupení studentky plzeňské právnické fakulty **Marie Farnikové-Fabišové**, nazvané *Advokáti na Malé Straně v letech 1918-1938*, která se soustředila především na osudy advokáta Antonína Kloudy, prvorepublikového a předúnorového prezidenta Advokátní komory v Čechách, a jeho pěti synů, taktéž advokátů.

Odpolední část konference zahájil všeobecně očekávaným a oblíbeným vystoupením brněnský advokát **Lubomír Činka**, který ze svoji rozsáhlé sbírky historických pohlednic i současných fotografií soudních budov na našem území tentokrát vybral, vzhledem k místu konání konference, *Historické soudní budovy na území města Prahy a na území soudních okresů v působnosti MS v Praze v období 1855-1949 s přihlédnutím k současné dislokaci*.

V dalším příspěvku – *Henryk Krajewski – advokát a účastník povstání roku 1863* – zazněl na půdě Komory i poslední, třetí ze západoslovanských jazyků – polština, neboť jeho autorka, polská advokátka **Ewa Stawicka**, hovořila mateřštinou, a je třeba říci, srozumitelnou i pro Čechy nezvyklé kontaktu s polštinou. Henryk Krajewski byl významný polský advokát a zároveň významný účastník boje polského národa za svobodu, který strávil řadu let v žaláři a pak ve vyhnanství na Sibiři. V boji se angažoval i po svém návratu do Varšavy v roce 1860, což vyvrcholilo jeho účastí jako člena ilegální polské vlády během povstání v roce 1863 a po porážce povstání jeho opětovnou deportací na Sibiř. Po svém návratu do Varšavy byl Kra-

jewski od roku 1870 až do své smrti v roce 1897 významným členem Varšavské advokátní komory i varšavské společnosti.

Kutnohorský soudce a historik advokacie **Milan Závůrka** si jako téma vybral *Výkon advokacie u ministra JUDr. Bedřicha Pacáka* se zaměřením na otázku, nakolik tento kutnohorský advokát dokázal skloubit svoji advokátní praxi s výkonem mandátu poslance říšské rady a posléze i ministra v rakouské vládě.

Nesmírně zajímavý byl příspěvek **Martiny Gajdošové** *Prvé ženy v advokácii na území Slovenska*. Je třeba vědět, že v roce 1938 provozovalo na území Slovenska advokátní praxi šest žen, tedy jedno procento ze všech advokátů, abychom pochopili, jak dramaticky se změnil život celé společnosti za posledních osmdesát let.

Příspěvek absolventky plzeňské právnické fakulty **Nicol Svobodové** vycházel z její obhájené diplomové práce a věnoval se *Mladoboleslavským starostům z řad advokacie v letech 1860-1918*, především nejvýznamnějšímu z nich, starostovi Mladé Boleslavi a poslanci českého i říšského sněmu Karlu Mattušovi.

Slovenský advokát a spoluautor *Histórie advokacie na Slovensku* **Rudolf Manik** se ve svém vstoupení na téma *Advokáti v hneďom a čiernom 1939-1945* věnoval především třem advokátům ve službách nacismu a fašismu – hlavě chorvatských ustašoviců Ante Paveličovi, dále Lotyši Viktoru Araisovi, který řídil židovské pogromy, a šéfovi hlavního úřadu říšské bezpečnosti Ernestu Kaltenbrunerovi.

Absolvent olomoucké právnické fakulty **Martin Chládek** se s účastníky konference podělil o část své úspěšně obhájené diplomové práce *Vývoj advokacie v NDR*. Ten byl pozoruhodný zejména tím, jak poválečnou denacifikaci německé justice vystřídal kolektivizace i v advokácii.

Jako poslední vystoupila na konferenci se svým *Právněhistorickým rozbořem procesu s Alfredem Dreyfusem* absolventka plzeňské právnické fakulty **Tereza Vykusová**. I její referát vycházel z úspěšně obhájené diplomové práce, pro niž autorka sbírala prameny mimo jiné v archivu Pařížské advokátní komory.

Referenti a četné publikum se na úplný závěr shodli na pokračování konferenční série i v roce následujícím.

❖ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

❖ Foto MARIE BLAHNOVÁ a JUDr. JAN SYKA

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Marek/Ježek

Právo cenných papírů
v nové úpravě

Vázané v plátně, 464 stran
cena 890 Kč, obj. číslo BK20

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

Právnícká firma roku 2013

SPOLEČNOST EPRAVO.CZ VYHLÁSILA LETOS JIŽ ŠESTÝ ROČNÍK FIREMNÍHO ŽEBŘÍČKU PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU. ZÁŠTITU NAD LETOŠNÍM ROČNÍKEM PŘEVZALA MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR V DEMISI JUDr. MARIE BENEŠOVÁ, ZATÍMCO ZÁŠTITU NAD VLASTNÍM GALAVEČEREM PŘEVZALA JIŽ TRADIČNĚ ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA.

Výsledky firemního žebříčku Právnícká firma roku 2013 byly slavnostně vyhlášeny 11. listopadu 2013 v prostorách pražského hotelu InterContinental za účasti zástupců předních advokátních kanceláří a osobností české justice. Na základě aktuálního ročníku vznikl, tak jako v minulých letech, žebříček advokátních kanceláří působících v České republice. Galavečer moderoval již tradičně Libor Bouček, zpěvem letos hosty potěšila Marta Jandová za doprovodu Ondřeje Pátka.

Patnáct předních advokátních kanceláří si odneslo dvacet jedna ocenění, z nich bylo patnáct odborných. Hlavními kategoriemi byly **Právnícká firma roku pro mezinárodní kancelář** (vítěz: Weil, Gotshal & Manges) a **Právnícká firma roku pro domácí kancelář** (vítěz: PRK Partners). Kromě stálých kategorií se nově objevily **Právnícká firma roku za mezinárodní expanzi** (vítěz: Peterka & Partners) a **Právnícká firma roku Pro Bono a CSR** (vítěz: Císař, Česká, Smutný). Nejúspěšnější kanceláří co do počtu ocenění se

stala advokátní kancelář Weil, Gotshal & Manges (Fúze a akvizice, Řešení sporů a arbitráže, Právnícká firma roku 2013 pro mezinárodní kancelář). V odborných kategoriích byly vyhlášeny také velmi doporučované a doporučované kanceláře.

„V letošním roce jsme rozšířili počet zvláštních kategorií. Kromě Právnícké firmy roku pro regionální kancelář a Právnícké firmy roku za nejlepší klientské služby jsme udělili cenu za mezinárodní expanzi a Pro Bono a CSR aktivity. Právě společenská odpovědnost je pro advokátní kanceláře stále důležitějším tématem,“ říká předseda představenstva pořadatelské společnosti EPRAVO.CZ Miroslav Chochola.

OCENĚNÉ FIRMY

2013
právníká
firma
roku

PRÁVO OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

Allen & Overy

První ocenění večera převzal partner advokátní kanceláře Jan Myška.

PRÁVO HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Havel, Holásek & Partners

Cenu za kancelář převzal Václav Audes.

DEVELOPERSKÉ A NEMOVITOSTNÍ PROJEKTY

Dentons Europe

Ocenění převzali Ladislav Štorek, vedoucí partner pražské a bratislavské kanceláře (vlevo), a advokát Michal Hink.

FÚZE A AKVIZICE

Weil, Gotshal & Manges

Cenu za advokátní kancelář převzal stejně jako před rokem Petr Hanzal.

RESTRUKTURALIZACE A INSOLVENCE

Clifford Chance

Cenu z rukou zástupce šéfredaktora týdeníku EKONOM, Aleše Vojříše (vpravo), převzali Jindřich Arabasz (vlevo) a David Koláček.

ŘEŠENÍ SPORŮ A ARBITRÁŽE

Weil, Gotshal & Manges

Cenu, tak jako vloni, převzali partneri kanceláře, Karolína Horáková a Roman Vojta.

BANKOVNICTVÍ A FINANCE

PRK Partners

Generální ředitel společnosti SwissLife, Martin Valach (vpravo) předal cenu partnerům kanceláře, Václavu Bílému (uprostřed) a Janu Kohoutovi.

TELEKOMUNIKACE A MÉDIA

Havel, Holásek & Partners

Druhou cenu večera pro tuto advokátní kancelář převzal Jan Koval.

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Advokátní kancelář Kříž a partneři

Pro ocenění si přišel zakládající partner kanceláře, profesor Jan Kříž.

PRÁVO INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

ROWAN LEGAL

Již tradičně cenu převzali partneři kanceláře Martin Maisner (u mikrofonu), a Josef Donát.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

ROWAN LEGAL

Ocenění v této kategorii převzali z rukou šéfredaktora časopisu Právní rádce Jana Januše (vpravo) Vilém Podešva (vlevo) a Martin Janoušek.

PRACOVNÍ PRÁVO

Glatzová & Co.

Ocenění převzaly řídící partnerka Vladimíra Glatzová (u mikrofonu) a Marie Janšová, vedoucí advokátka a vedoucí týmu pracovního práva.

SPORTOVNÍ PRÁVO

KŠD LEGAL

Skleněnou plastiku převzal Marek Bílej, partner advokátní kanceláře.

TRESTNÍ PRÁVO

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák

Již počtvrté v řadě převzali ocenění Tomáš Sokol (druhý zleva), Jan Brož (druhý zprava) a Jiří Novák (vlevo). Cenu předával obchodní ředitel České tiskové kanceláře Přemysl Cenkl.

DAŇOVÉ PRÁVO

Rödl & Partner

Radost z opakování loňského úspěchu měl managing partner kanceláře Petr Novotný.

REGIONÁLNÍ PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU**Advokátní kancelář Perthen, Perthenová, Švadlena a partneři**

Cenu převzali Ervín Perthen (vpravo), Petr Švadlena (u mikrofonu) a Jan Lipavský.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU ZA MEZINÁRODNÍ EXPANZI**PETERKA & PARTNERS**

Historicky první zvláštní ocenění za mezinárodní expanzi převzal řídicí partner kanceláře Ondřej Peterka.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO BONO A CSR**CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ**

Ocenění za společenskou odpovědnost firmy převzal společník advokátní kanceláře Pavel Smutný.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU ZA NEJLEPŠÍ KLIENTSKÉ SLUŽBY**Allen & Overy**

Druhé ocenění večera pro kancelář převzal partner kanceláře Václav Valvoda.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘ**Weil, Gotshal & Manges**

Ministryně spravedlnosti ČR v demisi paní Marie Benešová a předseda České advokátní komory Martin Vychopeně předali cenu Karlu Muzikářovi (uprostřed), vedoucímu partnerovi advokátní kanceláře.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO DOMÁČÍ KANCELÁŘ**PRK Partners**

Také Robert Němec (druhý zprava) a Martin Aschenbrenner (druhý zleva) převzali ocenění od Marie Benešové a Martina Vychopeně.

JAROSLAV KRAMER

Foto JAN KOLMAN

Přehled vítězů, velmi doporučovaných a doporučovaných kanceláří

PRÁVO OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

Vítěz: **Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Clifford Chance LLP sdružení advokátů
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

Doporučovanými kanceláři jsou:

- CMS Cameron McKenna v. o. s.
- Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s. r. o.
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- Rödl & Partner, v. o. s.
- Schönherr s. r. o.

PRÁVO HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Vítěz: **Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- Schönherr s. r. o.
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka
- Clifford Chance LLP sdružení advokátů
- Glatzová & Co., s. r. o.
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.

DEVELOPERSKÉ A NEMOVITOSTNÍ PROJEKTY

Vítěz: **Dentons Europe CS LLP, organizační složka**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Clifford Chance LLP sdružení advokátů
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Advokátní kancelář Dáňa, Pergl a Partneři
- CMS Cameron McKenna v. o. s.
- DLA Piper Prague LLP, organizační složka
- Rödl & Partner, v. o. s.
- Squire Sanders, v. o. s., advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

FÚZE A AKVIZICE

Vítěz: **WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka
- Clifford Chance LLP sdružení advokátů
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- DLA Piper Prague LLP, organizační složka
- Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s. r. o.
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.
- Rödl & Partner, v. o. s.
- Schönherr s. r. o.
- Weinhold Legal, v. o. s.

RESTRUKTURALIZACE A INSOLVENCE

Vítěz: **Clifford Chance LLP sdružení advokátů**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka
- Dentons Europe CS LLP, organizační složka
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka
- Žilavský a partneři, advokátní kancelář s. r. o.

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- Glatzová & Co., s. r. o.
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.

- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.

ŘEŠENÍ SPORŮ A ARBITRÁŽE

Vítěz: **WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.
- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s. r. o.
- Squire Sanders, v. o. s., advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.
- TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.
- Žilavský a partneři, advokátní kancelář s. r. o.

BANKOVNICTVÍ A FINANCE

Vítěz: **PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka
- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- Clifford Chance LLP sdružení advokátů
- Dentons Europe CS LLP, organizační složka
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Glatzová & Co., s. r. o.
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s. r. o.
- Squire Sanders, v. o. s., advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.

TELEKOMUNIKACE A MÉDIA

Vítěz: **Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- Bird & Bird, s. r. o.
- PIERSTONE s. r. o., advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s. r. o.
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka
- Clifford Chance LLP sdružení advokátů
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Vítěz: **Advokátní kancelář Kříž a partneři s. r. o.**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Bird & Bird, s. r. o.
- Čermák a spol.
- Glatzová & Co., s. r. o.
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s. r. o.

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- HOLEC, ZUSKA & Partneři advokáti
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.

PRÁVO INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Vítěz: **ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s. r. o.**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- Bird & Bird, s. r. o.
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- PIERSTONE s. r. o., advokátní kancelář
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Jansa, Mokřý, Otevřel & partneři v. o. s., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- MT Legal s. r. o., advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Vítěz: **ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s. r. o.**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Advokátní kancelář Dáňa, Pergl a Partneři
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- MT Legal s. r. o., advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.

Doporučovanými kanceláři jsou:

- CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s. r. o.
- HOLEC, ZUSKA & Partneři advokáti
- Kinstellar, s. r. o., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

PRACOVNÍ PRÁVO

Vítěz: **Glatzová & Co., s. r. o.**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s. r. o.
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- Randl Partners
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Bělina & Partners advokátní kancelář s. r. o.
- CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s. r. o.
- KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- Squire Sanders, v. o. s., advokátní kancelář
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

SPORTOVNÍ PRÁVO

Vítěz: **KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s. r. o.
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- Moreno Vlk & Asociados a Radostová & Co.
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář

TRESTNÍ PRÁVO

Vítěz: **Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Advokátní kancelář Nespala, s. r. o.

- KŠD LEGAL advokátní kancelář s. r. o.
- TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s. r. o.
- FELIX A SPOL. advokátní kancelář, s. r. o.
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář

DAŇOVÉ PRÁVO

Vítěz: **Rödl & Partner, v. o. s.**

Velmi doporučovanými kanceláři jsou:

- Baker & McKenzie, v. o. s., advokátní kancelář
- Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátní kancelář
- PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář
- ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s. r. o.
- WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář
- White & Case (Europe) LLP, organizační složka

Doporučovanými kanceláři jsou:

- Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka
- Clifford Chance LLP sdružení advokátů
- Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s. r. o.
- PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář
- Weinhold Legal, v. o. s.

REGIONÁLNÍ PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU

Vítěz: **Advokátní kancelář Perthen, Perthenová, Švadlena a partneři s. r. o. (PPS advokáti)**

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU ZA MEZINÁRODNÍ EXPANZI

Vítěz: **PETERKA & PARTNERS v. o. s. advokátní kancelář**

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO BONO A CSR

Vítěz: **CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s. r. o.**

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU ZA NEJLEPŠÍ KLIENSKÉ SLUŽBY

Vítěz: **Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka**

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO DOMÁCÍ KANCELÁŘ

Vítěz: **PRK Partners s. r. o. advokátní kancelář**

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘ

Vítěz: **WEIL, GOTSHAL & MANGES s. r. o. advokátní kancelář**

Galavečer Právníka roku 2013

Vstupenky na galavečer letošního Právníka roku jsou již dávno rozebrány (stačilo k tomu jen několik dnů), a to i vzhledem k jeho letošní komornější formě. Z důvodů uzavření Bobycentra, kam se vešlo až dva tisíce účastníků, jsme galavečer museli přesunout do prostor hotelu International v Brně, kam se maximálně vejde o třetinu hostů méně, jak jsme vás už informovali v BA č. 11/2013.

Těm z vás, na koho se vstupenky dostaly, dlužíme organizační pokyny a nástin programu:

24. 1. 2014 BEST WESTERN PREMIER Hotel International Brno

19.00 zahájení slavnostního vyhlášení výsledků, po loňském skvělém výkonu v Praze moderuje opět česká moderátorská špička – Karel Šíp

20.30 společenský raut a hudební program v ostatních prostorech hotelu

- TUTU se zpěvačkou Teresou Polk (jazz, blues, funk, soul)
- cimbálová muzika PONAVALA

22.00 hotelová hala – koncert zpěvačky Petry Janů se skupinou Golem

24.00 hotelová hala – videodiskotéka

01.00 předpokládaný konec galavečera

K dispozici hostům galavečera bude parking před hotelem International a prostory sousedícího městského parkoviště. Ubytováním v hotelu Slavia pak bude k dispozici parking před tímto hotelem a ubytováním v hotelu Continental parkoviště před jejich hotelem.

✿ icha

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

hledá do svého týmu zkušeného ADVOKÁTA / ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
- praxe v advokacii podmínkou
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost, bystrost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační znalosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITY TOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

ALFA INTERNATIONAL
THE GLOBAL LEGAL NETWORK

ČAK má právo nezapsat do seznamu advokátních koncipientů absolventa Panevropské vysoké školy, potvrdil Nejvyšší soud

Nejvyšší soud odmítl jako nepřipustné dovolání absolventa Panevropské vysoké školy v Bratislavě (dříve Bratislavská vysoká škola práva), který se ve sporu s Českou advokátní komorou domáhal zápisu do seznamu advokátních koncipientů.

Nejvyšší soud tak potvrdil předcházející rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 i Městského soudu v Praze.

Nejvyšší soud v odůvodnění nejprve konstatoval, že vysoká škola v zahraničí musí kumulativně splňovat dvě základní podmínky – musí jít o vysokou školu oprávněnou poskytovat vysokoškolské vzdělání na území jiného státu podle předpisů tohoto státu, a musí takové vzdělání poskytovat v zahraničí.

Následně pak dovolací soud zdůraznil, že **Česká advokátní komora** – která vykonává veřejnou správu na úseku advokacie – je povolána v každém jednotlivém případě k ověření, zda vzdělání žadatele o zápis do seznamu advokátních koncipientů odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

Celé usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1475/201 ze dne 23. října 2013 naleznete v tomto čísle BA na str. 43-44.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

ID datové schránky: g3jhyji

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

inzerce

Svoboda/Smolík
Levý/Šínová a kol.

Občanský soudní řád

Komentář

2013, vázané v plátně, 1424 stran
cena 1 890 Kč, obj. číslo EKZ152

- jde o první komentář na trhu podle znění od 1. 1. 2014, kdy nabude účinnosti řada procesních a souvisejících hmotněprávních předpisů, k jejichž přijetí došlo ve druhé polovině roku 2013
- nová koncepce komentování zaručuje přehlednější, stručnější a praktičtější publikaci, aniž by došlo k redukci věcného obsahu výkladu
- komentář není teoretickým pojednáním, ale praktickým textem zabývajícím se konkrétní aplikací procesních předpisů

Jemelka/Podhrázký/Vetešník
Zavřelová/Bohadlo/Šuránek

Soudní řád správní

Komentář

2013, vázané v plátně, 1168 stran
cena 1 590 Kč, obj. číslo EKZ154

- komentář usnadní odborné i laické veřejnosti orientaci v soudním řádu správním i v zákonu o rozhodování některých kompetenčních sporů
- umožní porozumět sporným ustanovením zákona a na některých příkladech ukáže, jak probíhá řízení před správními soudy a jaká je v případě jednotlivých ustanovení ustálená rozhodovací praxe
- publikace zohledňuje aktuální soudní judikaturu i názory odborné veřejnosti

Štenglová • Havel
Čileček • Kuhn • Šuk

Zákon o obchodních korporacích

Komentář

2013, vázané v plátně, 1008 stran
cena 2 890 Kč, obj. číslo EVK15

- předkládá možné praktické i teoretické výklady a řešení otázek a problémů, které přináší nové soukromé právo
- poukazuje na souvislosti s novým občanským zákoníkem a s návrhy navazujících předpisů
- věnuje pozornost nejen výkladu dílčích pravidel, ale současně se snaží předložit výklad nové koncepce obchodních korporací a jejich zařazení do regulace právních osob podle občanského zákoníku
- součástí komentáře je i výběr dosavadní judikatury zaměřený na tu, která bude využitelná i pro nový zákon

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o., Jungmannova 34, 110 00 Praha
tel.: 273 139 219, fax: 273 139 245, e-mail: beck@beck.cz

Sdělení ČAK o povinných platbách a pojistném

- o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) za rok 2014
- o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory za rok 2014
- o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2013
- o výši a splatnosti pojistného pro rok 2014

I. Příspěvek na činnost Komory za rok 2014

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory za rok 2014 činí

- 8000 Kč,
- 3000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- 4000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2014.

Příspěvek je splatný do 20. ledna 2014.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2014, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Tato lhůta platí při změnách v průběhu roku a u všech plateb.

II. Odvod do sociálního fondu Komory za rok 2014

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory za rok 2014 činí

- 500 Kč,
- 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2014,
- odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Odvod je splatný do 20. ledna 2014.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2014, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu.

Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty a advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se **platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen, a pětímístného registračního čísla advokáta.

Příklad: variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2014 je 201404876.

Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2013

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropská advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2013 činí

- 3000 Kč,

b) pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru; povinnost platit odvod vzniká dnem zápisu do seznamu advokátních koncipientů,

c) pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;

d) pokud advokátní koncipient přerušil výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který přerušování výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušování výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu Komory povinen důvod a dobu trvání přerušování výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

Odvod je splatný do 20. ledna 2014.

Poměrná částka příspěvku do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů je splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se **platí převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z posledního dvojčíslí roku, za který je odvod placen (13) a pětimístného registračního čísla advokátního koncipienta.

Příklad: Variabilní symbol pro odvod za advokátního koncipienta s registračním číslem 14876 za rok 2013 je 1314876.

Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

IV. Pojištění profesní odpovědnosti pro rok 2014

1. Pojištění na základě Rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, ve znění pozdějších dodatků (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generali Pojišťovna, a. s., a Komorou:

Hromadné pojištění advokátů se i pro rok 2014 vztahuje pouze na odpovědnost advokáta za škodu, kterou způsobí v souvislosti s poskytováním právních služeb on sám, tzn., že hromadné pojištění advokátů se u advokátů vykonávajících advokacii samostatně nebo ve sdružení bude vztahovat na odpovědnost za škodu, za kterou advokát sám odpovídá klientovi podle § 24 odst. 1 zákona o advokacii.

Výše ročního pojistného advokáta prostřednictvím hromadného pojištění činí 4600 Kč a je splatné do 31. 12. 2013.

Toto pojistné se vztahuje na minimální limit pojistného plnění z pojištění advokátů podle § 24a odst. 1 zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 3 000 000 Kč.

Pojistné se platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje, a pětimístného registračního čísla advokáta.

Příklad: Variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2014 je 201404876.

Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Ti jsou povinni pojistit se individuálně.

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způso-

benou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce.

Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku bez ohledu na to, zda v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsaní další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti výskrtnuti. Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2014 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 1. do 30. 6. 2014, aniž budou platit za toto období pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na II. pololetí roku 2014, a advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 7. do 31. 12. 2014 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2014, aniž budou na toto období platit pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2015. Tzn., že advokáti, kteří jsou zapsaní do seznamu advokátů v období od 2. 1. do 1. 7. 2014, hradí tedy pouze poloviční pojistné ve výši 2300 Kč. Toto poloviční pojistné je splatné do týdne po zápisu nebo změně ve způsobu výkonu advokacie.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2013 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro rok 2014 individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění nesmí však být užší, než by činil v případě hromadného pojištění advokátů, a minimální limit pojistného plnění nesmí být nikdy nižší, než který stanoví usnesení představenstva č. 4/2009 Věstníku ze dne 15. září 2009, ve znění usnesení představenstva č. 7/2010 Věstníku. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

2. Pojištění individuálními pojistnými smlouvami:

a) Advokáti vykonávající advokacii ve sdružení, kteří jsou účastni hromadného pojištění advokátů, jsou i pro rok 2014 povinni být pojištěni samostatně pro případ vzniku závazku, k jehož splnění je advokát podle zvláštních právních předpisů povinen z důvodu solidární odpovědnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako účastník sdružení (§ 14 zákona) za škodu, za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu solidární odpovědnosti, se s účinností od 1. ledna 2011 stanoví částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem ostatních účastníků sdružení, a to u každého účastníka sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako účastník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, se vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie účastníky sdružení.

b) Advokáti vykonávající advokacii jako společníci veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementáři komanditní společnosti jsou i pro rok 2014 povinni být pojištěni samostatně, včetně pojištění pro případ vzniku závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a advokát je podle zvláštních předpisů povinen k jeho splnění z důvodu ručení jako její společník.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii ve veřejné obchodní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2011 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem společníků veřejné obchodní společnosti, a to u každého ze společníků společnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako komplementář komanditní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2011 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem komplementářů této společnosti, a to u každého z komplementářů.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení se vztahuje také i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.

c) Zahraniční advokáti (podle § 5a zákona o advokacii) a evropští usazení advokáti zapsaní do seznamu advokátů – minimální limit pojistného plnění s účinností od 1. 1. 2011 činí tři miliony Kč.

d) Společnost s ručením omezeným a komanditní společnost musejí být od vzniku do dne svého zrušení pojištěny pro případ odpovědnosti za škodu, za kterou klientovi odpovídají podle § 24 odst. 2. Minimální limit pojistného plnění z pojištění společnosti musí činit nejméně 50 000 000 Kč za každého společníka společnosti s ručením omezeným, kterému nebyl pozastaven výkon advokacie, nebo nejméně 10 000 000 Kč za každého komanditistu komanditní společnosti, kterému nebyl pozastaven výkon advokacie.

Individuální pojistné smlouvy sjednané pro pojistné období roku 2014 jsou advokáti povinni předložit Komoře nejpozději do 31. 12. 2013, bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Platné znění usnesení č. 4/2009 Věstníku s účinností od 1. 1. 2011 je k dispozici na webových stránkách Komory: www.cak.cz/Předpisy_o_advokacii/Stavovské_předpisy.

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Užití Úmluvy v obchodním právu	21
Pravděpodobnost v hmotném právu a míra důkazů (skica o možné změně paradigmatu v NOZ)	28
Důkaz a pravděpodobnost.....	33
Zákonná příslušnost státního zastupitelství jako právní hodnota	35
Institut náhradního obhájce na Slovensku.....	40
Z JUDIKATURY.....	43 – 52
Z ODBORNÉ LITERATURY	53 – 66

SHRNUTÍ

Michal Kučera: Užítí Úmluvy v obchodním právu

Článek je založen na zkušenosti autora z praxe v Linklaters (pobočka v Bratislavě) a službě u Evropského soudu pro lidská práva (Štrasburk). Odkazuje na konkrétní obchodněprávní případy řešené ESLP, při preferenci případů týkajících se České republiky a Slovenska. Upozorňuje na jejich specifika ohledně aktivní a pasivní legitimity dotčených subjektů a předmětu ochrany, významné z hlediska správného uplatnění Evropské úmluvy o lidských právech v tomto typu případů jak před ESLP, tak na domácí úrovni. Dále obsahuje i typologické případy uplatnění Úmluvy v obchodněprávním kontextu v souvislosti s rozhodčím řízením, akcionářskými právy, daňovým, exekučním a trestním řízením, právem duševního vlastnictví a právem Evropské unie, a naznačuje existující i možné další oblasti uplatnění Úmluvy v otázkách souvisejících s obchodním právem a podnikáním.

Luboš Tichý: Pravděpodobnost v hmotném právu a míra důkazů (skica o možné změně paradigmatu v NOZ)

Autor se zabývá problematikou, které až dosud přes její důležitost nebyla věnována v české teorii ani praxi náležitá pozornost. Tento přístup k otázkám pravděpodobnosti a míry důkazů je třeba změnit i proto, že pojem pravděpodobnosti se vyskytuje na několika místech NOZ. Článek se zabývá podstatou pravděpodobnosti a významem pro hodnocení důkazů. Rozebírá mimo jiné vztah mezi důkazem a pravděpodobností, pravdou, pravděpodobností a přesvědčením i mírou

pravděpodobnosti, tedy pojmy významnými v případech, kdy hmotné právo stanoví možnost jevu a nevychází z „jistoty“. Autor také srovnává český přístup k řešení problému s přístupem německým a rakouským.

Reinhard Greger: Důkaz a pravděpodobnost

V důkazním právu nemá pojem pravděpodobnosti právo na existenci. Soudce může založit své rozhodnutí jen na takových tvrzeních, o jejichž pravdivosti je přesvědčen. Je-li podání důkazu pro určité skutečnosti spojeno typicky s jistými potížemi, lze k tomu přihlížet jen před provedením důkazu. Zde přichází v úvahu: přenesení důkazního břemene nebo pouze břemene tvrzení na druhou stranu sporu; takové pojetí nebo výklad materiálního práva, které umožňuje usnadnění důkazu; upuštění od příslušného znaku skutkové podstaty v materiálním právu.

Zdeněk Koudelka: Zákonná příslušnost státního zastupitelství jako právní hodnota

Článek se zabývá na konkrétních kauzách otázkou příslušnosti státního zastupitelství v trestním řízení. Příslušnost státního zastupitelství není stanovena ústavou, ale jen zákony. I ty jsou však závazné. Proto je nutné je dodržovat, dokud zákonodárce nestanoví volnější pravidla pro určení příslušnosti státního zastupitelství. Při takové změně by však již neměla být uplatněna vazba příslušnosti soudce pro přípravné řízení na změnu této příslušnosti ve státním zastupitelství. Automatická změna soudce pro přípravné řízení se změnou státního zastupitelství, např. formou odnětí a přikázání věci u státního zastupitelství individuálním právním aktem, narušuje zásadu zákonného soudce, určeného dle obecných zákonných pravidel.

Martina Řeřichová: Institut náhradního obhájce ve Slovenské republice

Článek je věnován institutu náhradního obhájce ve Slovenské republice, který byl do slovenského trestního řízení zaveden novelou trestního řádu č. 366/2000 Zb. Náhradním obhájcem je obhájce, který může být ustanoven obviněnému vedle zvoleného či ustanoveného obhájce v případě důvodné obavy ze zmaření hlavního líčení nebo veřejného zasedání pro nepřítomnost zvoleného nebo ustanoveného obhájce. Článek poukazuje na výhody i nevýhody ustanovení náhradního obhájce a zaměřuje se na vymezení jeho práv a povinností. Pozornost věnuje i nároku náhradního obhájce na odměnu za úkony právní služby a náhradu hotových výdajů spojených s ustanovením obhájcem. Zákonná úprava institutu náhradního obhájce je vhodně řešená, když stanovuje, že soud náhradního obhájce ustanovit může, což a contrario znamená, že nemusí.

NOVINKA C. H. BECK

Kislingerová, Richter, Smrčka a kol.

Zhodnocení dopadů insolvenčního zákona v praxi

Vázané, 160 stran
cena 360 Kč, obj. číslo BEK54

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

www.bulletin-advokacie.cz

Prestížní měsíčník české advokacie
nyní k dispozici i v elektronické podobě.

Užití Úmluvy¹ v obchodním právu²

JUDr. MICHAL KUČERA

Úvod

Zkušenost autora z právní praxe v advokacii a mezinárodním soudnictví³ potvrzuje, že zdánlivě nesourodé pojmy jako lidská práva a obchodní právo mají četné průniky a uplatnění Úmluvy v obchodním právu je realitou. Navzdory skeptikům je autor toho názoru, že v právní rovině může pochopení těchto průniků být pro advokáta v konkrétní kauze komparativní výhodou. Může mu totiž umožnit formulaci přidanych smysluplných argumentů ve prospěch zájmů klienta, což může v evropské rovině přispět k progresivnímu vývoji práva Úmluvy, také ke snížení počtu mylně formulovaných stížností předložených Soudu, a tím umožnit efektivnější využití jeho zdrojů. Z hlediska hmatatelnější motivace může pro advokáta být zajímavá možnost zavřít uplatňování práv svého klienta před Soudem nároky na spravedlivé zadostiučinění podle čl. 41,⁴ jako tomu bylo například v případě *Agrokompleks p. Ukrajíně*,⁵ kde Soud stěžovatelce těmito tituly nedávno přiznal celkem přes 27 milionů eur.

Cílem tohoto článku je objasnit čtenáři naznačený názor poukázáním na několik koncepčních specifik, které v obchodněprávních případech před Soudem vyvstávají, a jejichž správné pochopení je podle názoru autora důležité pro správné uplatnění Úmluvy v této oblasti práva.

Článek je rozdělen na části související s vymezením subjektů, (i) které se uplatnění Úmluvy mohou domáhat, a (ii) vůči nimž se jej mohou domáhat. Následuje část (iii) týkající se vymezení předmětu ochrany a část (iv) zabývající se obchodněprávními situacemi před Soudem, s poukazem na dotčená Úmluvou zaručená práva, a (v) závěr, naznačující další aspekty a (stávající a možné budoucí) oblasti uplatnění Úmluvy v kontextu obchodního práva, jakož i několik osobních poznámek autora.

Při výběru citovaných rozsudků a rozhodnutí byl mírný důraz kladen na případy týkající se ČR a SR. Výběr je subjektivní ve snaze co nejlépe ozřejmit dotčené prvky práva Úmluvy. Nejedná se tedy nutně o nejnovější, nejznámější a vyčerpávající reference, ani o ucelené vysvětlení daných případů nebo dotčených právních institutů.

(i) Kdo může práva vyplývající z Úmluvy uplatňovat?

Odpověď na tuto otázku vyplývá z čl. 34, a zejména z jeho pojmu „poškozená osoba“. Jako množství jiných ve světě Úmluvy má i tento pojem autonomní charakter, což znamená, že stanovení jeho obsahu zajišťuje Soud sám prostřednictvím své

rozhodovací praxe. Specifikem obchodněprávních vztahů před Soudem jsou (a) subjekty s účastí státu a (b) obci, a (c) postavení akcionářů a (d) managementu právnických osob.

(a) Subjekty s účastí státu

Soud tuto problematiku podrobně rozpracoval v případě *Islamic Republic of Iran Shipping Lines p. Turecku*,⁶ ve kterém stěžovatelkou byla iránská lodní společnost. Jejím jediným vlastníkem v době dotčených událostí byl iránský stát. I když se v průběhu řízení před Soudem situace změnila, významná část akcií stěžovatelky byla nadále ve státních rukách a většinu členů jejího představenstva jmenoval stát.

Tato společnost si pronajala kyperskou nákladní loď, kterou během plavby z Varny do Portugalska v Bosporském průplavu zadržely turecké orgány s nákladem zbrani na palubě. Stížnost před Soudem směřovala na neoprávněný zásah do majetku v rozporu s čl. 1P1. Než se Soud mohl zabývat její podstatou, musel vyřešit otázku, zda s ohledem na své propojení se státem byla stěžovatelka oprávněna předložit Soudu stížnost.⁷

Soud přitom připomněl, že právnická osoba namítající porušení svých práv podle Úmluvy může Soudu předložit individuální stížnost, pokud je „nevládní organizací“ ve smyslu čl. 34, přičemž účelem tohoto ustanovení je předejít tomu, aby Smluvní Strana vystupovala před Soudem současně jako stěžovatel i označený porušovatel Úmluvy (toto omezení platí obdobně i pro právnické osoby s účastí státu, který není Smluvní Stranou).

Při posuzování, zda stěžovatelka spadá do kategorie „nevládní organizace“, Soud bral v úvahu následující kritéria: Spadá stěžovatelka do režimu práva obchodních společností? Byla jí při výkonu činnosti svěřena vládní nebo jiná moc nad rámec obecného soukromého práva? Spadá do pravomoci obecných nebo správních soudů? Vykonává podnikatelskou činnost? Podílí se na veřejné správě, uspokojuje veřejné potřeby, nebo má monopol na trhu? Jaký je její finanční vztah se státem?

1 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokoly na tuto Úmluvu navazující.

2 Tento článek se týká výslovně a jen Úmluvy, a nikoli jiných nástrojů ochrany lidských práv. Byl napsán ve slovenském jazyce pro Bulletin České advokátní komory. Překlady pojmů Úmluvy a textů rozhodnutí Soudu jsou volnými překlady autora. Je nutné vnímat je v kontextu a s ohledem na jejich možný odlišný význam v právním systému, z něhož pocházejí.

Názory zde uvedené jsou osobními názory autora. Nezavazují Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“) ani žádnou jinou osobu nebo instituci. Autor si dovoluje vyjádřit vděčnost za kritické přečtení a obohacující komentář jeho ctihodnosti JUDr. Aleši Pejchalovi a JUDr. Evě Hubálkové. Pokud není výslovně uvedeno jinak, odkazy na články se týkají článků Úmluvy. Odkazy na článek 1 Protokolu 1, Českou republiku a Slovenskou republiku jsou zkráceny na „čl. 1P1“, „ČR“ a „SR“.

3 Autor je déle než 10 let právníkem Kanceláře Soudu. V minulosti působil jako asociovaný právník *Linklaters* a právník u Mezinárodního trestního soudu.

4 Náhrada materiální škody, nemateriální újmy, výdajů a nákladů.

5 (Spravedlivé zadostiučinění), č. 23465/03, 25. červenec 2013.

6 Č. 40998/98, ECHR 2007 V.

7 Tato otázka byla nakonec zodpovězena kladně.

Z pohledu negativního vymezení, v kontrastu s „nevládními organizacemi“ Soud za „vládní organizace“ z hlediska čl. 34 uznal takové, které se podílely na výkonu vládní moci nebo poskytovaly veřejné služby pod záštitou vlády. Pro posouzení, zda právnická osoba spadá do této kategorie, je třeba zohlednit i její právní postavení, práva jí z toho vyplývající, podstatu její činnosti, kontext, v jakém ji vykonává, a také stupeň její nezávislosti na politických orgánech.⁸

Pokud jde o česko-slovenskou praxi, Soud tyto principy nedávno aplikoval v případě *Transpetrol, a. s.*, který byl prohlášen za nepřijatelný 15. listopadu 2011 z důvodu neslučitelnosti *ratione personae* s ustanoveními Úmluvy. Kromě výše uvedených kritérií, které se v zásadě soustředí na zkoumání vztahu vlastnictví a kontroly mezi stěžovatelem a státem, v případě *Transpetrol, a. s.* Soud vzal v úvahu i celkový procesní a hmotněprávní kontext, a zejména jednotu zájmů prosazovanou stěžovatelkou a dotčeným státem.⁹

(b) Subjekty s účastí obcí

Podobné úvahy se aplikují i v případech, kdy v subjektu podávajícím stížnost mají účast obce. Čerstvou demonstrací toho je rozhodnutí Soudu ze dne 2. července 2013 v případě *Východoslovenská vodárenská společnost, a. s. p. SR*.¹⁰ Stěžovatelkou v tomto případě byla společnost, jejíž akcie vlastnily z více než 96 % obce (zbylé společnost samotná a Fond národního majetku SR), přičemž tato akcionářská struktura se odráží ve způsobu tvorby představenstva a dozorčí rady. Předmětem činnosti stěžovatelky bylo mj. zásobování obyvatelstva pitnou vodou a odvádění odpadních vod. Ve stížnosti před Soudem namítala nespravedlnost řízení a neexistenci účinného opravného prostředku¹¹ v souvislosti s rozhodnutím Antimonopolního úřadu SR o zneužití dominantního postavení na trhu stěžovatelkou a o uložení pokuty.

S ohledem na otázku, zda stěžovatelka byla „nevládní organizací“, vzal Soud v úvahu na jedné straně, že stěžovatelka je obchodní společností podnikající v rámci obchodněprávních předpisů, spadající pod pravomoc obecných soudů, a bez privilegií nebo zvláštního postavení ve vztahu k případnému exekutivnímu řízení proti ní.

Na druhé straně však stěžovatelka byla prakticky zcela závislá na obcích, které ji vlastní a řídí, a které prostřednictvím ní plní jednu ze svých základních veřejných funkcí.

Soud na základě uvedeného došel k závěru, že stěžovatel-

ka nebyla „nevládní organizací“, a tedy neměla právo předložit Soudu stížnost.

Na okraj je možné poznamenat, že pokud by stížnost nebyla nepřijatelná z výše uvedeného důvodu, bylo by zajímavé, jak by Soud vyřešil otázku aplikovatelnosti záruk čl. 6 na antimonopolní řízení.¹²

(c) Postavení akcionářů

Otázka stojí, zda akcionáři, resp. společníci obchodních společností mají oprávnění předložit Soudu stížnost, týkající se jejich společnosti. Soud ji zodpověděl kladně v případě *Ankarcrona p. Švédsku*,¹³ kde stěžovatel byl jediným společníkem dotčené společnosti. Soud uznal, že za daných okolností nevzniklo riziko rozdílu názorů mezi akcionáři navzájem a ve vztahu k představenstvu s ohledem na namítané porušení Úmluvy a nevhodnější způsob reakce na ně. Stěžovatel byl tedy oprávněn stěžovat si přímo na porušení Úmluvou zaručených práv své společnosti.

Uvedený závěr se však týká pouze zvláštních okolností jako v citovaném případě. Jinak obecně platí teorie tzv. korporátního štítu (*corporate veil*). Její základní premisou je, že „proniknout přes korporátní štít“, resp. přehlédnout samostatnou právní identitu společnosti, bude odůvodněno pouze za výjimečných okolností, zejména tam, kde je jasně prokázáno, že je nemožné pro společnost samotnou obrátit se na Soud prostřednictvím svých statutárních orgánů nebo správců (v případě likvidace).¹⁴

Další způsob proniknutí „korporátního štítu“ je demonstrován případem *Kreditní a průmyslová banka p. ČR*,¹⁵ který se týkal nemožnosti dotčené banky bránit se před soudem proti prohlášení nucené správy a ustanovení nuceného správce, jenž nahradil její představenstvo. Za daných okolností vláda ČR namítala, že jedinou osobou oprávněnou podat Soudu stížnost byl právě tento správce, což se v daném případě nestalo (formulář stížnosti byl vyplněn na jméno bývalého předsedy představenstva stěžovatelky a zároveň jejího majoritního akcionáře a byl podepsán jeho advokátem). Soud námitku zamítl s poukazem na to, že stížnost směřovala přímo na nemožnost napadnout ustanovení nuceného správce, ve světle čehož by přijetí námítky znamenalo popření práva individuální stížnosti.

Zvláštní situací je také, když napadené úkony, týkající se společnosti, mají přímý vliv na práva stěžovatele jako akcionáře (například opatření rady nucených správců banky rušící dotčený typ akcii).¹⁶

(d) Postavení managementu

Zvláštnost postavení managementu souvisí s určováním výšky spravedlivého zadostiučinění, přisuzovaného Soudem podle čl. 41 poškozené společnosti. V tomto ohledu Soud v případě *Comingersoll S.A. p. Portugalsku*¹⁷ uznal, že i obchodní společnost může utrpět nemateriální újmu. Příklad se týkal délky řízení o exekuci práv ze směnky, a Soud v něm judikoval, že při určování výše nemateriální újmy společnosti mohou jedním z kritérií být i obavy a nepříjemnosti způsobené členům jejího managementu.¹⁸

8 Např. *Radio France a další p. Francii* (rozh.), č. 53984/00, ECHR 2003-X a *State Holding Company Luganskvugillya p. Ukrajině* (rozh.), č. 23938/05, 27. leden 2009.

9 Viz odstavce 67 a následující citovaného rozhodnutí, č. 28502/08.

10 Č. 40265/07.

11 Článek 13.

12 Záruky tohoto článku se vztahují pouze na řízení o „občanských právech nebo závazcích“ a o „trestných činech“.

13 (Rozh.), č. 35178/97, ECHR 2000 VI.

14 *Agrotexim a další p. Řecku*, 24. říjen 1995, Series A no. 330-A.

15 Č. 29010/95, ECHR 2003 XI (výňatky).

16 Např. *Olczak p. Polsku* (rozh.), č. 30417/96, ECHR 2002-X (výňatky).

17 [GC], č. 35382/97, ECHR 2000 IV.

18 Vedle dalších kritérií, jako např. urážka na cti, nejistota stěžující plánovací proces a rozvrat řízení.

Budova ESLP ve Štrasburku.

(ii) Vůči komu je možné práva vyplývající z Úmluvy uplatňovat?

Pro správné pochopení možnosti uplatnění Úmluvy ve sféře obchodního práva a také na uvědomění si jeho limitů je třeba si připomenout, že Úmluva je nástrojem mezinárodního práva. Závazky z ní vyplývající se proto přímo vztahují na státy, a ne na fyzické či právnické osoby. Tyto závazky jsou primárně „negativní“, tedy zakazující státům zasahovat do individuálních práv a svobod zaručených Úmluvou. Vedle těchto závazků existují však i závazky „pozitivní“, na základě kterých státy mají povinnost přijmout aktivní kroky k zajištění práv a svobod podle Úmluvy „každému, kdo podléhá jejich jurisdikci“.¹⁹ V rámci těchto kategorií nebo vedle nich vznikají specifické situace, připomínající „horizontální“ použití Úmluvy mezi subjekty soukromého práva. Tyto pojmy jsou probrány níže.

Negativní závazky

Obchodněprávní příklad negativního závazku a jeho porušení lze nalézt v případě *Stran Greek Refineries a Stratis Andreadis p. Řecku*,²⁰ v němž se soukromá obchodní společnost smlouvou se státem (v daném čase řízeném vojenskou juntou) zavázala vybudovat za úplatu rafinérii. Poté, co stěžovatelka začala smlouvu plnit a vznikly jí tím výdaje, došlo ke

změně vlády a ukončení smlouvy státem. Následující sporná řízení vyústila do pravomocného a vykonatelného rozhodčího nálezu, příkazujícího státu zaplatit stěžovatelce finanční odškodnění. Stát však tento náleznápadl v soudním řízení, ve kterém byl nejprve ve dvou stupních neúspěšný. Před rozhodujícím jednáním u dovolacího soudu stát požádal o jeho odročení z důvodu, že parlament právě posuzoval návrh zákona, týkající se tohoto případu. Jednání bylo odročeno a zákon byl přijat, což způsobilo neodvratnost konečného výsledku řízení v neprospěch stěžovatelky. Tato situace je označována za „legislativní zásah“ do průběhu řízení a v daném případě jí Soud uznal za porušení stěžovatelčiných práv na spravedlivý proces²¹ a ochranu majetku.²²

Pozitivní závazky

Pozitivní závazky mohou mít různé podoby, jako například povinnost státu vytvořit fungující systém a mechanismy pro výkon přiznaných nároků. V případě *Regent Company p. Ukrajině*²³ byla stěžovatelkou soukromá obchodní společ-

19 Čl. 1.

20 9. prosinec 1994, Series A no. 301 B.

21 Čl. 6.

22 Čl. 1P1.

23 Č. 773/03, 3. duben 2008.

nost se sídlem na Seychelských ostrovech, která od jiné obchodní společnosti (se sídlem v ČR) nabyla nárok přisouzený nálezem Mezinárodního komerčního arbitrážního soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ukrajiny na zaplacení částky peněz proti společnosti vlastněné a řízené ukrajinským státem. V důsledku různých nedostatků exekučního řízení však došlo k praktické nemožnosti tento náález vykonat, což znovu vedlo Soud ke konstatování porušení práv stěžovatelky na spravedlivý proces²⁰ a ochranu majetku.²¹

Horizontální aplikace

Výše uvedené příklady demonstrují vertikální charakter závazků vyplývajících z Úmluvy. Téma jeho horizontální aplikace vyvolává teoretické, terminologické a koncepční otázky o tzv. *Drittwirkung* efektu Úmluvy, které však nejsou předmětem tohoto článku. Z praktického hlediska se jedná o to, že určité standardy Úmluvy mohou mít přímý dopad na horizontální vztahy subjektů soukromého práva. Kromě případů tzv. balancování proti sobě stojících Úmluvou zaručených práv však příkladů takové aplikace Úmluvy není mnoho, což může nasvědčovat tomu, že tato jiná přímá aplikace Úmluvy je zatím spíše výjimečná. Příklady se proto týkají i případů bez přímé souvislosti s obchodním právem a jsou uvedeny níže.

Balancování proti sobě stojících práv

Klasický model této situace je zobrazen například v případě *Von Hannover p. Německo*,²⁴ kde právo na respektování soukromého života²⁵ princezny stojí proti právu vydavatele na svobodu projevu²⁶ (případ se týkal publikace *paparazzi* fotografií ze soukromého života princezny v bulvárním tisku). Pro vydavatele je proto důležité v „horizontálních“ vztazích s osobami, které jsou dotčeny jejich prací, znát standardy Úmluvy v dané oblasti.

Jiné příklady zdánlivé horizontální aplikace Úmluvy

Případ *Pla a Puncernau p. Andoře*²⁷ se týkal rozhodnutí andorrských soudů, kterým znemožnily adoptovanému dítěti nabýt titulem dědictví pozůstalost po jeho babičce na základě závěti z roku 1939, podle které dědictví z jejího syna mělo přejít na jeho dítě „z legitimního kanonického manželství“. Andorrské soudy dospěly k závěru, že adoptované dítě nespá-

dalo do této definice, v důsledku čehož nemohlo dotčené dědictví nabýt. Případ byl před Soudem posuzován z hlediska čl. 8²⁸ a 14.²⁹ Soud uznal a zdůraznil, že interpretace a aplikace domácího práva je v první řadě věcí domácích soudů, které jsou lépe vybaveny než mezinárodní soud k posouzení různých proti sobě stojících zájmů ve světle místní právní tradice a daného kontextu. Domácí soudy v takových otázkách mají proto velkou míru volného výkladu (*margin of appreciation*), do které může Soud vstoupit, pouze pokud jejich závěry jsou zjevně nesmyslné, svévolné nebo flagrantně neslučitelné se základními principy Úmluvy. Soud došel k závěru, že v takových případech nemůže zůstat pasivní přesto, že není jeho úkolem řešit spory čistě soukromoprávní povahy. Soud konstatoval porušení uplatněných ustanovení Úmluvy.³⁰

Principy judikované v uvedeném případě se aplikovaly a rozvinuly v dalším, *Khurshid Mustafa a Tarzibachi p. Švédsku*,³¹ týkajícím se následků neodstranění talíře satelitní antény umístěné v namítaném rozporu se smlouvou o nájmu bytu. Stěžovateli byli manželé iráckého původu žijící ve Švédsku a využívající dotčenou satelitní anténu pro příjem televizního vysílání ze země původu a tím, z hlediska Úmluvy, na výkon jejich práva přijímat informace.³² Na druhé straně stálo tvrzení vlastníka bytu – realitní kanceláře – o tom, že existence a neodstranění antény byly v rozporu s nájmem smlouvou. Švédské soudy se přiklonily na stranu vlastníka, což za daných okolností Soud považoval za porušení zmíněného práva.

(iii) Předmět ochrany

Jak naznačují již zmíněné případy *Stran Greek rafinerie a Stratis Andreadis a Regent Company*, **nejčastěji dotčenými právy podle Úmluvy v kontextu obchodního práva jsou právo na spravedlivý proces a ochrana majetku**. První podmínkou správného uplatňování záruk Úmluvy v oblasti těchto práv je správné pochopení rozsahu aplikace těchto práv, majíce na paměti, že záruky spravedlivého soudního řízení se aplikují pouze na řízení o „občanských právech nebo závazcích“ a o „trestných činech“,³³ a že ochrana majetku se vztahuje pouze na majetek ve smyslu Úmluvy.

Slovy Soudu, majetkem pro účely čl. 1P1 je existující majetek nebo jiné majetkové hodnoty, včetně nároků, při kterých může stěžovatel tvrdit, že má alespoň „legitimní naději“, že povedou ke skutečnému „užívání“ majetkového práva. Naproti tomu naděje na uznání majetkového práva, které stěžovatel nemá možnost skutečně provádět, do definice daného pojmu nespadá. Toto je nutné zdůraznit proto, že ve velké části před Soudem neúspěšně namítaných porušení čl. 1P1 jde o nespokojenost účastníků řízení v soukromoprávních sporech, často i obchodněprávního charakteru, kde však s ohledem na primární roli národních soudů v otázkách výkladu a uplatňování domácího práva kromě existence sporného a v konečném důsledku zneuznaného nároku není možné prokázat existenci legitimní naděje na jeho uznání.³⁴

Naproti tomu „legitimní naděje“ může být založena například právním úkonem s pevným právním základem a dopadem ve sféře majetkových práv, na základě kterého dotčené osoby vstoupily do finančních závazků a při kterém se mohou spolehnout, že nebude změněn v jejich neprospěch, jako například

24 (Č. 2) [VK], č. 40660/08 a 60641/08, ECHR 2012.

25 Čl. 8.

26 Čl. 10.

27 Č. 69498/01, ECHR 2004 VIII.

28 Právo na respektování soukromého a rodinného života.

29 Zákaz diskriminace.

30 Za zmínku stojí odlišná stanoviska soudců Bratze a Garlicka (rozhodnutí přijato většinou 5 hlasů proti 2).

31 Č. 23883/06, 16. prosinec 2008.

32 Čl. 10.

33 Více k tomu na jiných místech v tomto článku, a také např. ve vedoucí referenční publikaci, Harris, DJ, O'Boyle, M., Waebrick, C.: *Law of the European Convention on Human Rights*, Oxford University Press, 2009, strana 204 a následující.

34 Jako příklad viz *Kopecký p. Slovensku* [VK], č. 44912/98, § 50, ECHR 2004 IX.

neodvolatelné rámcové stavební povolení, na základě kterého stěžovatel koupil nemovitost s cílem investovat do jejího rozvoje,³⁵ nebo nesporná smluvní opce na prodloužení doby nájmu nemovitosti, kterou měl stěžovatel v nájmu od místních úřadů a na níž v souladu s nájemní smlouvou z vlastních prostředků postavil budovy k podnájmu.³⁶ Rovněž může „legitimní naděje“ vyplynout z ustálené rozhodovací praxe národních soudů v určitém typu sporů, jako tomu bylo v případě *Pressos Compania Naviera SA a další p. Belgii*,³⁷ týkajícím se nároků na náhradu škody utrpěné stěžovateli (vlastníky a pojistiteli lodí) v důsledku nehod v námořní dopravě, údajně způsobené pochybením belgických lodních pilotů. V uvedeném případě podle belgického práva tyto nároky vznikly momentem vzniku škody, na základě ustálené rozhodovací praxe bylo v jejich případě možné hovořit o „legitimní naději“, že budou posuzovány podle obecných právních ustanovení o odpovědnosti za škodu, a bylo do nich zasaženo retroaktivní právní úpravou.

Kromě hodnot uvedených jinde v tomto článku může být „majetkem“ pro účely čl. 1P1 množství dalších položek, souvisejících s obchodním právem, jako například movitý a nemovitý majetek, závazková práva, práva rybolovu, internetová doména, klientela, *goodwill*, nebo licence, resp. koncese na výkon určité komerční činnosti.³⁸

(iv) Typologie případů

Úmlouvou chráněná práva a zájmy subjektů obchodního práva mohou být dotčena v řízeních občanských, daňových, exekučních i trestních, nezřídka souvisejí s rozhodčím řízením, nebo se odvíjejí od vlastnictví akcií, a někdy se prvky právní ochrany více dotčených práv prolínají. Následuje několik typologických příkladů a vysvětlivek.

Rozhodčí řízení – přístup k soudu

Problematika rozhodčího řízení může v prostředí Úmluvy spadat pod několik jejích ustanovení. Pokud jde o právo na spravedlivý proces, které se skládá z několika komponent, nejčastěji vyvstávající problém se týká jeho součástí – práva na přístup k soudu. Konkrétně jde o možnost obrátit se na tribunál, odpovídající parametrům čl. 6 (pokud jde o jeho nestranost, nezávislost, zřízení na základě zákona a záruky procesní spravedlnosti řízení před ním), se spory o rozhodčí doložce a nálezu, případně jiných souvisejících otázkách.

K vynikající demonstraci tohoto problému opětovně došlo v případě týkajícím se ČR – *Suda*.³⁹ Tento případ vznikl na pozadí ustanovení českého obchodního zákoníku, týkajících se institutu tzv. *squeeze out*, tedy možnosti majoritního akcionáře rozhodnout prostřednictvím valné hromady o zrušení společnosti bez likvidace, s následným převodem jejího majetku na majoritního akcionáře a finančním vyrovnáním se s minoritními akcionáři. Příslušná zákonná ustanovení zároveň umožňovala, jak se i událo v citovaném případě, aby pravomoc rozhodovat o případných námitkách proti výši vyrovnání byla odňata obecnému soudu a svěřena arbitráži, přičemž rozhodčí doložka byla součástí smlouvy o převodu majetku mezi dotčenou společností a jejím majoritním akcionářem, jinými slovy bez účasti dotčených minoritních akcionářů.

Soud uznal, že čl. 6 v oblasti sporů o „občanských právech a povinnostech“ nevyklučuje zřízení alternativních mechanismů jejich řešení, a že nic nebrání stranám sporu vzdát se řízení před klasickým tribunálem ve prospěch arbitráže, pokud je jejich rozhodnutí svobodné, zákonem dovoleno a jednoznačné. S ohledem na význam práva na soud v demokratické společnosti je však nutné otázku možného donucení zkoumat zvlášť pozorně.

Podle přítomnosti donucení sporných stran je tedy rozdíl mezi arbitráží dobrovolnou a nucenou. V případě arbitráže dobrovolné je kromě kontraktuální změny pravomoci také možné dohodnout podmínky řízení zúžením okruhu záruk obsažených v čl. 6. Pokud však jde o arbitráž nucenou, jak tomu bylo v posuzovaném případě, k zajištění souladu s čl. 6 arbitráž musí poskytovat veškeré jeho záruky. V případě *Suda* tomu tak nebylo, protože rozhodčí orgán podle rozhodčí doložky nebylo možné považovat za „tribunál ustavený zákonem“ (rozhodce měl být vybrán ze seznamu vedeného společností s ručním omezením), a nakolik řízení před ním mělo být neveřejné.

Problém přístupu k soudu vzbudil rozruch i v dalších případech týkajících se zákonné úpravy a právní praxe v ČR s ohledem na institut *squeeze out*. Došlo k tomu konkrétně v případech *Kohlhofer a Minarik*⁴⁰ a *Minarik*,⁴¹ ve kterých šlo o praktickou nemožnost minoritního akcionáře za okolností podobných případu *Suda* efektivně před obecným soudem napadnout rozhodnutí valné hromady akciové společnosti, jejíž akcie vlastnili, o zrušení společnosti a převodu jejího majetku na majoritního akcionáře a platnost s tím související smlouvy o převodu majetku, poté co došlo k registraci takového převodu v Obchodním rejstříku.

Průnik záruk čl. 6 Úmluvy a čl. 1P1

Diskurz do výjimečných rozhodnutí Soudu s přítomností obchodněprávních prvků ve vztahu k ČR je možné uzavřít odkazem na případ *Forminster Enterprises Limited*,⁴² v němž stěžovatel, obchodní společnost se sídlem na Kypru, nabyla koupí většinu akcií významné akciové společnosti se sídlem v ČR. Avšak v souvislosti s trestním stíháním člena představenstva prodávajícího a dalších osob na základě podezření z nezákonného prodeje akcií a jiných cenných papírů došlo na základě příkazu státního zastupitelství k zablokování možnosti nakládat s koupenými akciemi. Toto omezení trvalo během celého trestního stíhání, čili několik let. Stěžovatelka ho před Soudem napadla jak z důvodu nezákonnosti, nepřiměřenosti, a délky řízení, tak z hlediska ochrany majetku, jakož i práva na soudní řízení v přiměřené lhůtě.

Soud vzal v úvahu, že i když čl. 1P1 neobsahuje výslovné záruky procesního charakteru, inherentně vyžaduje existenci

35 Viz *Pine Valley Developments Ltd a další p. Irsku*, rozsudek z 29. listopadu 1991, Series A č. 222, § 51.

36 Viz *Stretch p. Spojenému království*, č. 44277/98, § 35, 24. červen 2003.

37 Rozsudek ze dne 20. listopadu 1995, Series A č. 332, § 31.

38 Viz podrobnosti a odkazy např. v *Law of the European Convention on Human Rights*, (ibid.), strana 656 a následující.

39 Č. 1643/06, 28. říjen 2010.

40 Č. 32921/03, 28464/04 a 5344/05, 15. říjen 2009.

41 Č. 46677/06, 10. únor 2011.

42 Č. 38238/04, 9. říjen 2008.

tenci právní ochrany proti svévolným zásahům veřejných orgánů, což zahrnuje určitou úroveň procesních záruk. Je-li případ ve vztahu k oběma dotčeným právům vyvolával podobné otázky, bylo namístě jej posuzovat z hlediska jednoho z nich, v daném případě z hlediska čl. 1P1, přičemž toto posuzování pokrývalo i záruky obsažené v čl. 6.

Soud vzal v úvahu, že v dotčeném čase ČR procházela procesem systémových společenských a hospodářských reforem, kdy jedním z vedlejších účinků byl nárůst závažné hospodářské trestné činnosti. Rovněž uznal, že domácí orgány měly široký prostor pro uvážení existence problémů veřejného zájmu, vyžadujících opatření, spočívajících v omezení majetkových práv. Do tohoto prostoru Soud může vstoupit pouze tehdy, pokud by závěry domácích orgánů byly „zjevně bez rozumného základu“. S ohledem na délku blokáce akcií v daném případě (více než 11 let) a jejich značnou hodnotu (kolem 350 milionů korun českých) Soud došel k závěru, že tento zásah do práv stěžovatelky v dotčeném případě byl „nepřiměřeným břemenem“ a nebyl ve „spravedlivé rovnováze“ s obecným zájmem společnosti.

Daňové, exekuční a trestní řízení

Vynikajícím příkladem aplikace Úmluvy v daňovém a exekučním (a zároveň z hlediska Úmluvy trestním) řízení je případ ruské naftové společnosti *OAO Neftyanaya Kompaniya Lukos p. Rusku*.⁴³ Tato společnost byla po privatizaci v letech 1995-6 několik let jedním z největších a nejspěšnějších podnikatelských subjektů v Ruské federaci. Od roku 2002 v ní však bylo provedeno několik daňových kontrol, po kterých následovala daňová řízení, a ta skončila uznáním stěžovatelky vinnou z pokračujícího daňového podvodu v letech 2000-2003. Za tyto jednotlivé roky byla stěžovatelka v roce 2004 odsouzena k zaplacení celkové částky vyšší než 15 miliard eur titulem nedoplatku daně, úroků a sankcí.

Námítky stěžovatelky před Soudem ve vztahu k daňovému řízení za rok 2000 se v první řadě opíraly o ustanovení čl. 6, a týkaly se mj. nedostatečného času (4 dny) na studium spisu (43 tisíc stran), krátkosti času mezi prvostupňovým rozhodnutím a začátkem odvolacího řízení, omezení možnosti uplatnit argumenty a zkrácení času na přípravu na odvolací jednání o 9 dní.

Soud vzal v úvahu trestní aspekt výšky sankčních úroků a jejich celkovou částku, na základě čehož navzdory netrestní povaze dotčeného řízení v domácím právu dospěl k závěru, že toto řízení se týkalo „obvinění z trestného činu“ ve smyslu čl. 6 odst. 1.⁴⁴ Na základě tohoto dílčího závěru Soud uznal, že dotčené řízení spadá do rámce trestněprávní ochrany uvedeného článku, včetně záruk jeho odstavce 3, a na základě výše zmíněných námitek stěžovatelky konstatoval porušení jejich práv chráněných čl. 6 odst. 1 a 3 b).

Vůči tomuto řízení, řízením za další daňové období, a také

následnému exekučnímu řízení směřovaly i námítky stěžovatelky s odvoláním na článek 1P1. Porušení majetkových práv stěžovatelky bylo opětovně konstatováno ve vztahu k daňovému řízení za rok 2000 a také za rok 2001, a to v důsledku retroaktivní změny výkladu zákonných ustanovení o promlčení v řízení za rok 2000 a znásobení sankce za „opakované“ porušení daňových předpisů stejným způsobem v roce 2001.

Snad k nejzávažnějším konstatovaným porušením majetkových práv stěžovatelky však došlo ve zmíněném řízení o výkonu rozhodnutí. Konkrétně v průběhu tohoto řízení došlo k zajištění majetku stěžovatelky a nucenému prodeji její nejcennější dceřiné společnosti, rozhodující pro její provoz. Celé řízení proběhlo extrémně rychle, vyústilo konkurzem (2006) a likvidací (2007) stěžovatelky, přičemž soudní poplatek za exekuční řízení byl určen fixní sazbou 7 % z celkové dlužné částky bez horního ohraničení, byl splatný okamžitě s předností před dlužnou částkou a bez možnosti odkladu či splátkového kalendáře.

Soud došel k závěru, že exekuční řízení probíhalo způsobem, ze kterého muselo být ruským orgánům jasné, že povede k zániku stěžovatelky, aniž byly zváženy alternativní způsoby výkonu vynesených rozhodnutí. Uvedený exekuční poplatek byl „naprosto disproportionální ve vztahu k očekávané nebo skutečné výši nákladů exekučního řízení“ a, podle slov Soudu, ruské orgány byly „neústupně nepružné“ s ohledem na tempo řízení. Z toho vyplynul závěr Soudu, že v tomto případě nebyla zachována „spravedlivá rovnováha“ mezi „legitimním cílem“, sledovaným ruskými orgány, a použitými metodami k jeho dosažení. Otázka spravedlivého zado- stiučinění však zůstala otevřená pro účel následného samostatného posouzení.

Duševní vlastnictví

Centrální případ v oblasti práva duševního vlastnictví, *Anheuser-Busch Inc. p. Portugalsku*,⁴⁵ má opět spojitost s ČR. K jeho správnému pochopení je třeba upozornit na data.

V roce 1968 český vlastník chráněného označení původu „*Budweiser Bier*“ dosáhl jeho registraci podle Lisabonské dohody.⁴⁶ V roce 1981 stěžovatelka požádala v Portugalsku o registraci obchodní známky „*Budweiser*“. V roce 1986 byla uzavřena Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Portugalské republiky o ochraně údajů o původu, označení původu a jiných zeměpisných a obdobných označení. V roce 1995 byla na základě žaloby stěžovatelky zrušena registrace chráněného označení původu. Registraci obchodní známky stěžovatelky pak už nic nestálo v cestě. Na odvolání českého vlastníka chráněného označení původu však následně bylo toto zrušení registrace chráněného označení původu zrušeno, jelikož jeho označení spadalo pod dodatečnou ochranu zmíněné bilaterální dohody. Případ se pak uzavřel zrušením registrace ochranné známky stěžovatelky.

Z hlediska předmětu této rozpravy se nejzajímavější část rozsudku Soudu týká uznání přihlášky obchodní známky (již před její registrací) za „majetek“ pro účely článku 1P1. Soud k němu vedla skutečnost, že už se samotnou přihláškou jsou spojena určitá práva majetkového charakteru (např. právo přednosti a právní nárok na registraci při splnění podmínek, přičemž tato práva mohou být předmětem smluvních dispozic).

Druhým zajímavým elementem rozsudku je právní analýza

43 Č. 14902/04, 20. září 2011.

44 N. B.: Záruky čl. 6 se nevztahují na „běžné“ daňové řízení jako takové (viz *Ferrazzini p. Itálii* [VK], č. 44759/98, ECHR 2001 VII).

45 [VK], č. 73049/01, ECHR 2007 I.

46 O ochraně označení původu a jejich mezinárodním zápisu (1958).

Soudu ve vztahu k argumentu stěžovatelky, že citovanou bilaterální dohodou, uzavřenou po podání dotčené přihlášky, došlo retroaktivně k zásahu do jejího takto chápaného majetku. Soud tento argument neuznal z důvodů v zásadě spočívajících v jeho omezené pravomoci vstupovat do interpretace a aplikace práva domácími soudy (princip subsidiarity a s ním související doktrína 4. instance). Poukázal přitom na řádné přezkoumání případu domácími soudy a důsledné, konzistentní a přesvědčivé zdůvodnění jejich rozhodnutí.

Právo Evropské unie

V případě *Bosphorus Airways*⁴⁷ byla stěžovatelkou turecká letecká společnost, která měla od jugoslávských aerolinií v pronájmu letadlo a poskytovala jim přepravu na objednávku. Během zastávky v Irsku za účelem údržby bylo letadlo zadrženo irskými orgány na základě Nařízení Rady (EHS) č. 990/93, které sloužilo k implementaci sankcí OSN vůči Svazové republice Jugoslávie (FRI).

Vzniklá situace vyvolala právní problém připsání a rozdělení odpovědnosti zúčastněných subjektů za namítaný zásah do majetkových práv stěžovatelky. Soud konstatoval, že za daných okolností a v souvislosti se závazky Irsku vyplývajících z jejich členství v EU nemělo Irsko prostor pro volné uvážení splnění závazků z Nařízení. Jinými slovy, ze strany Irska šlo o „akt implementace těchto závazků“. Zároveň Soud konstatoval, že ochrana základních práv v režimu EU je „ekvivalentní“ ochraně podle Úmluvy, což zakládá presumpci shody s Úmluvou, pokud dotýčný stát jenom implementuje právní akci EU a nic víc. Tuto presumpci je možno vyvrátit, pouze pokud se v konkrétním případě prokáže, že ochrana reálně poskytnutá stěžovateli byla „zjevně nedostatečná“, k čemuž v posuzovaném případě nedošlo.

Tyto právní principy se rozvinuly a upřesnily ve významném případě *Michaud*.⁴⁸ Týkal se povinnosti advokáta ohlásit orgánům finančního zpravodajství podezření z praní špinavých peněz vůči klientovi, o kterých se advokát může dozvědět v souvislosti s poskytováním právních služeb při vymezených úkonech. Tato povinnost vyplývá ze Směrnice 2005/60/ES,⁴⁹ jejíž ustanovení byla transponována zákony a nařízeními národní advokátní komory.

Soud tento případ odlišil od případu *Bosphorus* ve dvou směrech, za prvé implementovaná Směrnice obsahovala „závazky výsledku“ s volností prostředků k jeho dosažení, což poskytovalo implementujícímu státu dostatečný prostor pro zásah do výše zmíněné presumpce „ekvivalentní ochrany“. A za druhé, rozhodující orgán implementujícího státu⁵⁰ se rozhodl nepředložit nastolený problém Soudnímu dvoru EU v rámci řízení o předběžné otázce, čímž neumožnil Unii „plně využít svůj potenciál“ zajistit ochranu práv stěžovatele vlastními prostředky. Za daných okolností se tedy uvedená presumpce neaplikovala a bylo na Soudu prozkoumat případ z hlediska obsahu.

Soud konstatoval, že již samotná existence napadené povinnosti, aniž muselo dojít k jejímu reálnému uplatnění, představovala „přetrvávající zásah“ do práv stěžovatele na respektování soukromého života a korespondence.⁵¹ Tento zásah měl dostatečný právní základ a v konečném důsledku nebyl nepřiměřený. Brala se přitom v úvahu mimo jiné závažnost ve-

řejného zájmu na potlačování praní špinavých peněz a poskytnuté záruky a omezení, zejména pokud jde o vymezení rozsahu napadené povinnosti a způsob ohlašování (prostřednictvím předsedy advokátní komory).

(v) Závěr

Rozsah tohoto článku neumožňuje věnovat pozornost dalším aspektům a oblastem uplatnění Úmluvy v obchodněprávním kontextu (stávajícím či možným budoucím). Jsou nebo mohly by mezi nimi být například: ochrana při prohlídce nebytových prostor, ochrana životního prostředí (včetně přístupu zainteresované veřejnosti k řízení o něm a dopadu této ochrany na subjekty soukromého práva), důsledky kriminalizace obchodněprávních vztahů, oprávnění vlastníka nákupního centra neumožnit veřejnosti v prostorách centra realizovat svobodu projevu a shromažďování, svoboda projevu prostřednictvím internetu, dopad obecného zákazu diskriminace,⁵² odpovědnost soukromých bezpečnostních firem či soukromých provozovatelů vězeňských zařízení, záruky Úmluvy ve vztahu k přístupu subjektů soukromého práva k Soudnímu dvoru EU s předběžnou otázkou, průnik záruk Listiny základních práv Evropské unie s Úmluvou, nebo rozhodovací praxe Soudu v oblasti spravedlivého zadostiučinění.

Bez ohledu na to, jestli tento článek vzbudil zájem skeptiků a podnítil čtenáře znalé práva Úmluvy k možným jiným pohledům na její roli v obchodněprávním kontextu, splnil svůj v úvodu naznačený účel. K případnému dalšímu odbornému dialogu o těchto tématech snad ještě někdy bude příležitost.

✦ Autor je právníkem Kanceláře Evropského soudu pro lidská práva.

47 *Bosphorus Hava Yollar Turizm ve Ticaret Anonim sirketi p. Irsku* [VK], č. 45036/98, ECHR 2005 VI.

48 *Michaud p. Francii*, č. 12323/11, ECHR 2012.

49 O předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu (26. říjen 2005).

50 Francouzská státní rada (*Conseil d'Etat*).

51 Čl. 8.

52 Čl. 1. Protokolu 12.

Rekodifikace 2014

- o. s. ř., zvláštní řízení soudní
- NOZ, ZOK, zákoník práce
- obchodní právo
- veřejné zakázky
- katastr, insolvence
- živnostenský zákon
- advokáti, notáři, soudy, soudci, daně

Sagit® www.sagit.cz inzertce

Pravděpodobnost v hmotném právu a míra důkazů (skica o možné změně paradigmatu v NOZ)

prof. JUDr. LUBOŠ TICHÝ

I. Vymezení problematiky

Otázka míry důkazů patří k těm, jimž není v české nauce ani praxi věnována pozornost. Obdobně, jako i v jiných případech, se jedná o určitý paradox, který je ovšem pro vývoj české právní kultury do jisté míry příznačný. Ačkoliv relevantní názor vychází v otázce hodnocení důkazů z jistoty a tedy z vnitřního přesvědčení soudce o „pravdě“ nalázané v dokazování, tak je zřejmé, že toto přesvědčení má a nutně musí mít různou míru, jež je dána objektivními i subjektivními faktory. Jinak řečeno, do pojmu pravda a jistota se logicky vkrádá určitý prvek pravděpodobnosti, a tedy nejistoty. Těmito problémy se zabývá nauka při zkoumání tzv. míry důkazů.

Jinými slovy by vysvětlením jasného, i když povrchního přístupu k hodnocení důkazů v nauce a judikatuře mohla být skutečnost, že se pojem pravděpodobnosti v našem právním řádu nevyskytuje.

To však už vlastně není pravda a o tomto problému je tedy možno mluvit v minulém čase. **NOZ totiž pojem pravděpodobnosti zavádí a používá jej dokonce na čtrnácti místech.¹ V tomto ohledu lze proto uvažovat o jakémsi převratu či revoluci a v každém případě o tom, co nazýváme změnou paradigmatu.**

1 Viz § 587 odst. 1, 920 odst. 1, 2 a 3, 934 odst. 2, 1408 odst. 2, 1566, 1729 odst. 1, 2790 odst. 1, 2915 odst. 1 a 2, 2925 odst. 2, 2963 odst. 2, 2967 odst. 2 NOZ.

2 Srov. SJ 93/201.

3 Viz např. Bureš, J., in: Bureš et al.: Občanský soudní řád, Komentář, I. díl, 2003, 6. vyd., str. 496 (Minimální pozornost je tomuto problému věnována od stejného autora in: Drápal, L., Bureš J. et al.: Občanský soudní řád I, Komentář, 1. vyd., Praha 2009, k § 132) a v podstatě v souladu s tím i Winterová, A., in: Winterová et al.: Civilní právo procesní, 1999, str. 241 (a obdobně i v 6. vydání, Praha 2011, str. 223) a Fiala, J., in: Rubeš, J. (ed.): Občanský soudní řád, Komentář, díl I, 1970, str. 492.

4 Viz např. Winterová, A., pozn. č. 3, str. 241.

5 Srov. k tomu např. R 20/80.

6 Macur, J.: Důkazní břemena a teorie o uplatňování pravděpodobnosti hodnocení důkazů v civilním soudním řízení, Právník 1995, str. 356 an.

7 Viz prameny v pozn. č. 3 a 2. Slovenská nauka je pozoruhodná v tom, že za výsledek volného hodnocení důkazů považuje závěr o „hodnovernosti alebo pravdivosti (!) důkazů“. Viz Mazák J. et al.: Základy občianskeho procesného práva, 4. vyd., Bratislava 2010, str. 341.

Podstatou problému, a zejména pak dopadem této změny na koncepci míry důkazu v soudní praxi, se zabývá tento příspěvek. Budu v něm postupovat tak, že nejprve představím samotný problém a jeho řešení v českém, německém a rakouském právu (II), poté se budu zabývat otázkou významu hmotného a procesního práva pro míru důkazů (III) a následně se pokusím rozebrat základní problém, tj. otázku pojmu pravděpodobnosti a její význam pro důkazní řízení, resp. hodnocení důkazů před českými soudy (IV). Závěry z toho dovozené pak budu aplikovat při interpretaci tří vybraných skutkových podstat NOZ, kde se výraz „pravděpodobnost“ vyskytuje (V). Jde o dvě skutkové podstaty deliktního (§ 2915 odst. 1 a § 2925 odst. 2) a jednu skutkovou podstatu smluvního práva (§ 1729 odst. 1). V závěru konečně shrnu poznatky, k nimž jsem dospěl (VI).

II. Základní pojmy. Situace v ČR, Německu a Rakousku - přehled

Česká judikatura je v klíčovém bodě, o němž nám jde, v podstatě konstantní. Již od roku 1980 vychází Nejvyšší soud² z pojetí, že **při hodnocení důkazů je klíčové vnitřní přesvědčení o pravdivosti či nepravdivosti důkazů, které je výsledkem logického myšlenkového postupu, a nikoliv libovůle soudu.** Soud jednotlivým důkazům přisuzuje hodnotu pravdivosti, což provádí při jejich hodnocení jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti.³

Soudy nepoužívají slova „pravděpodobnost“ či pojmu „míra důkazů“. Relevantní je pouze to, že vnitřní přesvědčení soudce musí dospět k jednoznačnému závěru o pravdivosti důkazů.⁴

Jiný významný aspekt spočívá v tom, že se Nejvyšší soud zabývá pouze pravdivostí důkazů a nikoliv procesem dokazování a pravdivostí skutkových tvrzení.⁵

Určitý vhléd do problému se pokusil získat Josef Macur.⁶ Při svém snažení se však omezil pouze na hodnocení názorů vyjádřených představiteli německé nauky a na relativně stručné stanovisko, odmítající možnost snížení nároku na míru důkazů pod hranici jistoty.

Česká nauka i praxe tedy vycházejí⁷ ze dvou klíčových pojmů, kterými jsou pravdivost důkazů a vnitřní přesvědčení soudce. V Rakousku a Německu se mínění ohledně základních hodnot a přístupů od českého postoje v zásadě neodlišuje. Pojem pravděpodobnosti tedy na rozdíl od menšinově zastoupených názorů a názorů převládajících v anglosaské jurisdikci v žádném případě nepoužívají.

Ve všech srovnávaných právních řádech tedy v zásadě platí teorie přesvědčení o pravdě, resp. plné přesvědčení, jistota, plný důkaz, a tedy stoprocentní míra důkazů.

Mezi německým a rakouským přístupem na jedné straně a přístupem v České republice na straně druhé však spočívá významný rozdíl v tom, že v České republice se hodnotí pravdivost (!) jednotlivých důkazních prostředků,⁸ zatímco pak v Německu⁹ a Rakousku¹⁰ převážně věrohodnost skutkových tvrzení. V České republice platí teorie přesvědčení o pravdě nejen jako zásada, ale i jako pravidlo, z něhož není výjimka.¹¹ V Německu, ale i v Rakousku je vzdor interpretaci v hlavním směru možné uvažovat o redukci míry důkazů, a to prostřednictvím určitých „náhrazkových“, do jisté míry nepřímých řešení pomocí důkazů *prima facie*¹² a na základě soudcovské interpretace (soudcovského práva), a sice s ohledem na určitý okruh problémů odpovědnosti za škodu.¹³ Avšak při bližším zkoumání i tyto dva právní řády pracují s určitou nižší mírou jistoty, zejména při hodnocení návrhu na předběžné opatření.¹⁴

Panující mínění tedy vychází ze subjektivního měřítka pravdivosti. Nicméně i zde jsou základními instrumenty při tvorbě přesvědčení objektivní úvahy o pravděpodobnosti při respektování myšlenkových a zkušenostních pravidel a kontroly tohoto postupu z pohledu rozumné třetí osoby.¹⁵ Soudce se tedy může spokojit s takovým stupněm jistoty, který je použitelný pro praktický život a který přikazuje mlčet o pochybnostech, aniž by je plně vylučoval.¹⁶

Podle převládajícího mínění vyžadovaný stupeň jistoty odpovídá vysoké pravděpodobnosti, jak je stanovena v § 286 ZPO pro zákonnou míru důkazu. Jak již bylo řečeno, tato míra může být snížena buďto zvláštním předpisem, jako je např. § 287, anebo soudcovským právem v případě evidentního důkazu (důkaz *prima facie*), a to až na převažující pravděpodobnost.¹⁷ Ve spojitosti s doktrínou platnou v okruhu *common law* se proti tomu namítá, že v civilních věcech jde zpravidla o pravděpodobnost převažující.¹⁸ Tento názor se neprosadil, protože se převládající mínění obávalo extenze odpovědnosti. V Německu nakonec převládající mínění při stanovení mezi míry důkazů dospívá k relativní flexibilitě až vágnosti, když se uvádí, že rozhodující je nakonec subjektivní hodnocení soudce, který není omezen žádným pravidlem o míře důkazů, ale může rozhodovat tak, že si své přesvědčení vytvoří podle významu skutečností, důkazních problémů (!) a dalších materiálních okolností. Tomu odpovídá i hodnocení Gottwalda,¹⁹ podle něhož nakonec platí soudcovským právem odstupňované flexibilní měřítko (!).

V Rakousku vychází převládající mínění z teorie objektivní míry důkazů, aniž by popíralo subjektivní komponenty tvorby přesvědčení.²⁰ Úkol hodnocení důkazů je spatřován pouze ve zjišťování pravděpodobnosti (teorie o přesvědčení o pravděpodobnosti),²¹ protože definitivní přesvědčení o pravdě nelze od žádného člověka vyžadovat²² (Rechberger, 392, Leipold, 301). Odůvodnění hodnocení důkazu spočívá ve sdělení zkušenostních maxim, na jejichž základě soudce k svému hodnocení dospěl. Závěry mohou vycházet stále jen z pravděpodobnostních úvah soudů.

I německá praxe pracuje s pravděpodobností, která se skrývá za pojmem „učinit věrohodným“ (Glaubhaftmachung).²³ Prakticky se tento institut vyskytuje např. v řízení o předběžném opatření, o tzv. návrhu na arrest (zajištění). Podle § 921 ZPO totiž soud může zajištění nařídít za určitých podmínek. Pokud důvod k zajištění není dostatečně věrohodně proká-

zán, může být zajištění nařízeno pouze za předpokladu, že žadatel k odvrácení hrozící újmy složí jistotu. V samotném institutu prokázání hodnověrnosti jde též o důkaz převažující pravděpodobnosti.²⁴ Tento stupeň pravděpodobnosti spočívající v „učinění věrohodným“ je přípustný jen tehdy, stanovili tak zákon. Tak tomu je nejen v případě § 920, ale i v dalších zhruba osmi ustanoveních ZPO.

III. Procesní a hmotné právo

Určitým problémem je, jak posuzovat (kvalifikovat) institut míry důkazů, a dále, jakým způsobem tuto otázku upravit s ohledem na dvě možné roviny úpravy, a to v hmotném či procesním právu.

První problém má závažný praktický význam zejména v přeshraničních vztazích. Bude-li např. americký soud v Kalifornii rozhodovat podle hmotněprávní úpravy (hmotného práva) České republiky, pak je otázkou, co platí jako míra důkazů. V americkém procesním právu je mírou důkazů (standard of proof) převažující pravděpodobnost (preponderance of evidence), která se podle převládajícího názoru od kontinentálního požadavku přesvědčení o pravdě dost významným způsobem odlišuje. Znamená to, že tento soud, který postupuje podle svého práva (*lex fori*), rozhodne ve prospěch žalobce, jestliže jeho skutkové vyličení považuje za pravděpodobnější než to, které vyličil žalovaný, a to bez ohledu na české hmotné právo. Je též možné uvažovat opačně, a to tak, zda kalifornský soudce smí vůbec při existenci převažující pravděpodobnosti, jako např. při dokazování okolností podle § 2915 odst. 1 NOZ, přiznat žalobci to, co požadoval podle českého práva, aniž by přihlížel ke svému procesnímu právu?

Kontinentální soudce by měl z hlediska kvalifikace podle mezinárodního práva soukromého postupovat tak, že aplikuje-li americké hmotné právo, musí též používat americké po-

8 Viz pozn. č. 3.

9 Srov. v podstatě jednoznačný názor německé nauky, k tomu např. Rosenberg L., Schwab K. H., Gottwald P.: *Zivilprozessrecht*, 2010, 17. vyd., 634, Greger R., in: Zöller, *Zivilprozessordnung* 2005, 25. vyd., str. 832.

10 Viz k tomu např. opět v Rakousku jednoznačný názor např. Rechberger W. H., Simotta D.: *Zivilprozessrecht*, 2009, 7. vyd., str. 391 an.

11 Viz judikatura a literatura v pozn. č. 2 a 3 shora.

12 Viz např. Prütting in: *Münchener Kommentar zur ZPO*, 3. vyd., 2008, Komentář k § 286 ZPO, marg. č. 48 a dále Greger, R.: *Hodnocení důkazů a míra důkazů*, in: Tichý, Hrádek: *Prokazování příčinné souvislosti multikauzálních škod*, Praha 2010, str. 76.

13 Srov. k tomu Greger, R. v pozn. č. 12, 77.

14 Viz k tomu Vollkommer, M., in: Zöller, pozn. č. 9, Komentář k § 921, marg. č. 2, 23, 24. Ale též Rechberger, Simotta, v pozn. č. 10, 393.

15 Rosenberg, Schwab, Gottwald v pozn. č. 9, 634.

16 Např. BGHZ 245, 255, BGH NJW 2003, 116, 117.

17 Srov. k tomu Rosenberg, Schwab, Gottwald v pozn. č. 9, 635 s příslušnými odkazy.

18 Maassen, B. et al.: *Beweissmassprobleme in Schadensersatzprozess*, Köln, 1976, str. 54.

19 Rosenberg, Schwab, Gottwald v pozn. č. 9, str. 635.

20 Srov. Rechberger, Simotta v pozn. 10, 391, str. 392.

21 Srov. Rosenberg, Schwab, Gottwald, v pozn. č. 9, str. 393.

22 Srov. Rechberger, Simotta, v pozn. č. 10, str. 392, Leipold D., *Beweissmass und Beweislast im Zivilprozess*, Berlin 1985, str. 301.

23 Vollkommer, M., viz pozn. č. 9, str. 2324.

24 BGHZ 156, str. 139.

jetí míry důkazů, a tedy používat tento institut při aplikaci amerického hmotného práva, byť je zakotven v americkém právu procesním.

Na druhý problém upozorňuje Greger,²⁵ a sice, že procesní právo, tj. především ustanovení o dokazování, nemůže založit odpovědnost bez opory v právu hmotném, jehož úkolem je,²⁶ aby stanovilo pravidla pro obtížnost prosazování určitých nároků, a tedy aby předepsalo i potřebnou míru důkazů. Takovým příkladem je § 252 věta druhá BGB, který předepisuje náhradu ušlého zisku, jenž „pravděpodobně mohl být očekáván.“

Je skutečností, že institut míry důkazu osciluje mezi právem hmotným a procesním,²⁷ a je proto nesprávné, aby byl jednostranně a výlučně přiřazován procesnímu právu. Tím by došlo k jeho přílišnému zatížení a nevystihovalo by to pravý význam daného institutu. Na druhé straně je třeba respektovat okolnost, že míra důkazu je stupněm procesněprávního poznání, který je důležitý k tomu, aby rozhodná skutková tvrzení platila jako prokázaná a uplatnila se i hmotněprávně.

Je tedy zřejmé, že míra důkazu má jak hmotněprávní, tak procesněprávní funkci.²⁸ Míra důkazů, zásadně stanovená hmotným právem, a volné hodnocení důkazů jsou v úzkém vzájemném vztahu. Primárně tedy existuje otázka po míře důkazu, dále otázka po abstraktním ustanovení hmotného práva za účelem dosažení nutného stupně míry důkazů, resp. poznání, a konečně pak otázka po volném hodnocení důkazů, tj. po úsudku, zda je v konkrétním případě již dosaženo nezbytného stupně důkazů, či nikoliv.

IV. Pravděpodobnost, její místo a význam

1. Úvod do problému

Je skutečností, že pojmy jako „pravda“, „pravděpodobnost“, resp. „přesvědčení“ mají svůj základ v oblasti filozofie či přírodních věd, a proto jsou při svém používání v oblasti práva předmětem značných diskusí, ale i nedorozumění a nejasností. Z toho vyplývají i zásadně velmi rozporná pojetí míry důkazů. Není naším úkolem se zabývat podstatou těchto fenoménů, nýbrž s ohledem na předmět a účel tohoto příspěvku se pokusit maximálně stručnou a přitom srozumitelnou formou stanovit určitá východiska pro nakládání s těmito pojmy.

Společné jádro pojmu pravděpodobnosti spočívá v tom, že se jí chápe objektivní nálezy, který je vytvořen na empiric-

kém základě pro potvrzení či vyvrácení určité hypotézy, a to s ohledem na četnost zkoumaného jevu.

Přesvědčení se označuje jako pocit vyvolaný psychickými pochody osoby, jež si činí úsudek o určitém jevu. Základem přesvědčení je úsudek, který se neprotiví myšlenkovým a zkušenostním zákonům a který je dovozen z objektivních důvodů.

V nahlížení na tyto jevy se rozvinuly dva přístupy, resp. teorie. Subjektivní přístup (nazývaný též psychologismus) je založen na (kategorii) přesvědčení.

Tzv. objektivní teorie vychází z objektivně chápaného pojmu pravděpodobnosti a onen psychologický pojem pocitu (přesvědčení) se snaží odstranit.

Jak ještě uvidíme, tato dvě pojetí (teorie) nelze považovat za protikladná, neboť obě vykazují přednosti i slabiny. Je proto cílem tohoto pojednání prokázat, že při zkoumání otázky míry důkazů je nejen možné, ale i nutné tyto teorie sloučit.

2. Pravda, pravděpodobnost a přesvědčení

Pravda je jak v kontinentálním, tak v anglosaském systému²⁹ chápána ve smyslu tzv. korespondenční teorie,³⁰ tedy jako soulad skutkového tvrzení s realitou. Zjištění objektivní pravdy je nejen každému pozorovateli, ale především soudci z důvodů časových, finančních a normativních (vedle jiných omezení) ztíženo do té míry, že není možné požadovat, aby jeho zjištění bylo v souladu s objektivní pravdou. To by bylo možné nejspíše v případě aplikace objektivního pojmu pravděpodobnosti. To však možné není, neboť objektivní pojem pravděpodobnosti udává relativní četnost určité nahodilé události za splnění vždy stejných podmínek.³¹ Tyto předpoklady jsou v případech skutečností, jež má soud ověřit, splněny jen ve velmi zřídka případech, neboť ve většině řízení se po statistické četnosti zjišťovaných okolností ptát nelze.

Proto je nutné pracovat s kategorií pravděpodobnosti a je třeba přitom vycházet z toho, že pravda a pravděpodobnost nejsou protiklady, ale že **pravděpodobnost je určitým stupněm pravdy. K nejvyšší míře pravdivých rozhodnutí dospějeme jen a právě tehdy, budeme-li se přidržovat pravděpodobnosti.** Problém lze do jisté míry vyřešit tím, že se nebudou oddělovat hodnocení důkazů a používání práva, tedy že nebudeme tyto dvě metody považovat za samostatné a izolované postupy, nýbrž za součásti jediného rozhodovacího postupu. Problém pravdy a pravděpodobnosti vyřešil zkušený německý soudce Albert Hellwig³² takto: soudce, který obžalovaného odsuzuje, musí být sice o pravdě toho, co zjistil, přesvědčen. Toto přesvědčení o pravdě však nemůže nikdy dát záruku, že to, co zjistil, je skutečně pravda. Z objektivního hlediska se jedná o pouhé zjištění pravděpodobnosti.³³

3. Teorie pravděpodobnosti

Objektivní (relativní, matematický či statistický) pojem pravděpodobnosti je definován na základě teorie četnosti výskytu události jako poměr pozitivních a negativních případů mluvící ve prospěch pozitivních případů. Představuje-li v daném případě P pravděpodobnost, G příznivé případy a N případy negativní, pak $P = G:N$. Pravděpodobnostní výpověď je tak říkajíc objektivně statistická, tj. nevztahuje se na jednot-

25 Viz Greger v pozn. č. 12, str. 77.

26 Ibidem, 24.

27 Paulus, Chr. A.: Beweismass und materielles Recht, FS Gerhard, Köln 2004, str. 754.

28 Koussoulis, S.: Beweismassprobleme im Zivilprozessrecht, FS Schwab, 1990, str. 278.

29 Brinkmann, M. et al.: Das Beweismass im Zivilprozess als rechtsvergleichender Sicht, Köln, 2005, str. 90.

30 Ibidem, str. 92.

31 Ibidem, str. 93.

32 Srov. Hellwig, A.: Wahrheit und Wahrscheinlichkeit in Strafsachen, der Gerichtsaaal, 88, 1992, str. 431, cit. podle Motsch, R. et al.: Vom gerichtsgenügenden Beweis, Berlin, 1987, str. 247.

33 Viz Motsch, R., v pozn. č. 29, str. 251.

Ilustrační foto

livý případ, nýbrž na relativní četnost určité události. Protože kostka má šest stran, je naděje, že nám padne šestka, rovna 1:6, tedy 16,66 %.

Subjektivní teorie či pojem pravděpodobnosti vychází z hodnocení pravděpodobnostní hypotézy prostřednictvím osobních zkušeností racionálně jednajícího člověka³⁴ (vyloučit je třeba úsloví z každodenního mezilidského kontaktu, jako např. „zítra bude pravděpodobně pršet“).

Ze shora uvedených důvodů je třeba odmítnout Gregerův názor o nepoužitelnosti pravděpodobnosti, neboť ta je součástí našich myšlenkových pochodů. Jak uvádí např. Kegel,³⁵ dosáhnout lze totiž pouze pravděpodobnosti, a nikoliv pravé jistoty. Její stupeň může kolísat.

Proto je třeba vycházet z teorie či modelu pravděpodobnosti jako měřítka soudcovského přesvědčení. **Důkaz je třeba chápat jako důkaz pravděpodobnosti, rozsudek jako úsudek či soud pravděpodobnosti.**

Různě však je zodpovídána otázka, jaký stupeň pravděpodobnosti musí být dosažen, aby soudce mohl považovat určitou skutečnost za prokázanou. Zde existuje celá řada přístupů, zásadně však jde o dva modely: učení o přesvědčení o vysoké pravděpodobnosti nebo doktrína o převažující pravděpodobnosti. Oba modely se odlišují v podstatě jen v hranici rozhodování, která je stanovena rozdílně.

4. Důkaz a pravděpodobnost

Z hlediska závěru důkazního řízení, tedy hodnocení důkazů, je každý důkaz důkazem pravděpodobnosti, a nikoliv důkazem pravdy. Tento závěr logicky vyplývá z toho, že *ex post* až na nepatrné výjimky tzv. objektivního důkazu četnosti³⁶ nelze potvrdit jev, jenž se v minulosti udál.

Relevantní je tedy otázka míry přiblížení se „pravdě“ či od-

chylky od ní. Je úkolem hmotného a procesního práva, aby tuto důkazní mez stanovilo.

Úlohou hmotného práva je stanovení základních požadavků důkazního práva. Určuje základní míru důkazu, tedy práh, kterého je třeba dosáhnout ve vztahu k „pravdě“, jež je základem subjektivního práva (nároku). Hmotné právo tak činí dvěma způsoby: buď k této věci mlčí, anebo se vyjadřuje prostřednictvím výrazů jako „pravděpodobnost“, „vysoká pravděpodobnost“ či „má se za to“, tedy konstrukcí fikcí či domněnek.

V prvním případě vyžaduje důkaz „pravdy“, v druhém případě stanoví nižší míru jejího dosahování (důkazu). Ta se ve vztahu k „pravdě“ může pohybovat od 0,1 – 100 %. Tak stanoví hmotné právo objektivní meze míry důkazu.

Z hlediska procesního práva je třeba vycházet z toho, že každý důkaz je důkazem pravděpodobnosti, takže i přesvědčení o pravdě je toliko přesvědčením o její pravděpodobnosti. Z toho plyne, že se pojem pravděpodobnosti a jeho kvantitativní stupně (míra důkazů) prolínají celým důkazním řízením. To znamená, že volné hodnocení důkazů je ve skutečnosti založeno na pravděpodobnostním úsudku.

K tomuto objektivnímu pojetí důkazu přistupuje jeho subjektivní stránka. Ta se projevuje v přesvědčení soudce o tom, že stupně pravděpodobnosti požadovaného pro zjištění určité skutečnosti již bylo dosaženo. Podstatné je přiznat to, co nelze popírat. Dosáhnout lze vždy pouze pravděpodobnosti v procesněprávní rovině. To, co se ještě včera zdálo být jistým, stane se zítra více či méně pravděpodobným.

34 Srov. k tomu Motsch, R., v pozn. č. 29, str. 252, Huber, M. et al.: *Das Beweissmass in Zivilprozess*, Köln, 1983, str. 125, Greger, R. et al.: *Beweiss und Wahrscheinlichkeit*, Köln, 1978, str. 38.

35 Kegel, G.: *Der Individualanscheinsbeweis*, FS Kronstein, 1967, str. 321 an.

36 Huber, M., v pozn. č. 31, 107.

Předmětem volného hodnocení důkazů je určení hodnoty důkazu jednotlivých důkazních prostředků pro posouzení, zda bylo dosaženo žádoucí míry důkazů. Přitom je třeba vycházet z dvojí míry důkazů: základem je respektování hmotného práva a rozlišení pravděpodobnostního stupně. Procesní právo je z hlediska posouzení tohoto stupně rozhodující. Vždy je třeba vycházet z míry zkušenosti a (je-li to možné) z objektivní teorie pravděpodobnosti, které soudce hodnotí z pozice racionálně uvažující osoby. Stanoví-li hmotné právo nižší stupeň míry důkazů (tedy pravděpodobnost), je soudce schopen se k této metě přiblížit při veškerém úsilí o „subjektivní“ míru věrohodnosti (přesvědčení) zase jen s určitou pravděpodobností. A tak je míra dosaženého výsledku ve skutečnosti o dvě úrovně vzdálená „skutečné pravdě“.

V. Zásadní změna v NOZ

1. „Tři“ pravděpodobností skutkové podstaty NOZ

Jak již bylo řečeno v úvodu (ad I), jsme v současné době svědky určitého přelomu, neboť NOZ používá pojmu „pravděpodobnosti“ v několika případech. Tento jev, představovaný jako přelom, lze relativizovat tvrzením, že pravděpodobnost bral „tacítně“ v úvahu i OZ/1964. Ten svými formulacemi, jimiž vytvářel fikce či domněnky, ve skutečnosti s pravděpodobností počítal. Rozdíl není však jenom v tom, že NOZ s pravděpodobností výslovně počítá, nýbrž i v tom (ve srovnání s „implicitní“ pravděpodobností OZ/1964), že se stanoví, jak ještě uvidíme, též stupně pravděpodobnosti.

Třeba jen zdůraznit, že se jedná o hmotněprávní stanovení pravděpodobnosti, tedy o případ tzv. pravděpodobnosti objektivní, o níž byla řeč shora.

2. „Prostá“ či „relativní“ pravděpodobnost (§ 2925 odst. 2 NOZ)

Ustanovení § 2925 odst. 2 předepisuje proporcionální odpovědnost provozovatele zvlášť nebezpečného provozu za specifických podmínek. Ty spočívají v tom, že za prvé provoz zvýšil nebezpečí vzniku škody a že za druhé existují jiné možné příčiny škody. V takovém případě soud rozhodne o povinnosti náhrady škody provozovatele v rozsahu, který odpovídá pravděpodobnosti způsobení škody provozem zvlášť nebezpečným. V daném případě jde o prokázání obou těchto předpokladů. V obou případech bude zřejmě zapotřebí vycházet z objektivní teorie pravděpodobnosti a statistickou metodou provádět důkaz jak významného zvýšení nebezpečí, tak poměru způsobení škody provozovatelem ve vztahu k jiným příčinám. Přitom významné zvýšení je třeba vztahovat buďto k situaci, v níž neexistují další možné příčiny škody, anebo, a to podle okolností, k situaci, ve které existují další možné příčiny. Významné zvýšení nebezpečí bude znamenat změnu oproti předchozímu stavu alespoň o 40 %.

Při zjišťování pravděpodobnosti kauzality ve vztahu k provozu a škodě bude třeba zjišťovat i pravděpodobnost kauzality jiných možných důvodů vzniku škody. Míra odpovědnosti provozovatele je tedy dána od 0,1 – 100 %. Tuto míru pravděpodobnosti musí dosáhnout svým pravděpodobnostním úsudkem soud.

3. Vysoká míra pravděpodobnosti (§ 1729 odst. 1 NOZ)

V ustanovení § 1729 odst. 1 NOZ zákonodárce vymezuje podmínky odpovědnosti v případě culpa in contrahendo. Nepoctivá strana je povinna nahradit škodu za předpokladu, že vzdor legitimnímu očekávání druhé strany v uzavření smlouvy jednání o ní ukončí. Dalším předpokladem odpovědnosti je vysoká pravděpodobnost uzavření smlouvy v okamžiku, kdy byla jednání ukončena. Míra pravděpodobnosti musí dosáhnout alespoň 80 % jistoty a bude pro ni rozhodující důvod uzavření smlouvy, tj. stav jednání o smlouvě (důkaz kauzálního nexu) a dále okolnosti, které zatím uzavření smlouvy bránily, tj. které stranám zbývaly dojednat.

4. Pravděpodobnost blíží se jistotě (§ 2915 odst. 1 NOZ)

V ustanovení § 2915 NOZ zákonodárce stanoví míru důkazů příčinně kumulativní (konkurenční) souvislosti. Solidární odpovědnost více osob jednajících protiprávně v samostatných útocích je dána jen tehdy, lze-li dokázat, že každá z těchto osob mohla škodu (škodlivý následek) způsobit s pravděpodobností blíží se jistotě. Míra pravděpodobnosti u každé z těchto osob musí být tedy dána alespoň 90 %.

VI. Závěr

1. Předmět dokazování je skutečnost či kvalifikovaná možnost (pravděpodobnost) určitého jevu.

2. Stanoví-li hmotné právo, že předmětem důkazů je možnost (pravděpodobnost) určitého jevu, musí být míra důkazů adekvátně nižší oproti případu, kdy hmotné právo na místo pravděpodobnosti vychází z „jistoty“.

3. Předpoklady (elementy) tohoto konceptu jsou objektivní pravděpodobnost, vnitřní přesvědčení soudce – standardní „výbava“ – o míře pravděpodobnosti a hmotněprávní pravděpodobnost.

4. Koncepce tedy vychází z jedné subjektivní (přesvědčení) a jedné objektivní (pravděpodobnostní) kategorie. Míra důkazů se rovná subjektivní (téměř) jistotě objektivní možnosti (určité pravděpodobnosti).

5. Tomuto standardu je podřízena míra důkazů, jež je objektivním standardem sníženým o rozdíl mezi skutečností („pravdou“) a možností (určitou pravděpodobností).

6. Ani v německém, ani v rakouském procesním právu se pojem „pravděpodobnost“ nevyskytuje. To platí i o německém hmotném právu. Je však skutečností, že některé pojmy, jako např. učinit věrohodným (Glaubhaftmachung), se pojmu pravděpodobnosti blíží. Tento pojem se vyskytuje v německém procesním právu u předběžného opatření (§ 922 ZPO).

7. V tomto ohledu je zřejmý rozdíl od koncepce Gregera, který pojem pravděpodobnosti plně zavrhne, jako nevhodný.

✿ Autor, advokát v Praze, je vedoucím Centra právní komparatistiky PF UK.

Příspěvek byl přednesen na XXI. Karlovarských právnických dnech v červnu 2013.

Důkaz a pravděpodobnost

prof. (em.) Dr. REINHARD GREGER

I. Problém

Určité znaky skutkové podstaty bývají typicky těžko prokazatelné. Ten, kdo má v soudním procesu dokázat např. příčinnou souvislost, stav zna-

lostí nebo záměr určité osoby, interní událost v rámci podniku nebo neexistenci určité skutečnosti, má před sebou závažný problém. Protože není do detailů náležitě zasvěcený a chybí mu důkazy, nedokáže často dostát svému důkaznímu břemenu a proces prohraje.

To se jeví jako nespravedlivé zejména v těch případech, kdy pro jeho skutkové tvrzení hovoří vysoká pravděpodobnost.

Důkazní břemeno se řídí zásadou „všechno, nebo nic“. Předložil-li strana, která má důkazní povinnost, svůj důkaz, konstatuje soud touto stranou tvrzenou skutečnost; nedokáže-li jej předložit, musí soud předpokládat neexistenci tvrzené skutečnosti. Hovoří-li pro pravdivost skutkového tvrzení vysoká pravděpodobnost, nutí tedy důkazní pravidla soudce k přijetí pravděpodobně chybného rozhodnutí.

II. Pokusy o řešení

V německé právní vědě a judikatuře byly učiněny pokusy o to, vyhnout se takovému neuspokojivému výsledku.

1. Snížení požadavků na přesvědčení soudu

Podle § 286 občanského soudního řádu je důkaz podán tehdy, získá-li soud přesvědčení o pravdivosti dokazovaného tvrzení. Přesvědčení znamená, že soudce překoná pochybnosti vzbuzované popíráním skutečnosti a zvítězí jeho osobní jistota. Podle judikatury Spolkového soudního dvora nesmí být toto subjektivní kritérium nahrazeno pouhým posouzením pravděpodobnosti. Spolkový soudní dvůr pouze objasnil, že soudce nesmí požadovat absolutní, nezvratnou jistotu: stačí takový důkazní výsledek, při němž již žádný rozumný člověk o pravdivosti nepochybuje.

2. Nahrazení subjektivního důkazního kritéria objektivní mírou přesvědčivosti

Asi před 40 lety se v právní vědě objevily snahy nahradit požadavek subjektivního přesvědčení soudu kritériem objektivní pravděpodobnosti. Podle principu převahy vyvinutého ve švédské procesní právní vědě by zákonná pravidla o důkazním břemenu měla nejen určovat, k čí tíži jde nedokazatel-

nost určitého znaku, ale také, jaký stupeň pravděpodobnosti musí znak mít, aby mohl sloužit jako důkaz. Jako pravidlo měla platit hranice 50 %; vyšší stupeň pravděpodobnosti by musel být zvlášť odůvodněn.

Tato doktrína se neprosadila. Odporuje základním principům důkazního břemene. V rozložení důkazního břemene spočívá obecné přiřknutí rizika, které nesmí být v konkrétním jednotlivém případě vytěsněno (náhodnými) důkazními výsledky. Domyšleno do důsledků by i výsledek procesu byl určován procentuálně, tzn. při 50% pravděpodobnosti by žalobce obdržel 50 % žalované částky, při 70% pravděpodobnosti 70 % atd. Plný úspěch žaloby by pak byl jen při absolutní jistotě, čili téměř nikdy. A naopak by tato zásada formálně pobízela k podání žaloby i při malých vyhlídkách na úspěch. Kromě toho je toto učení založeno na mylné víře, že pravděpodobnost skutkového tvrzení se dá pomocí soudního dokazování matematicky vypočítat. Jaká hodnota by se například měla přisoudit věrohodnosti svědecké výpovědi?

3. Usnadnění důkazů soudcovským právem pro určité konstelace

Německá judikatura se brání nespravedlivým výsledkům přísné subjektivní teorie míry přesvědčivosti tím, že pro určité těžko dokazatelné skutečnosti umožňuje usnadnění důkazů:

- Pro konstatování kauzality v rámci odpovědnosti za škodu (příčinná souvislost mezi majetkovou újmou a škodou) nechává uplatnit subjektivní posouzení pravděpodobnosti tím, že § 287 občanského soudního řádu (stanovení škody podle zvážení soudu) uplatňuje velmi extenzivně.
- Je-li sporné, zda majetková újma byla způsobena jedním obžalovaného, zasahuje tzv. důkaz prima facie. Příčinný vztah je prokázán tehdy, nemůže-li žalovaný dokázat opravdovou možnost jiného průběhu.
- Pro konstelace s obzvlášť velkými důkazními problémy (např. zavinění výrobce u ručení za výrobek, chyba v léčbě u ručení lékařů) bylo soudcovským právem důkazní břemeno obráceno: Zavinění se předpokládá, tzn. že poško-

zený nemusí dokázat zavinění, nýbrž žalovaný musí prokázat nezavinění. Tato aplikace práva soudní praxí byla později částečně přejata do zákona (např. zákon o ručení za výrobek, § 630h občanského zákoníku). Často se v těchto případech operuje také pravidly důkazu prima facie; judikatura má zde značný rozptyl.

4. Usnadnění břemene tvrzení

Musí-li strana povinná k předložení důkazů dokázat *skutečnosti z působnosti odpůrce ve sporu*, které jsou mimo její možnosti vnímání, odpůrci jsou ale známy, pomáhá judikatura již před vlastním dokazováním zásadou sekundárního břemene tvrzení: odpůrce pak nesmí – nutně nepodložené – skutečnosti jednoduše popřít, ale musí své popření za svou stranu podložit důkazy, pokud je lze od něj rozumně požadovat. Dokazovatel pak může nabídnout důkaz nesprávnosti odpůrcova popření.

III. Hodnocení

Proti modifikaci břemene tvrzení nebo důkazního břemene soudcovským právem nejsou zásadní námítky.

Jiná usnadnění důkazů jsou však protisystémová. Důkazní právo nemůže odůvodnit odpovědnost nevyplývající z materiálního práva (včetně norem pro důkazní břemeno). V procesu se nároky stanovují a označují, ale nevytvářejí. V rámci procesu nemůže platit žádné jiné právo než mimo něj.

Správným výchozím bodem pro zabránění nespravedlivým důkazním potížím je proto materiální právo. Jeho skutkové podstaty musí být koncipovány nebo vykládány tak, aby prosazení práva nebylo nespravedlivě ztěžováno.

Tam, kde materiální právo předpokládá příčinnou souvislost, nelze od žalobce požadovat striktní důkaz, že jeho škoda byla způsobena jednáním žalovaného, tedy že by bez tohoto jednání nebyla vznikla. Protože příčinnou souvislost nelze vnímat smyslově, nýbrž ji pouze rozkrýt na základě hypotetických úvah (viz nauka o sine qua non), musí být tento předpoklad skutkové podstaty definován jako „příčinný vztah, který lze předpokládat na základě životní zkušenosti“. To se ve výsledku shoduje s judikaturou pro důkaz prima facie příčinného vztahu a je to také vyjádřeno v některých předpisech občanského zákoníku, v nichž je popisován znak příčinného vztahu nebo jiných, pouze hypoteticky odhalitelných skutečností, např.:

§ 119 občanského zákoníku

1. Ten, kdo při podání projevu vůle byl ve vztahu k jeho obsahu v omylu nebo vůbec nechtěl podat projev vůle tohoto obsahu, může tento projev vůle napadnout, *lze-li předpokládat, že by jej se znalostí skutečného stavu věci a při rozumném zhodnocení případu nebyl podal.*

§ 252 občanského zákoníku

K náhradě škody se počítá také ušlý zisk. Za ušlý zisk se považuje zisk, který mohl být podle obvyklého běhu věci nebo podle zvláštních okolností, zejména podle provedených příprav a opatření *s pravděpodobností očekávan.*

§ 630h občanského zákoníku

5. Došlo-li k hrubé chybě v léčbě a je-li tato chyba v zásadě způsobila přivolat takové ohrožení života, úraz nebo poškození zdraví, které skutečně nastalo, předpokládá se, že tato chyba v léčbě je jejich příčinou. To platí i tehdy, jestliže ošetřující osoba opomenula včas stanovit nebo zajistit stanovení lékařské diagnózy, *jestliže by diagnóza s dostatečnou pravděpodobností přinesla výsledek, který by býval dal podnět k dalším krokům a jestliže opomenutí takovýchto kroků by bylo považováno za hrubou nedbalost.*

§ 844 občanského zákoníku

2. Byl-li usmrcený v době usmrcení ve vztahu ke třetí osobě, na jehož základě měl vůči této osobě ze zákona vyživovací povinnost nebo mu vůči této osobě mohla vyživovací povinnost nastat, a bylo-li třetí osobě v důsledku usmrcení odňato právo na výživné, musí osoba povinná k náhradě poskytnout třetí osobě vyplácením peněžního důchodu náhradu škody v té míře, v jaké by usmrcený *po pravděpodobnou dobu jeho života* byl býval povinen k poskytování výživného.

§ 2078 občanského zákoníku

1. Poslední pořízení lze napadnout, jestliže zůstavitel byl ve vztahu k obsahu svého prohlášení v omylu nebo jestliže vůbec nechtěl podat prohlášení tohoto obsahu a *lze předpokládat, že by se znalostí skutečného stavu věci prohlášení nebyl podal.*

Materiální právo lze pojmout i tak, že zcela upouští od předpokladů, které jsou typicky těžko prokazatelné. Příkladem toho jsou předpisy o odpovědnosti za bezpečnost, které nepředpokládají prokazování zavinění, nebo § 830 odst. 1 věta 2 občanského zákoníku, podle něhož v případě, že se nedovoleného jednání dopustilo více osob, je každý z pachatelů povinen k náhradě škody, „nedá-li se zjistit, kdo z nich svým jednáním škodu způsobil“.

IV. Shrnutí

V důkazním právu nemá pojem pravděpodobnosti právo na existenci. Soudce může založit své rozhodnutí jen na takových tvrzeních, o jejichž pravdivosti je přesvědčen.

Je-li podání důkazu pro určité skutečnosti spojeno typicky s jistými potížemi, lze k tomu přihlížet jen před provedením důkazu. Zde přichází v úvahu:

- přenesení důkazního břemene nebo pouze břemene tvrzení na druhou stranu sporu;
- takové pojetí nebo výklad materiálního práva, které umožňuje usnadnění důkazu;
- upuštění od příslušného znaku skutkové podstaty v materiálním právu.

✿ Autor je emeritním profesorem Univerzity Erlangen-Norimberk.

Příspěvek byl přednesen na XXI. Karlovarských právnických dnech v červnu 2013.

Zákonná příslušnost státního zastupitelství jako právní hodnota

doc. JUDr. ZDENĚK KOUDELKA, Ph.D.

Dodržování zákonnosti v otázce příslušnosti státního zastupitelství je jednou ze záruk na spravedlivý proces, brání svévůli státních orgánů a zneužívání moci. To, aby bylo v trestním řízení čin-

né právem stanovené státní zastupitelství a ne libovolné, je podmínkou zákonnosti trestního řízení. Je pravda, že na rozdíl od zákonného soudce, který je garantován ústavně, není na ústavní úrovni upraven pojem zákonného státního zastupitelství.

Nicméně je příslušnost státního zastupitelství stanovena zákonem (zákon o státním zastupitelství, trestní řád) a vyhláškou o jednacím řádu státního zastupitelství, což jsou prameny práva, které musí být dodržovány. Ve srovnání s ústavně garantovaným pojmem zákonného soudce má zákonodárce volnější prostor pro úpravu vůči státnímu zastupitelství. Pokud však tvůrce práva něco stanoví, jsou orgány výkonné moci, včetně státního zastupitelství, povinny právní úpravu respektovat.

Podle zákona o státním zastupitelství¹ je příslušné k zastupování státu státní zastupitelství u soudu, u něhož toto státní zastupitelství působí, pokud právní předpis nestanoví jinak. Dle jednacího řádu státního zastupitelství² vykonává dozor v přípravném trestním řízení státní zastupitelství, které je příslušné zastupovat veřejnou žalobu po podání obžaloby. I když je úprava jen ve vyhlášce, musí státní orgány respektovat i podzákonou úpravu, která se opírá o řádné zákonné zmocnění k vydání podzákoného předpisu. **Příslušnost státního zastupitelství k doзору v přípravném trestním řízení je tak odvozena od příslušnosti soudu, tj. především podle místa, kde se údajný trestný čin stal.**

V případě odnětí a přikázání věci (delegace) státnímu zastupitelství³ v přípravném trestním řízení je ústavně pochybné, že se automaticky mění i příslušnost soudu pro rozhodování v přípravném řízení trestním, např. o vazbě, odposleších atd. Listina základních práv a svobod garantuje právo na zákonného soudce.⁴ Zákonným soudcem je v přípravném řízení trestním soudce okresního soudu, který působí v obvodu dozorcujícího státního zástupce.⁵ Ovšem právní řád předpokládá, že dozorcující státní zástupce bude ze státního zastupitelství dle místa, kde se trestný čin stal.⁶ Tím, že se změni dozorcující státní zastupitelství, změni se i soudce rozhodující o vazbě, a to již má ústavní rozměr.

Pokud se připustí volnost příslušnosti v dozоровání trestního řízení u státních zástupců, rozhodně se to nemá týkat soud-

ců. Před soudem je státní zástupce stranou řízení, stejně jako obviněný. Mezi stranami má platit rovnost zbraní. Dle Evropského soudu pro lidská práva spočívá rovnost zbraní v podmínkách, za nichž účastníci řízení hájí svou věc před soudem, aniž dojde ke zvýhodnění jedné ze stran řízení.⁷ **Pokud jedná strana řízení – státní zastupitelství – může svým opatřením změnit příslušnost soudu a obviněný takovou možnost nemá, je porušena rovnost zbraní a férovost soudního procesu. Do budoucna by měl trestní řád stanovit, že změni-li se rozhodnutím o odnětí a přikázání věci příslušnost státního zástupce, neměni se příslušnost soudu ani pro přípravné řízení.**

Nejvyšší soud změny příslušnosti soudu i státního zastupitelství odnětím a přikázáním podle trestního řádu zhodnotil slovy: „*jde o postup, který je přípustný jen výjimečně a který musí být odůvodněn mimořádnými okolnostmi, vylučujícími uplatnění ústavního principu práva na zákonného soudce. To platí i pro činnost státního zastupitelství, protože od okolnosti, který státní zástupce vykonává dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení, se konec konců odvozuje také příslušnost soudu, má-li soud provádět úkony v přípravném řízení (§ 26 trestního řádu).*“⁸

Státní zastupitelství jako státní orgán může jednat jen ve své zákonné pravomoci a působnosti. V tom je obsažena i podmínka, že bude jednat příslušné státní zastupitelství. Požadavky na zákonnost trestního řízení, včetně dodržení formálních náležitostí, jsou součástí ochrany jedince před možností zneužití trestního řízení. **Pokud jedná ve věci nepřislušné státní zastupitelství či soud, má to za následek vadnost trestního řízení, na základě něhož nelze dojít k odsuzujícímu rozsudku. Státní zástupce je povinen svou příslušnost zkoumat z úřední povinnosti a tím spíše, je-li příslušnost zpochybňována obhajobou. Pokud státní zastupitelství pokračuje v doзору nad trestním řízením, i když není příslušné, jde o nezákonnost, která má za následek nezákonnost jeho úkonů (nikoliv však úkonů dozорованého policejního orgánu).** Přesto jsou známy kauzy, kdy státní zastupitelství zákonnou příslušnost nedodrželo.

1 § 7 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.

2 § 12 vyhlášky č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství.

3 Zdeněk Koudelka: Odnětí a přikázání u státního zastupitelství, Trestní právo č. 5-6/2013, ISSN 1211-2860, str. 39-47.

4 Čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

5 § 26 trestního řádu č. 141/1961 Sb.

6 § 7 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. § 18 trestního řádu.

7 Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) Nideröst-Huber proti Švýcarsku z 18. 2. 1997 č. 18990/91. Rozsudek ESLP Foucher proti Francii z 18. 3. 1997, č. 22209/93, § 34. Rozsudek ESLP Dombo Beheer B. V. proti Nizozemsku z 27. 10. 1993, č. 14448/88, § 33. <http://www.echr.coe.int/echr/en/hudoc>.

8 Rozsudek Nejvyššího soudu z 11. 9. 2013, 7 Tz 26/2013.

1. Kauza senátora Jiřího Čunka

Známy je případ kauzy, kdy Krajské státní zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci, odňalo trestní věc senátora Jiřího Čunka⁹ a dále související trestní věc R. Vaškúje a P. Šmířáka Okresnímu státnímu zastupitelství ve Vsetíně a přikázalo Okresnímu státnímu zastupitelství v Přerově pro prověřování (tedy do zahájení trestního stíhání), nikoli celé přípravné řízení. Přerovské státní zastupitelství však nezákonně pokračovalo v dozoru i po zahájení trestního stíhání. To, že přípravné řízení se dělí na část prověřování a část trestního stíhání, je obsahem výuky na právnických fakultách a záměna těchto fází trestního řízení je chyba. Věc napravilo Nejvyšší státní zastupitelství odnětím věci nepřislušnému Okresnímu státnímu zastupitelství v Přerově¹⁰ v prvním případě a Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci v případě druhém, který věc po podání obžaloby vrátil k došetření s tím, že musí být činné příslušné státní zastupitelství.¹¹ To vyvolalo mediální kritiku. Státní zastupitelství i soud však musí být nezávislí na médiích a nesmí krýt porušování zákona, byť se protizákonnost některým novinářům líbí. I stíhaný politik má právo na svá práva. Nepříslušnost přerovského státního zastupitelství následně konstatoval Nejvyšší soud.¹²

V prvním případě Jiřího Čunka zřejmě krajské státní zastupitelství chtělo provést delegaci na celé trestní řízení, ale špatně zformulovalo výrok příslušného usnesení.¹³ Akty státních orgánů se posuzují podle toho, co obsahují, nikoliv podle toho, co snad měly obsahovat. Je-li delegace dána jen pro prověřování, nelze bez dodatečné nové delegace vykládat původní delegaci širě. Přestože byla nepřislušnost státního zastupitelství namítána obhajobou a věc byla napravitelná novým usnesením o delegaci, krajské státní zastupitelství zůstalo nečinné a přerovské státní zastupitelství nezákonně pokračovalo v dozoru.

9 Usnesení Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočka Olomouc, o odnětí věci Okresnímu státnímu zastupitelství Vsetín a přikázání Okresnímu státnímu zastupitelství v Přerově z 24. 11. 2006, 2 KZN 7209/2006 (Čunek) a z 1. 3. 2007, 2 Kzn 7047/2007 (Vaškúj, Šmířák) přikázalo trestní věci jen na dozor v prověřování, ne pro celé trestní řízení.

10 Usnesení Nejvyššího státního zastupitelství o odnětí věci Okresnímu státnímu zastupitelství v Přerově a přikázání Okresnímu státnímu zastupitelství v Jihlavě ze 4. 6. 2007, 3 NZT 10/2007. Trestní stíhání Jiřího Čunka bylo zastaveno. Ukázalo se, že trpělo i jinými závažnými vadami – např. byl vůči němu použit věcně vadný znalecký posudek.

11 Usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci z 29. 6. 2010, 68 To 187/2010, pro nepřislušnost Okresního státního zastupitelství v Přerově zrušilo odsuzující rozsudek Okresního soudu v Přerově a věc vrátilo státnímu zástupci k došetření. Proti rozhodnutí krajského soudu podal neúspěšně stížnost pro porušení zákona ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil, kterou Nejvyšší soud zamítl usnesením z 13. 7. 2011, 3 Tz 3/2011-29.

12 Rozsudek Nejvyššího soudu z 1. 10. 2009, 4 Tz 69/2009. http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_prevedena2.nsf/WebSearch/7683B6A0592CA5D3C12576C500594344?openDocument

13 Přitom nepoužilo vzory vydané Nejvyšším státním zastupitelstvím, kde je delegace upravena pro celé řízení. Vzor č. 8 přílohy pokynu obecné povahy č. 7/2001, jímž se upravují podrobnosti vyhotovování obžalob, návrhů na potrestání, ostatních návrhů soudu, jiných rozhodnutí a opatření v trestních věcech státními zástupci. Byť byl pokyn obecné povahy zrušen pokynem obecné povahy č. 1/2008, jsou vzory nadále metodickou pomůckou.

14 Usnesení Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci z 25. 6. 2010, 2 KZN 3079/2010-28.

15 Usnesení Ústavního soudu ze 17. 9. 2012, I. ÚS 2632/12, část V. odůvodnění.

16 Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem z 13. 6. 2012, 6 To 270/2012-38.

17 § 146 odst. 2 písm. a) trestního řádu.

Obdobně bylo postupováno i ve druhém případě R. Vaškúje a P. Šmířáka. Takový boj s právem však nemůže státní zastupitelství vyhrát a jakákoli nezákonnost v jeho činnosti bude soudem připsána ve prospěch obhajoby. To si nakonec uvědomilo i Krajské státní zastupitelství v Ostravě, pobočka Olomouc, které v dalším souvisejícím trestním oznámení již vydalo usnesení o odnětí věci Okresnímu státnímu zastupitelství v Přerově a přikázání Okresnímu státnímu zastupitelství v Olomouci k dalšímu opatření a úkonům v trestním řízení, tedy obecně pro celé trestní řízení, nejen pro prověřování.¹⁴

2. Kauza poslance Davida Ratha

V případě poslance Davida Ratha, který byl jako hejtman Středočeského kraje v roce 2012 obviněn z úplatkářství, bylo zprvu v přípravném řízení činné nepřislušné Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem místo příslušného Krajského státního zastupitelství v Praze, když stíhaná trestná činnost se jinak dělá na území středních Čech a Prahy. Krajskému státnímu zastupitelství v Praze byla věc postoupena až po určité době po zahájení trestního stíhání. V důsledku toho byla podána ústavní stížnost proti rozhodnutí soudu o vazbě.

Ústavní soud postup státního zastupitelství v otázce příslušnosti okomentoval slovy: „Zreadí-li postup státního zastupitelství v dané věci obecněji zaužívanou praxi, jedná se o závažný signál porušování principů právního státu...“¹⁵ Ústavní soud však nevyvodil závěr z toho, že jestliže výkonná moc postupuje způsobem, kterým jde „o závažný signál porušování principů právního státu“, je nutné takovýto postup znemožnit. Kdyby Ústavní soud zrušil rozhodnutí o vazbě Davida Ratha, vyvolalo by to mediální bouři. Soudci však nesmí být závislí na médiích. Toto rozhodnutí Ústavního soudu je nestatečným rozhodnutím justice. Činnost nepřislušného Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem vedla k tomu, že v přípravném řízení rozhodoval soudce Okresního soudu v Ústí nad Labem, a ne soud v Praze. Dokonce pro účely vazebního jednání a vydání usnesení o vazbě dojel soudce z Ústí nad Labem do Prahy.¹⁶

3. Kauza soudce Jiřího Peška

Ve věci trestního stíhání soudce Městského soudu v Brně Jiřího Peška vykonával dozor nad přípravným řízením státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci – pobočka v Brně. Ten by jinak byl příslušný k rozhodnutí o stížnosti obviněného proti usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání,¹⁷ avšak jen, kdyby policejní orgán rozhodl samostatně bez toho, že k rozhodnutí měl souhlas dozorujičho státního zástupce. V daném případě státní zástupce VSZ Olomouc dal předem souhlas k usnesení o zahájení trestního stíhání. Dozorující státní zástupce rozhodl o stížnosti obviněného, když vůči policejnímu orgánu vyjádřil své kladné stanovisko k zamýšlenému usnesení již před tím, než bylo vydáno.

Jestliže v takovém případě o stížnosti obviněného proti usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání rozhodl státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci – pobočka v Brně, byl porušen § 146 odst. 2 písm. a) trestního řádu v neprospěch obviněného. Příslušné rozhod-

vat bylo Nejvyšší státní zastupitelství. Proti rozhodnutí nepříslušného Vrchního státního zastupitelství v Olomouci podal stížnost pro porušení zákona ministr spravedlnosti Pavel Blažek. Nejvyšší soud stížnosti vyhověl. Konstatoval, že zákon byl porušen v neprospěch obviněného, a rozhodnutí nepříslušného státního zastupitelství zrušil.¹⁸

4. Kauza exposlanců Tluchoře, Šnajdra a Fuksy a příslušníků Vojenského zpravodajství¹⁹

Kauza tří exposlanců a poradkyně premiéra Jany Nagyové vedla v červnu 2013 k pádu vlády Petra Nečase. Šlo o obvinění, že ředitelka kabinetu premiéra Jana Nagyová a Roman Boček se podíleli na tom, že se bývalí poslanci Petr Tluchoř, Marek Šnajdr, Ivan Fuksa vzdali mandátu údajně za pozice ve státem kontrolovaných firmách,²⁰ a dále o obvinění, že Jana Nagyová a tři příslušníci Vojenského zpravodajství – generálporučík Ondřej Páleník, generálplukovník Milan Kovanda a plukovník Jan Pohůnek – zneužili Vojenského zpravodajství ke sledování manželky předsedy vlády.

4.1 Místní příslušnost

Údajná trestná činnost obviněných se stala v Praze. Mělo být tedy příslušné státní zastupitelství v Praze. Ve věci však bylo činné Vrchní státní zastupitelství v Olomouci na základě usnesení Nejvyššího státního zastupitelství v Brně z 11. 1. 2012, 8 NZN 202/2012, o odnětí a přikázání věci. To se týkalo prověřování zcela jiných osob, a to Iva Rittiga, Tomáše Hrdličky, Jiřího Tomana a Romana Janouška. Přičemž důvodem odnětí byla údajná účast bývalého náměstka Vrchního státního zastupitelství v Praze Libora Grygárka. Ale údajná trestná činnost, pro kterou skutečně bylo zahájeno VSZ Olomouc trestní stíhání vůči exposlancům a dalším osobám, se však netýkala Rittiga, Hrdličky, Tomana, Janouška ani Grygárka. V dané věci došlo k spojení věci, aby byla založena působnost jinak nepřísušného Vrchního státního zastupitelství v Olomouci.

Při doslovném výkladu § 26 trestního řádu si může Vrchní státní zastupitelství v Olomouci vybrat mezi všemi okresními soudy na Moravě a ve Slezsku ve své územní působnosti, v praxi se však tento výklad aplikuje tak, že příslušný pro přípravné řízení je okresní soud v sídle státního zastupitelství. Vzhledem k tomu, že rozhoduje soud podle sídla dozorujícího státního zástupce, došlo k tomu, že orgány veřejné žaloby si v případě exposlanců mohly vybrat mezi čtyřmi soudy, aniž by jejich rozhodování podléhalo soudnímu přezkumu. Takovou možnost obvinění neměli. Tím byla narušena zásada rovnosti zbraní stran před soudem. V daném případě vydáním či nevydáním rozhodnutí o odnětí a přikázání mohlo Nejvyšší státní zastupitelství ponechat původní příslušnost soudu pro přípravné řízení v Praze či věc přikázat do Olomouce s jinou příslušností soudu pro rozhodování o odposleších a vazbě (Okresní soud v Olomouci). Ovšem samotný olomoucký vrchní státní zástupce přidělením dané věci do centrály VSZ v Olomouci nebo na pobočku v Brně či Ostravě si může vybrat soud pro přípravné řízení, a to mezi Okresním soudem v Olomouci, Městským soudem v Brně a Okresním soudem v Ostravě.

V případě, že je podáván návrh státním zastupitelstvím mimo pracovní dobu, kdy je předem znám konkrétní sloužící soudce, si fakticky takto vybere nejen soud, ale i konkrétní osobu soudce.

Změny příslušnosti na straně státního zastupitelství zasahují ústavně chráněnou kategorii zákonného soudce, který by měl být určen na základě obecných předpokladů, a ne rozhodnutím jedné strany řízení. Je navíc právně sporné, když státní zástupci Vrchního státního zastupitelství působící na jeho pobočkách nejsou primárně pro určení příslušnosti soudu považováni za státní zástupce VSZ v Olomouci jako takového. Tedy, že by měl rozhodovat Okresní soud v Olomouci bez ohledu na to, zda jde o konkrétního státního zástupce v centrále či na pobočce. Sídla státních zastupitelství jsou totiž stanovena zákonem vazbou na sídla soudů, umístění poboček však jen podzákonným právním předpisem.²¹

Pokud se použije výklad, že se příslušnost soudu pro přípravné řízení odvozuje od činnosti státního zástupce na pobočce, opouštíme zásadu, že soudní příslušnost je určena na úrovni zákona a fakticky ponecháváme volnost výkonné moci určovat místní příslušnost soudu pro přípravné řízení svými podzákonnými právními předpisy. Argument, že příslušnost soudu při pobočce státního zastupitelství odpovídá zásadě ekonomie řízení, nelze v daném případě použít. Dotčené usnesení o zahájení trestního stíhání VSZ v Olomouci, pobočka Ostrava, bylo vydáno v Praze, kde obvinění působili a byli zadrženi, a následně převezeni k soudu do Ostravy.

Je nutné nakládat se změnou příslušnosti státního zastupitelství, která je stanovena právními předpisy, na základě individuálních právních aktů v rámci státního zastupitelství velmi omezeně. V dané věci nemělo být činné Vrchní státní zastupitelství v Olomouci, neboť důvody, které byly pro odnětí a přikázání v usnesení Nejvyššího státního zastupitelství (možnost účasti bývalého náměstka VSZ v Praze Libora Grygárka), se netýkaly skutečně obviněných osob. Jejich věc měla být bez zbytečného odkladu postoupena věcně a místně příslušnému státnímu zastupitelství v Praze.

Samotný důvod pro vydání usnesení Nejvyššího státního zastupitelství v Brně z 11. 1. 2012 pro odnětí a přikázání věci vydaný s odkazem na § 25 trestního řádu per analogiam je problémový. Podle zákona o státním zastupitelství²² může být takto postupováno v případě vyloučení vedoucího státního zástupce. Pokud je vyloučen jiný státní zástupce, včetně náměstka vedoucího státního zástupce, má rozhodovat jiný nevyloučený státní zástupce. Samo o sobě vyloučení jednoho státního zástupce není důvodem pro změnu příslušnosti celého státního zastupitelství. Pokud je v zákoně o státním zastupitelství tento důvod pro odnětí a přikázání věci upraven výslovně, nelze použít obecnou úpravu odnětí a přikázání podle § 25 trestního řádu per analogiam, neboť speciální právní norma má přednost před obecnou.²³ Analogii lze použít jen při

18 Rozsudek Nejvyššího soudu z 16. 7. 2013, 7 Tz 32/2013-43 o stížnosti pro porušení zákona.

19 Zdeněk Koudelka: Právo a protikorupční kampaň v kauze exposlanců, Trestní právo č. 9-10/2013, ISSN 1211-2860, str. 3-8.

20 Usnesení Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočka Ostrava, ze 13. 6. 2013, 4 VZV 5/2013.

21 § 5-8 vyhlášky, o jednacím řádu státního zastupitelství č. 23/1994 Sb.

22 § 12a odst. 2 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.

mlčení zákonodárce, což případ vyloučení státního zástupce jako důvod pro odnětí a přikázání věci není.

4.2 Věcná příslušnost

Pochybná je i věcná příslušnost vrchního státního zastupitelství, které podle § 15 jednacího řádu státního zastupitelství č. 23/1994 Sb. může vykonávat dozor v případech závažné hospodářské trestné činnosti. Předmětná obvinění (úplatkářství, zneužití pravomoci) však pod daný výčet závažné hospodářské kriminality nespádají. VSZ samo svou příslušnost založilo jen s odkazem na § 15 odst. 2 jednacího řádu státního zastupitelství účelovým spojením s prověřováním věci, která nesouvisí s činností, pro kterou bylo zahájeno trestní stíhání dotčených obviněných.

Vrchní státní zastupitelství samo provádělo vyšetřování místo policie. § 174 odst. 2 trestního řádu sice umožňuje provádět vyšetřování státnímu zástupci, pokud však není stanoveno zákonem (příslušníci GIBS, Vojenského zpravodajství a zpravodajských služeb), mělo by se tak dít jen omezeně, nejlépe pro jednotlivé úkony. V případě, že státní zástupce sám koná vyšetřování, totiž mizí jedna z kontrol v rámci přípravného řízení. Touto kontrolou zákonnosti je dozor státního zástupce nad policejním orgánem. Pokud státní zástupce přebere působnost policejního orgánu, zruší jeden kontrolní stupeň. To je nežádoucí jev. Nadřízené státní zastupitelství sice přebírá některá dozorná oprávnění (rozhodování o stížnostech), ale nevykonává klasický dozor zákonnosti trestního stíhání. Je nestandardní, aby státní zástupce vrchního státního zastupitelství sám prováděl vyšetřování a nahrazoval policejní orgán.

Trestní řád výslovně umožňuje vyšetřování státním zástupcem v případě příslušníků Vojenského zpravodajství, což se týká obviněných příslušníků Vojenského zpravodajství a Jany Nagyové ve věci sledování manželky premiéra. **Mělo tak činit Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 1 dle ustanovení jednacího řádu státního zastupitelství účinného od 1. 1. 2012. Zastupování obžaloby před soudem pak přísluší Městskému státnímu zastupitelství v Praze na celém území státu, pokud věc nepředalo místně příslušnému státnímu zastupitelství.**²³

Vrchní státní zastupitelství v Olomouci bylo podle právní úpravy účinné k zahájení trestního stíhání věcně i místně nepřislušné a založilo svoji působnost spojením s věcí (Rittig, Janoušek a spol.), která se obviněných ve věci sledování manželky premiéra netýká. Lze připustit, že mohou nastat důvody pro odnětí a přikázání vyšetřování v případě Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1. V takovém případě mělo dojít jen ke změně místní příslušnosti, ale respektování věcné příslušnosti. Tedy mělo být přikázáno jinému okresnímu

státnímu zastupitelství. Přičemž orgány veřejné žaloby musí uvést, proč nemůže být činné příslušné Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 1.

Ministerstvo spravedlnosti v září 2013 připravilo návrh změny jednacího řádu státního zastupitelství, podle které má vyšetřování příslušníků Vojenského zpravodajství a některých dalších osob nově konat místně příslušné krajské státní zastupitelství a žalobu podávat vrchní státní zastupitelství.²⁵ **Jde o správný postoj, neboť není důvodu tuto agendu centralizovat u pražských státních zastupitelství s tím, že tato budou mít fakticky celostátní působnost.** Kvalifikace a erudice státních zástupců na Moravě a ve Slezsku i zbytku Čech není jiná než v Praze. Ovšem načasování změny může vyvolat otázku, zda nejde o umožnění podání obžaloby ve věci obviněných příslušníků Vojenského zpravodajství a Jany Nagyové za sledování manželky premiéra Vrchnímu státnímu zastupitelství v Olomouci. Za účinného právního stavu k době zahájení trestního stíhání by k podání obžaloby toto státní zastupitelství příslušné nebylo. Neboť vazba změny příslušnosti státního zastupitelství (odnětí a přikázání u státního zastupitelství) na příslušnost soudu je omezena jen na dobu, po kterou se koná přípravné řízení. Po podání obžaloby se věc dostává do sféry soudní moci a z obecných ustanovení o soudní příslušnosti vyplývá, který soud je určen k tomu, aby rozhodoval po podání obžaloby.²⁶ V daném případě jsou to soudy v Praze mimo působnost Vrchního státního zastupitelství v Olomouci.

Ovšem i po schválení změny jednacího řádu státního zastupitelství, trestní obžalobu u soudu v Praze nemůže zastupovat Vrchní státní zastupitelství v Olomouci, jehož působnost se vztahuje na Moravu a Slezsko, a ne Čechy, s určitými výjimkami.²⁷ Obecně platí vazba příslušnosti státního zastupitelství na soud, a to i když bylo státní zastupitelství původně příslušné, ale po podání obžaloby byla věc odňata původnímu soudu a přikázána jinému.²⁸ Výjimečně Nejvyšší soud připustil, že s odnětím a přikázáním věci soudu se nemění příslušnost státního zastupitelství, pokud jde o jiné státní zastupitelství, než je u soudu činné, ale toto státní zastupitelství musí být původně příslušné z **právního předpisu** (normativní právní akt), což není rozhodnutí o odnětí a přikázání jako individuální právní akt. Připustil tak působnost Vrchního státního zastupitelství v Olomouci před soudem v Čechách. Ale to za situace, kdy vrchní státní zastupitelství bylo řádně příslušné k doзору trestního řízení ve věci závažné hospodářské kriminality, která se udála na severní Moravě, a k soudu v Čechách se věc dostala až po podání obžaloby Krajskému soudu v Ostravě cestou odnětí věci soudu v Ostravě a jejímu přikázání do Hradce Králové.²⁹

5. Kauza bývalého náměstka ministra spravedlnosti Františka Steinera a generálního ředitele Vězeňské služby Lud'ka Kuly

Nejvyšší soud konstatoval na základě stížnosti pro porušení zákona ministra spravedlnosti Pavla Blažka,³⁰ že byl porušen zákon v neprospěch obviněných – bývalého náměstka ministra spravedlnosti Františka Steinera a generálního ředitele Vězeňské služby Lud'ka Kuly – tím, že trestní stíhání dozorovalo místně nepřislušné státní zastupitelství. Vrchní státní

23 Rozsudek Nejvyššího soudu z 11. 9. 2013, 7 Tz 26/2013.

24 § 10 odst. 2-3 jednacího řádu státního zastupitelství č. 23/1994 Sb., ve znění vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 462/2011.

25 <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=4980&d=331453>

26 Rozsudek Nejvyššího soudu z 5. 10. 2011, 7 Tz 68/2011.

27 Zdeněk Koudelka, Miroslav Růžička, František Vondruška: Zákon o státním zastupitelství s komentářem, Leges, Praha 2010, ISBN 978-80-87212-25-7, komentář § 6-7, str. 38-45.

28 Usnesení Nejvyššího soudu z 29. 5. 2008, 6 Tdo 589/2008.

zastupitelství v Praze totiž odňalo dozor nad jejich trestním stíháním Obvodnímu státnímu zastupitelství Praha 2 a přikázalo jej Okresnímu státnímu zastupitelství Praha-západ ve Středočeském kraji. Důvodem tohoto postupu bylo, že původně vyloučil sám sebe z rozhodování o stížnosti obviněných proti zahájení trestního stíhání obvodní státní zástupce pro svůj vztah k obviněným³¹ a věc předložil Městskému státnímu zastupitelství v Praze k rozhodnutí o odnětí a přikázání jinému obvodnímu státnímu zastupitelství. Na Městském státním zastupitelství dále zjistili možnou podjatost svých dvou řadových státních zástupců a náměstkyně městské státní zástupkyně z důvodu jejich vztahu k obviněným a věc předložili Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze, které ji přikázalo Okresnímu státnímu zastupitelství pro Prahu-západ v působnosti Krajského státního zastupitelství v Praze.³²

Nejvyšší soud poukázal, že důvody vyloučení z rozhodování v trestním řízení náměstkyně městské státní zástupkyně a dalších dvou státních zástupců, jestliže není namítána zároveň podjatost vedoucího státního zástupce, není důvodem pro odnětí a přikázání věci jinému státnímu zastupitelství nadřízeným vrchním státním zastupitelstvím, ale jen k tomu, aby městská státní zástupkyně přidělila věc tak, aby ji řešili jiní státní zástupci.

Nejvyšší soud uvedl: „*Státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze odkázal také na analogické použití ustanovení § 25 tr. ř. Podle tohoto ustanovení z důležitých důvodů může být věc příslušnému soudu odňata a přikázána jinému soudu téhož druhu a stupně, přičemž o odnětí a přikázání rozhoduje soud, který je oběma soudům nejbližší společně nadřízen. Postup podle citovaného ustanovení je průlomem do ústavně garantované zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Z toho vyplývá, že jde o postup, který je přípustný jen výjimečně a který musí být odůvodněn mimořádnými okolnostmi vylučujícími uplatnění ústavního principu práva na zákonného soudce. To platí i pro činnost státního zastupitelství, protože od okolností, který státní zástupce vykonává dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení, se konec konců odvozuje také příslušnost soudu, má-li soud provádět úkony v přípravném řízení (§ 26 tr. ř.). Z hlediska ustanovení § 25 tr. ř. nemůže rozhodnutí státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze obstát.*

Pokud jde o vztahy uvnitř soustavy státního zastupitelství, je tzv. podjatost zákonným kritériem pro změnu příslušnosti státního zastupitelství jen v případě, že u příslušného státního zastupitelství je vyloučen vedoucí státní zástupce. V takovém případě je to důvod pro rozhodnutí o odnětí a přikázání věci podle § 12a odst. 2 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, přičemž rozhodnutí podle tohoto ustanovení činí státní zastupitelství, které je nejbližší vyšším státním zastupitelstvím vůči státnímu zastupitelství, jehož vedoucí státní zástupce je vyloučen z projednávání věci. Vyloučení jiného státního zástupce, tj. jiného než vedoucího státního zástupce, není důvodem pro postup podle § 12a odst. 2 cit. zákona a nemůže vést ke změně příslušnosti státního zastupitelství jako takového. Postup v případě tzv. podjatosti u státního zástupce, který není vedoucím státním zástupcem, se řídí obecnými ustanoveními § 30 - § 31 tr. ř. Je-li podle těchto ustanovení z vykonávání úkonů trestního řízení vyloučen státní zástupce, který není vedoucím státním zástup-

cem, nastupuje na jeho místo jiný státní zástupce téhož státního zastupitelství a příslušnost státního zastupitelství tím zůstává nedotčena. Podstatou vady rozhodnutí státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze je to, že rozhodnutí o odnětí a přikázání věci opřel o okolnosti, které se týkaly nanejvýš jen otázky vyloučení státního zástupce, resp. státních zástupců, z nichž žádný neměl postavení vedoucího státního zástupce, a které tudíž nemohly mít žádný vliv na příslušnost státního zastupitelství. Rozhodnutí státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze nelze opřít ani o analogické použití ustanovení § 25 tr. ř., protože by se tím obcházel speciální úprava tzv. podjatosti jako důvodu změny příslušnosti státního zastupitelství stanovená v § 12a odst. 2 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.“³³

Samozřejmě je možné, že podjatost jednoho státního zástupce může zakládat podjatost jeho kolegů, včetně vedoucího státního zástupce. Častější to bude na malých okresních státních zastupitelstvích, kde je několik státních zástupců, kteří se dobře znají. U velkých státních zastupitelství s růstem počtu státních zástupců klesá míra intenzity jejich vzájemných vztahů. Na Městském státním zastupitelství v Praze je asi 80 státních zástupců. Vyloučení dalších státních zástupců však musí být výslovně v rozhodnutí o odnětí a přikázání uvedeno a zdůvodněno. Rozhodnutí měnící příslušnost státního zastupitelství nesmí být projevem libovůle.

6. Závěr

Právo je o pravidlech a hodnotách. Právní hodnotu mají i pravidla příslušnosti státního zastupitelství. Proto je nutné je dodržovat, dokud zákonodárce nestanoví volnější pravidla pro určení příslušnosti státního zastupitelství. Při takové změně by však již neměla být uplatněna vazba příslušnosti soudce pro přípravné řízení na změnu této příslušnosti ve státním zastupitelství, což by mělo být nově upraveno v zákoně. Automatická změna soudce pro přípravné řízení se změnou státního zastupitelství např. formou odnětí a přikázání věci u státního zastupitelství individuálním právním aktem narušuje zásadu zákonného soudce určeného dle obecných zákonných pravidel.

✿ Autor působí na katedře ústavního práva a politikologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

- 29 Usnesení Nejvyššího soudu z 23. 4. 2008, 5 Tdo 150/2008: Výklad § 7 odst. 2 zákona o státním zastupitelství, že se v případě odnětí a přikázání věci jinému soudu mění příslušnost státního zastupitelství a že v tomto směru žádné pochybnosti v praxi nevznikají, je možno vztáhnout jen na případy, v nichž obžalobu v řízení před soudem zastupuje státní zastupitelství, které je činné u daného soudu. Tato zásada se nevztahuje na případy, kdy obžalobu zastupuje jiné státní zastupitelství, než je u soudu činné, pokud tak stanoví právní předpis uplatňující výjimku dle § 179 odst. 1 trestního řádu. V daném případě je možné, aby ve věci závažné hospodářské kriminality před krajským soudem v obvodu Vrchního soudu v Praze zastupovalo obžalobu Vrchní státní zastupitelství v Olomouci.
- 30 Stížnost pro porušení zákona ministra spravedlnosti Pavla Blažka ze 7. 5. 2013, č. j. 93/2013-OD-SPZ/2.
- 31 Usnesení obvodního státního zástupce pro Prahu 2 ze 7. 11. 2011, 3 ZN 4161/2011. § 30-31 trestního řádu č. 141/1961 Sb.
- 32 Usnesení Vrchního státního zastupitelství v Praze z 21. 11. 2011, 1 VZN 2614/2011. Zrušeno rozsudkem Nejvyššího soudu z 11. 9. 2013, 7 Tz 26/2013.
- 33 Rozsudek Nejvyššího soudu z 11. 9. 2013, 7 Tz 26/2013.

Institut náhradního obhájce na Slovensku

JUDr. MARTINA ŘEŘICHOVÁ

Trestní řízení ve Slovenské republice je vybudováno na základních zásadách trestního řízení. Jednou z takových zásad je zásada práva na obhajobu, která patří k základ-

ním atributům spravedlivého procesu. Důležitou součástí práva na obhajobu je právo obviněného mít obhájce¹ a radit se s ním o způsobu obhajoby.

Obhájce dbá na to, aby v průběhu celého trestního řízení byla ve prospěch obviněného využita všechna práva a prostředky obhajoby, které obviněnému poskytuje trestní řád, a aby obviněný nebyl krácen na svých právech. Trestní řád obhájci přiznává určitá práva a ukládá určité povinnosti.² Obhájce jako samostatný subjekt trestního řízení zásadně vystupuje ve prospěch obviněného, hájí jeho zájmy tím, že mu poskytuje právní rady, a vykonává jeho jménem úkony sloužící k obhajobě, přičemž spolupracuje s obviněným při výkonu jeho práv. Úkolem obhájce v trestním řízení je poskytování nezbytné právní pomoci obviněnému, účelné využívání prostředků a způsobů obhajoby uvedených v zákoně k hájení zájmů obviněného, a zejména péče o to, aby byly v řízení náležitě a včas objasněny skutečnosti, které obviněného zbavují viny nebo jeho vinu zmírňují.

Výkon obhajoby je důležitou společenskou funkcí, která se provádí nejen ve prospěch konkrétní osoby – obviněného, ale také ve prospěch a v zájmu celé společnosti, který je třeba vidět v tom, že ve slovenském trestním řízení respektuje základní lidská práva, zajišťuje obhajobu občana, jejíž cílem je garantovat, že bez náležitého přezkoumání okolností, které obviněný uvádí na svou obhajobu, bez zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, nelze občana uznat vinným a uložit mu trest. **V trestním řízení je tedy právo na obhajobu nejvýznamnější zárukou toho, že nevinná osoba, přesto, že vznikne vůči ní podezření ze spá-**

chání trestného činu a že bude obviněna, nebude odsouzena.³

Podle článku 50 odst. 3 Ústavy Slovenské republiky má obviněný právo, aby mu byl poskytnut čas a možnost k přípravě obhajoby a aby se mohl hájit sám nebo prostřednictvím obhájce. Podle článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod má každý právo na to, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o jakémkoli trestném činu, z něhož je obviněn. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má minimálně právo mít přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby, obhajovat se osobně nebo pomocí obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují.⁴

Slovenská i česká právní úprava vychází téměř z totožných zásad ve vztahu k obhájci v trestním řízení. Slovenský trestní řád (zákon č. 301/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a český trestní řád [zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád)] věnují úpravě postavení obhájce samostatné oddíly (pátý oddíl) druhé hlavy. Česká úprava konkrétně v ustanovení § 35 – § 41 a slovenská úprava v ustanovení § 36 – § 44. V zásadě je jejich obsah identický. Věnují se mimo jiné osobě obhájce, povinné obhajobě, obviněnému poskytují možnost zvolit si obhájce, popřípadě obhájce ustanovit, či charakteristice jednotlivých práv a povinností, v duchu kterých je obhájce povinen při vedení obhajoby postupovat. Navzdory uvedené shodě, která vzhledem ke společné historii obou států není vůbec překvapující, nacházíme i výraznější odlišnost v podobě ustanovení náhradního obhájce, který je specifikován pouze ve slovenském trestním právu, konkrétně v ustanovení § 42 trestního řádu.

Institut náhradního obhájce byl do slovenského trestního řízení zaveden novelou trestního řádu č. 366/2000 Sb. Náhradním obhájcem je obhájce, který může být ustanoven obviněnému vedle zvoleného nebo ustanoveného obhájce v případě, je-li důvodná obava, že by mohlo být zmařeno hlavní líčení nebo veřejné zasedání pro nepřítomnost zvoleného nebo ustanoveného obhájce. Zastávám názor, že náhradního obhájce lze považovat za jednu z forem ustanoveného obhájce. Náhradní obhájce má stejná práva a povinnosti jako zvolený či ustanovený obhájce, přičemž je však na hlavním líčení a veřejném zasedání může provádět pouze v případě neúčasti zvoleného nebo ustanoveného obhájce.⁵ Zákon sice neuvádí ani jen demonstrativní výčet okolností, které by takovou důvodnou obavu mohly vyvolávat, ty jsou tedy ponechány bližší specifikaci soudní praxí. Ze zákona naopak vyplývá, že ustanovení náhradního obhájce přichází v úvahu jen

1 Obhájcem v trestním řízení může být jen advokát. Advokátem je ten, kdo je zapsán v seznamu advokátů, který vede Slovenská advokátní komora, tedy ten, kdo je členem Slovenské advokátní komory.

2 Porovnej § 44 zákona č. 301/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů (trestní řád SR), a § 41 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád ČR).

3 Ivor, J. a kolektiv: Trestné právo procesné, Iura Edition, spol. s r. o., Bratislava 2006, 226 stran.

4 Článek 6 odst. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

5 § 42 odst. 1, 2 zákona č. 301/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů (trestní řád SR).

v řízení před soudem, což znamená i užší vymezení orgánů příslušných k ustanovení náhradního obhájce. Konkrétně se tedy bude většinou jednat o předsedu senátu. Z dikce zákona lze rovněž dovodit, že ustanovení náhradního obhájce přichází v úvahu až v tom případě, pokud bylo nařízeno hlavní líčení či veřejné zasedání. Potřeby aplikační praxe si vynutily zřídit tento institut právě pro řízení před soudem, kdy docházelo k případům, že zvolený nebo ustanovený obhájce se z objektivních nebo subjektivních důvodů nedostavil k hlavnímu líčení, resp. veřejnému zasedání, čímž jejich jednání zmařil. Často vznikaly i neodůvodněné průtahy v soudním řízení.

Záměr zákonodárce zřídit institut náhradního obhájce lze hodnotit pozitivně, avšak sporná zůstává jeho realizace; v praxi to znamená, že obviněný musí přijmout náhradu, která mu je přidělena soudem, pokud tedy nastane situace, kdy jeho původní obhájce nemůže z určitých závažných důvodů obhajobu vykonávat. Nevýhodou institutu náhradního obhájce je skutečnost, že obviněný nemusí být vždy spokojený s advokátem, který mu byl jako náhradní obhájce ustanoven. **Proti rozhodnutí o ustanovení náhradního obhájce není přípustný opravný prostředek a není možnost zvolit si místo něj jiného náhradního obhájce, jak je to v případě zvoleného obhájce či ustanoveného obhájce. Obviněný tak nemá možnost vyjádřit svou nespokojenost ani možnost zabránit aktivitám náhradního obhájce v rámci své obhajoby, čímž dochází k hrubému porušování požadavku důvěry mezi obviněným a obhájcem, která je jedním ze základních atributů pro řádný výkon obhajoby, jakož i samotného práva na obhajobu.**⁶

Nesporným zůstává fakt, že obviněný má důvěru vybudovanou k obhájci, který ho zastupuje od začátku trestního řízení a je důkladně obeznámen s celým případem. Náhradní obhájce by proto měl vyvinout maximální úsilí v získání důvěry obviněného, jemuž byl ustanoven náhradním obhájcem, a důkladně se seznámit se všemi skutečnostmi v dané trestní věci, zejména s dosavadním způsobem vedení obhajoby. V každém případě se dá konstatovat, že náhradní obhájce se bude v trestním řízení vždy považovat pouze za jakousi doplňkovou osobu do počtu, což pro profesionálního právníka není zrovna lichotivé postavení.⁷ Ustanovením náhradního obhájce na základě opatření v trestním řízení v mezích upraveného zákonného soudcovského uvážení obecný soud nemůže porušit základní právo obviněného na právní pomoc v řízení před soudem (např. II. ÚS 215/06, II. ÚS 317/2010). Podle opakovaně judikovaného názoru Ústavního soudu Slovenské republiky „*institut náhradního obhájce je zvláštní institut trestního práva procesního, který souvisí se vznikem situace, v níž dochází ke snaze o maření účelu trestního řízení ze strany obviněného jako jedné z procesních stran. Ustanovení obhájce z moci úřední i proti vůli obviněného však není v rozporu s Úmluvou, pokud to vyžadují zájmy spravedlnosti. Je proto přiměřené a spravedlivé, aby řádný výkon spravedlnosti nebyl ohrožován takovými okolnostmi, které samotný stát jako procesní strana nemůže ovlivnit. Sem spadají nejen snahy obviněného vyhnout se důsledkům spojeným s trestním stíháním, tj. řízení nesoucí znaky procesní obstrukce, ale i snahy sledující mimoprocesní cíle. Takovým skutečností, které na úkor státu jako procesní*

strany zřetelně vybočují z ústavně chráněných procesních zásad, jakož i z rámce státu jako právního státu, je však třeba čelit.“ (II. ÚS 215/06).⁸

Zda je v trestním řízení před soudem náhradní obhájce potřebný nebo ne, závisí na posouzení konkrétního případu předsedou senátu, který v případě pozitivní identifikace takové potřeby rozhodne o ustanovení náhradního obhájce opatřením. Tím se však činnost soudu ohledně zabezpečení realizace práva obviněného na řádnou obhajobu nevyčerpává. Předsesta senátu je i po ustanovení náhradního obhájce v každé fázi trestního řízení před soudem povinen sledovat a vyhodnocovat, zda jsou stále dány důvody pro to, aby obžalovanému byl náhradní obhájce ustanoven. Přitom dbá zejména na to, aby byla kromě práva obviněného na obhajobu naplněna i další důležitá zásada trestního řízení, tj. projednání a spravedlivé rozhodnutí trestní věci v přiměřené lhůtě bez zbytečných průtahů. **Pokud potřeba náhradní obhajoby později podle názoru předsedy senátu pomine (např. zvolený obhájce se uzdraví, obžalovaný si zvolí nového obhájce nebo zanikne důvod nutné obhajoby), je předseda senátu povinen o tom bez zbytečného odkladu rozhodnout opatřením, kterým účast náhradního obhájce v trestním řízení před soudem zruší.**

Z ustanovení § 42 odst. 2 trestního řádu vyplývá, že náhradní obhájce má stejná práva a povinnosti jako zvolený nebo ustanovený obhájce, v řízení před soudem je však může provádět pouze v případě neúčasti zvoleného nebo ustanoveného obhájce. Uvedené ustanovení náhradního obhájce nezbavuje zodpovědnosti vlastního obhájce, zbavuje ho pouze možnosti výkonu práv a povinností. Stejně důležitou je i systematická příprava na hlavní líčení, spočívající ve studiu spisu a listinných důkazů, průběžná analýza důkazů, prováděných na hlavním líčení a z toho vyplývající stanovení další strategie obhajoby. Všechny tyto činnosti

6 Baňacký, M.: Niekoľko poznámok k právnej úprave náhradného obhajcu, Bulletin slovenskej advokácie, 2002, č. 1, str. 23-31.

7 Gereg, J.: Náhradný obhajca, Bulletin slovenskej advokácie, 2001, č. 2, str. 27-30.

8 Usnesení Ústavního soudu Slovenské republiky č. k. III. ÚS 402/2011-11 ze dne 27. září 2011.

Novinka Wolters Kluwer

**Přehled judikatury
VE VĚCÍCH MANŽELSTVÍ
(s přihlédnutím k novému
občanskému zákoníku)**

Petra Polišínská

Komplexním způsobem zpracovaná judikatura týkající se vstupu do manželství, vztahů mezi manžely, neplatnosti a neexistence manželství, majetkových práv mezi manžely. Judikatura vybraná s ohledem na novou právní úpravu - jedinečný soubor rozhodnutí, ze kterého lze čerpat i po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku.

Brožovaná vazba | 619 Kč

Objednávejte na www.obchod.wkcr.cz Wolters Kluwer

inzerce

náhradní obhájce, přítomen na hlavním líčení vedle zvoleného obhájce, přestože se „navenek“ aktivně do jeho průběhu nezapojuje, vykonává. Náhradní obhájce ustanovený podle § 42 odst. 1 trestního řádu má nárok na odměnu za úkony právní služby a náhradu hotových výdajů spojených s ustanovením za obhájce i v případě, že se úkonů zúčastní obhájce zvolený podle § 39 trestního řádu nebo obhájce ustanovený podle § 40 odst. 1, 2 trestního řádu. Pro přiznání odměny náhradnímu obhájci tedy není rozhodující, zda tento skutečně v řízení před soudem aktivně ovlivňuje průběh hlavního líčení, tj. zda práva a povinnosti obhájce „vykonává“. Dostačující je, pokud je na hlavním líčení přítomen na základě předsedou senátu dosud nezrušeného opatření, kterým byl za náhradního obhájce ustanoven. **Podle § 553 odst. 2 trestního řádu obhájce, který byl obviněnému ustanoven, má vůči státu nárok na odměnu a náhradu podle tarifu určené zvláštním předpisem,⁹ pokud zákon ne-**

stanoví jinak. Nejvyšší soud Slovenské republiky pro úplnost dodává, že ustanovení § 42 odst. 2 trestního řádu řeší především uplatnění práva obviněného na obhajobu v trestním řízení v rovině trestněprávní a není možné jeho extenzivním výkladem dospět k takovému závěru, kterým by bylo odepření odměny náhradnímu obhájci, pokud se řádně zúčastnil hlavního líčení, ačkoli nedošlo k jeho aktivnímu zapojení do průběhu hlavního líčení ve smyslu, jaký vyplývá z tohoto ustanovení.¹⁰

Institut náhradního obhájce je nejvíce využíván v náročných a rozsáhlých trestních věcech, kde často dochází k obstrukcím ze strany obviněných nebo jejich obhájců. Tímto institutem se zajišťuje plynulejší průběh spravedlivého procesu. Možnost soudu obviněnému ustanovit náhradního obhájce považují za progresivní a pozitivní. Zákonná úprava institutu náhradního obhájce je vhodně řešena, když stanoví, že soud náhradního obhájce ustanovit může, což *a contrario* znamená, že i nemusí.

9 § 12 vyhlášky č. 655/2004 Sb. MS ČR, o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb.

10 Stanovisko trestněprávního kolegia Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 30. května 2011 ke sjednocení výkladu zákona o nároku ustanoveného náhradního obhájce na odměnu a náhradu podle tarifu určené zvláštním předpisem ve smyslu § 42 odst. 2 trestního řádu a § 553 odst. 2 trestního řádu (Sbírka stanovisek Nejvyššího soudu SR a rozhodnutí soudů SR č. 1/2012).

Autorka, doktorandka PF Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, je advokátní koncipientkou v Bratislavě.

KOTRLÍK BOURGEAULT ANDRUŠKO

advokátní kancelář

přijme do svého týmu

ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA/KONCIPIENTKU

Požadujeme vysokou úroveň odborných znalostí, vynikající znalost angličtiny, flexibilitu a vysoké pracovní nasazení, profesionální vystupování, schopnost týmové práce v mezinárodním kolektivu.

Odpovídající předchozí praxe výhodou.

Nabízíme zajímavou práci pro významnou mezinárodní i českou klientelu s odpovídajícím finančním ohodnocením, dynamický pracovní kolektiv, příjemné pracovní prostředí, možnost profesního růstu.

Profesní životopis v českém a anglickém jazyce nám prosím zašlete na e-mailovou adresu: dkleckova@kotrlík.com.

Kotrlík Bourgeault Andruško
advokátní kancelář
Jungmannova 31, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 990 000, fax: 224 990 001

Podmínka vzdělání pro zápis do seznamu advokátních koncipientů ČAK

Česká advokátní komora vykonává veřejnou správu na úseku advokacie. Je odpovědná za posuzování žádostí o zápis do seznamu advokátních koncipientů. Je povolána v každém jednotlivém případě i k ověření, zda vzdělání žadatele o zápis do seznamu advokátních koncipientů odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

Bylo plně v kompetenci České advokátní komory, pokud rozhodla, že vzdělání dosažené studiem na Bratislavské vysoké škole práva, nyní Panevropská vysoká škola, nesplňuje podmínku vzdělání pro zápis uchazeče do seznamu advokátních koncipientů.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 30 Cdo 1475/2013

I. Dovolání žalobce se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Stručné odůvodnění (§ 243c odst. 2 o. s. ř.):

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 19. ledna 2012, č. j. 19 C 67/2010-140, výrokem I. zamítl žalobu, aby žalovaná byla povinna žalobce ke dni 17. 8. 2009 zapsat do seznamu advokátních koncipientů a výrokem II. uložil žalobci povinnost zaplatit žalované náklady řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce doručil žalované dne 17. srpna 2009 žádost o zápis do seznamu advokátních koncipientů, ale žalovaná zápis neprovedla pro nesplnění podmínky doložení vzdělání požadovaného ustanovením § 37 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“). Žalobce v době od 11. 10. 2004 do 6. 5. 2009 studoval na Bratislavské vysoké škole práva (dále jen „BVŠP“), kde absolvoval bakalářské a navazující magisterské vzdělání. Podle své vlastní výpovědi studoval přitom v Brně české právo. BVŠP, nyní Panevropská vysoká škola, je soukromou zahraniční vysokou školou, které byl státní souhlas k poskytování vysokoškolského vzdělání udělen vládou Slovenské republiky pro studijní program slovenské právo v sídle jejich fakult. Podle sdělení Ministerstva školství, vědy a výzkumu Slovenské republiky žádná z fakult této školy nemá oficiální sídlo mimo území Slovenské republiky. Poskytování studia uvedenou slovenskou vysokou školou na území České republiky souvisí se společností UNINOVA o. p. s. Na základě těchto zjištění dospěl k závěru, že vysoká škola, která žalobci poskytla vzdělání, nemá státní souhlas k poskytnutí vysokoškolského vzdělávání v oboru české právo na území České republiky. Státní souhlas Slovenské republiky neobsahuje možnost toto vzdělání poskytovat prostřednictvím jiného subjektu a mimo sídla vysoké školy. Doklady o dosaženém vzdělání, které předložil žalobce, tak nespovídají o dosažení vzdě-

lání předepsaného zákonem o advokacii pro zápis do seznamu advokátních koncipientů. K případné diskriminaci, na kterou žalobce poukazoval, uvedl, že žalovaná vysvětlila, že tři absolventi téže vysoké školy jako žalobce byli sice zapsáni do seznamu advokátních koncipientů, avšak na základě pochybení konkrétních pracovníků žalované, kterým z tohoto titulu u žalované skončil pracovní poměr.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 15. října 2012, č. j. 39 Co 171/2012-205, výrokem I. rozsudek soudu prvního stupně podle ustanovení § 219 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) potvrdil a výrokem II. rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně, že žalovaná byla oprávněna zkoumat obsah studia žadatele. Žalobce studoval na vysoké škole, která má akreditaci pouze pro právo – rozuměj slovenské (a akreditace se vztahuje pouze na území Slovenské republiky), takže žalobci se nepodařilo prokázat, že by podmínky požadované ustanovením § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii splnil. Stejně se ztotožnil i se závěrem, že ze strany žalované nedošlo k diskriminaci žalobce. K žalobcem v odvolacím řízení předloženému nostrifikačnímu rozhodnutí vydanému Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) ze dne 27. 1. 2012, jímž byl uznán jeho diplom vydaný BVŠP a potvrzena jeho rovnocennost s vysokoškolským diplomem a dodatkem k diplomu vydaným v České republice, odvolací soud uvedl, že i když Univerzita Karlova (správně ovšem MŠMT) nostrifikovala diplom žalobce, žalovaná jako představitel profesní organizace má právo při zápisu do seznamu advokátů zkoumat obsah studia. V tomto směru poukázal také na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 32 Cdo 583/2010.

Rozsudek Městského soudu v Praze byl doručen zástupci žalobce dne 21. prosince 2012 a právní moci nabyl dne 27. prosince 2012.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dne 15. února 2013 včasné dovolání.

Domnívá se, že v rámci dovolacího soudu nebyla zatím zcela komplexně a uspokojivě řešena otázka, kterou se zabývaly soudy prvního a druhého stupně, tj. pravomoc žalované přezkoumávat vzdělání uchazečů o koncipientství, protože v jeho případě jsou dány jiné okolnosti než v řízení sp. zn. 32 Cdo 583/2010, neboť žalobce studoval obor právo s cílem stát se právníkem, k čemuž bylo zaměřeno i celkové studium. Nesouhlasí se závěrem soudů obou stupňů, že žalovaná je oprávněna přezkoumávat vzdělání uchazečů o koncipientství. Poukazuje na nostrifikační osvědčení, které podle jeho názoru jednoznačně prokazuje, že na jeho vzdělání je nutno pohlížet jako na zcela odpovídající zákonným požadavkům pro zápis do seznamu koncipientů. Pokud by ho žalovaná přesto nezapsala do seznamu koncipientů, bylo by jí přiznáno právo přezkoumávat nostrifikaci MŠMT, čímž by fakticky byl zpochybněn smysl a účel nostrifikačních řízení. Při postupu podle zákona o advokacii pak fakticky neexistuje na světě v zahraničí škola, která by splňovala požadované zadání. Upozorňuje pak, že žalovaná v obdobných případech v minulosti žadatele do seznamu koncipientů běžně zapisovala, až od určité doby je začala odmítat. Jeho spolužáci byli naopak bez jakýchkoli problémů přijati jako soudní nebo exekutorští čekatelé. Závěrem navrhuje,

aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k novému rozhodnutí.

K podanému dovolání se vyjádřila žalovaná, která se domnívá, že napadené rozhodnutí nemá zásadní právní význam, což ostatně netvrdí ani sám žalobce, a proto by dovolací soud měl dovolání jako nepřipustné odmítnout. Pro případ, že by dovolací soud dospěl k opačnému závěru, uvádí žalovaná důvody, které ji vedou k přesvědčení o správnosti rozhodnutí a navrhuje, aby dovolání bylo zamítnuto.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) přihlédl k čl. II bodu 7. zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a vyšel tak ze znění tohoto procesního předpisu účinného do 31. prosince 2012. Současně uvážil, že dovolání bylo podáno oprávněnou osobou, která má právní vzdělání podle ustanovení § 241 odst. 1 o. s. ř. (k tomu viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. ledna 1999, sp. zn. 20 Cdo 1638/98, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 4/2000 pod č. 25), stalo se tak ve lhůtě vymezené ustanovením § 240 odst. 2 písm. a) o. s. ř., je charakterizováno obsahovými i formálními znaky požadovanými ustanovením § 241a odst. 1 o. s. ř. Konstatuje však, že dovolání v této věci není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a nebylo shledáno přípustným ani podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) téhož zákona, neboť rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé nemá po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř.

Podle ustanovení § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii (ve znění účinném od 1. září 2009) *Komora запиše do seznamu advokátních koncipientů každého, kdo získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo 1. v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice, nebo 2. studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá ob-*

sahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v oboru právo na vysoké škole v České republice. Vysoká škola v zahraničí tak musí kumulativně splňovat dvě základní podmínky – musí jít o vysokou školu oprávněnou poskytovat vysokoškolské vzdělání na území jiného státu podle předpisů tohoto státu a musí takové vzdělání poskytovat v zahraničí. Naproti tomu MŠMT zahraniční studium (pokud jsou splněny zákonné předpoklady) za rovnocenné uznává pro účely užívání získaného titulu a pro účely dalšího studia.

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 32 Cdo 583/2010 judikoval, že *žalovaná jako subjekt odpovědný za posuzování žádostí o zápis do seznamu koncipientů má legitimní právo sřezit úroveň vzdělání uchazečů o zápis.* Z toho vyplývá, že advokátní komora, která vykonává veřejnou správu na úseku advokacie (§ 40 odst. 3 zákona o advokacii), je povolána v každém jednotlivém případě i k ověření poslední podmínky uvedené v bodě 2, tj. zda takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

Dovolatel se tedy mylí, pokud se domnívá, že odvolací soud se odchýlil od názoru Nejvyššího soudu vysloveného v rozsudku citovaném v předchozím odstavci. Rozhodnutí odvolacího soudu je tak plně konformní s jednoznačným zněním § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii.

Protože tedy nebyl shledán žádný ze zákonem předvídaných předpokladů přípustnosti dovolání, dovolacímu soudu nezbylo, než toto dovolání odmítnout podle § 243b odst. 5 o. s. ř. ve spojení s § 218 písm. c) téhož zákona.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení je odůvodněn ustanovením § 243b odst. 5 věta první o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1, § 151 o. s. ř. za situace, kdy žalobce nemá nárok na její náhradu, přičemž však žalované v dovolacím řízení žádné náklady nevznikly.

K projednání věci nebylo nařízeno jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.).

✿ Právní věta redakce.

Přezkum platnosti usnesení valné hromady při vypořádání BSM

V řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů nelze přezkoumávat platnost usnesení valné hromady o tom, že společností vytvořený zisk nebude společníku vyplacen.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 22 Cdo 648/2012

Odůvodnění:

Žalobkyně se domáhala vydání rozsudku, kterým by soud vypořádal zaniklé bezpodílové spoluvlastnictví manželů (dále jen „BSM“). Předmětem vypořádání učinila:

- částku ve výši 276 000 Kč představující pohledávku z titulu bezdůvodného obohacení za synem žalovaného, vyplacenou jako podíl žalovaného na zisku společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o., za rok 1993;
- částku ve výši 243 360 Kč představující kupní cenu pozemku, který patřil do BSM a byl prodán společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o.;
- peněžní prostředky na účtu u Komerční banky, a. s., který byl založen za trvání manželství, ve výši 1 138 179 Kč;
- hodnotu vypořádacího podílu ve společnosti Invest Trade, s. r. o.;
- rozdíl hodnot vypořádacího podílu ve společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o. ke dni uzavření a zániku manželství;
- částku ve výši 5 466 920 Kč představující pohledávku žalovaného za společností společností DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o. z titulu nevyplaceného podílu na zisku za roky 1994-1996 a část roku 1997;

- investice na rekonstrukci rekreačního zařízení B., ke kterým došlo za trvání manželství;
- částku ve výši 391 846 Kč, kterou žalobkyně vyplatila obchodní společnosti Železárny D+T, s. r. o., jejímž byl žalovaný společníkem, z titulu životního pojištění.

Okresní soud v Prostějově (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 10. listopadu 2009, č. j. 7 C 56/98-806, přikázal do vylučného vlastnictví žalobkyně zůstatek na účtu u Komerční banky, a. s. ve výši 76 612,35 Kč (výrok I. rozsudku) a do vylučného vlastnictví žalovaného přikázal pohledávky uvedené ve výroku II. rozsudku a zůstatek na účtu u Komerční banky, a. s. ve výši 726 629 Kč. Žalovanému uložil ve výroku III. rozsudku povinnost zaplatit žalobkyni na vyrovnání podílu ze zaniklého BSM částku ve výši 636 508 Kč. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky IV. – VII. rozsudku).

Soud prvního stupně vzal za prokázané, že manželství účastníků zaniklo právní mocí rozsudku o rozvodu dne 20. 3. 1997. Z částky 1 138 179 Kč vázící se k účtu patří do BSM částka ve výši 568 629 Kč, která vznikla odečtením oddělených peněžních prostředků žalovaného, které získal prodejem akcií nabytých v restituci a převodem jeho obchodního podílu. Soud prvního stupně navíc vyšel z tvrzení žalovaného, že veškeré výdaje z tohoto účtu nad 20 000 Kč jsou jeho odděleným majetkem. Částku ve výši 158 000 Kč vyplacenou žalovanému na vypořádacím podílu ve společnosti Invest Trade, s. r. o., zařadil soud prvního stupně do BSM, neboť společnost Invest Trade, s. r. o., vznikla za trvání manželství a vklad žalovaného byl splacen ze společných prostředků. Pokud žalobkyně namítala, že převod obchodního podílu žalovaného v této společnosti byl neplatným, není tato její námitka důvodnou, protože tento případně relativně neplatný právní úkon nebyl napaden u soudu. Ze zůstatku na účtu tak soud do masy BSM zahrnul částku ve výši 723 629 Kč. Dále do BSM zahrnul dále částku ve výši 76 612,35 Kč, představující zůstatek na účtu u Komerční banky, a. s., která nebyla mezi účastníky sporná. Pokud jde o obchodní podíl žalovaného v obchodní společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o., tento byl za trvání manželství navýšen ze společných finančních prostředků manželů o částku ve výši 104 000 Kč, na jejíž vypořádání má žalobkyně nárok, neboť žalovaný je povinen nahradit žalobkyni to, co bylo ze společného majetku vynaloženo na jeho ostatní majetek.

Soud prvního stupně naopak do BSM nezahrnul rozdíl hodnot vypořádacího podílu ve společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o. ke dni uzavření manželství a ke dni jeho zániku, neboť v řízení bylo prokázano, že tato obchodní společnost vznikla před uzavřením manželství účastníků a žalovaný nabyl obchodní podíl v této společnosti ze svých vylučných finančních prostředků. Rozdíl v hodnotách obchodního podílu ke dni uzavření a zániku manželství nelze podle názoru soudu prvního stupně považovat za součást BSM, neboť se jedná o majetkové právo patřící výlučně do vlastnictví žalovaného. Dále do masy BSM nezahrnul hodnotu závazku společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o., vůči žalovanému z titulu jeho podílu na zisku s tím, že podíl na zisku obchodní společnosti se může stát součástí BSM jen tehdy, je-li jednomu z manželů vyplacen za trvání manželství. Pokud tedy nejvyšší orgán společnosti rozhodl o nevyplacení zisku žalovanému, nemůže osoba, která není společni-

kem (žalobkyně) ničeho namítat. S ohledem na výše uvedenou právní argumentaci soud prvního stupně nepovažoval za potřebné se ve svém rozhodnutí vypořádat se závěry znaleckých posudků, které byly v řízení provedeny, nicméně nevyločil jejich použití v odvolacím či dovolacím řízení. Dále do BSM soud nezařadil ani investice do rekonstrukce rekreačního zařízení B., neboť bylo v řízení prokázano, že nebyly hrazeny z BSM. Rovněž platba na životní pojištění žalovaného nepatří do BSM, protože ji žalobkyně zařadila do vypořádání až po uplynutí zákonné tříleté lhůty k jeho vypořádání.

Výši vypořádacího podílu, kterou byl povinen žalovaný zaplatit žalobkyni, soud určil tak, že vyšel z celkové hodnoty BSM ve výši 1 426 241,35 Kč. Každý z účastníků by měl získat polovinu této částky, tedy ve výši 713 120,675 Kč. Od této částky soud prvního stupně odečetl částku ve výši 76 612,35 Kč, která byla žalobkyni přikázána do vylučného vlastnictví, a připočetl polovinu z navýšení vkladu žalovaného ve společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o. ve výši 52 000 Kč. Žalobkyni tak na vypořádacím podílu přiznal částku ve výši 636 508 Kč.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Brně (dále jen „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 28. června 2011, č. j. 21 Co 33/2010-875, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalovanému přikázal zůstatek na účtu u Komerční banky ve výši 1 138 179 Kč a na vyrovnání podílu žalobkyni uložil žalovanému povinnost zaplatit částku ve výši 863 463,30 Kč; v ostatním rozsudek soudu prvního stupně obsahově potvrdil (výrok I. rozsudku odvolacího soudu). Ve výrocích II. – IV. pak rozhodl o náhradě nákladů řízení. Odvolací soud zařadil do vypořádání BSM celý zůstatek na účtu u Komerční banky, a. s., a to ve výši 1 138 179 Kč, neboť nelze bezpečně zjistit, jaká část zůstatku na účtu je tvořena vylučnými prostředky žalovaného a jaká část tvoří společné prostředky. Nelze vycházet z tvrzení žalovaného, že všechny platby z účtu nad 20 000 Kč byly jeho oddělenými výdaji. Odvolací soud se tak přiklonil k závěru, že smísením peněz jako věcí určených podle druhu na účtu došlo k situaci, že nelze rozlišit, které finanční prostředky jsou ze zůstatku ve výši 1 138 179 Kč ve vylučném vlastnictví žalovaného a které ve vylučném vlastnictví žalobkyně. Proto je třeba vyjít z toho, že při neprokázání opaku náležely veškeré finanční prostředky na účtu do BSM.

Pokud jde o obchodní podíl žalovaného v obchodní společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o., žalovaný ho nabyl před uzavřením manželství, což mezi účastníky nebylo sporné. Vklady do tohoto podílu za trvání manželství lze vypořádat jako vnos z BSM na majetek ve vylučném vlastnictví žalovaného. Odvolací soud vyšel z hodnoty vkladu do této společnosti za trvání manželství ve výši 146 000 Kč a přičetl polovinu této částky (tj. 73 000 Kč) k vypořádacímu podílu, který měl žalovaný žalobkyni zaplatit.

Odvolací soud tak souhlasil s vypořádáním BSM, které provedl soud prvního stupně, pouze s rozdílem týkajícím se zůstatku na účtu u Komerční banky, a. s., a to ve výši 1 138 179 Kč a vnosu do obchodního podílu žalovaného ve výši 73 000 Kč. Odpovídajícím způsobem proto upravil výši vypořádacího podílu žalobkyně na 863 463,30 Kč.

Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně dovoláním, jehož přípustnost považuje za založenou na základě § 237 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu (dále jen

„o. s. ř.“) a důvodnost na základě § 241a odst. 2 písm. a), b) a § 241a odst. 3 o. s. ř.

Dovolatelka v dovolání požaduje vypořádání 7,667 % dalšího obchodního podílu žalovaného ve společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o., v hodnotě 8 884 136 Kč a částky 5 466 920 Kč z titulu nároku na výplatu podílu na zisku žalovaného za roky 1994-1996 a část roku 1997.

Pokud jde o vypořádání dalšího obchodního podílu žalovaného ve společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o., dovolatelka uvádí, že nemá v podstatné části oporu ve spise zjištění odvolacího soudu, že další obchodní podíl v uvedené společnosti nepatřil do zaniklého BSM v rozsahu 7,667 %, když tato skutečnost nepochybně vyplývá ze znaleckého posudku doc. P. Za trvání manželství žalovaný nabyl další obchodní podíl o velikosti 7,667 %, který získal převzetím obchodního podílu vystupujícího společníka a zároveň navýšil z BSM základní vklad do společnosti ve výši 104 000 Kč, která byla splacena z nerozděleného zisku společnosti z minulých let. Dovolatelka poukázala na judikaturu Ústavního soudu vyjádřenou v rozhodnutí ze dne 27. února 1996, sp. zn. II. ÚS 219/95 a judikaturu Nejvyššího soudu obsaženou v rozhodnutích ze dne 31. března 2009, sp. zn. 22 Cdo 2875/2006, ze dne 1. března 2007, sp. zn. 29 Odo 641/2005, ze dne 12. srpna 2008, sp. zn. 22 Cdo 924/2008, ze dne 24. listopadu 2004, sp. zn. 33 Odo 679/2003, ze dne 31. ledna 2006, sp. zn. 22 Cdo 103/2005 a Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. listopadu 1996. Dovolatelka nesouhlasila s právním názorem odvolacího soudu, že pokud je jeden z manželů již před uzavřením manželství majitelem jakéhokoliv obchodního podílu v obchodní společnosti, vylučuje to bez dalšího nabytí dalšího obchodního podílu v téže společnosti na základě odlišného nabývacího titulu za trvání manželství z BSM. Poukázala dále na nález Ústavního soudu České republiky ze dne 27. února 1996, sp. zn. II. ÚS 219/95, ze kterého dovozuje, že pokud není nabývací titul včetně bezúplatného uveden výslovně mezi výjimkami § 143 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), nabývá se za trvání manželství věc či majetková hodnota do BSM.

Dovolatelka dále namítala, že odvolací soud pochybil, když předmětem vypořádání BSM neučinil částku ve výši 5 466 920 Kč, představující nevyplacený podíl na zisku žalovaného za obchodní společností DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o., z období let 1994-1996 a část roku 1997. Dovolatelka má za to, že zisk za toto období nebyl žalovanému jako majoritnímu společníkovi v uvedené společnosti vyplacen záměrně, a nebylo ho tak možné zahrnout do BSM a následně jej vypořádat. Usnesení valné hromady tak považuje dle § 39 obč. zák. za neplatné pro rozpor s dobrými mravy, případně pro obcházení zákona. Navrhla proto, aby odvolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný navrhl potvrzení napadeného rozsudku z důvodu jeho věcné správnosti. Ve vyjádření vyvracel jednotlivé dovolací argumenty žalobkyně, které považoval za nesprávné a uzavřel, že odvolací soud postupoval správně, jestliže provedl vypořádání BSM způsobem vyjádřeným v jeho rozhodnutí.

Podle článku II. – Přechodná ustanovení, bodu 7. zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, účinného od 1. ledna 2013, dovolání proti rozhodnu-

tím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů, s výjimkou § 243c odst. 3 zákona, který se užije ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Protože napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo vydáno dne 28. června 2011, projednal a rozhodl dovolací soud dovolání dovolatelky podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2012.

Dovolací soud se nejprve zabýval posouzením přípustnosti dovolání, v němž žalobkyně napadá výhradně závěry odvolacího soudu o tom, jakým způsobem vypořádal účast žalovaného coby společníka obchodní společnosti DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o., (dále též jen „předmětná společnost“).

Podle § 237 odst. 1, 3 o. s. ř. dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, a) jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, b) jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil, c) jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží.

V řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů dovolací soud zkoumá přípustnost dovolání ohledně každé vypořádávané položky zvlášť. Skutečnost, že odvolací soud např. změnil rozsudek soudu prvního stupně ohledně jedné či několika položek neznamená, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. i proti těm částem rozsudku odvolacího soudu, které se týkají jiných položek, a že dovolací soud je již v důsledku částečné změny rozsudku soudu prvního stupně odvolacím soudem oprávněn přezkoumat celé rozhodnutí (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. listopadu 2009, sp. zn. 22 Cdo 425/2008, uveřejněný na internetových stránkách Nejvyššího soudu České republiky).

Přípustnost dovolání proti měnicímu rozsudku odvolacího soudu je založena na rozdílnosti (nesouhlasnosti) rozsudku odvolacího soudu s rozsudkem soudu prvního stupně. O nesouhlasné rozsudky jde tehdy, jestliže okolnosti významné pro rozhodnutí věci byly posouzeny oběma soudy rozdílně, takže práva a povinnosti stanovená účastníkům jsou podle závěrů těchto rozsudků odlišná. Odlišností se myslí závěr, který rozdílně konstatuje nebo deklaruje práva a povinnosti v právních vztazích účastníků. Pro posouzení, zda jde o měnicí rozsudek odvolacího soudu, není samo o sobě významné, jak odvolací soud formuloval výrok svého rozsudku, rozhodující je obsahový vztah rozsudků soudů obou stupňů v tom, zda a jak rozdílně posoudily práva a povinnosti v právních vztazích účastníků řízení (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 8. března 2011, sp. zn.

22 Cdo 2468/2009, uveřejněný na internetových stránkách Nejvyššího soudu České republiky).

Ve vztahu k účasti žalovaného na obchodní činnosti předmětné společnosti se nalézací soudy zabývaly požadavkem na vypořádání hodnoty obchodního podílu žalovaného v této obchodní společnosti a požadavkem na vypořádání zisku, který žalovanému jako společníkovi podle přesvědčení dovoatelky náležel.

Soud prvního stupně i odvolací soud vyřešily uplatněné požadavky žalobkyně shodně – z pohledu žalobkyně nepříznivě, neboť jí uplatněné hodnoty součástí vypořádání BSM neučinily – a potud je rozhodnutí odvolacího soudu ve vztahu k rozsudku soudu prvního stupně potvrzující, neboť v daném směru soudy obou stupňů konstituovaly – z hlediska rozsahu dovolacího přezkumu – práva a povinnosti účastníků shodně; není proto dána přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Oproti přesvědčení dovoatelky není dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř.

Odvolací soud usnesením ze dne 14. září 2006, č. j. 21 Co 259/2006-447, zrušil rozsudek soudu prvního stupně ze dne 20. října 2004, č. j. 7 C 56/98-373, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 25. dubna 2006, č. j. 7 C 56/98-442, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, ve vztahu k vypořádání nároků, jež jsou předmětem dovolacího přezkumu, však zaujal se soudem prvního stupně v tomto rozhodnutí shodný názor. Nejde tak o případ, kdy by bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil.

Přípustnost dovolání je tak nutno posuzovat v režimu § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání bylo podáno včas oprávněnou osobou; přezkoumal proto napadený rozsudek při vázanosti uplatněným dovolacím důvodem (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.) bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je zčásti nepřípustné a zčásti není důvodné.

Dovolání může být v řešené věci přípustné proti rozsudku odvolacího soudu podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek (jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění přípustnost dovolání nezakládají), přičemž se současně musí jednat o právní otázku zásadního významu.

Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny.

Závěr, že napadené rozhodnutí zčásti nemá a zčásti má ve věci samé po právní stránce zásadní význam, přitom Nejvyšší soud přijal s vědomím faktu, že Ústavní soud nálezem pléna ze dne 21. února 2012, sp. zn. Pl. ÚS 29/11, zrušil ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. až uplynutím 31. prosince 2012, a s přihlédnutím k tomu, že v době podání dovolání měla dovoatelka právo legitimně očekávat, že splnění podmínek formulovaných ustanovením § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. povede k věcnému přezkumu jí podaného dovolání (k tomu srovnej též nálezy Ústavního soudu ze dne 6. března 2012, sp. zn. IV. ÚS 1572/11).

Dovatelka především nalézacím soudům vytýká, jakým způsobem vypořádaly „další obchodní podíl“ žalovaného v předmětné společnosti. V této souvislosti považuje za otázky zásadního právního významu posouzení: 1) zda je součástí BSM další obchodní podíl společníka v téže společnosti s ručením omezeným, nabytý jedním z manželů za trvání manželství ze společných prostředků na základě samostatného právního důvodu – úplatného převodu (převzetí) obchodního podílu vystupujícího společníka se zánikem jeho účasti – s navýšením vkladu žalovaného odlišného od nabývacího důvodu k obchodnímu podílu nabytého ještě před uzavřením manželství, 2) zda je nabytím „ze společných prostředků dalšího obchodního podílu jednoho z manželů splaceného ve formě zúčtováním pohledávky společníka vůči společnosti na výplatu disponibilního zisku vzniklého a zúčtovaného za trvání manželství“, 3) zda i v případě nabytí dalšího obchodního podílu jedním z manželů za trvání manželství platí domněnka nabytí ze společných prostředků do BSM, není-li v soudním řízení prokázán opak, 4) zda „má započtení vzájemných pohledávek charakter bezhotovostního zaplacení a takto je nutno jej vykládat pro účely zaplacení za trvání manželství ze společných prostředků“.

Pro řešení těchto otázek však rozsudek odvolacího soudu zásadně právně významný není.

Praxe odvolacího soudu je jednotná v názoru, že v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů či společného jmění manželů může soud vypořádat jen ten majetek, nároky či hodnoty tvořící společné jmění manželů, které účastníci řízení navrhli k vypořádání soudním rozhodnutím do tří let od jeho zániku. Tento závěr učinil Nejvyšší soud za využití předchozí judikatury (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. května 2007, sp. zn. 22 Cdo 1112/2006, uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod pořadovým č. C 5061), když zdůraznil, že předchozí praxe, která umožňovala kdykoliv během řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů navrhnout nové položky k vypořádání, vycházela ze starší úpravy, která předpokládala, že soud z úřední povinnosti „pátrá“ po majetku v BSM a že je povinen vypořádat jeho celou masu. Tento názor, který v praxi mimo jiné vedl k neúměrnému prodlužování sporů, neboť umožňoval neomezené rozšiřování vypořádávaného majetku, je však neudržitelný vzhledem k novější hmotněprávní úpravě, vycházející zejména z posílení dispozitivního charakteru norem upravujících vypořádání BSM a také k vzhledem k uplatnění zásady projednací a dispoziční v občanském soudním řízení (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu České republiky z 26. listopadu 2009, sp. zn. 22 Cdo 1192/2007, uveřejněný na internetových stránkách Nejvyššího soudu – www.nsoud.cz). Závěr o nepřípustnosti dodatečného zahrnutí majetkových hodnot coby předmětu vypořádání zákonného majetkového společenství manželů – účastníků prostřednictvím soudu po uplynutí zákonné tříleté lhůty v rámci jeho vypořádání soudem, od něhož se Nejvyšší soud nehodlá odchýlit, je plně použitelný i v souzené věci (k tomu dále srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2010, sp. zn. 22 Cdo 2881/2008, uveřejněné v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod pořadovým č. C 8310, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 2011, sp. zn. 22 Cdo 1068/2008, usnesení Nejvyššího

ho soudu ze dne 9. prosince 2010, sp. zn. 22 Cdo 5232/2008, uveřejněné na internetových stránkách Nejvyššího soudu České republiky – www.nsoud.cz nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. října 2012, sp. zn. 2 Cdo 172/2012, uveřejněný tamtéž).

V předmětné věci se podává, že k zániku BSM došlo 20. března 1997, požadavek na vypořádání „dalšího obchodního podílu“ tak mohli účastníci učinit předmětem řízení pouze do 20. března 2000. V této lhůtě však takový požadavek uplatněn nebyl.

V žalobě o vypořádání BSM ze dne 11. března 1998 žalobkyně v souvislosti s předmětnou obchodní společností toliko poukazovala na to, že před uzavřením manželství účastníků „došlo ke vzniku firmy“, přičemž jedním ze zakladatelů této společnosti a společníkem s vkladem 164 000 Kč byl žalovaný. Tato účast žalovaného coby společníka „má svůj majetkový aspekt“ vyjádřitelný „minimálně ve formě vypořádacího podílu“ a tvoří pohledávku žalovaného za společností, která má být předmětem vypořádání.

U jednání soudu prvního stupně dne 23. září 1998 pak žalobkyně ve vztahu k uvedené obchodní společnosti a obchodnímu podílu žalovaného neuvedla žádné bližší (či jiné) skutečnosti, jimiž by charakterizovala své požadavky na vypořádání; toliko – obdobně jako v žalobě – zdůraznila otázku podílu žalovaného na ziscích společnosti v částce cca 5 500 000 Kč. Požadavek na vypořádání „dalšího obchodního podílu“ nabytého za trvání manželství“ pak podle obsahu spisu neuplatnila ani do 20. března.

Domáhá-li se proto jeho vypořádání v rámci dovolací argumentace, je zjevné, že její požadavek nemůže založit zásadní právní význam napadeného rozhodnutí, neboť ve lhůtě tří let od zániku bezpodílového spoluvlastnictví odpovídající požadavek na vypořádání v soudním řízení uplatněn nebyl.

Ve vztahu k zisku vykázanému předmětnou společností a jeho vztahu ke společnému jmění manželů považuje dovolatelka za otázku zásadního právního významu posouzení, zda „je v souladu se zákonem a zda je platné usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným podmiňující vyplacení podílu na zisku společníkovi jako kapitálovému investorovi jen povinnostmi jednatele a ředitele v jiném právním postavení než společníka“.

V obecném rozsahu se jedná o otázku podílu na zisku vykázaném společností s ručením omezeným, v níž je jeden z manželů společníkem, a bezpodílového spoluvlastnictví manželů, v případě rozhodnutí valné hromady o nevyplacení zisku takovému společníku. Protože na řešení této otázky je rozhodnutí odvolacího soudu založeno a její posouzení ve vazbě na institut bezpodílového spoluvlastnictví manželů nebylo v praxi dovolacího soudu v těchto souvislostech řešeno, je pro posouzení této otázky rozhodnutí odvolacího soudu zásadně právně významné a přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je dána.

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání.

Dovolací soud smí přezkoumat rozhodnutí odvolacího soudu v napadeném rozsahu jen z důvodu uvedeného v dovolání. Tato vázanost se projevuje nejen v tom, který z důvodů uvedených v § 241a odst. 2, 3 byl uplatněn, ale především v tom, jak byl dovolací důvod vyličen, tj. v jakých okolnostech dovolatel spatřuje jeho naplnění.

Podle § 143 občanského zákoníku, ve znění před novelou pro-

vedenou zákonem č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, a o změně a doplnění dalších zákonů, v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů je vše, co může být předmětem vlastnictví a co bylo nabyto některým z manželů za trvání manželství, s výjimkou věcí získaných dědictvím nebo darem, jakož i věci, které podle své povahy slouží osobní potřebě nebo výkonu povolání jen jednoho z manželů a věci vydaných v rámci předpisů o restituci majetku jednomu z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství anebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka.

Dovolací soud vychází ze skutkového zjištění, podávající se z rozhodnutí nalézacích soudů, jež u dovolání přípustného podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. nepodléhá přezkumu, že na základě rozhodnutí mimořádné valné hromady předmětné obchodní společnosti bylo rozhodnuto, že žalovanému řádné podíly na zisku za rok 1994 a řádné i mimořádné podíly na zisku společnosti za roky 1995, 1996 a část roku 1997 vyplaceny nebudou.

Je zjevné, že dovolatelka svou dovolací argumentací namítající neplatnost usnesení valné hromady se snaží dosáhnout závěru o neplatnosti usnesení valné hromady, jež by mělo mít podle jejího přesvědčení za následek, že podíly na zisku budou tvořit součást bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Předmětem dovolacího přezkumu je proto otázka možného posouzení usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným o nevyplacení podílů na zisku v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů pro tvrzený rozpor se zákonem.

Podle § 2 odst. 1, 2 písm. a) zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 142/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obch. zák.“) podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem podle tohoto zákona je osoba zapsaná v obchodním rejstříku.

Podle § 27 odst. 1 obch. zák. obchodní rejstřík je veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje týkající se podnikatelů, popřípadě jiných osob, o nichž to stanoví zvláštní zákon.

Podle § 56 odst. 1 obch. zák. obchodní společnost (dále jen „společnost“) je právnickou osobou založenou za účelem podnikání. Společnostmi jsou veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným a akciová společnost.

Podle § 125 odst. 1 písm. b) obch. zák. valná hromada společníků je nejvyšším orgánem společnosti. Do její působnosti patří schvalování roční účetní závěrky, rozdělení zisku a úhrady ztrát.

Podle § 131 odst. 1, 4 obch. zák. každý společník, jednatel, likvidátor, správce konkursní podstaty, vyrovnací správce nebo člen dozorčí rady může požádat soud, aby vyslovil neplatnost usnesení valné hromady, pokud je v rozporu s právními předpisy, společenskou smlouvou nebo stanovami. Není-li toto právo uplatněno do tří měsíců ode dne konání valné hromady, nebo pokud nebyla řádně svolána, ode dne, kdy se mohl dovědět o konání valné hromady, zaniká. Výrok pravomocného

rozhodnutí soudu podle odstavce 1 je závazný pro každého.

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 13. ledna 1999, sp. zn. 1 Odon 101/97, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod 5/2000, vyložil, že po marném uplynutí lhůty podle § 131 odst. 1 obč. zák. nelze přezkoumávat platnost usnesení valné hromady jinak, než v řízení o povolení zápisu skutečnosti, která vyplynula z usnesení valné hromady, do obchodního rejstříku.

V rozsudku ze dne 26. června 2002, sp. zn. 29 Odo 635/2001, uveřejněném v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod pořadovým č. C 1283, dovolací soud vysvětlil, že v řízení o vyklizení bytu nelze přezkoumávat platnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným o rozdělení obchodního podílu zemřelého společníka mezi ostatní společníky.

Obdobné závěry co do možného přezkumu platnosti usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným se prosadí i v souzené věci potud, že v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů nelze přezkoumávat platnost usnesení valné hromady o tom, že společností vytvořený zisk nebude společníku vyplacen.

Jestliže ke stejnému závěru dospěl i odvolací soud, je jeho rozhodnutí správné a dovolací důvod nesprávného právního posouzení nebyl uplatněn právem. Z obsahu spisu totiž nevyplývá, a dovolatelka to ani netvrdí, že by existovalo rozhodnutí soudu o neplatnosti usnesení valné hromady předmětné společnosti.

Pro úplnost dovolací soud dodává, že nový občanský zákoník – zákon č. 89/2012 Sb., řeší výslovně otázku zisku jako součásti společného jmění manželů v ustanovení § 711 odst. 2 tak, že částky výdělků, platu, mzdy, zisku a jiných hodnot z pracovní a jiné výdělečné činnosti se stávají součástí společného jmění v okamžiku, kdy manžel, který se o jejich získání přičinil, nabytí možnost s nimi nakládat.

Jestliže v dovolání žalobkyně uplatnila dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., tj. vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, jež dovolatelka označila jako „důkazní břemeno, nepřezkoumatelnost rozsudku soudu II. stupně, nevypořádání se s odvolacími námitkami žalobkyně a nevypořádání se s odvolatelnou citovanou judikaturou NS ČR“, pak tyto výhrady dovolatelka v dovolání žádným způsobem nekonkretizuje a není zřejmé, v čem spatřuje jejich naplnění. Nadto se zjevně nemohou dotýkat pro věc určujícího závěru, že platnost rozhodnutí valné hromady společnosti s ručením omezeným nelze posuzovat v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů.

Dovolatelka v dovolání dále předkládá dovolacímu soudu posouzení otázky, zda „se přiči dobrým mravům úmyslné nevyplacení podílů na zisku největšímu společníkovi v době trvání jeho rozvodového řízení pod záminkou tvrzené odpovědnosti téže osoby v jiném právním postavení než společníka – jednatele a ředitele“.

Bez ohledu na to, že žalobkyně dovozané „úmyslné nevyplacení podílů na zisku“ žalovanému v době trvání jeho rozvodového řízení je nepřijatelnou polemikou se skutkovými závěry nalézacích soudů, které takový závěr nečinily, je zřejmé, že i zde dovolatelka poukazem na rozpor s dobrými mravy dovozuje neplatnost usnesení valné hromady společnosti s ru-

čením omezením. Jedná se pak o uplatnění stejného závěru, že v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví platnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným přezkoumávat nelze.

Na základě uvedených skutečností dovolací soud dospěl k závěru, že žalobkyně uplatněné dovolací důvody nesprávného právního posouzení věci a tvrzené vady řízení nebyly naplněny, rozhodnutí odvolacího soudu je tedy správné, a proto dovolání žalobkyně podle § 243b odst. 2, část věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení ve vztahu k zamítnutí dovolání žalobkyně vychází z § 243b odst. 5, § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., neboť žalovaný má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů dovolacího řízení, které sestávají z odměny za zastoupení advokátem v částce 90 410 Kč [odměna určená podle § 1 odst. 1 bodu 5, ve spojení s ustanovením § 4 odst. 1, 3, § 10 odst. 3, § 16 odst. 2 vyhlášky a § 18 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000 Sb., ve znění po novele provedené vyhláškou č. 277/2006 Sb., a ve znění před novelou provedenou vyhláškou č. 64/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“)]. Dovolací soud vychází v daném směru z článku II. – přechodná ustanovení vyhlášky č. 64/2012 Sb., podle kterého při určení výše paušální odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem v jednotlivém stupni občanského soudního řízení, které nebylo v tomto stupni ukončeno ke dni nabytí účinnosti této vyhlášky, se postupuje podle dosavadních právních předpisů.

Za základ předmětu dovolacího řízení pro určení výše odměny za zastupování vzal dovolací soud částku 7 175 528 Kč jakožto polovinu hodnot, které dovolatelka učinila předmětem dovolacího řízení (8 841 136 Kč – hodnota „dalšího obchodního podílu“ + 5 466 920 Kč – hodnota odpovídající podílu na zisku).

Žalovanému dále náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (vyjádření žalovaného k dovolání žalobkyně) podle § 11 odst. 1 písm. a) k) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žalovanému dále náleží náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 21 % ve smyslu § 137 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 47 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění účinném od 1. ledna 2013, tj. 19 049 10 Kč, a celková výše nákladů dovolacího řízení na straně žalovaného tak činí 109 759,10 Kč.

Dovolací soud proto uložil žalobkyni povinnost nahradit žalovanému náklady dovolacího řízení ve výši 109 759,10 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalovaného (§ 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

Nebude-li ve stanovené lhůtě splněna povinnost rozsudkem uložená, může se žalovaný domáhat výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

✦ Rozhodnutí zaslal JUDr. OLDŘICH CHODĚRA, advokát v Praze.

Předkládání návrhu a listin rejstříkovému soudu

Návrh na zápis do obchodního rejstříku, jakož i listiny prokazující skutečnosti v tomto návrhu uvedené, lze předkládat v listinné nebo elektronické podobě. Volba je na navrhovateli.

Z žádného právního předpisu nevyplývá povinnost účastníka předložit rejstříkovému soudu listinu prokazující skutečnosti uvedené v návrhu jak v písemné, tak i v elektronické podobě.

Nález Ústavního soudu ze dne 3. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 1799/2013

Odůvodnění:

I.

1. Usnesením Krajského soudu v Brně (dále také „soud prvního stupně“ či „rejstříkový soud“) ze dne 1. 11. 2012, č. j. C 76443-RD7/KSBR, Fj 93851/2012, byla stěžovatelka vyzvána k předložení notářského zápisu ze dne 12. 9. 2012, NZ 129/2012, a to ve lhůtě 20 dnů ode dne doručení předmětného usnesení. Stěžovatelka byla v uvedeném usnesení dále poučena o tom, že požadovanou listinu je třeba předložit v obligatorní elektronické podobě, a dále o skutečnosti, že nesplnění uložené povinnosti může být ze strany soudu prvního stupně sankcionováno.

2. Vzhledem ke skutečnosti, že požadovaná listina nebyla stěžovatelkou soudu prvního stupně ve stanovené lhůtě předložena, byla stěžovatelce usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 14. 1. 2013, č. j. C 76443-RD14/KSBR, Fj 93851/2012, uložena pokuta ve výši 5000 Kč.

3. Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka odvolání, v němž poukazovala na skutečnost, že ustanovení § 38k odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), které ukládá podnikatelům zapsaným v obchodním rejstříku povinnost předložit rejstříkovému soudu bez zbytečného odkladu od vzniku rozhodné skutečnosti listiny zakládáné do sbírky listin, bylo s účinností od 1. 1. 2012 novelizováno tak, že nově již neukládá povinnost předkládat rejstříkovému soudu listiny ve dvojím vyhotovení, a notářský zápis, jehož předložení soud prvního stupně po stěžovatelce svým usnesením ze dne 1. 11. 2012 požadoval, byl již soudu prvního stupně předložen, neboť se jednalo o přílohu stěžovatelčina návrhu na její zápis do obchodního rejstříku, do něž byla tato zapsána usnesením soudu prvního stupně ze dne 4. 10. 2012, č. j. C 76443-RD3/KSBR, Fj 82263/2012, které nabylo právní moci dne 25. 10. 2012. Stěžovatelka s ohledem na právě uvedené dále uvedla, že žádné platné a účinné ustanovení českého právního řádu povinnost předkládat rejstříkovému soudu listiny ve dvojím vyhotovení neukládá, a proto je třeba na odvoláním napadené usnesení nahlížet jako na neústavní a odporující základním principům demokratického státu, neboť Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“) stanoví, že státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví, a že nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

4. Vrchní soud v Olomouci (dále také „odvolací soud“) však usnesením ze dne 14. 3. 2013, sp. zn. 8 Cmo 88/2013, odvolání stěžovatelky nevyhověl a napadené usnesení, jímž byla stěžovatelce uložena pokuta 5000 Kč za nesplnění povinnosti spočívající v předložení požadované listiny rovněž v elektronické podobě, potvrdil. V odůvodnění svého usnesení odvolací soud sice přisvědčil argumentaci stěžovatelky ve vztahu k novelizaci ustanovení § 38k odst. 1 obchodního zákoníku, když s účinností od 1. 1. 2012 toto ustanovení nadále neukládá povinnost předkládat listiny ve dvojím vyhotovení, vzápětí však uvedl, že stěžovatelka přehlédla ustanovení § 32 odst. 2 obchodního zákoníku, podle něhož musí být návrh na zápis doložen listinami o skutečnostech, které mají být do obchodního rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin. Notářský zápis, jehož předložení bylo požadováno nejen v listinné, ale následně rovněž v elektronické podobě, je pak třeba považovat jednak za listinu o skutečnostech, které mají být do obchodního rejstříku zapsány, a jež se proto zakládá do rejstříkového spisu, a jednak za listinu, která se v souladu s ustanovením § 38i odst. 1 písm. a) obchodního zákoníku zakládá do sbírky listin. Vzhledem k této skutečnosti tak bylo dle názoru odvolacího soudu nezbytné, aby tato listina byla rejstříkovému soudu při zápisu stěžovatelky do obchodního rejstříku předložena ve dvojím vyhotovení, a to jednou v listinné podobě k založení do rejstříkového spisu a jednou v podobě elektronické, jež je předepsána ustanovením § 2 vyhl. č. 562/2006 Sb., kterou se stanoví způsob převedení listin do elektronické podoby, způsob nakládání s převedenými listinami a obligatorní elektronická podoba listin (dále jen „vyhláška o digitalizaci obchodního rejstříku“), k založení do sbírky listin. Protože však předmětná listina byla předložena pouze v podobě listinné, byla výzva soudu prvního stupně k jejímu předložení rovněž v elektronické podobě dle názoru odvolacího soudu zcela po právu a v souladu se zákonem (a to s ustanovením § 200de zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), tak bylo i napadené rozhodnutí, jímž byla stěžovatelce uložena pokuta za nesplnění uložené povinnosti.

II.

5. Ústavní stížností doručenou Ústavnímu soudu dne 6. 6. 2013, která po formální stránce splňuje náležitosti požadované zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatelka domáhala zrušení rozhodnutí odvolacího soudu, kterým mělo dojít k porušení jejího práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, zákazu libovůle zakotveného v čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny, principů právního státu vyjádřených v čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a konečně čl. 90 Ústavy.

6. Stěžovatelka ve své ústavní stížnosti nejprve stručně shrнула průběh soudního řízení a následně poukázala na nesprávnou interpretaci ustanovení § 38k odst. 1 obchodního zákoníku provedenou obecnými soudy, a to zejména vzhledem k novelizaci tohoto ustanovení, když toto ustanovení ve znění účinném od 1. 1. 2012 nově neukládá povinnost předkládat rejstříkovému soudu listiny zakládáné do sbírky listin ve dvojím vyhotovení.

7. Stěžovatelka na okraj své ústavní stížnosti upozornila rovněž na skutečnost, že se jí ze strany odvolacího soudu do-

stalo chybného poučení o opravném prostředku, když v usnesení odvolacího soudu, jež bylo napadeno ústavní stížností, odvolací soud uvedl, že proti předmětnému usnesení je přípustné dovolání, a to za podmínek stanovených v ustanovení § 237 občanského soudního řádu. Jak však stěžovatelka upozornila, je přípustnost napadeného usnesení dle § 238 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu vyloučena, neboť se jedná o usnesení, kterým bylo rozhodnuto o pořádkovém opatření.

8. Odvolací soud ve svém vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že stěžovatelka neuvádí v řízení před Ústavním soudem žádné námítky, s nimiž by se již nevypořádala v odůvodnění svého usnesení, jež bylo napadeno ústavní stížností. S ohledem na tuto skutečnost odvolací soud neshledává žádný důvod ke změně svého právního názoru vyjádřeného v tomto usnesení a rozhodnutí proto ponechává na úvaze Ústavního soudu.

III.

9. Ústavní soud po přezkoumání napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

10. Ústavní soud si úvodem dovoluje připomenout, že jeho úkolem je dle čl. 83 Ústavy toliko ochrana ústavnosti, nikoli kontrola „běžné“ zákonnosti. Ústavní soud tak není povolán k přezkumu správnosti aplikace a interpretace „jednoduchého“ práva s výjimkou případů, kdy v důsledku nesprávné aplikace či interpretace těchto právních norem dojde k neoprávněnému zásahu do základních práv či svobod stěžovatele, jež jsou mu garantovány ústavním pořádkem České republiky.

11. Jak vyplývá z judikatury Ústavního soudu (viz např. náleze ze dne 2. 9. 2010, sp. zn. II. ÚS 2193/10, nebo náleze ze dne 24. 1. 2013, sp. zn. III. ÚS 3162/12, oba dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), dochází k takovému neoprávněnému zásahu do ústavně garantovaných základních práv a svobod mj. tehdy, pokud je výklad právních předpisů provedený orgány veřejné moci v extrémním rozporu s požadavky ústavnosti, přičemž tímto „extrémním rozporem“ je třeba rozumět především případy, kdy je opomenut jiný možný ústavně konformní výklad právní normy nebo orgán veřejné moci přistoupí k výkladu, jenž je zjevným a neodůvodněným vybočením z výkladových standardů a soudní praxe (projev libovůle) či je v rozporu se zásadou spravedlnosti (např. přepjatý formalismus).

12. Za extrémní případ interpretace právních předpisů označil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 13. 9. 2004, sp. zn. I. ÚS 534/03, i situaci, kdy určité zákonné ustanovení bylo ze strany obecných soudů interpretováno natolik extenzivně, že tím byla jednotlivci založena povinnost jednat nad rozsah zákona, čímž došlo k porušení čl. 4 odst. 1 Listiny. Ústavní soud v předmětném rozhodnutí připomněl své závěry obsažené v nálezu ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. I. ÚS 546/03, v němž upozornil na skutečnost, že ustanovení čl. 4 odst. 1 Listiny má dvě dimenze, přičemž ta první zpřesňuje dopad ustanovení čl. 2 odst. 2 Listiny na individuální osoby, a ta druhá představuje strukturální princip demokratického právního státu, podle nějž lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.

13. Po prostudování ústavní stížnosti (jejíž podstatou byla otázka, v jaké podobě a v kolika vyhotoveních byla stěžovatelka povinna předložit rejstříkovému soudu notářský zápis obsahující její zakladatelskou listinu), jakož i rozhodnutí,

jež byla v řízení před obecnými soudy vydána, dospěl Ústavní soud k závěru, že rovněž usnesení odvolacího soudu napadené ústavní stížností je založeno na takovém výkladu ustanovení § 32 odst. 2 obchodního zákoníku ve spojení s § 33 odst. 1 a 3, § 38k odst. 1 obchodního zákoníku a § 2 vyhlášky o digitalizaci obchodního rejstříku, jenž je v extrémním rozporu s požadavkem na ústavně konformní výklad právních předpisů.

14. Extrémní rozpor napadeného usnesení s požadavkem na jeho ústavnost spatřuje Ústavní soud v tom, že výklad příslušných ustanovení obchodního zákoníku, jakož i vyhlášky o digitalizaci obchodního rejstříku, provedený obecnými soudy, nerespektuje pravidla jazykového, systematického ani teleologického výkladu právních předpisů a je tak pouhým výrazem svévole obecných soudů, a to z následujících důvodů.

15. Ústavní soud po provedené interpretaci příslušných zákonných i podzákonných ustanovení dospěl k závěru, že z **žádného ustanovení obchodního zákoníku ani vyhlášky o digitalizaci obchodního rejstříku, na něž bylo ze strany odvolacího soudu odkazováno, nikterak nevyplývá povinnost předložit předmětný notářský zápis obsahující zakladatelskou listinu stěžovatelky rejstříkovému soudu ve dvojím vyhotovení.** V tomto bodě lze dle názoru Ústavního soudu souhlasit s argumentací soudu odvolacího jen do té míry, že je třeba i v posuzovaném případě aplikovat ustanovení § 32 odst. 2 obchodního zákoníku, podle něhož musí být návrh na zápis doložen listinami o skutečnostech, které mají být do obchodního rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin. Souhlasit lze také se závěrem odvolacího soudu o tom, že notářský zápis obsahující zakladatelskou listinu stěžovatelky je jednak listinou o skutečnostech, které mají být do obchodního rejstříku zapsány, a jednak listinou, která se v souladu s § 38i odst. 1 písm. a) obchodního zákoníku zakládá do sbírky listin. Souhlasit však již nelze s tvrzením, že z právě uvedeného důvodu je třeba předložit předmětnou listinu ve dvojím vyhotovení, a to jednou v listinné podobě k založení do rejstříkového spisu a jednou v podobě elektronické k založení do sbírky listin.

16. Předně je třeba upozornit na skutečnost, že dle § 33 odst. 1 obchodního zákoníku lze návrh na zápis do obchodního rejstříku, jakož i listiny prokazující skutečnosti v tomto návrhu uvedené, předkládat v listinné nebo elektronické podobě. Z právě uvedeného ustanovení tedy zcela zřejmě vyplývá, že podnikatel, který podává návrh na zápis do obchodního rejstříku, si může sám zvolit, v jaké podobě svůj návrh a listiny prokazující skutečnosti v návrhu uvedené rejstříkovému soudu předloží. Z uvedeného ustanovení však dle názoru Ústavního soudu naopak nikterak nevyplývá, že by byl povinen předložit předmětné listiny v obou formách, tedy jak v listinné, tak v elektronické podobě.

17. Tvrzení odvolacího soudu o tom, že stěžovatelka byla povinna předložit předmětnou listinu, kterou v listinné podobě již dříve rejstříkovému soudu předložila, rovněž v podobě elektronické za účelem jejího založení do sbírky listin, je třeba odmítnout, a naopak je třeba dát za pravdu stěžovatelce, která poukazovala na chybnou aplikaci ustanovení § 2 vyhlášky o digitalizaci obchodního rejstříku provedenou odvolacím soudem. Je sice pravda, že podle § 33 odst. 4 věty druhé obchodního zákoníku může Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou stanovit, které návrhy na zápis a které listiny lze podávat pou-

ze v elektronické podobě. Odvolacímu soudu však nelze přisvědčit v tom, že takovou listinou, kterou lze předkládat rejstříkovému soudu toliko v elektronické podobě, je s ohledem na ustanovení § 2 vyhlášky o digitalizaci obchodního rejstříku rovněž notářský zápis obsahující zakladatelskou listinu stěžovatelky. Ústavní soud se v tomto bodě zcela ztotožnil s argumentací stěžovatelky, dle níž není odkaz odvolacího soudu na právě uvedené ustanovení přílehlavý, neboť předmětné ustanovení se vztahuje toliko na listiny, jimiž se nedokládají skutečnosti uvedené v návrhu na zápis nebo změnu anebo výmaz zápisu v obchodním rejstříku. Aplikace ustanovení § 2 vyhlášky o digitalizaci obchodního rejstříku je tak v posuzovaném případě vyloučena, neboť notářský zápis obsahující zakladatelskou listinu je naopak listinou, kterou se skutečnosti uvedené v návrhu na zápis do obchodního rejstříku dokládají (což ostatně v napadeném usnesení konstatuje i odvolací soud).

18. Ustanovením, které nebylo ze strany odvolacího soudu vzato do úvahy, je i ustanovení § 33 odst. 3 obchodního zákoníku, dle něhož rejstříkový soud uchovává návrhy a listiny pouze v elektronické podobě, ledaže to charakter takového návrhu neumožňuje. Podle věty druhé téhož ustanovení převede rejstříkový soud bez zbytečného odkladu do elektronické podoby ty návrhy a listiny, které mu byly předloženy v podobě listinné. Z tohoto ustanovení dle názoru Ústavního soudu vyplývá, že není nezbytné, aby listiny, jimiž se prokazují skutečnosti uvedené v návrhu na zápis do obchodního rejstříku, byly rejstříkovému soudu předkládány v listinné podobě za účelem jejich založení do rejstříkového spisu (jak odvolací soud v napadeném usnesení chybně dovodil), neboť návrhy a listiny uchovává rejstříkový soud pouze v elektronické podobě, a listiny, které jsou mu doručeny v podobě listinné, je povinen za tímto účelem do elektronické podoby převést. Pokud však stěžovatelka zvolila pro listiny, které předložila rejstříkovému soudu, podobu listinnou, bylo dle citovaného ustanovení povinností soudu tyto listiny do elektronické podoby převést a takto založit do sbírky listin. Je proto ústavně nekonformní, pokud rejstříkový soud této své povinnosti uložené mu zákonem nedostál a naopak ji přenesl na stěžovatelku, aniž by pro takový postup měl zákonnou oporu (srov. PELIKÁNOVÁ, Irena: Komentář k § 38i odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., in: ASPI: LIT16992CZ, nebo HAMPEL, P.; POKORNÁ, J.; KOVAŘÍK, Z. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, str. 147-148).

19. Své tvrzení o tom, že platné a účinné právní předpisy požadují předložení notářského zápisu obsahujícího zakladatelskou listinu stěžovatelky toliko v jediném vyhotovení (přičemž je jen a pouze na stěžovatelce, v jaké podobě se tak stane, jak již bylo osvětleno výše), odůvodnila stěžovatelka mj. odkazem na ustanovení § 38k odst. 1 obchodního zákoníku, které bylo s účinností od 1. 1. 2012 novelizováno zákonem č. 351/2011 Sb. Podle tohoto ustanovení ve znění účinném od 1. 1. 2012 postačuje, pokud podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku předloží bez zbytečného odkladu od vzniku rozhodné skutečnosti rejstříkovému soudu listiny zakládající do sbírky listin v jediném vyhotovení, nikoliv ve vyhotovení dvojím, jako tomu bylo do 31. 12. 2011. Rovněž s touto argumentací stěžovatelky se Ústavní soud ztotožnil, a to s ohledem na účel uvedené novelizace, jenž je vyjádřen v důvodové zprávě k zákonu č. 351/2011 Sb.

Dle důvodové zprávy byla povinnost předkládat listiny, jimiž se dokládá návrh na zápis v obchodním rejstříku, ve dvojím vyhotovení odstraněna s ohledem na skutečnost, že došlo k digitalizaci obchodního rejstříku a sbírka listin se nově vede pouze v elektronické podobě, proto zákonodárce považoval povinnost předložit listinu pouze v jednom vyhotovení za dostatečnou.

20. Ve vztahu k námitce stěžovatelky týkající se nesprávného poučení o přípustnosti mimořádného opravného prostředku, kterého se stěžovatelce dostalo v rámci napadeného usnesení, Ústavní soud uvádí, že se s touto námitkou stěžovatelky ztotožnil, když shledal, že proti napadenému usnesení není dovolání k Nejvyššímu soudu dle § 238 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu přípustné. Přesto Ústavní soud dospěl k závěru, že v důsledku právě uvedeného pochybení odvolacího soudu nedošlo k újmě na právech stěžovatelky, neboť stěžovatelka, jsa kvalifikovaně právně zastoupená, se tímto nesprávným poučením soudu neřídila a namísto nepřípustného dovolání podala k ochraně svých práv ústavní stížnost, která byla Ústavním soudem věcně projednána.

IV.

21. Vzhledem k výše uvedenému má Ústavní soud za to, že výklad ustanovení § 32 odst. 2 obchodního zákoníku ve spojení s § 33 odst. 1 a 3, § 38k odst. 1 obchodního zákoníku a § 2 vyhlášky o digitalizaci obchodního rejstříku, provedené obecnými soudy, nerespektuje pravidla jazykového, systematického ani teleologického výkladu právních předpisů a je tak výrazem svévole obecných soudů, když tyto na základě jimi provedené extenzivní interpretace předmětných ustanovení uložily stěžovatelce povinnost, která z platných a účinných právních předpisů nikterak nevyplývala, a za její nesplnění stěžovatelku sankcionovaly. Tímto postupem tak došlo k porušení práv stěžovatelky garantovaných čl. 4 odst. 1 ve spojení s čl. 2 odst. 2 a 3, čl. 36 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a proto Ústavní soud stěžovatelce vyhověl a napadené rozhodnutí z toho důvodu dle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil. Ústavní soud takto rozhodl v souladu s ustanovením § 44 zákona o Ústavním soudu mimo ústní jednání, neboť měl za to, že od něj nebylo možno očekávat další objasnění věci.

✿ Právní věta redakce.

Novinka Wolters Kluwer

Přehled judikatury
VE VĚCÍCH VYŽIVOVACÍ
POVINNOSTI RODIČŮ

(s přihlédnutím k novému
občanskému zákoníku)

Petra Polišenská

Judikatura vybraná s ohledem na novou právní úpravu - jedinečný soubor rozhodnutí, ze kterého lze čerpat i po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku.

Brožovaná vazba | 748 Kč

Objednávejte na www.obchod.wkcr.cz Wolters Kluwer

inzerce

**J. Dvořák, J. Švestka,
M. Zuklínová a kol.:**

Občanské právo hmotné. Svazek 1., Díl první: Obecná část

Wolters Kluwers ČR, 2013,
432 stran, 690 Kč.

Nový občanský zákoník, jehož účinnost se předpokládá k 1. 1. 2014 a jehož teoretická východiska jsou v naprosté většině případů zcela odchylná od stávající občanskoprávní doktríny, vyvolává již dnes nejen praktické, ale i obsáhlé teoretické diskuse.

Vstřícť těmto diskusím může jít pouze komplexní práce, která se nutně musí zabývat nejen novým občanským zákoníkem, ale občanskoprávní naukou obecně. Tímto dílem je nepochybně učebnice Občanského práva hmotného kolektivu autorů pod vedením tria Švestka, Dvořák, Zuklínová z Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Práci letos vydalo nakladatelství Wolters Kluwer Česká republika.

Jedná se o první svazek komplexně pojaté učebnice občanského práva hmotného a jeho výkladu podle zákona č. 89/2012 Sb. Jde nikoliv pouze o komentář k novému občanskému zákoníku, nýbrž o úvod a analýzu nové obecné části občanského práva vůbec. Každý právník potvrdí, že bez důkladné znalosti obecné části občanského práva v podstatě nelze vůbec aplikovat právo jako takové. Mnozí dnes již praktikující právníci se po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku budou muset pokorně vrátit ke studiu obecné části občanského práva a tato učebnice pro ně představuje spolehlivého průvodce a učitele.

Jak již bylo řečeno, jde především o učebnici. A to učebnici prvotřídní, která se věnuje nejen občanskému zákoníku, ale obecné části občanského práva v jeho celku a souvislostech. Nejde o práci komentářového typu, nýbrž o práci typu pedagogického a vědeckého. Bez studia podobných prací však nelze s úspěchem proniknout do tak krásného a současně složitého oboru, jemuž se říká občanské právo hmotné. Lze prominout občasnou neznalost toho či onoho občanskoprávního institutu – bez dokonale zvládnuté obecné části občanského práva však není kvalitního právníka.

Učebnice evidentně navazuje na kontinuitu a tradici učebnicové tvorby autorů a jejich dlouholetou systematickou práci na tomto úseku. I svým obsahem práce splňuje všechny parametry, které učebnice splňovat musí a má – stručný historický vývoj, exkurzi do evropského soukromého práva, prameny, jejich klasifikaci, rozbor norem občanského práva, občanskoprávních skutečností, subjektů občanského práva, zastoupení, občanské právo v subjektivním smyslu, občanskoprávní povinnosti, předmět občanského práva a promlčení, prekluzi a vydržení. Jednotlivé občanskoprávní instituty jsou analyzovány, jak se sluší na správnou učebnici, nejprve z hlediska obecného a teoretického, často také z hlediska historického a hlavně pak z hlediska významového a teleologického. Nechybí pravidelné srovnání i s úpravami zahraničními. Již z takto podané stručné rekapitulace jsou patrné klasické parametry kvalitní učebnice, která je navíc doplněna praktickým věcným rejstříkem.

Co je důležité – práce je svojí strukturou a obsahem připravena na další zdokonalování a úpravy, k nimž nepochybně bude muset dojít při následných analýzách dopadu nové regulace, judikatury a dalšího vědeckého zkoumání, což ostatně autoři sami v předmluvě své práce předpokládají.

Nový občanský zákoník bude představovat významnou diskontinuitu v občanskoprávních vztazích. Právě pro tuto očekávanou diskontinuitu lze očekávat, že první díl učebnice Občanského práva hmotného – obecná část bude klad-

ně přijata nejen studentskou, ale i praktikující či vědeckou veřejností a bude hojně využívána.

✦ JUDr. MARTIN VYCHOPEŇ, advokát
a externí pedagog na PF UK

Přemysl Raban a kol.:

Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva

Václav Klemm – vydavatelství
a nakladatelství, Brno 2013,
476 stran, 550 Kč.

Prof. JUDr. Přemysla Rabana není třeba představovat. Jde o známou osobnost soukromého práva. Prof. Raban pak zvažoval, které z osob, jež se v rámci ČR věnují smluvnímu právu, pozve do autorského kolektivu. Jeho volba padla na JUDr. Jarmilu Brčákovou, JUDr. Lenku Dobešovou, Ph.D., JUDr. Ladislava Kryma, JUDr. Aleše Rozehnalu, Ph.D., JUDr. Ing. Otakara Schlossbergera, Ph.D., prof. JUDr. Jiřího Srstku, JUDr. Ing. Radku Zahradníkovou, Ph.D., LL.M. a JUDr. Adama Zítka, Ph.D. Grafy pro celou publikaci provedl JUDr. Libor Čihák.

Vzhledem k tomu, že nový český občanský zákoník má nabytí účinnosti k 1. 1. 2014, dostává se k nám recenzovaná publikace právě včas.

Autoři se zaměřují na otázky třídění závazků, smlouvy a změny závazků, zajištění a utvrzení dluhů a zániku závazků.

Předmětem jejich pozornosti jsou i závazky z právních jednání, tj. závazky k převedení věci do vlastnictví jiného a přenechání věci k užití jinému. Autoři se zabývají též mj. podrobně výkonem závislé práce, koupí, dílem, přepravou, závazky ze schovacích smluv, závazky ze smluv příkazního typu a závazky z bankovních operací.

Dále navazuje pojednání o společnosti, tichém společenství, odvážných smlouvách, závazcích ze zaopatřovacích smluv a závazcích z právního jednání jedné osoby.

Publikaci pak uzavírají kapitoly pod nadpisem Závazky z deliktů a jiných právních důvodů.

V naší skromné recenzi nemůžeme pojednat o všech otázkách. Připomeňme však novou úpravu uzavírání smluv, koupě a díla.

Podle nového občanského zákoníku nebude vůči všem osobám postupováno shodně.

Při výkladu právních jednání (právní jednání nahrazuje dosud vžitý pojem právní úkon) budeme totiž muset odlišit jednání v právním styku podnikatelů.

V právním styku podnikatelů se totiž (kromě výkladu podle ustanovení § 555 až 558 odst. 1 NOZ, který vychází z obchodněprávní úpravy) přihlíží podle výkladového ustanovení § 558 odst. 2 NOZ k obchodním zvyklostem zachovávaným obecně, anebo v daném odvětví, ledaže to vyloučí ujednání stran nebo zákon. Není-li jiné ujednání, platí, že obchodní zvyklost má přednost před ustanovením zákona, jenž nemá donucovací účinky (tedy před dispozitivními ustanoveními), jinak se může podnikatel zvyklosti dovolat, prokáže-li, že druhá strana musela určitou zvyklost znát a s postupem podle ní byla srozuměna.

Co se týká formy právních jednání, každý má právo zvolit si pro právní jednání libovolnou formu, není-li ve volbě formy omezen ujednáním nebo zákonem.

Pisemnou formu vyžaduje jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, jakož i právní jednání, kterým se takové právo mění nebo ruší. Formě právních jednání se dále věnuje ustanovení § 561 až 563 NOZ.

Navazující ustanovení § 564 NOZ pak určuje, že vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě; vyžaduje-li tuto formu jen ujednání stran, lze obsah právního jednání změnit i v jiné formě, pokud to ujednání stran nevylučuje (tato úprava za středníkem je obsahově blízká dosavadní úpravě v § 272 obchodního zákoníku).

Úpravě smluv se pak v NOZ věnuje ustanovení § 1724 až 1784.

V ustanovení § 1725 se obecně určuje, že je smlouva uzavřena, jakmile si strany sjednají její obsah. V mezích právního řádu je stranám ponecháno na vůli svobodně si smlouvu ujednat a její obsah určit. To se může jevit shodné s právní úpravou předchozí.

Jsou zde však i speciální ustanovení.

Smlouvy, které se uzavírají s použitím úprav smluvních typů, by měly obsahovat tzv. podstatné náležitosti.

Je však určeno v § 1726, že považují-li strany smlouvu za uzavřenou, ač si ve skutečnosti neujednaly náležitost, již měly ve smlouvě ujednat, hledí se na projev jejich vůle jako na uzavřenou smlouvu, lze-li zvláště s přihlédnutím k jejich následnému chování rozumně předpokládat, že by smlouvu uzavřely i bez ujednání této náležitosti.

Otázkou pak zůstává, zda to může být náležitost jakákoliv, a to i taková, která by byla pro daný smluvní typ určující. Text zákona náležitosti nijak neomezuje, na otázku lze tedy zřejmě odpovědět kladně. Daná smlouva by se pak měla řídit právní úpravou příslušného smluvního typu, což může být náročné na provedení tohoto ustanovení.

Ustanovení § 1726 pak dále uvádí, že dala-li některá ze stran již při uzavírání smlouvy najevo, že dosažení shody o určité náležitosti je předpokladem k uzavření smlouvy, má se za to, že smlouva uzavřena nebyla; tehdy ujednání o ostatních náležitostech strany nezavazuje, ani byl-li o nich vyhotoven zápis. Zde může jít o jakoukoli, byť obecně nepodstatnou náležitost, která se takto stává podstatnou.

Následující ustanovení § 1727 upravuje tzv. závislé smlouvy, a to standardním způsobem. Každá ze smluv se posuzuje samostatně, ledaže jsou to smlouvy závislé, když vznik každé z nich je podmínkou vzniku ostatních smluv. Zánik závazku některé z nich bez uspokojení

věřitele zrušuje ostatní závislé smlouvy.

Strany by měly při uzavírání smluv postupovat poctivě. Ustanovení § 1729 odst. 2, při splnění podmínek určených v § 1729 odst. 1 stanoví, že strana, která jedná nepoctivě, nahradí druhé straně škodu. Náhrada však bude nanejvýš v tom rozsahu, který odpovídá ztrátě z neuzavřené smlouvy v obdobných případech.

Co se týká koupě, pak podle základního ustanovení, tj. podle § 2079 NOZ se kupní smlouvou prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabytí vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.

Neplýne-li ze smlouvy nebo zvyklosti něco jiného, jsou prodávající a kupující zavázáni splnit své povinnosti současně.

Z občanskoprávní kupní smlouvy vznikne prodávajícímu povinnost předmět koupě kupujícímu odevzdat a kupujícímu povinnost předmět koupě převzít a zaplatit za něj prodávajícímu cenu.

Následné ustanovení § 2080 upravuje, že kupní cena je ujednána dostatečně určitě, je-li ujednán alespoň způsob jejího určení. To se může stát např. sjednáním příslušného kalkulačního vzorce.

Oproti dřívější právní úpravě v obchodním zákoníku je do NOZ zařazeno potřebné ustanovení § 2081. Upravuje otázku nákladů spojených s odevzdáním a převzetím věci. Náklady spojené s odevzdáním věci v místě plnění nese prodávající. Náklady spojené s převzetím věci nese kupující.

NOZ pak řeší v ustanovení § 2082 otázku, kdy přechází na kupujícího nebezpečí škody na věci. Nebezpečí škody na věci přechází na kupujícího současně s nabytím vlastnického práva. Nabude-li kupující vlastnické právo před odevzdáním věci, má prodávající až do odevzdání věci práva a povinnosti schovatele.

Pokud je uzavřena smlouva s odkladací podmínkou, přechází nebezpečí škody na věci na kupujícího nejdříve dnem splnění podmínky.

Tomu, kdo koupí budoucí věci tzv. úhrnkem nebo s nadějí na nejisté budoucí užítky, patří v souladu s ustanovením § 2083 všechny užítky řádně vytěžené. Nese však ztrátu, bylo-li jeho očekávání zmařeno.

Jsou-li při ujednávání kupní smlouvy vady na věci, o nichž prodávající ví, pro-

dávající na ně podle ustanovení § 2084 upozorní kupujícího.

Ustanovením § 2084 končí *Obecná ustanovení* pod nadpisem *Koupě* a následuje právní úprava *Koupě movité věci*.

Podle důvodové zprávy je mobiliární koupě vymezena předmětem, kterým je movitá věc. Nerozhoduje přitom výchozí stav, ale stav, v jakém má kupující věc nabýt. Proto se ustanoveními o koupi movitých věcí spravují i případy, kdy je prodána součást věci nemovité (plody, materiál ze stavby nebo z lomu apod.), kterou má kupující nabýt podle smlouvy jako věc movitou. Zároveň se stanoví kritéria pro rozlišení kupní smlouvy od smlouvy o dílo, což má praktický význam při koupi věci, která ještě není vyrobená. Tato kritéria jsou formulována jako hledisko materiálu a hledisko práce a vycházejí z dosavadní úpravy (§ 410 obchodního zákoníku).

Důvodová zpráva se zvláště nezmiňuje o případě montáže věci, jak činí § 410 obchodního zákoníku, neboť i v tomto případě se podle důvodové zprávy jedná o hledisko činnosti a případ musí být posouzen podle tohoto kritéria (tj. zda montáž je činnost z hlediska závazku podstatná či nic).

Základní ustanovení § 2085 určuje, že jako koupě movité věci se posoudí každá koupě, jejímž předmětem není nemovitá věc, jakož i koupě součástí nemovité věci, má-li kupující podle smlouvy nabýt součást po oddělení jako věc movitou. Za kupní smlouvu se vždy považuje smlouva o dodání spotřebního zboží, které je nutné sestavit nebo vytvořit.

Mají-li strany vůli uzavřít kupní smlouvu bez určení kupní ceny, platí za ujednanou kupní cena, za niž se týž nebo srovnatelný předmět v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek obvykle prodává.

Smlouva o dodání věci, která má být teprve vyrobená, se posoudí jako kupní smlouva, ledaže se ten, komu má být věc dodána, zavázal předat druhé straně podstatnou část toho, čeho je k vyrobení věci zapotřebí.

Za kupní smlouvu se nepovažuje smlouva, podle níž převážná část plnění dodavatele spočívá ve výkonu činnosti.

Smlouva o dodání zboží, které má být teprve vyrobeno, se tedy považuje za kupní smlouvu, ledaže strana, které má být zboží dodáno, se zavázala předat druhé

straně podstatnou část věci, jichž je zapotřebí k výrobě zboží. Za kupní smlouvu se nepovažuje smlouva, podle níž převážná část závazku strany, která má zboží dodat, spočívá ve vykonání činnosti nebo závazek této strany zahrnuje montáž zboží, která, i když ji NOZ neuvádí samostatně, je též činností.

Lze předvídat, že i nadále smlouva o dílo bude společně se smlouvou kupní tvořit dvojici nejčastěji používaných smluv. Zásadní rozdíl mezi oběma smluvními typy spočívá v určení, zda jde o zhotovení věci, nebo o činnost. Půjde-li o činnost, použijeme smlouvy o dílo nebo jinou smlouvu (nebude-li činnost splňovat podmínky činnosti, na kterou je možno uzavřít smlouvu o dílo), bude-li se jednat o zhotovení věci, rozlišujeme zásadně, kdo přitom opatřil podstatnou část věci (případně vstup ke zhotovení věci). Pokud podstatnou část opatřil objednatel, jedná se o smlouvu o dílo. Je-li podstatná část věci opatřena prodávajícím, jde o smlouvu kupní.

V rámci úpravy díla hodnotíme pozitivně, že se nový občanský zákoník speciálně věnuje otázkám staveb. Velmi kladně hodnotíme úpravu § 2628 NOZ o převzetí stavby. Zde se určuje, že objednatel nemá právo odmítnout převzetí stavby pro ojedinělé drobné vady, které samy o sobě ani ve spojení s jinými nebrání užívání stavby ani funkčně nebo esteticky, ani její užívání podstatným způsobem neomezuji.

U staveb se totiž ojedinělým drobným vadám (např. u nátěrů) nelze prakticky vyhnout. Ostatně i zahraniční úpravy s tím počítají (např. v podmínkách pro provádění staveb v Německu); ostatně z reality vycházela již úprava hospodářského zákoníku, která byla širší a týkala se i ojedinělých drobných nedodělků. Obchodní zákoník, který – pokud si to strany nedohodly – takové ustanovení neobsahoval, se jeví příliš přísný. Zdůrazněme však, že musí jít jen o vady ustanovením § 2628 definované.

Pokud se jedná o práva z vadného provedení, upozorňuje důvodová zpráva NOZ, že občanský zákoník vymezil dobu, do které mohou být uplatněny, třemi léty (§ 646 odst. 3), obchodní zákoník pěti léty (§ 562 odst. 2). NOZ zde vychází z úpravy obchodního zákoníku. Prováděcí předpis však může v odůvodněných případech stanovit zkrácení této

doby pro některé části stavby až na dva roky. Je zde však také určeno: „Ujednají-li strany zkrácení této doby, nepřihlíží se k tomu, je-li objednatel slabší stranou.“

Kdy jsou se zhotovitelem zavázány společně a nerozdílně i jiné osoby a kdy se zhotovitel zproští „povinnosti za vady stavby“ upravuje ustanovení § 2630 NOZ.

O nadepsané publikaci je možno říci, že nejen že přichází na pulty knihkupectví právě včas a pomůže celé právnické obci, ale bezesporu ji lze též hned využívat jako vysokoškolskou učebnici. Autorům lze za dílo vyslovit uznání.

✦ prof. JUDr. KAREL MAREK, CSc.,
Univerzita Sting, Brno-Jundrov

**K. Eliáš, B. Havel,
P. Bezouška, D. Sustrová:**

Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku

Wolters Kluwer ČR, Praha 2013,
470 Kč.

Vynikající český právní myslitel, profesor E. Svoboda, napsal: „Je-li nějaké zvláštní myšlení právnické, pak myslím, že by se mělo vyznačovat hlavně tímto: představit si a plně pochopit, jak pravidlo z papíru vstoupí v život a jak tam, na té horké půdě, kde nežijí mátohy, ale živí, myslící a cítící lidé, bude působit. Sprádat pojmové pavučiny, štěpit vlasy po délce, rozmotávat uměle zamotané uzly myšlenkové – to je dobré cvičení mozku, ale není to právnictví.“¹ Nevím, zda profesor Karel Eliáš zná Svobodu myšlenku, i když při jeho sečtělosti se to dá předpokládat. V knize, kterou se chystám zabývat, si často představuje, jak pravidla z nového občanského zákoníku vstoupí v život a budou tam působit. Uvědomuje si přitom jednu ze specifik právnického jazyka, která se projevuje nejen v právních předpisech, ale i v knihách o právu. Na straně 30 re-

¹ Svoboda, E.: Obrany a útoky, Nakl. A. Srdce, Praha 1926, str. 20, cit. dle Havlan, P.: Veřejné vlastnictví v právu a společnosti, C. H. Beck, Praha 2008, str. V.

cenzovaného díla píše, že „jazyk zákona sleduje v prvé řadě účelnost vyjadřování, označování téhož týmiž slovy, což nutně vede ke stereotypům, přičemž hledisko účelnosti, a tudíž i srozumitelnosti se podřizuje i hledisko jazykové a stylistické elegance. Věta ‚Zlepší-li propachtovatel propachtovanou věc do té míry, že pachtýř může při řádném hospodaření dosáhnout vyššího výnosu, může se propachtovatel domáhat přiměřeného zvýšení pachtovného‘ (§ 2335 odst. 2) jistě nezni jako jambický verš, ale přesně vyjadřuje, co se chtělo stanovit.“

Jsou to pak především ilustrativní příklady, s jejichž pomocí Eliáš vysvětluje a i laickému čtenáři přibližuje ustanovení nového občanského zákoníku. Tak na str. 51 uvádí, že z ochrany soukromého života je vyňat „veřejný“ život jednotlivce. K tomu dodává: „Tím není míněno, že by bylo možné fotografovat nebo pořizovat videozáznam každého, kdo se pohy-

buje ve veřejném prostoru, např. v parku. Občanský zákoník vyjímá z ochrany jen člověka, který vystupuje veřejně v záležitosti veřejného zájmu. Objímající se dvojice v parku, která si vyměňuje vášnivé polibky, tak sice činí na místě veřejnosti přístupném, ale co dělá, provádí v zájmu ryze soukromém.² Ale kandidát na obecního zastupitele, který v témže parku vystoupí na předvolebním shromáždění, vystupuje veřejně a ve veřejném zájmu a nemůže bránit, aby záznamy jeho vystoupení byly pořízeny a rozšiřovány. Totéž ale platí i pro účastníky takového shromáždění, kteří s kandidátem diskutují a kladou mu otázky.“³

I počínání v soukromém prostoru se může jevit sporným, a proto Eliáš vysvětluje. „Masochista potřebuje svoji ‚Venuši v kožichu‘ s bičem a důtkami, aby byl šťastný, a pokud to oba baví, pokud jsou zletilí a užívají si v soukromí, nestaví se k tomu soukromé právo negativně. Papparazo slídící v soukromí těch dvou a prodávající skrytě pořízené záběry bulváru by naopak jednal protiprávně, stejně jako médium, které by je pořídilo.“

Eliáš si dovede představit i běžnější životní situace a názorně naznačuje, jak na ně právo může reagovat. Tak na str. 50 píše: „Obvyklá cena běžné kvalitní portrétní fotografie staré padesát let se pohybuje mezi 20 a 50 Kč. Zničí-li mi ale někdo úmyslně jedinou fotografii mé zemřelé matky, připraví mě o víc než o předmět v hodnotě padesátikoruny. Tehdy je povinen nahradit víc než jen obvyklou cenu ....“⁴ Takových instruktivních příkladů, metafor i minipříběhů uvádí Eliáš celou řadu i v dalších svých partiích knihy (např. O právu stavby, rodinném právu, bezdůvodném obohacení a právu dědickém); osvědčuje tak i svou zdatnost pedagogickou.

V podobném duchu se snaží psát i další z autorů Petr Bezouška, který dovede vytvořit výstižné titulky. Platí to zejména o kapitolkách na str. 64 až 71, nazvaných „Já jsem sice plnil, ale ta smlouva je neplatná, nebo ne?“ – „Neplatnost jen výjimečně, protože neplatná smlouva je drahá smlouva!“ – Když už ta neplatnost musí být.“ Netřeba snad podotýkat, že autor tu zkoumá ustanovení nového občanského zákoníku, jež staví hráz takové rozhodovací praxi, která až příliš snadno shledává smlouvy neplatnými. V této souvislosti se Bezouška zabývá nejen úpra-

vou v novém kodexu soukromého práva, ale i dosavadní judikaturou Nejvyššího soudu a Ústavního soudu při rozhodování o platnosti smluv. Ostatně to činí i obecněji – v kapitole nazvané „Evoluce, ne revoluce“ na str. 72 píše: „Mnohé z výše popsaných změn nejsou naprostými novinkami. Mnohdy se opírají o pravidla současného obchodního zákoníku, jindy o závěry, ke kterým dospěl Ústavní soud. Ne všechno se boří, z určitých znalostí lze tak i nadále vycházet.“ Na dosavadní rozhodovací praxi také často poukazuje v oddíle zabývajícím se lhůtami a příznačně nazvaném „O co můžeme přijít, když se nestaráme?“

Podobně výstižné titulky používá i další z autorů Bohumil Havel, zejména v oddíle „Co víc zavazuje, smlouva nebo zákon?“ Pod názvem „Všichni jsme si podobní, ale občas je někdo slabší“ vysvětluje na str. 86 jednu z velmi praktických životních situací a píše: „Pokud se při jednání o smlouvě použijí formuláře nebo jiné tiskopisy, jedná se o adhezivní smlouvy, tedy o smlouvy, kde je jedna ze stran smlouvy fakticky omezena v možnostech určení jejího obsahu, a zákon proto vytváří pro slabší stranu mechanismy zajišťující její volnější vyjednávací pozici. Zákon zejména chrání slabší stranu proti překvapivým ujednáním, zvláště nevýhodným ujednáním nebo ujednáním nesrozumitelným. I zde ale současně platí, že i slabší strana by měla mít soudný intelekt, tedy by měla potřebné listiny přečíst, protože zákon dává ochranu jen těm, kdo se jinak o svá práva starají.“

Instruktivně je pojat i další z Havlových oddílů, nazvaný „Jak založit firmu?“ Autor zde pro samotný podnikatelský subjekt použil označení „firma“ a při vysokoškolské zkoušce z obchodního práva by mu to někdy a někým mohlo být velmi vytýkáno. Havel se tu přizpůsobil běžné hovorové praxi a přílehlavě toto „pochybení“ na str. 145 vysvětluje: „Často se také říká, že podnikají firmy, že firma něco prodala, firmu někdo koupil apod. Ačkoliv jsou takovéto obraty z hlediska formálního práva nesprávné, intuitivně je každý nejen chápeme, ale dokonce je můžeme ospravedlnit. Podle občanského zákoníku je nicméně firmou jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku (§ 423 nového občanského zákoníku). Tedy podnikatel, kte-

2 Osobně bych spíše mluvil o převažujícím zájmu soukromém. V počínání zmíněné dvojice lze totiž sledovat i prvky zájmu veřejného – tj. zájmu na příznivějším demografickém vývoji.

3 Dodal bych, že se nelze bránit ani tomu, když redakce denního tisku vybere z pořízených fotografií tu, jež nejvýrazněji vyjadřuje, jaký vztah (kladný či záporný) má vydavatel listu k onomu kandidátovi a jeho příznivcům.

4 Zde samozřejmě ani zákon, ani Eliáš nemohou říct, kolik bude činit ono „více“. Budou tu rozhodovat okolnosti jednotlivého případu, advokátova argumentace a rozhodnutí soudu. „Součástí jakéhokoli rozhodnutí vždy nakonec budou hodnoty a přesvědčení osoby, která rozhoduje, k nimž jsou odborné vědomosti vždy jen jednou přísadou“; viz Lukeš, D.: Proč odborníkům klást pitomé otázky, Lidové noviny z 21. února 2009.

rý v obchodním rejstříku zapsán není, podniká pod vlastním jménem, zapsaný podnikatel pak pod firmou.“

V oddílu „Katastr nemovitostí v novém hávu“ Daniela Šustrová zasvěceně zkoumá, jak se novému občanskému zákoníku přizpůsobí úprava katastru nemovitostí. Obsah jednotlivých kapitol opět naznačují jejich názvy, např. „Je pozemek totéž co parcela?“, „Budova je stavba, stavba nemusí být budova“, „Jednotka je byt a něco k tomu“ aj. I zde je text zákona (ne vždy snadno pochopitelný) doprovázen názornými příklady. Tak na str. 226 a násl. autorka píše: „Ne každá stavba je budovou ve smyslu katastrálního zákona. Budova je nadzemní stavba spojená se zemí pevným základem, která je prostorově soustředěna a navenek převážně uzavřena obvodovými stěnami a střešní konstrukcí. Není stanoveno, kolik má budova mít obvodových zdí (zapisovány jsou i zcela atypické budovy, jako je letohrádek Hvězda v Praze na Bílé hoře nebo pavlón Z na brněnském výstavišti) nebo z jakého materiálu má být zhotovena, vždy je však nutné, aby splnila všechny požadavky najednou. Budovy, které se zapisují, jsou tedy zejména rodinné domy, činžovní domy, nákupní centra, školy, školky, tovární a výrobní haly, garáže, rekreační objekty, divadla, ale i hvězdárny, přestože mají posuvné střechy. Naproti tomu se do katastru nezapisuje pražské metro, protože je stavbou podzemní, nezapisují se ani autobusové zastávky, stejně jako se nezapisují ani zahradní altány nebo přístřešky na auta, protože nejsou uzavřeny obvodovými zdmi, chladicí věže temelínské elektrárny, silážní jámy a žlaby, protože nemají střešní konstrukci. Vinné sklípky na jižní Moravě, pokud jsou ve svahu, jsou považovány za podzemní stavby, nezapisují se rovněž zahradní bazény, studny, pařeniště, kůlny na úschovu zahradního náčiní ani udirny.“

V podobných příkladech z celé knihy by se dalo ještě dost dlouho pokračovat. Chtěl jsem jimi naznačit, že název publikace „Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku“ si zaslouží (ostatně jako většina knižních titulů) v něčem doplnit. Jde především o knihu, která se zabývá nejen novým občanským zákoníkem. V řadě otázek se týká i dosavad-

ních úprav občanského a obchodního práva a judikatury k nim se upínající.

Přes všechnu snahu autorů o srozumitelnost, jejich dílo není četbou zcela nenáročnou a není tak úplně pro každého. Rozhodně však jde o knihu i pro právní specialisty a zejména pro ty z nich, k jejichž úkolům patří, aby druhým přibližovali text a smysl právních předpisů. Nemíním tím jen právní pedagogy, ale zejména i advokáty či podnikové právníky. K nezbytnostem jejich povolání patří, aby zákony a jejich jednotlivá ustanovení vysvětlovali svým klientům a spolupracovníkům. Publikace, o níž tu byla řeč, je pak jedním (samozřejmě nikoliv jediným možným) příkladem, jak objasňovat právo těm a těm, kdo s právem ve všech jeho podobách přicházejí do styku.

✦ prof. JUDr. PETR HAJN, DrSc., emeritní profesor Právnické fakulty MU v Brně

Pavel Šámal a kolektiv:

Trestní řád. Komentář

Nakladatelství C. H. Beck, Praha
2013, 7. vydání, 4720 stran,
6990 Kč.

Publikace 7. vydání Trestního řádu s komentářem přichází s poměrně velkým časovým odstupem od vydání předchozího a je spojena zejména v řadách

odborné veřejnosti se značnými očekáváníami, odpovídajícími nejen významu a roli, která je touto publikací komentované právní normě vlastní, ale rovněž důležitosti tohoto druhu publikace, jestliže jej lze právem považovat za pro praxi rozhodující a vysoko oceňovaný pramen informací.

6. doplněné vydání Trestního řádu s komentářem kolektivu autorů pod vedením prof. JUDr. Pavla Šámala, Ph.D., vyšlo v roce 2008. Právě uváděné vydání sedmé reprezentuje legislativní vývoj v oblasti trestního práva procesního, v němž zákon o trestním řízení soudním představuje základní a klíčovou normu a poskytuje odborné i laické veřejnosti obraz o směru, kterým se trestní právo procesní ubírá a který nevyhnutelně svědčí potřebě rekodifikace i této oblasti trestního práva tak, aby stav právní úpravy procesního práva byl uveden do souladu s právní úpravou představovanou od roku 2009 v oblasti trestního práva hmotného trestním zákoníkem.

Publikace dalšího vydání Trestního řádu s komentářem, v pořadí tedy již sedmého, zachycuje celkem 28 novelizací, resp. 29, vezmeme-li v úvahu tu, která vyplývá z ustanovení zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), jimiž bylo znění trestního řádu inovováno v letech 2008 až 2013, a jimiž byly do této právní normy začleněny jednak zcela nové, dosud praxi buď jen teoreticky anebo ze zahraničí známé instituty trestního práva procesního, kterými jsou například zabezpečovací detence, domácí vězení, anebo je koncipována právní úprava rozšiřující trestní řád o další formy omezení svobody obviněného nahrazující vazbu, institutu spolupracujícího obviněného, dohody o vině a trestu, vazebního řízení, jakož i ochrany obětí trestných činů a práv poškozených, a dále kodifikace četných institutů na úseku mezinárodní právní pomoci, jakož i začlenění působnosti Generální inspekce ozbrojených sborů jako policejního orgánu apod. Publikace také zachycuje odraz vývoje pojetí a aplikace některých procesních institutů zvláště citlivých, v mezidobí zásadně dotčených rozhodnutími Ústavního soudu, dotýkajících se některých velmi významných, ústavou zaručených osobních práv, a který rozšířil působnost a odpovědnost

soudů v oblasti rozhodování o provedení prohlídek jiných prostor či opatřování informací o telekomunikačním provozu a proceduru aplikace těchto institutů tak zpřísnil a přizpůsobil úpravě a praxi aplikované v jiných členských zemích Evropské unie.

Nová publikace Trestního řádu s komentářem tyto změny bez výjimky zachycuje a pojímá způsobem, na jaký je nejen odborná, ale rovněž laická veřejnost u autorů komentáře zvyklá, což nesporně zvyšuje úroveň orientace v jejím obsahu, jakož i srozumitelnost vlastního obsahu publikace, umocněné pečlivým popisem vývoje jednotlivými novelizacemi dotčených pasáží právní úpravy tak, aby byly zřetelné důvody a příčiny změn znění trestního řádu a jejich účinky.

Rovněž v případě nového vydání je možno tomuto druhu publikace přiznat vysokou míru důvěry, s níž byla u předchozích vydání Trestního řádu s komentářem praxí tato publikace vždy přijímána. Nelze než vyjádřit přesvědčení, že značná část odborné veřejnosti ji bude, tak jako dosud, v profesní praxi používat díky zachované a osvědčené systematické jejího obsahu, zejména pak širokému a obsáhlému výkladu, tradičně rozšířenému o popis nejvýznamnější judikatury.

Tato vlastnost je i v tomto vydání zachována, takže uživateli v rámci jedné, avšak komplexně pojaté publikace, poskytuje to, co od ní očekává, tj. každodenní praktickou použitelnost, umožňující rychlé a právně bezchybné řešení v praxi aplikovaných procesních postupů díky známé a osvědčené systematické a grafickému rozčlenění obsahu. Přitom materie je dostupná rovněž v elektronické podobě, na webovém portálu vydavatele, byť nelze přehlédnout, že v praxi je i nadále preferována podoba klasická, knižní, která je zřejmě vizuálně i psychologicky přehlednější a umožňuje rychlejší orientaci v textu.

Tradičně vysoká kvalita obsahu komentovaného Trestního řádu však není schopna překonat hendikep, s níž se trestní právo procesní nejméně od roku 2010, kdy nabyt účinnosti nový trestní zákoník, potýká.

Je nutné mít i nadále na zřeteli, že výše naznačený rámcový výčet témat novelizací, kterým byl trestní řád podroben, zůstává stále „jen“ prostředkem modernizace normy pocházející z počátku še-

desátých let 20. století a že systematická zákona už rozhodně neodpovídá potřebám a požadavkům, které jsou na takovou procesní normu kladeny praxí s odstupem více než půlstoletí a jež vyžadují modernizaci právní úpravy ve formě zásadní a důkladné rekodifikace stejného charakteru, které bylo podrobena trestní právo hmotné.

Lze snad jen vyjádřit přesvědčení, že asymetrie právní úpravy trestního práva hmotného na straně jedné, a trestního práva procesního na straně druhé je jen dočasná, neboť se nejedná o stav, který by bylo možno hodnotit pozitivně, když již jen z historického hlediska bylo vždy snahou zákonodárce, opírající se nepochybně o praktické potřeby reálného chodu společnosti, rekodifikační činnost v oblasti jak práva hmotného, tak práva procesního synchronizovat do té míry, že klíčové právní normy obou oblastí byly uváděny do praxe současně, tak, jako tomu bylo v roce 1961, 1950, ale i předtím v roce 1873.

❖ JUDr. JAROMÍR JINDŘICH, státní zástupce
Vrchního státního zastupitelství v Praze

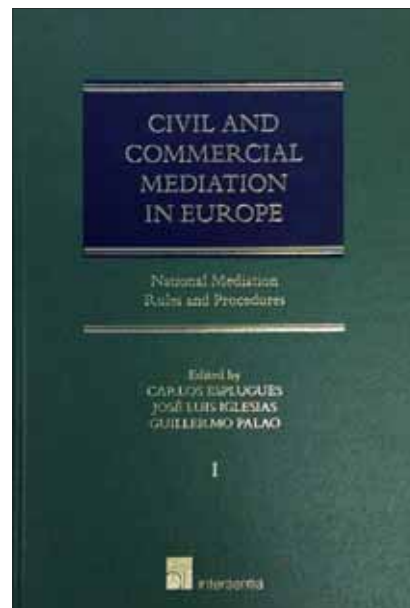
Carlos Esplugues, José Luis Iglesias, Guillermo Palao (Eds.):

Civil and Commercial Mediation in Europe, Vol. I, National Mediation Rules and Procedures

Cambridge – Antwerp – Portland,
Intersentia 2013, 540 stran,
ISBN 978-1-78068-077-4.

Tato studie – Národní pravidla (řády) v mediaci a úprava jejího řízení v jednotlivých jurisdikcích – je výstupem první části projektu podporovaného Evropskou komisí (Ředitelstvím „General Justice“) zaměřeného na současnou legislativní úpravu mediace v různých zemích EU. Autory tohoto projektu jsou představitelé devatenácti předních univerzit v EU a dalších osmi právních institucí (např. advokátní komora na Maltě, v Irsku a další). Projekt nese název: „Odstranění překážek v přístupu ke spravedl-

nosti prostřednictvím mediace v Evropě: zajištění výkonu a hladké spolupráce mezi soudními a mimosoudními institucemi“ a rozebírá legislativní úpravu v následujících zemích: Rakousko, Pobaltské země, Belgie, Bulharsko, Kypr, Česká republika, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Malta, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Skandinávské země, Slovensko, Španělsko, Nizozemí, Spojené království (Anglie, Skotsko).

Publikace předkládá čtenáři zajímavý náhled do přístupů citovaných zemí EU, jak transponovat směrnici č. 2008/52/EC Evropského parlamentu a Rady, o určitých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech, do svých právních řádů. Je třeba zmínit, že ač tak směrnice uložila všem členským státům EU do 21. května 2011, stále některé ze zemí EU mediaci dodnes zákonně neupravily.

Také na samotnou směrnici je třeba nahlížet jako na kulminaci dlouhého procesu podpory prostředků alternativního řešení sporů směrem k zajištění lepšího přístupu ke spravedlnosti občanů EU a k vytvoření evropského „prostoru spravedlnosti“ („Area of justice“). Právní úprava provedená směrnicí totiž upravuje jak mediaci mimosoudní, tak z podnětu soudu, mediaci přeshraniční, aplikovatelnou však i na vnitrostátní spory. Směrnice osvětluje základní pojmy v mediaci (čl. 3 směrnice) a rovněž základní principy mediace: dobrovolnost, důvěrnost a též otázku zásadního významu – vykonatelnost mediačních dohod. Specifikuje účinky mediace na běh proml-

čecích a prekluzivních lhůt (čl. 8). Dále zahrnuje též propagaci mediace mezi občany, soudními institucemi a praktikujícími mediátory; důraz klade rovněž na kvalitu mediace jako základní parametr pro její využívání v rámci EU.

Mediace je rychlým a nenákladným způsobem řešením sporů v občanských a obchodních věcech, respektujícím potřeby a zájmy stran sporu jak v domácích, tak přeshraničních sporech. Proto směrnice upravuje pouze základní a minimální právní rámec národních právních úprav mediace v domácích a přeshraničních občanských a obchodních sporech. Tento právní rámec se týká jak mimosoudní mediace, tak mediace z podnětu soudu.

A právě tento minimální a pouze základní rámec vede k řadě pochybností ze stran národních legislativ při implementaci tohoto předpisu a v konečném důsledku k některým zásadním odlišnostem v jednotlivých úpravách, které mohou mediaci a její použití zejména v přeshraničních sporech značně omezovat.

Publikace kritickým způsobem hodnotí právní situaci v jednotlivých členských zemích a poukazuje na to, čeho již bylo dosaženo a které reformy je třeba ještě na evropské úrovni přijmout.

Tato kniha současně informuje o současných trendech, cílech, obtížích a zpětných vazbách, tak důležitých jak pro akademiky, tak pro praktiky z EU i mimo ni.

V plánu má kolektiv autorů vydat v dalších měsících druhou publikaci, zaměřenou tentokrát na druhou část projektu a týkající se „přeshraniční mediace v Evropě“, obohacenou obecnou zprávou spolu se závěry celého projektu.

Skutečnost, že jednotlivé „národní“ kapitoly mají obdobnou strukturu členění, činí z této rozsáhlé publikace přehlednou a praktickou pomůcku pro široké využití v rovině praktické i teoretické.

Vzhledem k době svého vzniku ji lze právem považovat za ne-li zcela první, pak jistě jednu z prvních vlaštovek, která se zhostila takto náročného a rozsáhlého úkolu na výbornou.

Právní úpravy za Českou republiku se ujal kolektiv autorů katedry obchodního práva Univerzity Kalovy v Praze ve složení: prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc., JUDr. Bc. Jan Brodec, LL.M., Ph.D., a JUDr. Mgr. Magdalena Pfeiffer, Ph.D.

Tuto anglicky psanou knihu mohou doporučit nejen praktikům v mediaci, akademikům, ale všem, kdo se zajímají obecně o alternativní způsoby řešení sporu.

✦ JUDr. MARTINA DOLEŽALOVÁ, vedoucí sekce ADR při České advokátní komoře

Lucie Jandová, Petr Vojtek:

Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Komentář

C. H. Beck, Praha 2012, 366 stran, 790 Kč.

Nakladatelství C. H. Beck vydáním komentáře k zákonu č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, zaplnilo další bílé místo na mapě seriózní odborné právní literatury skutečně komentářového charakteru na toto téma. Zákon č. 168/1999 Sb. se bezprostředně dotýká svým různorodým obsahem celé řady subjektů – v první řadě provozovatelů a řidičů silničních motorových vozidel a poškozených, když prostřednictvím pojistného vztahu je řešena problematika náhrad hmotných škod i nemateriálních újem způsobených provozem vozidel. Vazba tohoto právního předpisu na občanskoprávní institut náhrady škody je naprosto zásadní. Zákon č. 168/1999 Sb. je sou-

časně specializovaným právním předpisem „pojistného práva“, takže se týká všech účastníků pojistně-právních vztahů a právních vztahů s těmito vztahy souvisejících: pojištěn jako pojistitelů, České kanceláře pojistitelů, pojištěných, pojistníků, zdravotních pojištěn, Policie ČR, nepojištěných osob, které odpovídají za škodu způsobenou provozem vozidla. Zákon č. 168/1999 Sb. je tak možno charakterizovat jako právní předpis, který je co do jím dotčených subjektů i věcného dopadu právní úpravy široce rozkročeným právním předpisem. Tato skutečnost znamená, že o jeho obsah a skutečně kvalitní komentář k zákonu se může zajímat různorodá čtenářská obec, a to nejen z různých právnických profesí, ale i neprávnicků.

Za velmi šťastný vklad pro způsob a rozsah zpracování komentáře považuji autorské setkání pojišťovací právničky Mgr. Lucie Jandové a literárně zkušeného i hloubavého justičního právníka, soudce Nejvyššího soudu ČR JUDr. Petra Vojtky, navíc pišícího odborně seriózně, současně srozumitelně i čtivě. Jazyk publikace ani způsob jejího zpracování nejsou negativně ovlivněny různým profesním postavením spoluautorů, ba naopak, každý z nich dodává knize vlastní přidanou hodnotu.

Recenzenta, který je advokátem specializovaným na problematiku náhrad škod a který je současně znalcem, jmenovaným pro obor ekonomika, náhrady za ztrátu na výdělků při úrazech a nemocech z povolání, přirozeně zaujaly především ty partie komentáře, které se týkají realizace občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidel prostřednictvím institutu pojištění odpovědnosti za škodu. Z tohoto pohledu je v komentáři oprávněně věnována nejvyšší pozornost, co do hloubky komentáře, jakož i odkazů na judikaturu soudů i odbornou literaturu, rozsahu pojištění odpovědnosti podle § 6 odst. 1 až 4 zákona, včetně regresních náhrad zdravotních pojištěn a orgánů sociálního (nemocenského) pojištění. Na tomto místě je nutné zdůraznit jednu v praxi mnohdy i ze strany advokátů opomíjenou zásadu: není rovnítko mezi rozsahem náhrady škody podle občanského zákoníku a rozsahem pojistných plnění z důvodu pojištění odpovědnosti za škodu podle zákona

č. 168/1999 Sb. Dalším významným komentovaným ustanovením zákona je § 9, pojednávající o uplatňování nároků na pojistné plnění poškozenými u příslušného pojistitele (pojišťovny) nebo u České kanceláře pojistitelů. Konečně z pohledu recenzenta dalším klíčovým ustanovením zákona č. 168/1999 Sb. je § 24, řešící problematiku uplatňování nároků na pojistné plnění při škodě způsobené provozem nezjištěného vozidla, ale především při škodě způsobené provozem vozidla, za kterou odpovídá osoba bez pojištění odpovědnosti, u České kanceláře pojistitelů, včetně postižení práva ČKP především vůči provozovatelům i řidičům odpovědným za škodu způsobenou provozem „nepojištěného vozidla“

Za největší přednost komentáře považuji v právní literatuře první vskutku odborně zevrubné zpracování materie pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, doplněné bohatými odkazy na relevantní judikaturu soudů a odbornou literaturu k odpovědnosti za škodu i k pojištění odpovědnosti za škodu. Čtenář má tudíž v jedné publikaci takřka jic „po kupě“ veškeré informace, které by musel pracně a bez garance úplnosti hledat jinde. Cena publikace je adekvátní její informační hodnotě. Skutečnost, že některé závěry judikatury Nejvyššího soudu ohledně neodškoditelnosti nákladů na péči o osoby zdravotně postižené, na které komentář odkazuje, byly následnou judikaturou Ústavního soudu silou všeobecné závaznosti nálezů Ústavního soudu překonány, nesnižuje odbornou úroveň publikace. Potvrzuje jen možnost vývoje judikatury soudů i ve vztahu Ústavní soud versus Nejvyšší soud. Ale to už je diskuse o jiné, obecnější otázce změny judikatury soudů, a vztahu práva pozitivního a přirozeného v judikatuře soudů. Vřele doporučuji komentář k zákonu č. 168/1999 Sb. k pořízení nikoliv jen jako ozdobu knihovny, ale k přečtení až nastudování.

✿ JUDr. MARTIN MIKYŠKA,
advokát v Malé Skále

Pavel Pořízek:

**Vstup cizince
na území státu.
Pohled mezinárodního,
unijního a českého
práva**

Linde Praha, a. s., Praha 2013,
416 stran, 499 Kč.

Autor, který působí dlouhodobě v oblasti cizineckého práva a patří k předním českým odborníkům na danou problematiku, předložil publikaci, ve které se věnoval otázce vstupu cizince na území státu. Vzhledem k tomu, že právní úprava vstupu cizince na území vychází v současné době ze závazných norem mezinárodního, evropského a národního práva, jedná se o problematiku velmi složitou, aktuální a do určité míry politicky nedořešenou. Komplexní analýzu historického vývoje problému a aktuálních souvislostí zejména po postupné komunitarizaci oblasti migrační a azylové politiky Evropské unie lze na tuzemském trhu jednoznačně uvítat.

Publikace je členěna na 11 hlavních kapitol, přičemž tato základní struktura sleduje logickou linii od vymezení základních pojmů přes stručný nástin historického vývoje a rozbor základních teoretických koncepcí v otázce přijímání cizinců až k důkladné analýze různých lidskoprávních a evropskoprávních zásad, jejichž obsahem je omezení volnosti státu při stanovování pravidel migrační-

ho práva. Orientaci v rozsáhlé studii výrazně ulehčují jednotlivé dílčí závěry na konci většiny hlavních kapitol.

Výchozím bodem monografie je tradiční mezinárodněprávní pojetí suverénní kontroly státu nad územím. Podrobnější rozbor učení „klasiků“ mezinárodního práva veřejného ukázal, že jednotlivé koncepční přístupy k otázkám souvisejícím se vstupem a pobytem cizince na území státu byly méně vyhraněny, než se obecně předpokládá. Přístup k cizincům totiž nezáležel pouze na tradiční koncepci, podle níž byl jednotlivec vnímán jako objekt mezinárodního práva, v lepším případě jako beneficiant určitých výhod obsažených např. v tzv. minimálním cizineckém režimu. V praxi vyloučil „faktor fakticity“ již v dobách nižší technické vyspělosti absolutní kontrolu suverénního státu nad svými hranicemi. Mimochoodem, také současný fenomén tzv. nelegálního přistěhovalectví dokazuje, jak jsou možnosti technické kontroly nad přílivem cizinců na území fakticky omezeny. Jako součást této mezinárodní reality chápe autor monografie také samotnou nutnost mezinárodních styků mezi státy.

Na tuto výchozí část studie, která nabízí velmi kvalitní teoretickou reflexi geneze mezinárodní úpravy cizineckého práva, navazuje podrobný rozbor konkrétních institutů mezinárodní a evropské ochrany lidských práv, které volný prostor států při rozhodování o vstupu cizinců na svá území omezují.

Ve čtvrté kapitole se věnoval autor lidskoprávnímu postavení specifické kategorie cizinců, a to trvale usazeným cizincům. Postavení dlouhodobých rezidentů je částečně upraveno v čl. 12 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, jehož výklad se stal předmětem rozhodnutí Výboru pro lidská práva a živé diskuse v odborných kruzích. Není velkým překvapením, že se tato „ženevská“ debata posunula postupně také do Štrasburku, kde Evropský soud pro lidská práva přihlíží k dlouhodobosti pobytu cizinců jako jednomu z klíčových kritérií při určování ochrany soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech.

Je zajímavé sledovat, jak se lidskoprávní uvažování promítá stále více také do migračního práva Evropské unie. V tomto smyslu lze připomenout závěry Evropské rady z Tampere, která v roce 1999

označila za cíl společné migrační politiky přibližovat status občanů třetích zemí statusu unijních občanů. Výslovným odkazem na spravedlivé zacházení s občany třetích států naznačila Evropská rada, že referenčním kritériem společné migrační politiky nebudou čisté ekonomické úvahy či princip reciprocity, ale přístup založený na koncepci obecných lidských práv a svobod.

Pátá kapitola je věnována dalšímu z klíčových problémů mezinárodní ochrany lidských práv, a to aplikovatelnosti zákazu diskriminace na cizince. Tuto část studie považuji za velmi důležitou, protože ve významné části právní doktríny se tzv. antidiskriminační právo stále zřetelněji „emancipuje“ jako samostatný právní obor od svých mezinárodněprávních základů. Podle mého názoru se jedná o nejsložitější část studie. Velkým přínosem je důkladné porovnání relevantních závěrů plynoucích z judikatury mezinárodních soudních a kvazisoudních orgánů s doktrínálními stanovisky předních odborníků. Autor publikace na celé řadě míst poukázal na to, jak propojení migračního a antidiskriminačního práva vede k dalekosáhlým dopadům jak na postavení států, tak i na postavení migrantů.

Lidskoprávní úprava se týká zejména zakázaného rozlišování na základě rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení (srov. čl. 2 Všeobecné deklarace lidských práv). Novější úprava, jako je např. čl. 21 Listiny základních práv EU, doplňuje další zakázané důvody rozlišování. Jak ukázal autor, stalo se z lidskoprávního hlediska podezřelým též rozlišování na základě státní příslušnosti.

Mezinárodní doktrína a judikatura obecně vyžadují, aby jakékoli rozlišování mezi různými skupinami bylo založeno na „velmi vážných důvodech“. Jak ukazuje ovšem autorem zmíněný rozsudek britského soudu ve věci *Regina v. Immigration Officer at Prague Airport and Another, Ex parte European Roma Rights Centre and Others*, nesmí být rozlišování na základě rasových kritérií prováděno ani na „racionálním základě“, tedy slovy soudu ani v případě, že by rasový stereotyp byl v praxi pravdivý. Je zřejmé, že takto radikální uchopení zásady rovnosti může mít značný dopad na migrační právo,

a to např. v souvislosti s problematikou tzv. *ethnic profiling*.

Co se týče diskriminace na základě státní příslušnosti, obohatil autor teoretický rámec vyplývající z mezinárodních úmluv a judikatury mezinárodních judičiálních orgánů o konkrétní příklady rozdílného zacházení s cizinci nejen obecně, ale také podle konkrétní státní příslušnosti. Výmluvný je případ tzv. systému *Visapoint*, který má v praxi na žadatele o schengenská víza z určitých zemí negativní dopad. Obdobně jako na řadě jiných míst v recenzované publikaci těží autor i zde z bohatých a cenných zkušeností, získaných zejména během působení v Kanceláři veřejného ochránce práv.

Lidskoprávnímu tématu v neširším slova smyslu je věnována také šestá kapitola, která pojednává o mezinárodní úpravě azylu a uprchlictví. V tomto kontextu vyzdvihl autor zejména teritoriální a materiální rozsah zásady *non-refoulement*, který je zakotven v čl. 33 Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků. Na tuto část logicky a plynule navazuje osmá kapitola, která představuje stejný princip z pohledu mezinárodních úmluv o ochraně lidských práv. Do své kritické reflexe zapojil autor monografie také závazky týkající se extrateritoriální jurisdikce v souvislosti s jednáním konzulárních úřadů.

Zatímco některé aspekty čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech byly zmíněny již ve čtvrté kapitole knihy, je předmětem analýzy obsažené v osmé kapitole specifický problém sloučení rodiny ve světle téhož ustanovení a jiných smluvních úprav. Zejména judikaturu Evropského soudu pro lidská práva lze v tomto směru jen stěží přecenit, byť se osobně domnívám, že aplikace konkrétních kritérií v judikatuře postrádá nezřídka transparentnost, resp. může – slovy jednoho ze soudců Evropského soudu pro lidská práva – být přirovnána k loterii.

Ve stručné deváté kapitole upozorňuje autor monografie na řadu mezinárodních dohod, které, částečně v oblasti ochrany lidských práv a částečně mimo tuto oblast, stanoví pravidla relevantní pro úpravu vstupu cizince na území státu. Metodicky tato kapitola poněkud vybočuje ze systematiky studie, protože je zde popisován hlavně obsah zmíněných smluv, ovšem bez důkladnějšího rozboru jejich významu v praxi. Nejspíše tato metodická odchylka souvisí s tím, že

uvedené nástroje nebyly dosud příliš často aplikovány v soudní praxi a byly málo diskutovány v odborné literatuře.

Z pohledu evropského práva je zajímavá desátá kapitola o dopadu principu volného pohybu osob na vstup rodinných příslušníků unijních občanů. Čtenáře jistě zaujme stručná syntéza relevantní judikatury Soudního dvora Evropské unie. Zajímavá je také skutečnost, že česká úprava nepřipouští v této věci obrácenou diskriminaci českých občanů a dorovnává práva rodinných příslušníků občanů EU a rodinných příslušníků (statických) občanů ČR.

Lze shrnout, že monografie Pavla Pořízka nabízí nejen komplexní analýzu aktuálního vývoje cizineckého práva, ale také podnětné úvahy k postavení jednotlivců v rámci systému mezinárodní ochrany lidských práv. V mnohém lze s autorem souhlasit, když vyzdvihuje pozitivní roli mezinárodních orgánů na ochranu lidských práv v záležitostech migrace. Vždyť migranti představují obecně jednu z nejzranitelnějších sociálních skupin v naší společnosti. Omezení suverénního prostoru státu v migrační politice může tedy posílit standardy lidskosti či – slovy Evropské rady – spravedlivého zacházení s občany třetích států. Na druhé straně je však třeba položit otázku, kdo bude v době oslabování státní suverenity a přenášení suverénních pravomocí na nadnárodní mechanismy garantem práv migrantů. Má v situaci, když národní stát již není „pánem ve svém vlastním domě“ převzít tuto roli nadnárodní byrokracie, která se sice u slavnostních příležitostí hlásí k lidským právům, ale v praxi dává tradičně přednost hmatatelným ekonomickým zájmům? Nebo to má být úkolem mezinárodních orgánů na ochranu lidských práv?

S ohledem na složitou situaci evropské migrační politiky poskytuje recenzovaná publikace spoustu cenných podnětů do odborné debaty, která bude jistě inspirovat jak teorii, tak i praxi cizineckého práva. Jsem přesvědčen o tom, že tato směrodatná publikace bude také kvalitní základ pro další studie k problematice vstupu cizince na území státu. Všem zájemcům o migrační právo lze publikaci vřele doporučit.

doc. Dr. iur. HARALD CHRISTIAN SCHEU,
Mag. phil., Ph.D., katedra evropského práva
Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Advokácia v spomienkach advokátov

Slovenská advokátska komora,
Bratislava 2013, 303 stran,
ISBN 978-80-971218-1-5, 20 eur.

Není tomu dávno, kdy na 6. sněmu České advokátní komory odezněl projev prezidenta Miloše Zemana, jehož zkrslující charakteristika předlistopadové advokacie vyvolala zákonitou mediální vysvětlující odezvu zejména ze strany těch, kteří tehdy praktikovali (Jan Matějčík, David Uhlíř aj.). Nelze přitom přehlédnout, že historie tohoto období dějin advokacie v českých zemích je sice zpracována, chybí však memoárová publikace či alespoň jiné snadno dostupné zachycení paměti advokátek a advokátů, kteří na své působení v této době vzpomínají.

Slovenská advokátní komora se dnes řadí mezi ony evropské advokátní komory, které i díky aktivnímu odbornému přístupu advokátů-historiků Petera Kerecmana a Rudolfa Manika pěstuje dějiny advokacie promyšleně a na vrcholné úrovni.

Recenzovaná publikace patří k nejnovějším krokům slovenské advokacie na poli dějin povolání, které zaujmou jednak svým obsahem, jednak již samotným původním nápadem a metodou zpracování. „Zhromaždit spomienky advokátov z celého Slovenska má totiž nepochybně význam nie len v zaujme toho, aby sme si pripomínali tradície nášho povolanie, ale

aj osobnosti, ktoré ich budovali. Táto kniha je zároveň odkazom mladšej generácii advokátov, aby svoje povolanie vykonávala s vedomím zodpovednosti ľudí preberajúcich štafetu desaťročí,“ napsal v úvodu knihy přílehlavě předseda Slovenské advokátní komory Lubomír Hreždovič.

Namísto případných roztříštěných memoárových rozhovorů tak vznikla publikace, soustřeďující vzpomínky 64 žijících advokátů a nekrology čtyř zvěčnělých kolegů více generací a působíšť z celého území Slovenska.

Bylo by pouze opakováním vyřčeného, kdyby se recenzent pokusil přiblížit zajímavosti z jednotlivých rozhovorů, které s advokáty vedlo sedmáct vybraných slovenských novinářů. Je nepochybné, že každý čtenář si v knize najde svého kolegu, kterého osobně zná, či přítele, s nímž jej pojí nejen zážitky z advokacie, lahůdkou je pak kniha pro čtenáře recenzentova typu, kteří mají ke slovenské advokacii vřelý vztah a znají většinu těch, kdož ke vzpomínání touto formou svolili. Pro účely recenze nelze vyjmenovat všechna jména, nechybějí samozřejmě polistopadoví předsedové Slovenské advokátní komory, advokáti, kteří pak byli a jsou činní v advokátské samosprávě, kolegové na odpočinku i praktikující advokáti. Výběr osobností je velmi široký, přesto nemůže být všezahrnující. Z těch, jejichž memoáry mi v knize schází, mě tak jako první napadla bývalá místopředsdkyně Slovenské advokátní komory Darina Michalková. I tato zjištění přitom ukazují, že pole paměti je velmi rozsáhlé a že sbírání vzpomínek bude mít jistě další pokračování.

Kniha přináší též kapitolu, nazvanou trefně *Tam, kde sa spája prítomnosť s históriou*, z pera Petera Kerecmana, popisující dobovou organizaci advokacie na Slovensku, včetně jmen vedoucích tehdejších advokátních poraden. Zajímavý je nejen text knihy, ale i obrazové přílohy, tvořené především ukázkami písemností, spojených s výkonem advokacie vzpomínajících advokátů.

Závěrem nutno poznamenat, že výbor pro dějiny advokacie České advokátní komory v letech 2002-2003 započal se sbíráním paměti advokátů, Jan Brož tak například vedl vzpomínkový rozhovor s Janem Štěpánem, myšlenka angažovat žurnalisty je však daleko praktičtější, a to jak z časových důvodů těch, kteří by

kladli otázky, tak z pohledu těch, s nimiž hovoří osoba z neadvokátského prostředí, což jistě ve výsledku činí vzpomínky zajímavými i pro čtenáře, kteří sami advokacii nevykonávali a nevykonávají.

Kolektivu, který publikaci připravil, je třeba pográtulovat, tento zajímavý počín je nesporně hodný následování i v české advokacii. Aníž by bylo třeba citovat z jednotlivých memoárů, je potom patrné, že představa advokátů jako pouhých „sluhů totalitního režimu“ je zcela mylná. Recenzovaná kniha je toho cenným důkazem.

Knihu „Advokácia v spomienkach advokátov“ je možné zakoupit přímo v knihovně SAK na adrese Kolárska 4, Bratislava, nebo lze požádat o její zaslání paní Nínu Richterovou, tel. 00421 2 204 227 14, e-mail: podatelna@sak.sk.

✦ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK,
soudce Ústavního soudu ČR
a expředseda ČAK.

Přečetli jsme za vás

Mgr. Peter Mišúr:

Evropská komise přistoupila k rozsáhlé změně úpadkového řízení

Obchodněprávní revue č. 2/2013,
str. 49-55.

Evropská komise předložila v prosinci roku 2012 do legislativního procesu návrh na změnu úpadkového řízení. Autor článku, vydavatel časopisu Antitrust, se zabývá nařízením Rady č. 1346/2000, o úpadkovém řízení, jeho nedostatky, které by měly být prostřednictvím návrhu odstraněny.

V úvodu autor podotýká, že navrhované změny představují první krok k novému přístupu, který se vyznačuje především snahou zachránit právnické i podnikající fyzické osoby. Bude třeba vytvořit systém obnovy a restrukturali-

zace podniků, a také umožnit zahájit nové podnikání. Autor zdůrazňuje, že s ohledem na situaci, kdy čtvrtina z cca 200 000 podniků v EU, které se dostanou do úpadku, tvoří podniky s přeshraničním prvkem, bude významnou roli hrát harmonizace vnitrostátních úprav úpadkového práva a práva obchodních společností. Autor se jednotlivým rozdílům podrobněji věnuje.

Komise v návrhu nabádá k rozlišování mezi čestným a nečestným úpadkem. Pro čestné úpadce by bylo uplatňováno zrychlené řízení a horní limit doby na oddlužení a vyrovnání dluhu by v jejich případě měl být maximálně tři roky. Dle návrhu má definice úpadkového řízení nově zahrnovat i řízení hybridní, předúpadková, o oddlužení i další obdobná řízení pro fyzické osoby. Pro stanovení příslušnosti k zahájení úpadkového řízení sice zůstává zachován koncept střediska hospodářského zájmu, ale nově je stanovena jeho definice. Totéž zavádí i pro fyzické osoby. Soudy by měly mít poté příslušnost i pro žaloby s úpadkovým řízením úzce související. Informace o rozhodnutích v přeshraničních věcech by měly být v souladu s návrhem zveřejněny ve veřejně přístupném elektronickém rejstříku. Návrh stanovuje minimum takto uváděných informací a také minimální kritéria pro jejich vyhledávání. Zavádí i standardní formulář pro přihlašování pohledávek. V případě skupiny společností, kdy jsou úpadková řízení vedena proti různým členům, návrh ukládá soudům povinnost vzájemné komunikace a koordinace, obdobně se vztahuje na řízení hlavní a vedlejší, u kterých navíc platí, že soud nemusí zahájit vedlejší řízení, pokud není nutné pro ochranu zájmů místních věřitelů, a dále je zrušen požadavek, aby vedlejší řízení bylo řízením likvidačním.

Do budoucna Komise plánuje další kroky. Zejména zaměřit se především na malé a střední podniky, pro které chce zavést specializovaný proces úpadku, dále zpřístupnit mimosoudní řízení všem typům dlužníků a při restrukturalizaci klást důraz na snižování nákladů.

Autor dále připomíná, že neexistuje harmonizované ustanovení pro uznávání úpadkových řízení ze států mimo EU a vše je nyní řešeno pouze na základě mezinárodních smluv.

doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.:

Doručování do datových schránek

Právní rozhledy č. 13-14/2013,
str. 482-485.

Autor, advokát, se ve svém příspěvku zaměřil na sporné otázky, které vznikly v souvislosti s doručováním do datových schránek, které je upraveno zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „EÚ“).

Dle § 17 odst. 1 EÚ, pokud je to možné s ohledem na povahu dokumentu, tak orgán veřejné moci doručuje jinému orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky, když nedojde k doručení na místě. Autor se zabývá případem, kdy orgán veřejné moci doručuje jiným způsobem. Zde došel k názoru, že nelze uplatnit fikci doručení dle § 24 správního řádu, neboť by to bylo k tíži adresáta. Avšak pokud adresát písemnost převezme, ať při pokusu o doručení, či ve lhůtě 10 dnů po něm, pak účinky doručení nastávají. Dále autor dodává, že v případě, že došlo k dodání do datové schránky někoho jiného, takový úkon nemá žádné právní důsledky, a to včetně doručení či fikce.

Klíčovou otázkou je, co je považováno za okamžik dodání do datové schránky. Zde autor zmiňuje usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Afs 28/2010-79, který dodáním označuje okamžik, kdy je datová zpráva dostupná v datové schránce příjemce zprávy. Odlišný je názor, že pro dodržení procesních lhůt je rozhodné samotné odeslání. Autor se dále snaží upozornit na rozdíly při určování rozhodného okamžiku v souvislosti s doručováním prostřednictvím pošty (postačuje podání k přepravě), elektronické podatelny (doručení soudu či správnímu orgánu) a datové schránky, které mají vliv na odlišné počítání lhůt. Další sporný bod autor spatřuje ve fikci doručení u datových schránek v případě, že 10. dnem je sobota, svátek či neděle. Posledním dnem lhůty je pak tedy tento den. Ke stejnému závěru počítání lhůt tak lze dospět i v případě odeslání zprávy z datové schránky. Autor dále upozorňuje na důsledky v situaci, kdy může dojít k nerovnosti mezi sub-

jekty v případě, kdy orgán veřejné moci je v postavení procesní strany, stranám je doručováno odlišnými způsoby a vznikají tak odlišné možnosti při uplatnění fikci a domněnek.

Pravidlo, že každý subjekt může mít jen jednu datovou schránku, nelze aplikovat u podnikajících fyzických osob, kdy na každý druh aktivit má zvláštní datovou schránku. Je důležité zasílat zprávy do správné datové schránky, v opačném případě se k takové zprávě nemůže přihlížet, s výjimkou situace, kdy se adresát s nesprávně zaslanou zprávou prokazatelně seznámil.

Další z autorem řešených sporných otázek je požadování elektronického podpisu. Dle jeho názoru ze zákona taková povinnost nijak nevyplývá a nelze tak nikoho nutit k jeho přiložení. V případě pochybností o odeslateli zprávy má přijít na řadu dokazování.

**Mgr. Jan Pavelka, LL.M.,
Mgr. Bc. David Šmída:**

V čem spočívá dědická smlouva a odkaz?

Právní rádce č. 7/2013, str. 21-22.

Jan Pavelka, advokát, a Jan Šmída, advokátní koncipient, ve svém příspěvku popsali nové instituty dědického práva, které navrácí nový občanský zákoník (NOZ). Dědická smlouva a odkaz jsou tak dalšími možnostmi, jak zůstavitel může nakládat se svým majetkem.

Dědická smlouva je dvoustranný právní úkon, kterým vzniká smluvnímu dědici právo být dědicem zůstavitele v případě jeho smrti. Toto právo je nepřevoditelné, pokud se strany nedohodnou jinak. Za smluvního dědice může být povolána i třetí osoba. Zůstavitelem může být pouze zletilá a svéprávná osoba, jinak musí být uzavřena pouze se souhlasem opatrovníka. Dědická smlouva má předepsanou formu, kterou je notářský zápis, a je vyžadováno osobní jednání smluvních stran. Zůstavitel může prostřednictvím dědické smlouvy rozhodnout o kterékoliv části svého majetku, nejvýše však o třech čtvrtinách. Pasiva na dědice připadají ve stejném rozsahu jako při dědění ze závěti či ze záko-

na. Zůstavitel může po uzavření takové smlouvy dále s majetkem volně nakládat. Autoři upozorňují na skutečnost, že na rozdíl od závěti, která je jednostranným právním úkonem, má dědic- ká smlouva strany dvě a k její změně či zrušení bude třeba souhlas smluvní- ho dědice. Zde autoři shledávají možné riziko pro vznik budoucích sporů. Dě- dic- ká smlouva může být uzavřena jako bezúplatná i úplatná.

Druhým institutem je odkaz, kte- rým zůstavitel nařizuje určité osobě, aby odkazovníkovi vydala předmět od- kaz- u. Odkaz může být pouze součás- tí závěti, dovětky či dědic- kých smlouvy. Odkazovník není dědicem, výjimeč- nost institutu tkví v přechodu pouze samotného odkazu, nikoliv zůstavitel- ových dluhů. Odkazy může zůstavitel zatížit dědice pouze do výše tří čtvrtin jejich dědictví. Pokud je tato hranice překročena, může dědic uplatnit právo na poměrné zkrácení odkazů. Zůsta- vitel může nařídít vydání odkazu jen té osobě, která má určitý prospěch na pozůstalosti. Samotné nabytí vlastni- kého práva k předmětu odkazu nastá- vá po smrti zůstavitele, ten ale může stanovit okamžik pozdější. V někte- rých případech může odkazovník po- žadovat vydání odkazu okamžitě, ale jinak platí, že odkaz je splatný rok po smrti zůstavitele. Odkaz lze také odvo- lat, forma takového odvolání je závislá na formě, ve které byl odkaz pořízen. K odkazu může být zřízen i pododkaz, který je směřován zůstavitelem k od- kazovníkovi.

Předmět odkazu může tvořit jakáko- liv část pozůstalosti, NOZ pak výslov- ně upravuje tři druhy odkazů. (1) Věc určitého druhu, (2) určité věci, (3) po- hledávka. Pokud je předmětem odka- zu věc, která není součástí pozůstalo- sti, je na určeném dědici, aby tuto věc obstaral, pokud jde o druhově určené věci. U věci individuálně určených mu- sí povinná osoba věc koupit, pokud se to nepodaří, vyplatí odkazovníkovi její obvyklou cenu.

Autoři v příspěvku přehledně na- stínili nové instituty, jejichž možná úskalí a rozsah významu se projeví te- prve v praxi.

**JUDr. Zdeněk Grus,
Mgr. Václav Cidlina:**

„Oddlužení podnikatele“ nejenom v rozhodovací praxi

Právní rozhledy č. 20/2013,
str. 704-707.

Insolvenční zákon, který nabyt úči- nosti 1. 1. 2008, podle autorů Z. Gru- se, advokáta, a V. Cidlíny, advokátního koncipienta, znevýhodňuje podnikate- le, neboť jim neumožňuje řešení úpad- ku formou oddlužení. Autoři si dali za cíl poukázat na, dle jejich mínění, nevy- hovující právní úpravu, která je v roz- poru s veřejným pořádkem i Listinou. V článku uvádí mnohé důvody pro za- vedení oddlužení fyzické osoby-podnika- tele, pro srovnání ho dávají do kontras- tu s osobou spotřebitele.

Dle současného stavu je oddlužení pří- pustné pouze pro fyzické a právnické oso- by, které nejsou podnikatelé. Pro podni- katele je možným řešením reorganizace, která je však při daných podmínkách ur- čena především velkým a středním pod- nikatelům. Autoři připomínají, že vlá- dní návrh insolvenčního zákona počítal i s oddlužením pro fyzické osoby-pod- nikatele, za splnění určitých podmínek.

Judikatura dle mínění autorů již krok vpřed učinila, avšak často naráží na pře- kážky v podobě doslovného znění záko- na, zejména termín „závazky vzešlé z pod- nikání dlužníka“. Ve stávající judikatuře lze nalézt obecné stanovisko, které ne- považuje neuhrazené dluhy z dlužníkov- a dřívějšího podnikání za překážku bránící uplatnění institutu oddlužení, insolven- ní soud musí však přihlédnout k okolno- stem dluhu a podnikání dané fyzické oso- by. Nelze tak automaticky říci, že dlužník mající dluhy z podnikání nemůže podat návrh na oddlužení.

Autoři by chtěli prosadit oddluže- ní i pro fyzické osoby-podnikatele i za předpokladu, že jsou si vědomi, že by šlo o zásah do právní jistoty podnika- telských vztahů. Proto u nich navrhuji zvýšení hodnoty plnění v minimální vý- ší 50 % jejich pohledávek, s nižším pou- ze za souhlasu věřitelů. Další navrhova- nou změnou je přiměřené prodloužení doby oddlužení, až na dobu 10 let. Le- gisvakanční lhůta pro přijetí zmíněných

změn by měla být nejméně dva roky, aby se smluvní praxe v obchodních vztazích mohla s tímto institutem ztotožnit.

Od 1. 1. 2014 dojde ke změně v oblas- ti insolvenčního řízení, avšak dle auto- rů nebudou zavedené změny dostačující. Oddlužení pro fyzické osoby-podnika- tele již bude možné, ale z možnosti oddlu- žení budou vyjmuty dluhy z podnikání. Autoři ve svém článku odkazují na množ- ství judikatury.

VRCHNÍ SOUD V PRAZE:

Zaměnitelná firma obchodní společnosti nepůsobí sama o sobě neplatnost založení této společnosti

Obchodněprávní revue č. 10/2013,
str. 301-302.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 1. 2013, sp. zn. 7 Cmo 275/2012, publikováno v rubrice „Judikatura“. V da- ném případě rejstříkový soud usnesením nesprávně zamítl podaný návrh z důvo- du zaměnitelnosti obchodní firmy (dle § 10 odst. 1 ObchZ), navrhovatelé po- dali odvolání a napadené usnesení po- té zkoumal z pozice odvolacího soudu Vrchní soud v Praze.

Rejstříkový soud zamítl návrh na zá- pis obchodní společnosti z důvodu za- měnitelnosti obchodní firmy a svým pravomocným rozhodnutím rozhodl o absolutní neplatnosti právního úkonu založení obchodní společnosti a jakéko- liv pozdější dodatky k této společenské smlouvě označil za absolutně neplatné. Návrh tak opětovně zamítl. Skutečnost, že obchodní firma je zaměnitelná, nemů- že ovšem založit neplatnost společenské smlouvy, je pouze překážkou zápisu spo- lečnosti do obchodního rejstříku, tedy je- jího vzniku. Pokud společenská smlouva obsahuje všechny podstatné náležitosti požadované zákonem, nemůže být abso- lutně neplatná. Odstranění nedostatku v podobě zaměnitelné či podobné ob- chodní firmy lze tak řešit prostřednic- tvím změny společenské smlouvy, tento způsob je pro účastníky finančně i časo- vě hospodárnější.

Rejstříkový soud je povinen zkoumat míru zaměnitelnosti, případně klama-

vosti obchodní firmy z pohledu její zapisatelnosti do obchodního rejstříku, tedy jejího vzniku. Důsledkem tak může být pouze nemožnost zápisu založené obchodní společnosti do obchodního rejstříku z důvodu zaměnitelnosti, nikoliv však neplatnost společenské smlouvy. Autor poznamenává, že k faktickému rozporu se zákonem ve smyslu § 10 odst. 1 ObchZ ani dojít nemůže, neboť ke vzniku zaměnitelné obchodní firmy zápisem do obchodního rejstříku nedojde a právně tak existuje pouze jedna jediná obchodní firma zapsaná v obchodním rejstříku. K rozporu nemůže dojít mezi dle práva neexistující (budoucí) a existující obchodní firmou.

Závěr soudu prvního stupně o absolutní neplatnosti společenské smlouvy je dle odvolacího soudu nesprávný. Obecný závěr soudu o nemožnosti zhojit absolutně neplatný právní úkon je správný, avšak na posuzovanou věc se nevztahuje, neboť změna obchodní firmy ve společenské smlouvě je v souladu se zákonem.

Mgr. et Bc. Ondřej Preuss:

Přebírání „obsahu“ v českých médiích jako výzva pro autorské právo

Právní rozhledy č. 18/2013, str. 635-638.

Autor článku, doktorand katedry ústavního práva Právnické fakulty UK v Praze, se zaměřil na autorské právo, které je ovlivněno novým přístupem k médiím. Dle jeho názoru by mělo do budoucna chránit pouze kvalitní autorský obsah.

Předmětem ochrany autorského zákona je literární, umělecké či vědecké dílo, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora. Nejde tedy o kopírování, opakování či mechanické zpracování již vytvořeného cizího díla. Autor hodnotí český autorský zákon jako poměrně přísný, který však umožňuje za dodržení stanovených podmínek použití cizího autorského díla na základě zpravodajské licence.

Autorské právo se nevztahuje například na ohlášení, zprávy či informace, neboť jde o převzetí denních zpráv, které je dle autorského zákona volné. Otáz-

kou tak zůstává, jak zajistit původci obsahu spravedlivé příjmy, neboť mu při tvorbě obsahu vznikly náklady. Autoři takového obsahu mají výlučné právo na jeho využívání, na druhou stranu využívání těchto práv nemůže znemožnit svobodnou výměnu názorů a šíření idejí na internetu. K zákonné zpravodajské licenci autor článku podotýká, že při tvůrčím zpracování určitého tématu lze převzít několik informací k němu vydaných jinde nebo čtenáře krátce informovat o aktuální události, o které referovalo jiné médium, avšak pouhé sestavení vlastního článku spojením více částí jiných článků není vlastním dílem. Tak ovšem nastává problém, jak hodnotit situaci, pokud je přebírán obsah, který není výsledkem tvůrčí činnosti a není proto chráněn jako autorské dílo, a nedochází tak ke konfliktu s autorským právem. Podle autora je sice možné použít ustanovení o nekalé soutěži dle obchodního zákoníku, ale jejich použití u menších médií či bloggerů shledává jako problematické.

Dle autora jsou možná tři východiska. Prvním z nich je zavedení přísnějších sankcí, obecnějších vymezení a důsledněji vymáhat autorské právo. Druhým způsobem je nové nastavení zdrojů pro původce autorských děl, s určitým systémem veřejně dotované nezávislé novinářské práce. Dle autora je však tento způsob řešení kontroverzní a jeho zavedení by bylo obtížné. Autor zmiňuje ještě třetí možnost, kdy by autorské právo mělo chránit originální a tvůrčí činnost, tedy kvalitní obsah. Nastavení autorského práva by mělo být spravedlivé jak pro původce, tak producenty autorských děl, chránit jejich zisky, a zároveň umožnit volnou soutěž informací a zpráv.

Pro všechny systémy autorského práva je shodné, že se snaží chránit původce díla a zároveň také ekonomickou užitnost díla jako takového, ačkoliv angloamerický a kontinentální systém se liší ve svých základech. V Evropě je autorské právo doménou národních států, avšak v rámci Evropské unie je patrná snaha o harmonizaci. Rozdíly mezi jednotlivými úpravami by měl setřít tzv. Evropský zákoník, podle kterého je dílo autorovým vlastním duševním výtvozem.

♣ Mgr. JAN MATES

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.:

Jednatelé jako kolektivní orgán

Rekodifikace & Praxe č. 10/2013, str. 2.

Autorka článku, advokátka a odborná asistentka na katedře obchodního práva PF UK v Praze, vychází ve svém článku z toho, že za platnosti obchodního zákoníku je sporné, zda více jednatelů společnosti s ručením omezeným tvoří kolektivní orgán či zda každý z jednatelů představuje sám o sobě individuální orgán. Konstatuje, že nová právní úprava výslovně umožňuje, aby společníci ve společenské smlouvě určili, že více jednatelů tvoří kolektivní statutární orgán. Prohlášení jednatelů za kolektivní orgán má přitom význam pro vnitřní uspořádání orgánu, jeho rozhodování i zastupování společnosti.

Má-li společnost s ručením omezeným (dále jen s. r. o.) jediného jednatele, je jasné, že tento jednatel je sám o sobě statutárním orgánem (individuální orgán). Samostatně zastupuje společnost a samostatně rozhoduje o obchodním vedení i dalších záležitostech, které mu svěřuje zákon či společenská smlouva, popřípadě, jež mu náleží na základě zbytkové působnosti.

Pokud má nicméně společnost dva a více jednatelů, přichází v úvahu dvě možná řešení. Buď může být každý z jednatelů statutárním orgánem sám a společnost pak bude mít statutárních orgánů více, anebo jednatele můžeme považovat – obdobně jako například představenstvo akciové společnosti – za (jeden) kolektivní statutární orgán. Stávající obch. zák. tuto otázku výslovně neřeší a v literatuře je tato problematika sporná.

Zákon o obchodních korporacích jednoznačně určuje, že statutárním orgánem s. r. o. je každý jednatel, ledaže společenská smlouva určí, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán (§ 44 odst. 5 ZOK). Jinak řečeno, pokud společenská smlouva s. r. o. stanoví, že společnost má více jednatelů, ale neprohláší je za kolektivní orgán, má každý z jednatelů postavení samostatného statutárního orgánu (a společnost tedy více statutárních orgánů).

Pokud společníci zakotví do společenské smlouvy ustanovení o tom, že jednatele tvoří kolektivní orgán, má společnost pouze jeden statutární orgán.

Autorka ve svém článku rozebírá dále otázku vnitřního uspořádání takového statutárního orgánu, otázku volby předsedy a také rozdělení působnosti mezi jednatele. Nevyhýbá se ani otázce rozhodování jednatelů, zastupování společnosti a obsazování postu jednatelů.

Závěrem pak konstatuje, že pokud společníci s. r. o. s více jednately ve společenské smlouvě určí, že jednatele tvoří kolektivní orgán, má to zejména následující dopady:

- jednatele musí zvolit svého předsedu;
- jednatele si mohou rozdělit působnost podle jednotlivých oborů;
- jednatele zásadně rozhodují ve sboru a o průběhu jednání je třeba pořizovat zápisy;

- ve vztahu k zaměstnancům právně jedná předseda nebo jiný pověřený jednateľ; to platí i pro zastupování společnosti v soudním a správním řízení;
- ve společenské smlouvě je možné zakotvit kooptaci nebo volbu náhradních jednatelů.

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ,
šéfredaktorka Rekodifikace & Praxe

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 10/2013

JUDr. Michal Hrušovský: Dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru a úroky z omeškania

Článek se věnuje problematice právní úpravy úroků z prodlení ve Vídeňské úmluvě. Autor analyzuje především člán-

nek 78 Vídeňské úmluvy, upravující nárok na úroky z prodlení, a poukazuje na názory právní teorie i rozhodnutí soudů a rozhodcovských tribunálů, aplikujících Vídeňskou úmluvu. Pozornost soustřeďuje zejména na otázku určení výše úroků z prodlení v případě absence dohody smluvních stran, případně při existenci zvyklostí dohodnutých mezi stranami či praxe mezi nimi zavedené. Autor též poukazuje na postup slovenských soudů aplikujících Vídeňskou úmluvu při určování výše úroků z prodlení v takovýchto případech.

Mgr. JUDr. Zoltán Perhács, PhD.: O lehote na podanie sťažnosti vo veciach tajného sledovania osôb orgánmi verejnej moci

Autor příspěvku rozebírá počítání zákonné dvouměsíční lhůty na podání ústavní stížnosti jako specifického a subsidiárního prostředku na ochranu ústavně zaručených základních práv a svobod, pokud je předmětem podání námítka zákonnosti a ústavnosti použití informačně-technických prostředků, a s tím související problémy z aplikační praxe. Dále upírá pozornost na to, že dovidání se o použití informačně-technických prostředků orgánů veřejné moci, až na jednu výjimku, navzdory tomu, že jde o závažný zásah do práva na soukromí, je ponecháno náhodě. Je otázka, zda tato skutečnost, spolu s neexistencí opravného prostředku a absencí dodatečného doručení rozhodnutí o použití informačně-technických prostředků, není porušením principu právní jistoty.

Mgr. Eva Siminská, JUDr. Zuzana Šimeková, PhD., LL.M., JUDr. Juraj Gyárfáš, LL.M.: Reklama liekov v kontexte európskej a slovenskej legislatívy

Autoři se věnují právní regulaci reklamy léků na slovenské i evropské úrovni. Navzdory tomu, že jde o rozsáhlou oblast právní úpravy, které se věnuje nemalá část evropské literatury a judikatury, na Slovensku toto téma bylo jen výjimečně předmětem odborné právní literatury. Autoři by v článku rádi poskytli stručný úvod do problematiky. Východiskem je popis struktury regulace reklamy léků, která vyplývá z evropské legislativy a na slovenské úrovni se částečně překrývá v zákoně o reklamě a zákoně o lécích. Autoři dále analyzují definici reklamy a popisují vybrané otázky, které často vyvstávají v aplikační praxi.

JUDr. Peter Molnár, PhD.: Záložné právo ako prekážka exekvateľnosti majetku povinného

Zástavní právo je efektivním zabezpečovacím prostředkem, kterým může být zabezpečena pohledávka zástavního věřitele. Autor analyzuje jednotlivé složky majetku dlužníka z pohledu možného zřízení zástavního práva. Zároveň řeší otázku střetu zástavy a exekuce. Vyslovuje několik kritických poznámek k platné právní úpravě podmíněnosti exekvovatelnosti zástavy a uvádí návrhy *de lege ferenda* v oblasti zástavního práva a exekuce.

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 68

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 69

Z jednání představenstva ČAK 72

Z EVROPY

Zkušenosti z advokátní stáže v Německu 73

Další protokol k Úmluvě o ochraně lidských
práv a základních svobod 74

Metelesku blesku

Catilina v Česku

Původně jsem byl přesvědčen, že rčení „metelesku blesku“ si vymysleli Svěrák se Smoljakem do jednoho filmu, ale teď, po výzkumech think tanku Bobošíková - Klaus, je mi jasné, jak jsem se mýlil. Vymyslel to náš valašský pracující lid.

O Mistru vyšebrodského oltáře jsem si zase myslel, že namaloval pro cisterciáky obrazy a dostal to od nich zapláceno. Taky jsem se seknul. Namaloval to náš vyšebrodský pracující lid.

Člověk, byť notorický virotik, pochopí, že se zde, jak říká Janoušek, stalo něco divného. Teď po volbách je to ještě divnější než dřív. Jedinou naší útěchou je, že se divné věci stávají odjakživa.

*Lucius Sergius Catilina (108-62 př. Kr.) byl mladý, nadějný politik a pučista, a kdo se o něm chce něco vážného dovědět, přečte si Sallustiovu monografii *De coniuratione Catilinae* (O spiknutí Catilinově). Od tohoto sloupku nemůžete nic vážného čekat, leda modernizaci zastaralé terminologie a trochu švandy od autora, který svého Sallustia po více než šedesáti letech už převážně zapomněl.*

Tak tedy Catilina se prý už od útlého mládí vyznačoval hlavně tím, že měl příšerně drzý kukuč, něco jako Rath nebo Bém. Začal jako mladíček tím, že restrukturalizoval rodinné podnikání a zadlužil se až po uši, načež se odebral z venkova do Říma a dal se tam na politiku. V Římě byly tehdy dvě politické partaje, tedy ódesáci neboli optimáti a socani čili populárové. Partaje se nemohly vystát a v senátu při hlasování se řídily zásadou nulové tolerance. V kuloárech bylo ale všechno jinak. Tam se ani nedalo poznat, kdo je kdo, protože žádné placky na tógách se nenosily a evidence se nevedla ani o lobbistech, ani o tom, kdo zrovna od koho ke komu přeběhl, a zase zpátky, a u koho právě teď je, a kolik mu to vyneslo. Catilina se dal k optimátům ještě v dobách, kdy jim šéfoval Sulla. Ten to dotáhl až na diktátora, vyhlásil proskripci (majetková příznání), pořádně se nakapsoval, mnohý populár i optimát při tom přišel vedle majetku i o krk, ale pokoj stejně nebyl. Státní dluh narostl do neřešitelných rozměrů a dluhy obyvatelstva hrozily krachem celého finančního systému. Sulla se nakonec na politiku vykašlal, a pak umřel. Aspiranti na nástupnictví byli všelijací mektové jako Topolánek, Nečas, Gros, Paroubek, Vít Bárta a Okamura, a tak Catilina usoudil, že udeřila jeho hodina.

Začal dobře. R. 68 př. Kr. byl zvolen přetorem, což bylo co si mezi předsedou ústavního soudu a ministrem spravedlnosti. Jeho výhodou byla úplná neznalost práva (vzdor četným diplomům, včetně koncipientského), a tah na branku, nehledě už

na ten drzý ksicht. O ubohý plat přetora mu ovšem nešlo, ale přetor měl po skončení úřadu, tedy za pouhý jeden rok, podle idiotských ústavních zvyklostí nárok na trafikku. Trafiku vybojoval Catilina skvělou. Stal se správcem římské provincie Afrika (bývalé Kartágo), tedy krajským hejtmánem jako Hašek v Brně. Ale měl pech. Tlačil na pilu, místní ódesáci i socani ho v Římě obvinili z vydírání, byl odvolán a popotahován a měl co dělat, aby se z toho díky svým známostem v justici vylízal přes imunitu a indemnitu.

Na r. 64 př. Kr. přichystal pak Catilina nový projekt. Kandidaturu na konsula. To obnášelo k dosavadním obrovským dluhům další enormní výdaje na volební kampaň. Chtělo to dobrý volební program. Jeho hlavním bodem bylo úplné a časově neomezené moratorium na splatnost veškerých dluhů. Populárové šileli z přeběhlíka Catiliny nadšením. Bankrot republiky a boháčů! To bude Kellner a jeho Home Credit čučet! A co teprv Bakala, až bude z Paskova dodávat uhlí zadarmo! Smát se bude jen Kalousek, protože zařvou i jeho nesplacené státní dluhopisy. Catilina na Hrad! Pryč s republikou!

Konsuly byli v r. 64 zvoleni Cicero a Antonius. Catilina si ale nedal pokoj a znovu kandidoval v r. 63. Tentokrát byl už připraven použít všech prostředků. Shromáždil tisíce pučistů a lůzy. 7. listopadu ráno měl být ve svém domě zavražděn Cicero. Catilinova milenka Fulvia ale poslala Ciceronovi echo a jeho posílená ochranka dům ubránila. Varování pučistům: milenky jsou nebezpečné. Pak nastalo drama v senátu ve dnech 8. a 9. listopadu. Tři Ciceronovy řeči proti Catilinovi. Kdy to ten člověk dokázal v tom nebezpečném zmatku připravit, napsat, naučit se zpaměti a přednést? Nebyly to nějaké bonmoty, jak je slina na jazyk přinese.

Skoro měsíc Řím napjatě čekal, kdo získá převahu. Nevědělo se, kdo je s kým a za kolik. 5. prosince pronesl Cicero v senátu svou nejslavnější, čtvrtou řeč proti Catilinovi. Měl už i důkazy o spiknutí. Pučisti byli odsouzeni k smrti a rozsudek byl ihned vykonán. Catilina uprchl ke svým vojákům do Etrurie a chtěl se s nimi dostat na Slovensko, pardon, do Galie. Padl v bitvě v lednu r. 62 př. Kr. Ten jeho pověstný drzý kukuč mu prý zůstal i po smrti. A žádná ze smrtelných ran se nenašla v jeho zádech. Byl proradný, ale statečný.

Začala vycházet hvězda Caesarova.

Velikost a malost. Statečnost a zbabělost. Demokracie a tyranie. Bohatství a chudoba. Mocný Řím a nepatrné Čechy. To vše prožívá naše civilizace i teď.

Lenti sed certi vindices di. Pomalí, ale jistí mstítelé jsou bozi. Škoda, že nemáme malého českého Sallustia.

Listopad 2013

♣ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o kárné provinění, jestliže advokát, jako nájemce, neplní své převzaté závazky.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 10. 6. 2013, sp. zn. K 29/2013

Kárně obviněný Mgr. V. K. se dopustil kárného provinění, tím, že

podle smlouvy o nájmu bytových prostor ze dne 18. 8. 2008, kterou uzavřel jako nájemce, od listopadu 2011 nejméně do května roku 2012 neplnil své převzaté závazky vůči pronajímateli, když se ocitl v prodlení s úhradou nájemného a služeb souvisejících s užíváním předmětu nájmu v celkové výši 152 724,40 Kč, a poté, co v dohodě o ukončení smlouvy o nájmu bytových prostor ze dne 31. 5. 2012 uznal, že pronajímateli dluží tuto částku a tento svůj dluh se zavázal zaplatit pronajímateli ve čtyřech splátkách po 20 000 Kč splatných do 30. 6., 31. 7., 31. 8. a 30. 9. 2012, ve dvou splátkách po 25 000 Kč splatných do 31. 10. a do 30. 11. 2012 a v jedné splátce ve výši 12 724,40 Kč splatné do 31. 12. 2012, tento svůj závazek do dnešního dne nesplnil, a to ani částečně,

tedy

- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedoržoval pravidla profesionální etiky, ukládající mu
- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost plnit převzaté závazky,

čímž

porušil ust. § 17 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, ve spojení s ust. čl. 4 odst. 1, 2 Pravidel profesionální etiky advokátů České republiky, obsažených v usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku, v platném znění.

Za to se mu podle ust. § 32 odst. 3 písm. a) zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

napomenutí.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady České advokátní komory jako kárný žalobce (dále jen „kárný žalobce“) podal 28. 2. 2013 na kárně obviněného kárnou žalobu pro skutek popsany ve výroku tohoto rozhodnutí.

Kárně obviněný se ve věci vyjádřil písemně ve vyjádření z 16. 10. 2012, podaném ke stížnosti, které došlo České ad-

vokátní komoře dne 18. 10. 2012, a ve vyjádření z 11. 4. 2013, podaném ke kárné žalobě, které došlo České advokátní komoře dne 11. 4. 2013.

Ve vyjádření ke stížnosti kárně obviněný uvedl, že dne 18. 8. 2008 jako nájemce uzavřel s pronajímatelem smlouvu o nájmu bytových prostor. Předmětem smlouvy o nájmu bytových prostor byl bytový prostor. Nájem byl sjednán na částku 221 688 Kč ročně plus příslušné DPH. Kárně obviněný uvedl, že nájemné hradil v letech 2008, 2009, 2010 a 2011 a v roce 2012 u něj došlo k poklesu příjmů. Situaci s pronajímatelem byl nucen řešit tak, že dne 31. 5. 2012 ukončil nájemní vztah s pronajímatelem, u kterého mu mezitím vznikl dluh na nájmu. Chtěl celou záležitost řešit nespornou cestou a pronajímateli dluh uhradit, a to do doby, než si v souvislosti s podanou stížností České advokátní komoře prostudoval předmětnou smlouvu o nájmu a zjistil, že smlouva je neplatná a že vůči stěžovateli není v prodlení s úhradou nájemného. Kárně obviněný uvedl, že předmětem smlouvy je nájem bytových prostor, avšak v záhlaví smlouvy je odkaz na zákon č. 116/1990 Sb., který je označen jako zákon o nájmu a podnájmu nebytových prostor, a předmět smlouvy není přesně specifikován. V bodě 2.3. předmětné smlouvy pronajímatel prohlašuje, že předmět nájmu je stavebně vhodný k uvedenému účelu. Předmětné prostory s vědomím pronajímatele a s jeho ujistěním, že jsou vhodné k uvedenému účelu, využíval jako kanceláře. Stavebním úřadem bylo kárně obviněnému dne 16. 10. 2012 sděleno, že předmětné prostory byly ze stavebně-technického hlediska kolaudované jako byt a užívání těchto prostor jako kanceláří je dle stavebního úřadu vyloučeno. Do tohoto dne neměl kárně obviněný povědomí, že by předmětné prostory mohly být užívány pouze k bydlení. Kárně obviněný považuje předmětnou smlouvu za neplatnou. Od 1. 9. 2008 hradil pronajímateli nájemné ve výši 221 688 Kč ročně plus DPH. Cena vycházela z částky 1800 Kč plus DPH za nájem 1m² plochy ročně, což činí 150 Kč plus DPH za nájem 1m² měsíčně. Dotazem na bytový odbor kárně obviněný zjistil, že obvyklá cena za nájem 1m² bytové plochy v dané lokalitě činí 50 Kč za 1m² plochy měsíčně. Pronajímateli přísluší tedy roční nájemné ve výši 72 696 Kč ročně. Rozdíl mezi částkou 72 696 Kč a hrazeným nájemným ročně považuje kárně obviněný za bezdůvodné obohacení, které je pronajímatel povinen vydat. Za období říjen 2010 až říjen 2011 vzniklo bezdůvodné obohacení na straně pronajímatele ve výši 161 408 Kč plus DPH. Za období listopad 2011 až květen 2012 nájemné hrazeno nebylo a pronajímatel má nárok na obvyklé nájemné v celkové výši 42 406 Kč. O částku 42 406 Kč je možné ponížít částku 161 408 Kč, kterou má pronajímatel vydat kárně obviněnému z titulu bezdůvodného obohacení. Kárně obviněný se necítí v prodlení s úhradou nájemného a v souvislosti s dopisem ze dne 15. 10. 2012, který mu byl doručen právním zástupcem pronajímatele, chtěl vstoupit do jednání, přičemž prioritou mělo být smírné řešení situace.

Ve vyjádření ke kárné žalobě kárně obviněný uvedl shodná tvrzení jako ve svém vyjádření k podané stížnosti. Z hlediska zavinění přiznává, že na vznik svých finančních problémů nereagoval dostatečně pružně a takovým způsobem, aby předešel pocitu pronajímatele, že je v prodlení s úhra-

dou nájemného a plnění za služby spojené s nájmem. Tohoto svého jednání upřímně lituje.

Na ústním jednání, na které se kárně obviněný dostavil, odkázal na tato svá písemná vyjádření a dále uvedl, že lituje nastalé situace, kterou podcenil. Na důvodech ohledně neplacení dlužného nájemného trvá. Pronajímatel podal návrh k soudu v souvislosti s neuhrazeným nájmem a do dne rozhodování kárného senátu nebyl nařizen termín soudního jednání. Kárně obviněný se chtěl domluvit s pronajímatelem smírně, zaslal mu dopis s totožnými argumenty jako v podáních České advokátní komory a konkrétní částku pronajímateli ke smírnému řešení nenabídl. Pronajímatel nadále trval na svých požadavcích. Kárně obviněný uvedl, že od počátku uzavření předmětné smlouvy neměl pochybnosti o její platnosti, možnost užívání prostor mu byla nabídnuta pronajímatelem a neřešil příslušné kolaudační rozhodnutí. Náhodou, až v době po podání stížnosti nebo krátce předtím, zjistil, že se v předmětné smlouvě zaměňují pojmy bytový a nebytový prostor a že pronajímaný prostor nemůže být užíván jako kancelář. Byl si vědom, že účel nájmu není v předmětné smlouvě úplně dobře popsán, stejně jako celá smlouva není úplně v pořádku, ale toto při uzavírání neřešil. Věděl, že předmětná smlouva je nadepsána tak, že se týká nájmu bytových prostor. S pronajímatelem uzavřel dohodu o ukončení smlouvy o nájmu bytových prostor č. 7/2008 dne 31. 5. 2012, kterou vlastnoručně podepsal. Když podepisoval dohodu o ukončení smlouvy o nájmu bytových prostor a uznání dluhu, nevěděl, že by předmětná smlouva mohla být neplatná. Na uznání dluhu do dnešního dne ničeho nezaplátil, peníze do soudní úschovy nesložil. Problémy, pro které dluh neplatil, byly způsobeny více okolnostmi, a to jak nemocí, tak možná i odchodem klienta, který skupuje pohledávky. Kárně obviněný sdělil, že udělal chybu v tom, že písemně uznal dluh.

K osobním poměrům kárně obviněný uvedl, že je ženatý, má tři nezletilé děti, bydlí v řadovém domě, který není v jeho vlastnictví. Vlastní dvě auta, jedno v osobním vlastnictví, druhé má na leasing. Obrat v r. 2011 měl přibližně dva miliony Kč, teď se jeho finanční situace zhoršila a nedokáže přesně odhadnout obrat v minulém roce.

Kárný senát provedl dokazování listinnými důkazy.

Z výpisů z matriky ze dne 6. 9. 2012, 28. 11. 2012, 22. 2. 2013 a 6. 6. 2013 kárný senát zjistil, že kárně obviněný je zapsán v seznamu advokátů od 1. 1. 1999, měl ve dnech 3. 1. 2005 do 31. 5. 2012 jednoho koncipienta, nebyl doposud kárně postihován.

Z nájemní smlouvy ze dne 18. 8. 2008 kárný senát zjistil, že mezi pronajímatelem a kárně obviněným byla dne 18. 8. 2008 uzavřena smlouva o nájmu bytových prostor. Předmětem smlouvy o nájmu bytových prostor byl bytový prostor. Kárně obviněný se zavázal hradit sjednané nájemné v celkové roční výši 221 688 Kč plus DPH a dodávku služeb spojených s předmětem nájmu. K fakturaci nájemného mělo docházet jednou měsíčně ve výši 1/12 sjednané roční sazby vždy k prvnímu dni v daném měsíci, přičemž se strany dohodly na 14denní splatnosti faktur za nájmy. Pronajímatel ve smlouvě prohlásil, že předmět nájmu je vhodný k „uvedenému účelu“. Smlouva byla nadepsána jako „smlouva o nájmu

bytových prostor“. V čl. 5 odst. 5.1. předmětné smlouvy se mimo jiné praví, že: „Pronajímatel se zavazuje umožnit nájemci přístup k uvedeným prostorům a umožnit jejich účelné využívání pro jeho podnikání dle potřeb nájemce.“ Smlouva byla uzavřena na dobu od 1. 9. 2008 do 31. 8. 2018. Smlouva mohla být vypovězena kteroukoliv ze smluvních stran kdykoliv v průběhu jejího trvání. Výpovědní lhůta byla ujednána na 6 měsíců s počátkem k prvnímu dni v měsíci následujícího po doručení výpovědi druhé smluvní straně.

Z dokumentu nazvaného Kniha vydaných faktur k 4. 9. 2012 kárný senát zjistil, že pronajímatel eviduje za kárně obviněným pohledávky ve výši 182 126,63 Kč.

Z dohody o ukončení nájemní smlouvy ze dne 31. 5. 2012 kárný senát zjistil, že pronajímatel a kárně obviněný se dohodli na ukončení nájemního vztahu k bytovým prostorům založených smlouvou o nájmu bytových prostor ke dni 31. 5. 2012. Závazky z předmětné smlouvy jsou uvedeny v příloze č. 1 k citované dohodě.

Z přílohy č. 1 k dohodě ze dne 31. 5. 2012 kárný senát zjistil, že kárně obviněný uznal co do důvodu a výše, že v souvislosti s uzavřenou smlouvou o nájmu bytových prostor uzavřenou dne 18. 8. 2008, dluží pronajímateli částku ve výši 152 724,40 Kč. Tento svůj dluh se zavázal zaplatit ve čtyřech splátkách po 20 000 Kč splatných do 30. 6., 31. 7., 31. 8. a 30. 9. 2012, ve dvou splátkách po 25 000 Kč splatných do 31. 10. a do 30. 11. 2012 a v jedné splátce ve výši 12 724,40 Kč splatné do 31. 12. 2012. Uznání dluhu bylo podepsáno kárně obviněným a pronajímatelem.

Z usnesení vrchního soudu ze dne 23. 5. 2013 kárný senát zjistil, že ve věci žalobce a žalovaného kárně obviněného o zaplacení částky 182 126,63 Kč s příslušenstvím byla věc postoupena okresnímu soudu, a je zřejmé, že došlo k podání žaloby pronajímatele vůči kárně obviněnému.

Ve věci tak lze na podkladě provedeného dokazování uzavřít, že kárně obviněný uzavřel s pronajímatelem dne 18. 8. 2008 smlouvu o nájmu bytových prostor. Předmětem smlouvy o nájmu bytových prostor byl bytový prostor. Kárně obviněný se zavázal hradit sjednané nájemné v celkové roční výši 221 688 Kč plus DPH a dodávku služeb spojených s předmětem nájmu. K fakturaci nájemného mělo docházet jednou měsíčně ve výši 1/12 sjednané roční sazby vždy k prvnímu dni v daném měsíci, přičemž se smluvní strany dohodly na čtrnáctidenní splatnosti faktur za nájmy. Kárně obviněný a pronajímatel uzavřeli dne 31. 5. 2012 dohodu o ukončení smlouvy o nájmu bytových prostor. Závazky z nájemní smlouvy byly uvedeny v příloze č. 1 k citované dohodě. V příloze č. 1 k dohodě ze dne 31. 5. 2012 kárně obviněný uznal svůj dluh vůči pronajímateli co do důvodu a výše, a to v konkrétní výši 152 724,40 Kč. Tento svůj dluh se zavázal zaplatit ve čtyřech splátkách po 20 000 Kč splatných do 30. 6., 31. 7., 31. 8. a 30. 9. 2012, ve dvou splátkách po 25 000 Kč splatných do 31. 10. a do 30. 11. 2012 a v jedné splátce ve výši 12 724,40 Kč splatné do 31. 12. 2012. Uznání dluhu bylo podepsáno kárně obviněným a pronajímatelem. Kárně obviněný do dnešního dne pronajímateli ničeho nezaplátil a na avizovaném smírném řešení se s ním nedohodl. Kárně obviněný začal napadat platnost smlouvy o nájmu bytových prostor poté, co podepsal uznání dluhu. Pro-

najímatel podal vůči kárně obviněnému žalobu na zaplacení částky 182 126,63 Kč s příslušenstvím. Kárně obviněný litoval, že se dostal do předmětné situace a nadále trvá na neplatnosti smlouvy.

Podle § 32 odst. 2 zákona o advokacii je kárným proviněním závažné nebo opětovně zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi tímto nebo zvláštním zákonem nebo stavovským předpisem.

Kárný senát po zhodnocení provedených důkazů dospěl k závěru, že jednáním uvedeným ve výroku kárného rozhodnutí kárně obviněný závažně porušil povinnosti advokáta stanovené právními i stavovskými předpisy.

Kárně obviněný v prvé řadě nesprávně postupoval při uzavírání nájemní smlouvy. Pokud kárně obviněný věděl, že smlouva obsahuje nepřesnosti, měl předložit návrh smlouvy, který by odpovídal faktickému stavu a zákonně úpravě platné v době uzavírání nájemní smlouvy. Kárně obviněný je osobou, která má právnické vzdělání a od které se očekává, že právní věci řeší odborně a s náležitě zodpovědným přístupem.

Další pochybení kárně obviněného nastalo v době, když se dostal do finančních problémů na přelomu roku 2011 a 2012. V této době, kdy kárně obviněný věděl, jaká situace u něj nastává, měl svou situaci ihned oznámit pronajímateli a situaci řešit, což neudělal. Z jednání pronajímatele je zřejmé, že jednal nanejvýš solidně, když s kárně obviněným uzavřel dohodu o ukončení smlouvy o nájmu bytových prostor, byť k takovému kroku nebyl povinen, a svým jednáním umožnil, že dluh kárně obviněného nenarostl do vyšší částky, minimálně ještě za výpovědní dobu.

Další pochybení je spatřováno v tom, že kárně obviněný nedodržel své závazky obsažené v příloze č. 1 k dohodě o ukončení smlouvy o nájmu nebytových prostor. Kárně obviněný uznal dluh v poměrně značné výši a zavázal se jej hradit ve splátkách, což nesplnil. Pronajímatel mohl předpokládat, že pokud se kárně obviněný zaváže k určitému plnění, své povinnosti dostojí. Navíc přesvědčení pronajímatele o poctivosti kárně obviněného mohlo být větší zejména díky tomu, že kárně obviněný je advokátem, neboť pokud advokát podepíše dokument, ve kterém se zavazuje k určitým povinnostem, dá se předpokládat, že těmto povinnostem dostojí. Pronajímatel mohl také předpokládat, že kárně obviněný nebude nájemní smlouvu zpochybňovat, když ji sám se svými odbornými znalostmi podepsal.

Kárně obviněný teprve po více než třech letech fungování nájemního vztahu, kdy bez výhrad užíval předmětné prostory, začal napadat platnost nájemní smlouvy, a to v době, kdy na něj pronajímatel podal stížnost České advokátní komoře. Takové jednání se jeví jako ryze účelové. Kárný senát neuvěřil obhajobě kárně obviněného, že po více než tři roky si nevšiml neplatnosti smlouvy.

Kárně obviněný při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu. Kárně obviněný nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a plnit převzaté závazky.

Kárně obviněný se dopustil jednání, která v očích pronají-

matele dozajista snížila nejen důstojnost jeho osoby, ale zejména důstojnost celého advokátního stavu, navíc když pronajímatel vyšel kárně obviněnému vstříc, byť by po něm mohl požadovat úhrady nájemného za delší dobu, ukončil s kárně obviněným nájemní smlouvu a uvěřil závazku kárně obviněného, že dluh vůči němu uhradí. Pronajímatel mohl předpokládat, že veškeré akty, které s kárně obviněným uzavíral, jsou platné, když je uzavíral s osobou s patřičnými odbornými znalostmi. Kárný senát zdůrazňuje, že neposuzuje platnost uzavíraných dokumentů, ale fakt, že kárně obviněný jako advokát uzavřel smlouvu, podle níž dlouhou dobu jednal a teprve následně, ve snaze získat pro sebe na úkor druhé smluvní strany výhodu, zpochybnil její platnost. Zejména pak skutečnost, že kárně obviněný nesplnil a nadále neplní převzaté a písemně uznané závazky, čímž snižuje důvěru v advokátní stav a jeho důstojnost.

Jednání kárně obviněného popsané ve výroku tohoto rozhodnutí je kárným proviněním. Kárný senát neshledal podmínky pro upuštění od uložení kárného opatření. S ohledem na zjištěné skutečnosti je porušení povinností kárně obviněným výrazně závažnější než „méně závažné“, které by umožňovalo postup podle § 32 odst. 5 zákona o advokacii.

Při úvaze o druhu kárného opatření kárný senát zohlednil jako polehčující okolnosti skutečnosti, že kárně obviněný vyslovil nad věcí lítost, jakož i to, že doposud nebyl postížen kárným opatřením.

Za přiměřené a věci plně odpovídající považuje kárný senát napomenutí. Vyjadřuje tím sice relativně nižší míru závažnosti projednávaného skutku, ale i to, že věc nelze vyřešit jen pouhým projednáním.

Protože kárný senát vyslovil, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, zavázal ho současně podle ust. § 33a odst. 2 zákona o advokacii k náhradě nákladů kárného řízení 3000 Kč, tedy jednorázovou částkou ve výši stanovené stavovským předpisem, usnesením představenstva České advokátní komory z 12. 10. 1999 uveřejněným pod číslem 2/1999 v částce 3 Věstníku České advokátní komory.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Svejkovský/Deverová a kolektiv

Nová úprava
právnických osob

Vázané v plátně, 544 stran
cena 890 Kč, obj. číslo BK19

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech 11.-12. listopadu 2013 sešlo na své druhé schůzi v tomto volebním období v sídle ČAK (Kaňkově paláci) v Praze. Jako pravidelně projednali členové představenstva ČAK nejprve pozastavení výkonu advokacie některým kolegům-advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Představenstvo po krátké diskusi pověřilo JUDr. Jaroslava Svejkovského, aby ve spolupráci s odborem vnější a vnitřní legislativy ČAK a Mgr. Štěpánem Holubem připravil na lednové zasedání představenstva ČAK materiál, který by analyzoval možné varianty a navrhl řešení, s nimiž by ČAK učinila **podnět do legislativního procesu, spočívající v možné účasti ČAK v rejstříkovém řízení o zápis tzv. advokátních společností do obchodního rejstříku.**

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň předložil návrh na vyslovení souhlasu představenstva se jmenováním tajemníka ČAK. Členové představenstva souhlasili s návrhem, aby **tajemníkem byl jmenován JUDr. Ladislav Krym.**

Z oblasti mezinárodní problematiky předložil místopředseda ČAK JUDr. Antonín Mokrý informaci finančního výboru CCBE o možnosti odkoupení prostor sídla CCBE v Bruselu. Představenstvo ho pověřilo, aby v této věci za ČAK samostatně jednal a hlasoval dle vlastního uvážení při zhodnocení zejména ekonomických souvislostí návrhu.

Dále představenstvo ČAK schválilo návrh finančního příspěvku ČAK pro organizaci ERA ve výši 1000 eur.

Představenstvo ČAK schválilo návrh rámcového programu seminářů pro advokátní koncipienty pro rok 2014. V rámci diskuse byl přijat názor, že **koncepte vzdělávání advokátních koncipientů vyžaduje změny.** Představenstvo proto jmenovalo pracovní skupinu ve složení: JUDr. David Uhlíř, JUDr. Radim Miketa a JUDr. Petr Mrázek a uložilo jí předložit na únorové zasedání představenstva pracovní materiál k diskusi na toto téma.

JUDr. Marcela Marešová, vedoucí kontrolního oddělení ČAK a členka kontrolní rady ČAK, předložila představenstvu materiál kontrolní rady zpracovaný za účelem vytvoření kontrolního systému a sjednocení metodiky kontroly k plnění povinnosti advokáta při správě cizího majetku. Kontrolní

rada plánuje v této oblasti podstatné rozšíření kontrol. Představenstvo ČAK vzalo materiál a předložené informace na vědomí.

Představenstvo ČAK odsouhlasilo rozsah účasti ČAK na nejdůležitějších akcích v roce 2014, které se budou týkat výroční narození i úmrtí prof. Antonína Randy – ve spolupráci s Jednotou českých právníků a Univerzitou Karlovou.

Představenstvo po krátké diskusi dále dle doporučení regionálních představitelů ČAK **jmenovalo do čela pracovní skupiny advokátů určených k zastoupení ČAK při domovních prohlídkách JUDr. Jana Brože.** Požádalo ho, aby ve spolupráci s JUDr. Schejbalovou (kontrolní rada ČAK) a vedoucí odboru matriky JUDr. Mackovou svolal ve druhé polovině ledna první pracovní setkání doporučených advokátů a o jejich jednání následně představenstvo ČAK informoval.

Předseda ČAK, místopředsedové představenstva a jednotliví jeho členové, včetně náhradníků si rozdělili odpovědnost za jednotlivé úseky činnosti ČAK, o čemž jsme již podrobně informovali v BA č. 11/2013, str. 14-15.

Podrobný zápis ze druhé schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání.

✿ icha

Novinka Wolters Kluwer

**Přehled judikatury
Evropského soudu pro
lidská práva
ZÁKAZ DISKRIMINACE**

Eva Hubálková

Řešení zákazu diskriminace, jak jeho porušování posuzuje Evropský soud pro lidská práva. Na jednom místě jsou shromážděny judikáty ESPL s rozdělením na způsob porušování článku 14.

Brožovaná vazba | 270 Kč

Objednávejte na www.obchod.wkcr.cz Wolters Kluwer

inzerce

Zkušenosti z advokátní stáže v Německu

Touha tak trochu zavzpomínat na studentská léta, ale i možnost rozšíření dosavadních znalostí německého práva a navázání nových kontaktů, to byly hlavní motivy, které mne vedly na začátku roku 2013 k tomu, abych se přihlásil do výběrového řízení, pořádaného mezinárodním odborem ČAK na jediné účastnické místo studijní stáže, konané **od 22. května do 3. července 2013 v Německu**. Poučen z průběhu výběrového řízení v předešlém roce, kdy má snaha o účast na stáži byla odměněna vynikajícím místem prvního náhradníka, jsem výběrové řízení absolvoval úspěšně. „Tak to je skvělé“, reagoval jsem na oznámení této skutečnosti z úst vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK JUDr. Martiny Doležalové. V tu chvíli nezbyvalo, než získat maximum informací o průběhu stáže a potvrdit účast německé straně. A samozřejmě začít se těšit.

Celá stáž je svým charakterem zaměřena na získání teoretických, ale i praktických zkušeností s německým právem. Program je rozdělen do několika částí, kdy prvních deset dnů je věnováno přednáškám, na ty navazuje červnová měsíční hospitace v některé z německých advokátních kanceláří, aby se pak účastníci mohli v prvním týdnu července opět společně sejit v Bonnu, předat si získané zkušenosti a celý program vyhodnotit.

Stáže se účastnilo asi 25 začínajících advokátů nejen z Evropy, kteří si od 22. května 2013 v kongresovém hotelu na okraji Bonnu vyslechli sérii přednášek, představujících nejen základy a principy německého práva, ale i praktické zkušenosti přednášejících – německých advokátů. Nikoli nezajímavá byla častá srovnání německého práva s právem států, z kterých pocházeli účastníci stáže. V tomto smyslu, ač si často můžeme v České republice myslet opak, lze s jistotou mírou generalizace říci, že jsou si ve skutečnosti oba systémy velmi podobné. Jistě, stovky a stovky institutů a otázek jsou řešeny oběma právními řády odlišně, avšak v porovnání s jinými státy se jedná spíše, řekl bych, o „krajově zvláštnosti“. Důvodem bude pravděpodobně nejen poslední vývoj podoby

právního řádu ČR po jejím vstupu do EU, ale i ve skutečnosti velmi obdobná mentalita obou národů (v porovnání s např. jihoevropskými státy), a dále přirozený vývoj naší společnosti, která se snaží, někdy více někdy méně úspěšně, odloučit od zažitých schémat fungování z dob totality.

Osobně jsem byl nejvíce zvědavý na průběh mého působení v některé z německých advokátních kanceláří. Výběr místa (města) může být do jisté míry účastníkem ovlivněn, avšak konečné schválení podléhá souhlasu pořadající Německé nadace pro mezinárodněprávní spolupráci (Deutsche Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit, e. V. – www.irz.de). Přál jsem si, aby město, ve kterém strávím celý jeden měsíc, bylo zajímavé i po stránce kulturní. Tak mne začala napadat města konkurující Praze jako třeba Düsseldorf (nejen z důvodu přítomnosti výborného pivovaru Uerige), Kolín nad Rýnem, Hamburk... nakonec vše dopadlo trochu jinak.

Koblencz. Město asi se 100 tisíci obyvateli. Město obdobně jako mnoho dalších německých měst zničené z 90 % bombardováním spojenci na konci druhé světové války. Zprvu jsem měl dojem, že výběr je určen podle pravidla „jsi z velkého města, půjdeš do malého, a naopak“. Přiznám se k jistému počátečnímu zklamání z výběru, které pak bylo navíc umocněno prvními hodinami pobytu po příjezdu. Byl 3. červen 2013 a snad v celé Evropě už asi třetí týden nepřetržitě přišlo a denní teploty jen velmi neochotně atakovaly hranici 15°C. Mlha, sychravo, pár zejména starších turistů bloudící u monumentu „Deutsches Eck“ na soutoku Rýna a Mosely. V tu chvíli mne nad vodou (na rozdíl třeba od německého Pasova) držela víra v lepší zítřky. A ty se opravdu dostavily.

Samozřejmě jsem měl dostatek času si alespoň to základní o Koblenzi dopředu nastudovat. Velkou devizou se ukázal fakt, že Koblenz je skutečnou říční dopravní křižovatkou, kterých v Evropě není mnoho a v ČR není taková žádná. Díky tomu působí město metropolitnějším dojmem, velké vodní plochy obou řek a desítky už poměrně velkých osobních

i nákladních lodí připomínají do určité míry přímořské letovisko, vše je posíleno přítomností vyhlášených moselských vinic v dojezdnosti do 10 minut. V Koblenzi a mé duši tak brzy začalo skrze mračky probleskovat slunce.

Samotná stáž v prestižní advokátní kanceláři Martini-Mogg-Vogt Rechtsanwältin, která od organizace JUVE získala pro rok 2012 ocenění „Kanzlei des Jahres Südwesten“, byla pro mne praktickou ukázkou německé cílevědomosti, výborné organizace práce a vzájemné důvěry a respektu na pracovišti. Je pochopitelné, že mé odborné znalosti německého práva nedovolovaly plně zapojení do pracovního procesu, i tak jsem měl možnost účastnit se mnoha soudních a klientských jednání, studovat desítky spisů a diskutovat s kolegy praktická řešení konkrétních právních problémů.

Pro českého advokáta, zajímajícího se o způsob práce německého advokáta, potažmo německé justice, je veřejným tajemstvím, že pracovní postupy se přeci jen (stále) liší. Vedle několikanásobně větších možností (a zvyklostí) studovat obsáhlou právní literaturu je možno si například všimnout přípravy na soudní jednání. Dle mého názoru spočívá rozdíl ovšem primárně nikoli v práci advokáta samotného (ten se samozřejmě obdobně jako v ČR snaží obsáhnout znalosti zákonných ustanovení a dostupné judikatury), ale v práci soudu. Především, ani jednou jsem neměl při soudním jednání pocit, že si soudce upomíná na věc až na místě. To se projevuje i na délce jednání – trvá obvykle maximálně 15 minut. Do přístupu soudu ke své práci tak nějak již přirozeně zapadá skutečnost, že není pro soudce žádným problémem, pokud se strany sporu v tichosti, avšak i tak přesto postupně, scházejí do soudní síně ještě v průběhu předcházejícího jednání jiných stran. Dalo by se říci – zásada veřejnosti soudního řízení v praxi. Jaký to rozdíl od mých dosavadních zkušeností ze soudů a jejich soudců v ČR.

Doba strávená v Koblenzi utekla jako voda v Rýnu (mimočodem, Rýn samotný letos nezaznamenal žádné zvlášť kalamitní stavy), čekala mne tak nedlouhá cesta zpět do Bonnu na závěrečnou část

stáží. Během prvního týdne července jsem spolu s ostatními účastníky absolvoval kromě jiného i jednodenní návštěvu Bruselu. V rámci ní došlo i k oficiálnímu přijetí v liduprázdném Evropském parlamentu (zasedání ten týden probíhalo ve Štrasburku) a následně ve velmi příjemném sídle Německého advo-

kátního spolku, zastupujícího německé advokátní komory a lobbujícího aktivně za jejich zájmy.

Žádný z účastníků pak nezapomněl při poslední z našich společných návštěv bonnských restaurací vyzdvihnout dvě věci: zasloužené velké poděkování všem pořádatelům institucím (v čele s hlavní

osobností Andreou Graf Vitzthum a naší opatrovatelkou Viktorií Nolte) a ocenění, jak dobrá skupina se letos v Německu sešla.

✿ Mgr. DAVID JUNEK, advokát v Praze

Další protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod

RADA EVROPY, RESP. PARLAMENTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ¹ SCHVÁLIL NA SVÉM ZASEDÁNÍ DNE 26. DUBNA 2013 NÁVRH JIŽ 15. PROTOKOLU K ÚMLUVĚ O OCHRANĚ LIDSKÝCH PRÁV A ZÁKLADNÍCH SVOBOD (DÁLE JEN „PROTOKOL 15“). PO ODSOUHLASENÍ PARLAMENTNÍM SHROMÁŽDĚNÍM BYL TEXT DNE 16. KVĚTNA 2013 SCHVÁLEN VÝBOREM MINISTRŮ A PŘEDLOŽEN SMLUVNÍM STÁTŮM K PODPISU, A TO DNE 24. ČERVNA 2013.

Protokol 15 je tvořen devíti články a zároveň obsahuje ustanovení, které doplňuje preambuli Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Úmluva je měněna převážně ve smyslu institucionálním či procesním.

Preambule Úmluvy je doplněna o výslovný odkaz na *princip subsidiarity* ochrany lidských práv a s tím související doktrínu volného uvážení státu při aplikaci Úmluvy – tzv. *doktrínu „margin of appreciation“*.²

Článek 2 Protokolu 15 vkládá do Úmluvy podmínku maximálního věku kandidáta na funkci soudce Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), kterou je hranice 65 let. Dále Protokol 15 ruší z čl. 23 Úmluvy odstavce 2, obsahující ustanovení, podle něhož funkční období soudce skončí dosažením věku 70 let. Jelikož jsou soudci dle Úmluvy

voleni na funkční období devíti let a nemohou být zvoleni znovu, znamená to dle této změny, že soudci mohou působit u ESLP do věku svých 74 let.

Z článku 30 Úmluvy byla Protokolem 15 odstraněna možnost stran řízení vyloučit postoupení případu velkému senátu. Smyslem tohoto kroku je sjednotit judikaturu, zrychlit řízení před soudem v případech, které vyvolávají závažnou otázku týkající se výkladu Úmluvy nebo jejich protokolů, a poskytnutí kvalifikovanějšího názoru na složitější právní otázky.³

Článek 35 Úmluvy obsahující podmínky přijatelnosti stížnosti doznal „velké“ změny, a to v podobě zkrácení lhůty pro podání stížnosti, kdy z původních šesti měsíců byla lhůta zkrácena na čtyři měsíce. Stížnost lze tedy podat ve lhůtě čtyř měsíců ode dne, kdy bylo přijato konečné vnitrostátní rozhodnutí, resp. po vyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků. Tato změna je odůvodněna současným vývojem rychlejších komunikačních technologií a podobnými délkami lhůt platných v členských státech.⁴ Další změnou týkající se podmínek přijatelnosti stížnosti je změna čl. 35 odst. 3 písm. b) Úmluvy, ve kterém v současném znění je stanoveno, že ESLP nesmí odmítnout žádný případ, kdy stěžovatel neutrpěl podstatnou újmu, pokud případ nebyl řádně posouzen vnitrostátním soudem. Toto pravidlo bylo Protokolem 15 zrušeno, a bude tímto platit nové pravidlo, kdy ESLP se bude věnovat pouze případům, které znamenají podstatný zásah do práv stěžovatelů. Změna maximálně podporuje *zásadu de minimis non curat praetor*.⁵

Vzhledem k tomu, že navrhovaný Protokol 15 novelizuje přímo text Úmluvy, bude zapotřebí k jeho vstupu v platnost ratifikace všech smluvních států Úmluvy. V době zpracování článku prozatím Česká republika Protokol 15 neratifikovala.

Současně také vzniká na půdě Rady Evropy Protokol č. 16.⁶ Smyslem tohoto protokolu je propojit, resp. zesílit vztahy mezi nejvyššími soudy smluvních stran a ESLP. Nejvyšší soudy smluvních stran by měly možnost získat od ESLP nezávazné posudky týkající se principů souvisejících s výkladem a aplikací lidských práv a svobod zakotvených v Úmluvě.

✿ Mgr. KAMILA ŠROLEOVÁ, odbor mezinárodních vztahů ČAK

1 The Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE).

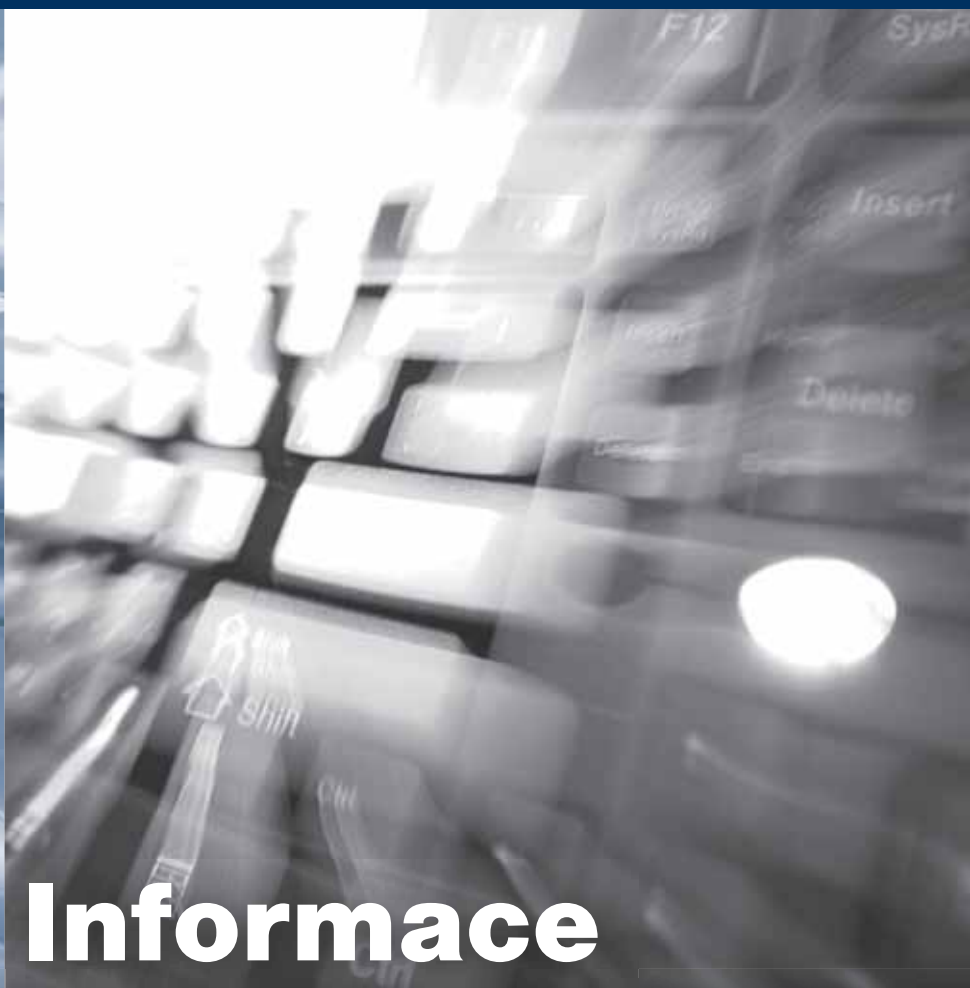
2 Tato doktrína byla propracována Evropským soudem pro lidská práva např. rozsudkem ve věci *Handyside vs. Spojené království* z roku 1976 (*Handyside v. the United Kingdom*, judgment of 7 December 1976, Series A, No. 24, § 48). Doktrína vychází především z toho, že role Evropského soudu pro lidská práva, resp. jím poskytovaná ochrana právům je subsidiární. Evropský soud pro lidská práva by při ochraně základních práv neměl vystupovat aktivisticky a neměl by svou judikaturou stanovovat vysoký jednotný a univerzální standard ochrany základních práv. Naopak by měl vnímat kulturní, historické a další odlišnosti mezi jednotlivými členskými státy a brát Úmluvu jako minimální standard.

3 Explanatory Report of the Protocol No. 15 – <http://conventions.coe.int> (15. 7. 2013).

4 Tamtéž.

5 Tato právní zásada vyjadřuje skutečnost, že věci bagatelního významu nemají být projednávány před soudem.

6 Draft Protocol No. 16 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, <http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=19570&Language=EN> (19. 8. 2013).

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

- Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK.... 76
Pozvánka na Krakonošův pohár 2014..... 78
ČAK uspořádala pro novináře seminář o novém občanském zákoníku..... 79

Z PRÁVNICKÉ SPOLEČNOSTI

- Slavnostní předávání medailí Antonína Randy za rok 2013 80

- NAKONEC ..... 82 – 83

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

• ve čtvrtek 9. ledna 2014
suterén paláce Dunaj
– taneční sál Plamínek

Katastr nemovitostí od 1. 1. 2014

Lektorka: JUDr. Daniela Šustrová, vedoucí Kanceláře úřadu Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu

Číslo semináře: 41401

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 2. ledna 2014

• ve čtvrtek 23. ledna 2014

Alternativní řešení sporů – rozhodčí řízení

Lektoři: JUDr. Tomáš Horáček, Ph.D., rozhodce Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR, vedoucí panelu „Mediace“ při Rozhodčím soudu při HK ČR a AK ČR, proděkan PF UK
JUDr. Miloš Pohůnek, rozhodce Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR, čestný předseda a člen předsednictva Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR

Číslo semináře: 41412

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 16. ledna 2014

• ve čtvrtek 30. ledna 2014

Vnosy, zápočty a investice a SJM + doplňující téma – problematika tzv. odklonu peněz a její hmotněprávní a procesní souvislosti v řízení o vypořádání SJM

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41402

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 23. ledna 2014

• ve čtvrtek 13. února 2014
suterén paláce Dunaj
– taneční sál Plamínek

Vybrané instituty obecné části nového občanského zákoníku

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph.D. soudce Nejvyššího soudu ČR
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU Brno

Číslo semináře: 41404

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 6. února 2014

• ve čtvrtek 20. února 2014

Rodinné právo v novém občanském zákoníku

Lektorka: JUDr. Daniela Kovářová, advokátka a šéfredaktorka Rodinných listů

Číslo semináře: 41403

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 13. února 2014

• ve čtvrtek 13. března 2014
suterén paláce Dunaj
– taneční sál Plamínek

Věcná práva I.

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph.D. soudce Nejvyššího soudu ČR
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU Brno

Číslo semináře: 41405

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 6. března 2014

• ve čtvrtek 10. dubna 2014
suterén paláce Dunaj
– taneční sál Plamínek

Věcná práva II.

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph.D. soudce Nejvyššího soudu ČR
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU Brno

Číslo semináře: 41406

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 3. dubna 2014

• ve čtvrtek 15. května 2014
suterén paláce Dunaj
– taneční sál Plamínek

Podílové spoluvlastnictví a společné jmění manželů

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph.D. soudce Nejvyššího soudu ČR
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU Brno

Číslo semináře: 41407

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 7. května 2014

• ve čtvrtek 5. června 2014
suterén paláce Dunaj
– taneční sál Plamínek

Věcná práva k věci cizí

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph.D. soudce Nejvyššího soudu ČR
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU Brno

Číslo semináře: 41408

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. května 2014

Semináře probíhají většinou v přízemí paláce Dunaj, Praha 1, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK, uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), který je včetně 21% DPH, na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4130100333). Kopii dokladu o úhradě nechť účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad (faktura) jim bude po konání semináře zaslán do datové schránky. Zálohové faktury nevystavujeme. Zaplacené vložené se bez písemné omluvy zaslané odboru výchovy a vzdělávání ČAK, nejméně tři dny před konáním semináře, nebo v případě nepřítomnosti přihlášeného účastníka na semináři, nevrací. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektoři i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen. Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knižová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ Mgr. OLGA ŠENFELDOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve čtvrtek 19. prosince 2013

Věcná práva k věci cizí (v NOZ)

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph. D., Nejvyšší soud
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU Brno

Číslo semináře: 68326

Poplatek za seminář: 800 Kč

Uzávěrka přihlášek: 19. prosince 2013

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin (pokud není na pozvánce uvedeno jinak). Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, hladka@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 800 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 683170123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod. Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace: 542 514 401 pí Hladká.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Pozvánka na Krakonošův pohár 2014

Dobrý den, vážení závodníci tradičního Krakonošova poháru, dovoluji mi ještě jednou připomenout pozvání na naši sportovní a společenskou kratochvíli na běžkách.

Závod KRAKONOŠŮV POHÁR 2014 se koná v sobotu 1. února 2014 od 11.00 hodin ve Špindlerově Mlýně.

Prezence závodníků na osmikilometrovou trasu stopy BUĎ FIT (poblíž restaurace Myslivna) započne o 20 minut dříve, tj. od 10.40 hodin.

Vyhlášení výsledků bude tradičně po závodě v oblíbené a nedařivé restauraci Myslivna.

Závod je určen pro **členy ČAK**, popř. jejich rodinné příslušníky. Ostatní závodníci jsou vítáni, nicméně se mohou zúčastnit pouze mimo soutěž.

Přihlásit se můžete na: www.action-m.com/krakonosuvpohar/prihlaska_online_2014.html

Přihlášku, prosím, odešlete nejpozději do **17. ledna 2014!**

Startovné ve výši 200 Kč/osobu na účet Mileny Zeithamlové číslo 221442101/0100 uhradíte u Komerční banky Praha 10, s použitím variabilního symbolu „102“.

Ubytování pro letošní ročník nabízí na páteční a sobotní noc 31. 1. a 1. 2. 2013 VZ Bedřichov s rezervací do **7. ledna 2014!** Rezervace ubytování je možná buď vyplněním požadavku na přihlášce on-line v části „rezervovat přímo s hotelem“, nebo zasláním e-mailu paní Michaele Barenkové: rezervace@be.vlrz.cz s označením „**Krakonošův pohár 2014**“, která vám také rezervaci potvrdí.

Nezapomeňte, prosím, informovat a pozvat i kolegy.

Za organizátory Milena Zeithamlová

Agentura Action M Mobil 602 324951
Vršovická 68 Tel. 267 312 333-4
101 00 Praha 10 www.action-m.com

Právnícká angličtina s Wall Street English

Jazykové kurzy, ve kterých si rozvrh určujete sami. Výuka probíhá pouze s rodilým mluvčím.

Jazyková škola Wall Street English
Perlová 371/5, Praha, 110 00
info@wallstreetinstitute.cz
Recepce: 224 210 950
Infolinka: 800 201 100

- Ve výuce anglického jazyka máme již více než čtyřicetiletou zkušenost.
- Nabízíme flexibilní rozvrh lekcí.
- Svým studentům garantujeme dosažení předem vytyčeného cíle.
- Naši učitelé jsou rodilí mluvčí anglického jazyka.
- Se studiem můžete začít kdykoliv.
- Lekci, kterou jste již absolvovali, si můžete dobrovolně zopakovat.
- Maximálně 5 studentů ve výukových hodinách.
- Inovativní a jedinečná metoda Wall Street English, která zahrnuje také multimediální část, Vám poskytuje individuální přípravu dle vlastních časových možností.
- Naši studenti se baví! Wall Street Institute umožňuje využívat nabídky komunikačních hodin a společenských aktivit, které dávají studentům příležitost nahlédnout na angličtinu zábavnou formou – ať už v samotném centru Wall Street English, nebo na mnoha dalších místech.
- Jako náš student si sám organizujete rozvrh vlastní výuky. V případě jakékoliv potřeby se můžete obrátit na Language asistenty, nebo na svého konzultanta, který Vás provází v průběhu celého studia.

www.wallstreetenglish.cz

ČAK uspořádala pro novináře seminář o novém občanském zákoníku

Nový občanský zákoník – především pak změny v rodinném a bytovém právu – to bylo téma dalšího setkání právnické veřejnosti s novináři na půdě České advokátní komory v rámci již několik let trvajících cyklu „Diskutujte s těmi, kteří zákony skutečně aplikují“, které se konalo 14. listopadu 2013 ve Školícím a vzdělávacím centru ČAK v paláci Dunaj.

Semináře se kromě státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Jablonci nad Nisou se specializací na netrestní úsek **Mgr. Věry Novákové** zúčastnili dva zkušení soudci-civilisté – prezident Soudcovské unie a místopředseda jihlavské pobočky Krajského soudu v Brně **JUDr. Tomáš Lichovník** a soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 1 **Mgr. Jana Jurečková**. Debatu opět tradičně moderoval předseda výboru pro vnější vztahy ČAK **JUDr. Václav Vlk**.

První část semináře se věnovala novinkám v rodinném právu. Jak zdůraznila doktorka Jurečková, nový občanský zákoník přináší větší ochranu slabšího manžela i rodiny jako celku, mimo jiné i v tom, že „zvláštní režim zacházení“ získá tzv. obvyklé vybavení rodinné domácnosti.

Nově také NOZ výslovně konstatuje, že každý z manželů má právo na informace o příjmech a stavu jmění druhého manžela (tedy i o jeho dlužích). Toto právo ale doktor Lichovník hodnotí jako proklamativní. „Tam, kde vztahy fungují, si to manželé řeknou, a tam, kde vztahy nefungují, zákon je k tomu nedonutí,“ uvedl. Jiný názor vyjádřila **Mgr. Věra Nováková**, spolupracovnice Bílého kruhu bezpečí, podle které může být i toto proklamativní prohlášení ochranou proti domácímu násilí, s jehož ekonomickou podobou se často setkává. „Je důležité, že přímo v zákoně bude napsáno, jak má vypadat zdravý vztah,“ soudí.

Velmi kladně naopak hodnotí prezident Soudcovské unie ztížení rozvodu povinným slyšením účastníků a povinným stanoviskem OSPOD, zda je rozvod v zájmu nezletilých dětí, i když to soudcům přinese více práce, a dále hmotněprávní úpravu domácího násilí, která dává právo podat návrh v této věci i dítěti staršímu šestnácti let, přičemž za mladší dítě tak může učinit OSPOD.

Jako jednoznačný přínos NOZ v oblasti rodinného práva přítomní právníci označili lepší úpravu problematiky popírání otcovství či lepší úpravu dědického práva, která akcentuje právo občana rozhodnout o posmrtném rozdělení svého majetku. Zároveň odmítli jako mediální bublinu názor, že NOZ umožní obchod s dětmi. „Ano, vznikne nový druh podnikání, zprostředkování adopce, a bude fungovat jistě lépe než úřady; stát má jen nastavit pravidla a bdít nad jejich dodržováním. A v případě adopce všechny úkony, i ty, co dnes nejsou v kompetenci soudu, půjdou přes soud,“ uvedl doktor Lichovník.

Změny v oblasti nájmu pak účastníci semináře vnímají jako spravedlivé vyvážení ochrany nájemců a pronajímatelů. Pří-

Na snímku (zprava doleva): JUDr. Tomáš Lichovník, Mgr. Jana Jurečková, Mgr. Věra Nováková a JUDr. Václav Vlk.

tomné novináře dále zajímala zejména otázka nabytí od nevlastníka. Jak zdůraznila **Mgr. Nováková**, nikdy nelze nabytí vlastnictví spácháním trestného činu. Chráněna bude dobrá víra dalšího nabyvatele. To ale praxi podle doktora Vlka bude znamenat, že v této „dobré víře“ nebude člověk kupující levně mobil na bleším trhu či auto v neautorizovaném autobazaru. Podvody v oblasti nemovitostí by pak měla výrazně ztížit nová povinnost katastrálních úřadů informovat o změně vlastníka původního majitele.

A co bude znamenat zásadní změna civilního práva pro práci soudců? Podle doktora Lichovníka to pro něj i všechny kolegy bude nepochybně velmi náročné. Připomněl zejména, že během tří let budou soudy muset přezkoumat a nově rozhodnout několik desítek tisíc případů lidí, kteří byli zcela zbaveni svéprávnosti. To už NOZ neumožňuje a soudy budou povinny přesně vymezit, v čem je svéprávnost občana omezena. Dále se na okresní soudy přesune obchodní agenda i některé další, typicky ochrana osobnosti. V řadě dalších agend ale bude podle něj naštěstí růst případů, v nichž budou soudci NOZ aplikovat, pozvolný.

Za problematický účastníci semináře označili především fakt, že soudy nejsou na nový občanský zákoník připraveny procesně a že zatím neprobíhá žádné „procesualistické“ školení pro soudce.

✦ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ
✦ Foto MARIE BLAHOVÁ

Stejně jako v minulých letech se uskutečnilo dne 4. 11. 2013 slavnostní předávání medailí prof. JUDr. Antonína rytíře Randy, které jsou udělovány v souladu se Statutem medaile Antonína Randy ze dne 17. 10. 1991 jako nejvyšší vyznamenání Jednoty českých právníků předním představitelům české právní teorie a praxe, jakož i zasluhujícím funkcionářům Jednoty českých právníků. Slavnostní charakter této akce je zdůrazněn místem jejího konání, kterým je tradičně Vlastenecký sál staroslavného Karolina Univerzity Karlovy.

Slavnostní akt zahájil 1. místopředseda Jednoty českých právníků JUDr. Pavel Tuma, který úvodem přivítal mezi přítomnými významné hosty - JUDr. Ivu Brožovou, předsedkyni Nejvyššího soudu ČR, JUDr. Josefa Baxu, předsedu Nejvyššího správního soudu, JUDr. Pavla Varvařovského, veřejného ochránce práv, prof. JUDr. Pavla Šturmu, DrSc., proděkana Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

Úvodní slovo přednesl předseda Jednoty českých právníků a předseda Ústavního soudu JUDr. Pavel Rychetský. Připomenul založení tradice udělování Randových medailí počátkem 90. let v souvislosti s obnovou činnosti JČP, která se hlásí k odkazu JUDr. Antonína rytíře Randy, spoluzakladatele původní Jednoty právníků. Tradice udílení Randových medailí, jakožto ocenění významných právnických osobností za přínos pro právní teorii, při aplikaci práva, v oblasti vzdělávací činnosti, je vyjádřením spojení s nejdůležitější osobností a s nejvýznamnějším představitelům soukromého práva, prof. Antonínem rytířem Randou na Karlo-Ferdinandově uni-

verzité, jehož významná životní výročí si připomeneme spolu se 150. výročím Jednoty českých právníků v roce 2014.

JUDr. Pavel Varvařovský, ombudsman ČR, ve svém vystoupení poukázal na význam a postavení instituce veřejného ochránce práv, která za dobu svého třináctiletého působení prokázala své opodstatnění a přínos při výkonu své základní působnosti v oblasti kontroly veřejné správy, o čemž svědčí výrazný nárůst podnětů. Přes omezené pravomoci - podávání neformálních návrhů, doporučení, vysvětlení, se těší značné důvěře české veřejnosti a přispívá k nápravě chyb veřejné správy. Postupem doby byla působnost veřejného ochránce práv rozšířena v oblasti detenční agendy, diskriminační agendy. Vzhledem k povaze prostředků, které má veřejný ochránce práv, narážejí ombudsmanova doporučení na nevalnou vůli adresátů je akceptovat či realizovat, rovněž vůle k realizaci legislativních doporučení je nepatrná. Přesto tato instituce nepřestává vyvíjet snahu k lepšímu vnímání práva a role ombudsmana u nás.

Stříbrné medaile předal doktorce Ivě Brožové a doktoru Vojenu Güttlerovi předseda Jednoty českých právníků Pavel Rychetský.

V krátkém projevu pozdravil přítomné prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc., proděkan PF UK, a vyjádřil uznání Jednoty českých právníků, která svou činností přispívá ke spojení jednotlivých právnických profesí z akademické oblasti i praxe.

Poté následovalo předávání Randových medailí za rok 2013 navrženým právníkým osobnostem.

Nejvyšší ocenění – zlatou medailí obdržel JUDr. Pavel Rychetský, předseda Ústavního soudu ČR, který je jednou z nejvýznamnějších osobností současného českého právního stavu, jak dokládá jeho celoživotní významné a kladné působení do všech významných úseků celonárodního života, ve kterých se může uplatnit člověk s hlubokým právníkým vzděláním, přirozeným etickým citěním, politickým talentem a státnickým rozhledem.

Ocenění nejvyšším vyznamenáním – zlatou Randovou medailí – je mu uděleno za jeho veškeré zásluhy na poli práva.

Dále z rukou předsedy Jednoty českých právníků JUDr. Pavla Rychetského převzali ocenění tito laureáti:

stříbrnou medailí:

JUDr. Iva Brožová, předsedkyně Nejvyššího soudu ČR, která je významnou a respektovanou představitelkou české justice.

Ocenění je uděleno za její přínos a neochvějný postoj při prosazování soudcovské nezávislosti, její úsilí o emancipaci soudní moci a její ochraně před zásahy zvenčí.

JUDr. Vojen Güttler, emeritní soudce Ústavního soudu ČR, který patří mezi výrazné osobnosti obnoveného československého, a poté českého ústavního soudnictví.

Stříbrná Randova medaile je mu udělena jako ocenění jeho

celoživotního působení v oblasti právní teorie a zejména při obnovení právní kultury v období po roce 1989.

JUDr. Pavel Varvařovský, veřejný ochránce práv ČR, představuje právníka, který celý život ve své právní praxi pomáhal řešit naléhavé sociální potřeby lidí.

Ocenění stříbrnou Randovou medailí uděleno za jeho celoživotní působení v oblasti právní praxe a zásluhy o fungování demokratického právního státu.

JUDr. Jan Vyklický, soudce Nejvyššího správního soudu ČR, který působí od skončení studia nepřetržitě v justici, nejprve jako soudce občanskoprávního úseku u jednotlivých soudů v Praze, dále v řídicích funkcích v justici jako místopředseda Obvodního soudu pro Prahu 1 a později jako předseda Obvodního soudu pro Prahu 10. Počátkem roku 2013 byl jmenován soudcem Nejvyššího správního soudu ČR.

Ocenění stříbrnou Randovou medailí je uděleno za jeho zásluhy na fungování demokratického právního státu a dobrou reprezentaci našich právníků na mezinárodní úrovni.

bronzovou medailí:

JUDr. Božena Burdychová, dlouholetá členka Jednoty českých právníků a od roku 2002 členka výboru Pražského sdružení JČP, v němž působí v oblasti vzdělávací činnosti.

Ocenění bronzovou Randovou medailí uděleno za její dlouholetou činnost ve výboru Pražského sdružení a její aktivní přístup při organizování odborných seminářů a ostatních vzdělávacích aktivit, zejména jejich obsahového zaměření podle aktuálních potřeb praxe.

JUDr. Karel Longaver, člen výboru Pražského sdružení JČP, který aktivně uplatňuje své zkušenosti z právního řešení podnikatelských a ekonomických problémů z oblastí pracovních a interpersonálních vztahů při posuzování a hodnocení záležitostí, které řeší a organizuje výbor PS JČP.

Ocenění bronzovou Randovou medailí uděleno za jeho přínos v činnosti výboru Pražského sdružení, k jejichž výsledku významně napomáhá svou aktivitou a dobrými organizačními schopnostmi.

JUDr. Martin Šešina, který svou profesní činnost vykonával od ukončení vysokoškolského studia v roce 1972 na úseku notářství, nejprve na Státním notářství v Benešově a po privatizaci státního notářství působil jako notář v Benešově do 30. 6. 2013, kdy ukončil svou profesní činnost.

Ocenění bronzovou Randovou medailí uděleno za jeho celoživotní přínos notářské obci a právníkům vůbec.

Poděkování za udělené medaile vyslovil jménem svým a jménem všech oceněných JUDr. Jan Vyklický.

Tím byla ukončena oficiální část slavnostního shromáždění, na kterou navázala společenská část s malým pohoštěním v přilehlých prostorách Vlasteneckého sálu.

✿ JUDr. BOŽENA BURDYCHOVÁ, advokátka v Praze

✿ Foto JAN SMIT

O kongresovém konání v zemi **NOZ VI.** (Univerzální závěr)

Vedle uvítacího projevu musí mít každý kongres i své slovo závěrečné, svoji tečku nad písmenem i. Dělbá práce pokročila již tak daleko, že kongresové finále obstarávají specializovaní odborníci. Tihle lidé pochopili, jak vděčná je role „dělníků hodiny dvanácté“ nebo myšičky v pohádce o trhání řepy. Vědí, že snadno se cosi hodnotí, když minulost je známá a věci příští ještě vzdálené. Jsou jako herci, kteří nejlépe ovládají umění děkovat se.

Poslední slovo na kongresech mohou pronášet i trémisté, kteří mají děs před naplněnými sály a raději vystupují při komorních příležitostech. Odborný sjezd totiž zpravidla končí tím, že se většina jeho účastníků nenápadně vytratí. Mnohé připomíná onu symfonickou skladbu, při níž hudebníci postupně odcházejí z pódia. Takový stav věci s sebou ostatně přináší významnou výhodu. Závěrečné projevy na kongresech, konferencích a odborných seminářích jakéhokoliv druhu a na jakémoliv téma není zapotřebí obměňovat, existuje totiž malá pravděpodobnost, že by je někdo slyšel dvakrát.

Obecně platné slovo na rozloučenou se pak podobá takovému horoskopu, který se s velkou pravděpodobností osvědčí téměř u všech příslušníků určitého povolání a při mnohých příležitostech. Tak na účastníky právnických kongresů, kteří si přišli poslechnout závěrečný projev na kongresu, se například hodí předpověď nedávno uveřejněná v novinách a určená lidem zrozeným jakožto VÁHY, což je prý hvězdné znamení zvláště příhodné pro právníky. V onom horoskopu stálo: „I když nechcete, musíte být trpěliví. Důležitý člověk vám vypráví velice nudné historky ze svého života a vy se musíte tvářit, jako by vás to bavilo.“¹

Hodlá-li být závěr kongresu unifikovaný a neproblematický, má být takové již oslovení posluchačstva. Pokud jsou v něm převážně zastoupeni učitelé z vysokých škol, nedoporučuji použít starobylejší obraty jako „Milá obci akademická“ či dokonce „Údové akademičtí“. Zvláště posléze uvedený výraz by mohl být vykládán všelijak a na akcích o NOZ by zřejmě znovu zažehl zásadní názorové zápolení mezi zapálenými zastánci archaismů a jejich zatvrzelými zamítači. Jen na akcích pro soudce by snad bylo tolerováno či dokonce vítáno tradičnější označení „Vaše Ctihodnosti.“ Kyselejší reakci bych očekával na oslovení „Přátelé“, zvláště pokud mezi řečníkem a některými přítomnými existuje vztah, jehož obsah a dosah by se dal nejspíš vyjádřit termínem „úhlavní přátelé“. Rozhodně pak radím zdržet se výrazů „Vážení sešli“ či „Vážení pozůstali“, i když pohled do auditoria by mohl provokovat k podobným charakteristikám. Posluchače vhodně označíme či oslovíme, jestliže zvolíme – stejně

jako v dalším projevu – slova obecná, nenápadná i nejméně napadnutelná. Univerzální kongresový závěr by proto mohl znít následovně:

Vážení přítomní, dámy a pánové, kolegyně a kolegové, s notnou dávkou hrdosti i se stopami nostalgie končíme rokování našeho kongresu. Posláním takových akcí bývá, aby se na nich potkávali lidé a myšlenky, k jejichž setkání by za jiných okolností nedošlo. S potěšením konstatuji, že takové kontakty se nám podařilo uskutečnit v minulých hodinách a dnech, a přispět tak k rozvoji poznání. Připravené přednášky i diskuse k nim měly potřebnou námětovou šíři, ale nezabředly do bezbřehosti. Autoři jednotlivých vystoupení dokázali důsledně obhajovat svá stanoviska, ukázali však i nezbytné pochopení pro přístupy ostatních účastníků.

Uznání si zaslouží především pořadatelé. Náležitě připravili cíle naše sněmování, a pokud došlo k jistým nedopatřením, byl to příspěvek k působení užitečné vědecké náhody, a nikoliv chyby. Opět se pak jednou prokázalo – pokud nám takového důkazu bylo vůbec zapotřebí –, že odborný a společenský program kongresu se navzájem nevyklučují, leč doplňují a potencují.

*Podařilo se nám osvětlit mnohou otázku, která byla dosud pokládána za málo významnou. Nevyřešili jsme sice všechny problémy (to není v silách žádné jednotlivé akce), ale v každém případě jsme zmatkovali – opravuji: zmapovali – neznámá poznatková území. Rozhodně jsme si dokázali, že naše snažení je účelné. Máme také přesnější představu o tom, kam bychom měli v následujícím období dojít, a zejména o tom, **kde a kdy** bychom se měli opět sejit. Příští náš kongres bude zajisté dalším významným krokem v tomto smysluplném směru. I pro nás platila, platí a bude platit základní pedagogická zásada: Kdybychom neusilovali o nemožné, nedosáhli bychom ani to, co se uskutečnit dá.*

Zároveň vyslovuji přesvědčení, že v našem případě se projevila a bude projevovat jedna obecnější zkušenost, jež se dá vyjádřit přímo jako axiom: Odborné kongresy nám někdy neposkytují ty výsledky, které jsme si od nich slibovali, ale přinášejí – často až po letech – jiné, docela neočekávané a vyšší užítky.

Když řečník končí se svým závěrečným projevem, nechť odolá pokušení být příliš vzletným. Jistý můj známý kdysi uzavíral vědecké sněmování tak, že uvedl – jak sám to označil – slova básníková a zvolal: „Bylo to překrásné a bylo toho dost.“² Soused na sedadle vedle mne k tomu zabručel: „Má recht, už toho všeho povídání bylo fakt dost.“ Poučen tímto názorem a příkladem, uzavírám svůj seriál o kongresech a jiných odborných sešlostech.

✿ prof. PETR HAJN

1 Mladá fronta-Dnes ze čtvrtka 7. listopadu; rubrika Horoskop.

2 Šlo o citát z básně Vítězslava Nezvala „Sbohem a šáteček“.

ALE PRÁVO ŠARÍJA JSEM TADY NENAŠEL ... ZATÍM.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- s myšlenkou založit ve španělském mistokrálovství Peru kolegium advokátů (*colegio de abogados*) přišel v roce 1777 intendant Don José Antonio de Áreche? O dva roky později bylo toto kolegium na několik dní skutečně zřízeno, záhy nato ale bylo prohlášeno za ilegální a zrušeno. Nepomohlo ani to, že jej roku 1785 král znovu povolil, neboť zákon zůstal pouze na papíře. Definitivně advokátní komoru v Limě ustavil až na základě nařízení španělského krále Karla IV. z 31. července 1804 Don Tadeo Bravode Rivero.

- advokátský časopis *Právníké rozhledy* přinesl v roce 1902 zprávu o potřebě zahájení přípravných prací na novém občanském zákoníku pro Rakousko? Podle ní „*poslanci Dr. Ofner a spol. podali v říšské sněmovně návrh, aby byla dosazena 15členná komise redakční sestávající z profesorů práva, soudců, advokátů a zkušených laiků, již by svolal ministr spravedlnosti k vypracování osnovy občanského zákoníku.*“ Dotyční poslanci odůvodnili návrh tím, že „*moderní sociální a hospodářské poměry reformu činí nezbytnou v každém oddílu dosavadního zákona, byť i tento byl svého času duševním dílem právního řádu.*“

Komise byla o dva roky později skutečně svolána, do říšské rady byla ale předložena osnova, vypracovaná ministerstvem spravedlnosti. Z rekodifikace však nakonec sešlo, věc skončila pouze dílčími novelami, které byly provedeny až v průběhu I. světové války.

- prezidentem Volebního shromáždění v Paříži (*Assemblée électorale de Paris*) byl v letech 1791-1792 advokát? Jacques Delavigne (1743-1824) byl zprvu poslancem Generálních stavů za třetí stav, za účinnosti Ústavy z r. 1791 pak byl zvolen předsedou Volebního shromáždění v Paříži. Za volitele byl Delavigne vybrán v pařížském volebním okrsku Sainte Geneviève. K předsednictví ve Volebním shromáždění mu zprvu dopomohlo i to, že byl předsedou vlivného Klubu Svaté kaple (*Club de la Sainte Chapelle*). Naopak, dne 2. září 1792 byl spolu se všemi dalšími členy tohoto klubu z Volebního shromáždění vyloučen. Jacques Delavigne, který se dožil restaurace Bourbonů, je pohřben na pařížském hřbitově Père-Lachaise.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

David Uhlir: Weihnachtsleitartikel..... 3

Aktuelles

X. Konferenz über die Geschichte der Rechtsanwaltschaft in Prag Ivana Cihlářová..... 6
 Juristenfirma des Jahres 2013 Jaroslav Kramer..... 8
 Informationen über den Galaabend des Juristen des Jahres 2013 icha..... 14
 Die Tschechische Rechtsanwaltskammer hat das Recht, den Absolventen der Paneuropäischen Hochschule in das Verzeichnis der Rechtsanwälter nicht einzutragen, bestätigte das Oberste Gericht..... 15
 Informationen über Pflichtgebühren der Rechtsanwälte für das Jahr 2014..... 16

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zusammenfassung..... 20
 Anwendung des Abkommens im Handelsrecht Michal Kučera..... 21
 Die Wahrscheinlichkeit im materiellen Recht und das Beweismaß (Skizze über eine mögliche Änderung des Paradigmas im neuen Zivilgesetzbuch) Luboš Tichý..... 28
 Beweis und Wahrscheinlichkeit Reinhard Greger..... 33
 Gesetzliche Zuständigkeit der Staatsanwaltschaft als Rechtsgut Zdeněk Koudelka..... 35
 Das Institut des Ersatz-Verteidigers in der Slowakischen Republik Martina Řeřichová..... 40

Aus der Judikatur

Bedingung der Ausbildung für die Eintragung in das Verzeichnis der Rechtsanwälter..... 43
 Überprüfung der Gültigkeit des Beschlusses der Vollversammlung bezüglich Auseinandersetzung der ehelichen Gütergemeinschaft... 44
 Einreichung des Antrags und der Urkunden beim Registergericht..... 50

Aus der Fachliteratur

J. Dvořák J., Švestka, M. Zuklínová und Koll.: Materielles Zivilrecht. Band 1., Erster Teil: Allgemeiner Teil (Martin Vychopeň)..... 53
 Přemysl Raban und Koll.: Materielles Zivilrecht. Relative Vermögensrechte (Karel Marek)..... 53
 K. Eliáš, B. Havel, P. Bezouška, D. Šustrová: Zivilrecht für jeden. Aus der Sicht (nicht nur) der Verfasser des neuen bürgerlichen Gesetzbuches (Petr Hajn)..... 55
 Pavel Šámal und Kollektiv: Strafprozessordnung. Kommentar (Jaromír Jindřich)..... 57
 Carlos Esplugues, José Luis Iglesias, Guillermo Palao (Eds.): Civil and Commercial Mediation in Europe, Vol. I, National Mediation Rules and Procedures (Martina Doležalová)..... 58
 Lucie Jandová, Petr Vojtek: Gesetz über die Haftpflichtversicherung für Kraftfahrzeuge. Kommentar (Martin Mikyska)..... 59
 Pavel Pořízek: Eintritt des Ausländers in das Gebiet des Staates. Aus der Sicht des internationalen, Unions- und tschechischen Rechts (Harald Christian Scheu)..... 60
 Die Rechtsanwaltschaft in Erinnerungen der Rechtsanwälte (Stanislav Balík)..... 62
 Wir haben für Sie gelesen Jan Mates, Hana Rydlová..... 62
 Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt..... 66

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Catilina in Tschechien in aller Kürze..... 68

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka..... 69
 Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha..... 72

Aus Europa

Erfahrungen aus dem Studienaufenthalt für Rechtsanwälte in Deutschland David Junek..... 73
 Ein weiteres Protokoll zum Abkommen über den Schutz der Menschenrechte und der Grundfreiheiten Kamila Šrolerová..... 74

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorträge und Seminare für Rechtsanwälte und -anwälter in den Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer..... 76
 Einladung zum Rübezahl-Pokal 2014..... 78
 Die Tschechische Rechtsanwaltskammer hat für Journalisten ein Seminar über das neue Bürgerliche Gesetzbuch veranstaltet Ivana Cihlářová..... 79

Aus der Juristengesellschaft

Die Randa-Medaillen für das Jahr 2013 wurden erteilt Božena Burdychová..... 80

Zum Schluss

Über die Kongresse im Land des neuen BGB VI. (Universaler Abschluss) Petr Hajn..... 82
 Eine Zeichnung von Lubomír Lichý..... 83
 Wissen Sie, dass... Stanislav Balík..... 83

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung/Summary..... 85
 Table of Contents..... 86

Michal Kučera: Anwendung des Abkommens im Handelsrecht

Der Artikel beruht auf der Erfahrung des Autors aus dem Praktikum in Linklaters (Niederlassung in Bratislava) und dem Dienst beim Europäischen Gericht für Menschenrechte (Straßburg). Er verweist auf konkrete handelsrechtliche Fälle, die beim Europäischen Gericht für Menschenrechte gelöst werden, vorrangig die Fälle, die die Tschechische Republik und die Slowakei betreffen. Er weist auf deren Spezifika bezüglich der aktiven und passiven Legitimierung der betroffenen Subjekte und Schutzgegenstände hin, die aus der Sicht der richtigen Anwendung des Europäischen Abkommens über die Menschenrechte bei diesem Typ der Fälle sowohl vor dem Europäischen Gericht für Menschenrechte als auch im Inland von Bedeutung sind. Ferner enthält der Artikel auch typologische Fälle der Anwendung des Abkommens im handelsrechtlichen Kontext im Zusammenhang mit Schiedsverfahren, Rechten der Aktionäre, Steuer-, Vollstreckungs- und Strafverfahren, Recht des geistigen Eigentums und Recht der Europäischen Union, und deutet die bestehenden sowie möglichen weiteren Bereiche der Anwendung des Abkommens in Fragen an, die mit Handelsrecht und unternehmerischen Aktivitäten zusammenhängen.

Luboš Tichý: Die Wahrscheinlichkeit im materiellen Recht und das Beweismaß (Skizze über eine mögliche Änderung des Paradigmas im neuen BGG)

Der Autor beschäftigt sich mit einer Problematik, der bislang trotz deren Wichtigkeit in der tschechischen Theorie und Praxis keine entsprechende Aufmerksamkeit gewidmet wurde. Diese Einstellung zu den Fragen der Wahrscheinlichkeit und des Beweismaßes muss auch deshalb verändert werden, da der Begriff der Wahrscheinlichkeit an einigen Stellen im neuen Zivilgesetzbuch vorkommt. Der Artikel befasst sich mit der Substanz der Wahrscheinlichkeit und der Bedeutung für die Bewertung der Beweise. Er analysiert unter anderem das Verhältnis zwischen dem Beweis und der Wahrscheinlichkeit, der Wahrheit, der Wahrscheinlichkeit und der Überzeugung sowie dem Wahrscheinlichkeitsmaß, also jene Begriffe, die in Rechtssachen von Bedeutung sind, wo das materielle Recht die Möglichkeit der Erscheinung festlegt und nicht von „der Sicherheit“ ausgeht. Der Autor vergleicht auch die tschechische Einstellung zur Lösung des Problems mit der deutschen und österreichischen Auffassung.

Reinhard Greger: Beweis und Wahrscheinlichkeit

Im Beweisrecht hat der Begriff der Wahrscheinlichkeit kein Recht auf Existenz. Der Richter kann seine Entscheidung lediglich mit solchen Behauptungen begründen, von deren Wahrscheinlichkeit er überzeugt ist. Wenn das Vorliegen eines Beweises wegen bestimmter Tatsachen typisch mit gewissen Schwierigkeiten verbunden ist, kann dies lediglich vor der Beweisaufnahme berücksichtigt werden. Hier kommt Folgendes in Betracht: Übergang der Beweislast oder nur der Behauptungslast auf die andere Streitpartei; eine solche Auffassung oder Auslegung des materiellen Rechts, die eine Erleichterung des Beweises ermöglicht; Absehen vom entsprechenden Tatbestandsmerkmal im materiellen Recht.

Zdeněk Koudelka: Gesetzliche Zuständigkeit der Staatsanwaltschaft als Rechtsgut

Der Artikel beschäftigt sich anhand der konkreten Rechtssachen mit der Frage der Zuständigkeit der Staatsanwaltschaft im Strafverfahren. Die Zuständigkeit der Staatsanwaltschaft wird nicht durch die Verfassung, sondern nur durch

Gesetze festgelegt. Aber auch diese sind verbindlich. Deshalb müssen sie eingehalten werden, bis der Gesetzgeber offenere Regeln für die Bestimmung der Zuständigkeit der Staatsanwaltschaft festlegt. Bei einer solchen Änderung sollte allerdings die Bindung der Zuständigkeit des Richters für das Vorverfahren an die Änderung dieser Zuständigkeit bei der Staatsanwaltschaft nicht mehr angewendet werden. Eine automatische Änderung des Richters für das Vorverfahren mit der Änderung der Staatsanwaltschaft, z. B. in Form der Entziehung und Zuweisung der Sache bei der Staatsanwaltschaft durch einen individuellen Rechtsakt, verletzt das Prinzip des gesetzlichen Richters, der gemäß allgemeinen gesetzlichen Regeln bestimmt wird.

Martina Řeřichová: Das Institut des Ersatz-Verteidigers in der Slowakischen Republik

Der Artikel widmet sich dem Institut des Ersatz-Verteidigers in der Slowakischen Republik, das in das slowakische Strafverfahren durch die Novelle der Strafprozessordnung Nr. 366/2000 Zb. eingeführt wurde. Als Ersatz-Verteidiger gilt der Verteidiger, der dem Beschuldigten neben dem gewählten oder bestellten Verteidiger im Fall einer gerechtfertigten Befürchtung der Vereitelung der Hauptverhandlung oder einer öffentlichen Verhandlung wegen Abwesenheit des gewählten oder bestellten Verteidigers bestellt werden kann. Der Artikel weist auf Vor- und Nachteile der Bestellung eines Ersatz-Verteidigers hin und konzentriert sich auf die Definition dessen Rechte und Pflichten. Er widmet die Aufmerksamkeit auch dem Anspruch des Ersatz-Verteidigers auf Belohnung für Leistungen des Rechtsdienstes und die Erstattung der Barausgaben, die mit der Bestellung als Verteidiger verbunden sind. Die gesetzliche Regelung des Instituts des Ersatz-Verteidigers ist gut gelöst, da diese festlegt, dass das Gericht einen Ersatz-Verteidiger bestellen kann, was „a contrario“ bedeutet, dass das Gericht es nicht unbedingt machen muss.

Michal Kučera: Application of the Convention in Commercial Law

The article is based on the author's experience gained during the practice in Linklaters (a branch in Bratislava) and on the work for the European Court of Human Rights (Strasbourg). He refers to the specific commercial-law cases solved by the ECHR, prioritizing at the same time cases concerning the Czech Republic and Slovakia. He calls attention to their specifics concerning the right of the relevant entities to sue and their capability to be sued and to the object of the protection, which are significant from the point of view of correct application of the European Convention on Human Rights in this type of cases, both by the ECHR and at the national level. The article further contains typological cases of application of the Convention in the commercial-law context in connection with arbitration proceedings, shareholders' rights, tax, execution and criminal proceedings, intellectual property right and the EU law, and it indicates the existing and other possible areas of the Convention application in issues relating to the commercial law and business activities.

Luboš Tichý: Likelihood in the Substantive Law and the level of evidence (sketch about a possible change of paradigm in the new Civil Code)

The author is dealing with problems to which the due attention was not paid in the Czech legal theory and practice, in spite of its importance. This approach to the issues concerning likelihood and

the level of evidence has to be changed, also due to the fact that the term likelihood appears in several parts of the new Civil Code. The article deals with the substance of likelihood and the meaning for evaluation of the evidence. It analyzes, inter alia, the relationship between the evidence and the likelihood, truth, likelihood and belief, as well as the level of likelihood, i.e. the terms which are important in cases where the Substantive Law stipulates possibility of occurrence and is not based on "certainty". The author also compares the Czech approach to the solution of this problem with the German and Austrian approaches.

Reinhard Greger: The evidence and likelihood

The term likelihood has no right to the existence in the law concerning the evidence. A judge may only base his decision on allegations about the truth of which he is convinced. Where submission of the evidence concerning certain facts is typically related to certain problems, account of it may be taken only prior to producing the evidence. The following can be considered: transfer of the burden of proof or only the burden of allegation to the other party to the dispute; the concept or interpretation of the Substitute Law which enables facilitation of the evidence; waiving a relevant element of the merit of the case in the Substantive Law.

Zdeněk Koudelka: Statutory jurisdiction of the public prosecutor's office as the legal value

Referring to specific cases, the article deals with the issue of jurisdiction of the state prosecutor's office in criminal proceedings. Jurisdiction of the state prosecutor's office is not determined by the Constitution, it is determined only by Acts. However, also these Acts are binding. It is therefore necessary to comply with them until the legislatures stipulate more liberal rules for determination of the state prosecutor's office jurisdiction. However, in such case the change of jurisdiction of a judge involved in a pre-trial should not be tied to the change of jurisdiction of the state prosecutor's office. Automatic change of a pre-trial judge and a state prosecutor's office, e.g. in the form of withdrawing from and ordering the case to a state prosecutor's office by an individual legal act breaches the principle of the statutory judge determined according to general statutory rules.

Martina Řeřichová: Institute of the substitute defence counsel in the Slovak Republic

The article deals with the institute of the substitute defence counsel in the Slovak Republic which was introduced in the Slovak criminal proceedings by the amendment of the Criminal Procedure Code, No. 366/2000 Coll. A substitute defence counsel is the counsel who may be appointed to defend an accused person in addition to the selected or appointed defence counsel in the case of a justified suspicion concerning frustration of a trial or an open court due to the absence of such selected or appointed defence counsel. The article presents advantages and disadvantages of the appointment of the substitute defence counsel and it focuses on specification of his rights and obligations. It pays attention also to the entitlement of the substitute defence counsel to remuneration for legal acts and compensation of cash expenses relating to the appointment of the defence counsel. The legal regulation of the institute of the substitute defence counsel is resolved in a suitable manner where it stipulates that a court may appoint the substitute defence counsel, which a contrario means that a court does not have to do it.

Leading Article	
David Uhlíř: Pre-Christmas Leading Article	3
Current News	
X Conference on the Legal Profession History in Prague Ivana Cihlářová	6
Law firm of the year 2013 Jaroslav Kramer	8
Information on the Lawyer of the year 2013 gala evening icha	14
CBA has the right not to enter a graduate of Panevropská vysoká škola/PanEuropean University into the list of legal trainees, confirmed the Supreme Court	15
Information on lawyers' mandatory payments in 2014	16
Legal Theory and Practice	
Articles	
Summary	20
Application of the Convention in Commercial Law Michal Kučera	21
Likelihood in the Substantive Law and the level of evidence (sketch about a possible change of paradigm in the new Civil Code) Luboš Tichý	28
The evidence and likelihood Reinhard Greger	33
Statutory jurisdiction of the public prosecutor's office as the legal value Zdeněk Koudelka	35
Institute of the substitute defence counsel in the Slovak Republic Martina Řeřichová	40
Judicial Decisions	
Condition of education for the entry into the list of legal trainees	43
Review of validity of the general meeting resolution in the case of settlement of joint ownership of spouses	44
Submission of the application and documents to the Registration Court	50
Professional Literature	
J. Dvořák J., Švestka, M. Zuklínová and coll.: Civil Substantive Law. Volume 1, Part One: General part (Martin Vychopeň)	53
Přemysl Raban and coll.: Civil Substantive Law. Relative property rights (Karel Marek)	53
K. Eliáš, B. Havel, P. Bezouška, D. Šustrová: Civil Law for everybody. From the point of view of (not only) the authors of the new Civil Code (Petr Hajn)	55
Pavel Šámal and coll.: Criminal Procedure Code. Commentary (Jaromír Jindřich)	57
Carlos Esplugues, José Luis Iglesias, Guillermo Palao (Eds.): Civil and Commercial Mediation in Europe, Vol. I, National Mediation Rules and Procedures (Martina Doležalová)	58
Lucie Jandová, Petr Vojtěk: Act on liability insurance covering operation of a vehicle. Commentary (Martin Mikyska)	59
Pavel Pořízek: Entry of a foreigner on the territory of the state. From the point of view of international, Union and Czech laws (Harald Christian Scheu)	60
The legal profession in lawyers' memories (Stanislav Balík)	62
We have read for you Jan Mates, Hana Rýdlová	62
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings...	66
Legal Profession	
Karel Čermák's Column	
Catilina in Czechia in brief	68
Czech Legal Profession	
Disciplinary practice Jan Syka	69
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha	72
Europe	
Experience from lawyer traineeship in Germany David Junek	73
Another Protocol to the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms Kamila Šrolerová	74
Information and Points of Interest	
You should know	
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees in educational centres of the Czech Bar Association	76
Invitation to the Růbezah! Cup 2014	78
CBA organized the seminar on the new Civil Code for journalists Ivana Cihlářová	79
Legal Society	
Randa's medals for the year 2013 handed over Božena Burdychová	80
Finally	
About congresses in NOZ (new Civil Code) country VI. (Universal conclusion) Petr Hajn	82
Drawing by Lubomír Lichý	83
Do you know that... Stanislav Balík	83
Inhaltsverzeichnis	84
Zusammenfassung/Summary	85
Table of Contents	86

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

Požadujeme:

- aktivní přístup k řešení problémů
- vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu
- dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování
- pečlivost a samostatnost
- odpovídající odborné znalosti
- schopnost organizace a týmové spolupráce
- znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou)

Nabízíme:

- zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou
- zajímavou a různorodou práci v mladém kolektivu
- perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu
- možnost publikační činnosti
- příjemné pracovní prostředí
- motivující finanční ohodnocení

V případě zájmu zasílejte své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“. Kontaktní telefon: 251 566 005

MSB Legal, v.o.s., advokátní kancelář

Bucharova 1314/8, 158 00 Praha 13, tel.: +420 251 566 005, fax: +420 251 566 006, e-mail: praha@msblegal.cz, www.msblegal.cz

The Hogan Lovells logo, consisting of the name 'Hogan Lovells' in a white serif font on a yellow rectangular background.

Hogan
Lovells

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a přijme:

Advokáta a advokátního koncipienta

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kanceláři v Evropě, Asii, na Blízkém východě a v Severní a Jižní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte prosím faxem na číslo +420 224 210 004 nebo e-mailem na adresu careers.prague@hoganlovells.com.

www.hoganlovells.com

Hogan Lovells je mezinárodní právní praxe, která zahrnuje Hogan Lovells International LLP, Hogan Lovells US LLP a k nim přidružené entity.

www.hoganlovells.com

© Hogan Lovells 2011. Všechna práva vyhrazena.

CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o. hledá zkušeného advokáta/advokátku

Požadujeme:

- Minimálně 5 letou praxi ve velké advokátní kanceláři zaměřené na obchodní právo
- Zkušenosti se soudními spory
- Výborné stylistické a argumentační schopnosti
- Vynikající znalost českého práva
- Profesionální vystupování
- Schopnost týmové práce a flexibilitu

Nabízíme:

- Odpovídající finanční ohodnocení
- Exkluzivní pracovní prostředí v budově CITY TOWER
- Zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- Další vzdělávání a profesní růst

Nabídky spolupráce spolu s životopisem
zasílejte v českém a anglickém jazyce
na e-mailovou adresu hollmann@akccs.cz
www.akccs.cz

HLEDÁM ADVOKÁTA / ADVOKÁTKU

ke spolupráci s lídrem realitního trhu

AGENDA

- ✔ smluvní dokumentace pro převody nemovitostí
- ✔ poskytování advokátních úschov
- ✔ související právní služby (např. věcná břemena, předkupní práva)
- ✔ negociace přímo s účastníky převodů

OČEKÁVÁNÍ

- ✔ výborná znalost a zkušenost s agendou nemovitostí
- ✔ profesionální jednání a proaktivní přístup
- ✔ akceptace zavedené metodiky, reportingu a informačního systému
- ✔ vnímání specifik zastupování zprostředkovatele

LOKALITY

- ✔ Brandýs nad Labem
- ✔ Karlovy Vary
- ✔ Mariánské Lázně
- ✔ Nymburk
- ✔ Plzeň
- ✔ Poděbrady
- ✔ Slaný
- ✔ Sokolov

KONTAKT

Mgr. Martin Kašpar
advokat@martin-kaspar.cz
www.martin-kaspar.cz

 ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
Mgr. Martin Kašpar